

**ÇAĞATAY YAŞMUT'UN POLİSİYE
ESERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Serap FIŞKIN
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Prof. Dr. Ayşe ULUSOY TUNÇEL
Şubat, 2024
Afyonkarahisar

T.C
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇAĞATAY YAŞMUT'UN POLİSİYE ESERLERİ ÜZERİNE
BİR İNCELEME

Hazırlayan
Serap FIŞKIN

Danışman
Prof. Dr. Ayşe ULUSOY TUNÇEL

AFYONKARAHİSAR 2024

ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “ **Çağatay Yaşmut’un Polisiye Eserleri Üzerine Bir İnceleme** ” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

20/02/2024

İmza

Serap FIŞKIN

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ENSTİTÜ ONAYI

Öğrencinin	Adı- Soyadı	Serap FIŞKIN
	Numarası	2200623507
	Anabilim Dalı	Türk Dili Ve Edebiyatı
	Programı	Türk Dili Ve Edebiyatı
	Program Düzeyi	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Sanatta Yeterlik
Tezin Başlığı		Çağatay Yaşmut'un Polisiye Eserleri Üzerine Bir İnceleme
Tez Savunma Sınav Tarihi		20/02/2024
Tez Savunma Sınav Saati		13:30

Yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez, Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek ☒oy birliği – ☐oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hacı İbrahim DELİCE
MÜDÜR

Bu tez, Enstitü Müdürlüğünce kontrol edilerek, elektronik imza kullanılarak onaylanmıştır.

ÖZET

ÇAĞATAY YAŞMUT’UN POLİSİYE ESERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Serap FIŞKIN

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Şubat, 2024

Danışman: Prof. Dr. Ayşe ULUSOY TUNCEL

Türk edebiyatına önce çeviri sonra telif şeklinde giren polisiye roman türünün Türk edebiyatındaki geçirdiği değişim izlenilmesi gereken bir durumdur. Polisiye yazarlıktaki çalışmalarıyla türün tanınması ve gelişmesinde rol sahibi olan Çağatay Yaşmut’un polisiye roman ve hikâyeleri de bu türün yaygınlaşması ve gelişmesinde önemli bir yere sahiptir. Bu çalışma, “Türkçe polisiye edebiyatı yaygınlaştırmak” gibi bir amacı olan Çağatay Yaşmut’un eserlerini incelemek ve bu eserlerin polisiye edebiyata katkısını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Yazar toplamda altı roman ve iki hikâye kitabı kaleme almıştır ve bu yazılan eserlerin hepsi polisiyedir. Yazar hakkında mümkün olduğu ölçüde birincil kaynaklar ve metinler tercih edilerek gazete, dergi ve internet yayınlarında çıkmış birçok yazı ve söyleşiden faydalanılarak hazırlanan bu çalışmada, yazarın yayınlanmış bütün romanları ayrıntılı bir şekilde tanıtıldıktan sonra romanlarının içerik ve biçimlerine dair incelemeler yapılmıştır. Yazar olarak insanı anlatmaktan ziyade kurgu oluşturmasını seven Yaşmut, romanlarını oluştururken gerçek hayattan kopuk olmayan kurgu ve karakterler yaratır. Kişi, mekân, zaman algısının yaşanılan dünya ile örtüştüğü eserler veren yazar, anlatımda da sade ve yalın bir üslup tercih eder.

Anahtar Kelimeler: Polisiye roman, kurgu, Çağatay Yaşmut.

ABSTRACT

A STUDY UPON THE DETECTIVE WORKS OF AĞATAY YAĞMUT

Serap FIĞKIN

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE**

February, 2024

Advisor: Prof. Dr. AyĐe ULUSOY TUNCEL

The change of the detective novel genre, which first entered Turkish literature in the form of translation and then copyright, in Turkish literature is a situation that needs to be watched. Detective novels and stories of ağatay Yağmut, who played a role in the recognition and development of the genre with his works in detective writing, also have an important place in the spread and development of this genre. This study was prepared to examine the works of ağatay Yağmut, who has an aim such as "to popularize Turkish detective literature", and to determine the contribution of these works to detective literature. The author has written six novels and two story books in total, and all of these written works are detective stories. In this study, which was prepared by using primary sources and texts as much as possible and many articles and interviews published in newspapers, magazines and internet publications about the author, all published novels of the author were introduced in detail and then the content and forms of his novels were examined. As a writer, Yağmut likes to create fiction rather than describing people. While creating his novels, he creates fiction and characters that are not disconnected from real life. The author, who produces works whose perception of person, place and time overlaps with the world in which he lives, prefers a plain and simple style in narration.

Keywords: Detective novel, fiction, ağatay Yağmut.

ÖN SÖZ

“Çağatay Yaşmut’un Polisiye Eserleri Üzerine Bir İnceleme” adını verdiğimiz bu çalışma, polisiye yazarlıktaki çalışmalarıyla türün tanınması ve gelişmesinde rol sahibi olan Çağatay Yaşmut’un polisiye eserlerini incelemektedir. Polisiye roman alanında yapılan çalışmaların kısıtlı olması ve Çağatay Yaşmut’un hakkında detaylı bir incelemenin yapılmaması sonucu böyle bir çalışma yapmaya karar verdik. Bu çalışmada polisiye roman kavramı, polisiye romanın Batı ve Türk edebiyatındaki tarihi gelişimi ile Çağatay Yaşmut’un polisiye eserleri incelenerek yazarın bu alana katkısı ortaya konulmaktadır.

Cinayet, katil ve dedektif kavramları etrafında şekillenen polisiye romanlarda gerçek hayattan esinlenen kurguyla edebi yetenek birleştirilerek kurmaca bir dünya oluşturulur. Bu eserlerde sadece polisiye unsurlar değil zaman, mekân, şahıs kadrosu, anlatıcı, anlatım yöntemleri ve bakış açısı gibi unsurlarda bütünleyici görev üstlenmektedir. Dolayısıyla polisiye edebiyat bir bütün olarak karşımıza çıkmaktadır. 20. yüzyılda asıl kimliğine kavuşan, zaman içerisinde gelişen polisiye roman özellikle son yıllarda kaleme alınan eserler sayesinde, Dünya ve Türk edebiyatında önemini arttırmakta, her geçen gün daha fazla araştırmacının ilgisini çekmektedir.

“Türkçe polisiye edebiyatı yaygınlaştırmak” gibi bir amacı olan Türk Polisiyesinin son yıllardaki önemli yazarlarından Çağatay Yaşmut, Türk Edebiyatına 2008 yılında yazmış olduğu *Beyoğlu Çıkmazı* adlı romanı ile giriş yapar. Yazar, o yıldan günümüze kadar polisiye türde eserler vermeye devam eder. Biz de bu çalışmamızda, Çağatay Yaşmut’un ilk eserinden başlayarak, günümüze kadar yayınladığı eserlerini inceledik.

Konuya çalışmaya başlamadan önce kapsamlı bir araştırma yaparak polisiye konusunda çalışan yazarların ve araştırmacıların eserlerine ulaşarak hem Türk Edebiyatı hem de Batı edebiyatının önemli polisiye roman yazarlarını ve eserlerini tanıma fırsatı bulduk. Polisiye roman konusunda elde ettiğimiz kitap ve makaleleri inceleyerek en uygun çalışma yöntemini belirledik. Çağatay Yaşmut’un tamamı polisiye olan eserlerini inceleyerek Türk polisiye edebiyatına katkısını ortaya çıkardık. Özellikle birinci el kaynak ve metinlere dayandırmaya çalışarak oluşturduğumuz tezimiz giriş, üç bölüm, sonuç ve kaynakçadan oluşmaktadır.

Tezin giriş bölümünde polisiye roman kavramını ve polisiye roman unsurlarını açıklamaya, polisiye roman türünü ve özelliklerini belirlemeye çalıştık. Tanım kısmında çeşitli kaynaklardan ve makalelerden yararlandık. Tezin birinci bölümünde polisiye romanın Batı edebiyatındaki ve Türk edebiyatındaki tarihi gelişimine ve bu alanda eserler vermiş yazarlara yer verdik. Türün Batı edebiyatı ve Türk edebiyatındaki önemli temsilcilerini ve eserlerini tanıtmaya çalıştık.

İkinci bölümde, yazarın röportajları ve yazılarından hareketle; özel hayatını ve çalışma hayatını inceledik. Çağatay Yaşmut’un sanat hayatını ve sanat anlayışını mevcut kaynaklardan ve kendi ifadelerinden yola çıkarak detaylı bir şekilde incelemeye çalıştık. Bu bölümde yazarın sanatla ilgili görüşlerini “Sanat Hayatı” ve “Sanat Anlayışı” başlıkları altında ele aldık. Yazarın yayınlanmış tüm eserlerine de bu bölümde yer verdik. Üçüncü bölümde, yazarın romancılığını ayrıntılı bir şekilde ele alıp incelemeye gayret ettik. Bu bölümde öncelikle Yaşmut’un, “polisiye romanlarının incelenmesi” başlığı altında romancılığına değindik. Daha sonra “Romanlarında Yapı” başlığı ile romanların kurgusal yapılarını inceledik. Sonuç bölümünde ise Çağatay Yaşmut’un romanları ve romancılığına dair ulaştığımız bilgileri ana hatlarıyla değerlendirerek yazarın Türk

edebiyatındaki yerini tespit etmeye çalıştık. Kaynakçada yararlandığımız bütün kaynak künyelerini varsa soyadı-ad, yoksa eser adına göre alfabetik olarak sıraladık.

Kendine has tarzı ile Türk Edebiyatında polisiye roman ve hikâye türüne önemli katkıları olan Çağatay Yaşmut'un polisiye romanlarını incelediğimiz bu çalışmanın, polisiye edebiyata bir nebze de olsa katkı sağlayacak olması bizi mutlu edecektir.

Bu tezin oluşmasında, çalışma süreci boyunca değerli zamanını bana ve tezime ayıran, eksiklerimi tamamlayan, bana her konuda yol gösteren Danışman Hocam Sayın Ayşe ULUSOY TUNÇEL 'e teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum. Son olarak çalışma zamanlarımın bölünmemesi için her türlü fedakârlığı gösteren manevi desteğini benden esirgemeyen eşime ve çocuklarıma çok teşekkür ederim.

Serap FIŞKIN
2024, Afyonkarahisar

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ETİK VE BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI	ii
ENSTİTÜ ONAYI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

BATI VE TÜRK EDEBİYATINDA POLİSİYENİN TARİHİ GELİŞİMİ

1. POLİSİYE ROMANIN TARİHSEL GELİŞİMİ	4
1.1. BATI EDEBİYATINDA POLİSİYE ROMAN	4
1.2. TÜRK EDEBİYATINDA POLİSİYE ROMAN.....	6

İKİNCİ BÖLÜM

ÇAĞATAY YAŞMUT'UN HAYATI, SANAT ANLAYIŞI ve ESERLERİ

1. ÇAĞATAY YAŞMUT'UN HAYATI, SANAT ANLAYIŞI ve ESERLERİ	11
1.1. ÇAĞATAY YAŞMUT'UN HAYATI	11
1.2. ÇAĞATAY YAŞMUT'UN SANAT ANLAYIŞI	12
1.3. ÇAĞATAY YAŞMUT'UN ESERLERİ	14
1.3.1. Roman.....	14
1.3.1.1. Beyoğlu Çıkmazı	14
1.3.1.2. Şarkılar Susunca	15
1.3.1.3. Beni Yavaş Öldür	15
1.3.1.4. Kadıköy Cinayetleri.....	15
1.3.1.5. Moda Cinayetleri	15
1.3.1.6. Felsefe Cinayetleri.....	15
1.3.2. Hikâye.....	16
1.3.2.1. Başkomiser Galip Hikâyeleri Benim Canım Ailem	16
1.3.2.2. Başkomiser Galip Hikâyeleri Doktor Ceyda'yı Kim Öldürdü?	16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇAĞATAY YAŞMUT'UN POLİSİYE ROMANLARININ İNCELENMESİ

1. ÇAĞATAY YAŞMUT'UN POLİSİYE ROMANLARININ İNCELENMESİ ...	17
1.1. POLİSİYE ROMANLARINDAKİ YAPI UNSURLARI	17
1.1.1. Bölümlendirme	37
1.1.2. Olay Örgüsü	56
1.1.3. Gerilim Unsurları	61
1.1.3.1. Çatışma	61
1.1.3.1.1. Çıkar Çatışması	61
1.1.3.1.2. Aile İçi Çatışma.....	63

1.1.3.1.3. Sömüren/ Sömürülen Çatışması.....	63
1.1.3.1.4. Patron- İşçi Çatışması	64
1.1.3.2. Düşümler	65
1.1.3.3. Son Sahne/ Çözüm Sahnesi	66
1.2. ROMANLARINDA ŞAHIS KADROSU	68
1.2.1. Fonksiyonları Açısından Şahıslar	68
1.2.1.1. Merkezî Figür	68
1.2.1.1.1. Başkomiser Galip.....	68
1.2.1.2. Norm Figürler	73
1.2.1.3. Yan Figürler.....	77
1.2.1.4. Fon Figürler	78
1.2.2. Sosyal Durumlarına ve Mesleklerine Göre Şahıslar	79
1.2.2.1. İş adamları – İş kadınları	80
1.2.2.2. Şarkıcılar.....	82
1.2.2.3. Akademisyen/ Eğitimci	83
1.2.2.4. Doktorlar.....	84
1.2.2.5. Temizlikçiler.....	85
1.2.2.6. Bankacılar.....	86
1.2.2.7. Taksiciler	86
1.2.2.8. Gazeteciler	87
1.2.2.9. Sekreter/Asistan.....	87
1.2.2.10. Diğer Figürler	88
1.2.3. Tiplerine Göre Şahıslar.....	90
1.2.3.1. Zengin Tipi	90
1.2.3.2. Mafya Tipi	90
1.2.3.3. Katil Tipi	92
1.2.3.4. Haris Çıkarıcı Tip	94
1.2.3.5. Hayat Kadını Tipi	95
1.3. ANLATIM TEKNİKLERİ	97
1.3.1. Anlatma-Gösterme Tekniği	98
1.3.2. Özetleme Tekniği	99
1.3.3. Tasvir Tekniği.....	100
1.3.4. Geriye Dönüş Tekniği.....	101
1.3.5. Montaj Tekniği	102
1.3.6. Diyalog Tekniği.....	103
1.3.7. İç Diyalog Tekniği.....	104
1.3.8. İç Monolog Tekniği.....	105
1.3.9. Mektup Tekniği	106
1.3.10. Leitmotiv Tekniği	107
1.4. ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI.....	108
1.5. ZAMAN	113
1.6. MEKÂN	118
1.7. DİL VE ÜSLUP	125
1.7.1. Dil	125
1.7.1.1. Dil Unsurları	126
1.7.1.1.1. Deyimler	126
1.7.1.1.2. Atasözleri.....	127
1.7.1.1.3. Yöresel Sözler.....	128
1.7.1.1.4. Terimler	129
1.7.1.2. Argo / Küfür / Kaba ve Ayıp Sözler.....	129

1.7.2. Üslup	131
1.7.2.1. Üslup Türleri	131
1.7.2.1.1. Avam Üslubu.....	131
1.7.2.1.2. Düşünce Üslubu	132
1.7.2.1.3. Hiciv Üslubu.....	132
1.7.2.1.4. Mizah Üslubu	133
1.7.2.1.5. Nesnel Tasvir Üslubu	134
1.7.2.1.6. Plaza Dili Üslubu	134
1.7.2.1.7. Yalın Üslup.....	135
SONUÇ	136
KAYNAKÇA.....	141

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

B. Ç.: Beyoğlu Çıkmazı
B. Y. Ö.: Beni Yavaş Öldür
Bkz.: Bakınız
Çev.: Çeviren
Doç. Dr.: Doçent Doktor
F. C. : Felsefe Cinayetleri
Hızl.: Hazırlayan
K. C.: Kadıköy Cinayetleri
M. C.: Moda Cinayetleri
s.: Sayfa
S.: Sayı
Ş. S.: Şarkılar Susunca
v.b.: ve benzeri/benzerleri

GİRİŞ

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'nde “çoğu zaman bir cinayetle ilgili esrarın polis veya dedektif tarafından aydınlatıldığı hikâye” (TDVEA, 1990: 225) olarak tanımlanan polisiye roman kavramı başlangıçtan günümüze kadar pek çok farklı isimle adlandırılmıştır. Kavram olarak polisiye romanların farklı isimler almasının en büyük sebeplerinden biri yazılan polisiye romanların içeriğinin dönem dönem geçirmiş olduğu değişimlerle bağlantılı olmasıdır. Polisiye sözcüğü İngilizce’de “detective”, Fransızca’da “policier”, Almanca’da “polizeilich” kelimelerine karşılık gelir. Batı edebiyatında anlam olarak daha yakından ele aldığımızda; İngilizce’de esrar romanı veya polisiye “mystery story/novel”, (cinaî) dedektif romanı “(criminal) detective story/novel”, gerilim romanı “suspense story/novel”, casus romanı “spy story/novel”, son olarak da heyecan romanı anlamına gelen “thriller” sözcükleri de farklı zamanlarda ve farklı anlamlarda kullanılmıştır. Kaynağı Batı’ya dayanan polisiye roman, başlarda mystrey literatür (gizem edebiyatı) olarak anılmıştır. İlerleyen zamanlarda da suspense (şüphe, gerilim) ve crime/criminal (suç) gibi ifadeler kullanılmaya başlanmıştır (Kakınç, 1995: 18-19).

Polisiye roman, okura bir sorunu sunan ve amatör veya profesyonel bir araştırmacının tündengelim metotlarıyla ulaştığı sonuçla sorunun çözümünü veren romandır (Symons, 1994: 13). Polisiye roman genel anlamda edebiyatın ve özel anlamda gerçekçi romanın aksi olarak ortaya çıkmıştır. Polisiye romanı, zekice planlanmış bir cinayet ve bu cinayetin nasıl işlendiğini çözmeye, katili-okuyucuyla birlikte bulmaya çalışan bir dedektif veya polis etrafında şekillenen roman türü olarak tanımlayabiliriz. Polisiye romanlarda çözülmesi gereken esrarlı bir olay bulunur. Bu esrar çoğu zaman bir cinayetle ilgilidir. Cinayetle ilgili bu esrarı akıl ve mantık yürüterek ortadan kaldıracak, cinayeti kimin ve nasıl işlediğini bulacak bir dedektife veya dedektif rolünde bir kişiye (polis, komiser...vb.) ihtiyaç vardır. Dedektif ve topladığı deliller sayesinde katil mutlaka ortaya çıkarılır. Polisiye roman türünü diğer roman türlerinden ayıran en önemli özellik ise cinayet (suç), katil ve dedektif üçlüsü etrafında şekillenen ve “Katil (suçlu) kim?” sorusunun cevabını bulmaya, bir esrar perdesini aralamaya çalışan yapısıdır. Üyepazarcı’ya göre polisiye romanın en önemli iki ögesi vardır. Bunlar da “suç” ve “muamma”dır. Kısaca polisiye roman “ana teması muamma içeren suçun öyküsünü anlatan edebî yapıttır.” (Üyepazarcı, 2008: 25-26).

Polisiye romanın üç temel ögeden oluştuğunu söyleyebiliriz. Bunlar cinayet (suç), cinayeti işleyen katil ve cinayeti çözmeye çalışan dedektif (polis)’tir. Cinayeti, kişisel

sebeplerden dolayı bir kişinin veya kişilerin planlayarak başka bir kişiyi veya kişileri öldürmesi olarak tanımlayabiliriz. Polisiye romanlarda genellikle bir cinayet bulunur, olay örgüsü bu cinayet etrafında şekillenir. Bu durum daha çok ilk dönem polisiyelerinde görülür. Daha sonra ortaya çıkacak polisiye romanlarda cinayetin sayısı ve işleniş sebepleri de değişiklik gösterir. Katil (suçlu), kişisel sebeplerden dolayı (kin, intikam, para, namus vb.) veya bir hedefe ulaşmak uğruna planlayarak bir başkasını öldüren kişidir (kişilerdir). İlk dönem polisiyelerinde birden fazla cinayet olsa bile genellikle tek bir katille karşılaşılırken günümüzde birden fazla cinayet ve birden fazla katilin bulunduğu romanlarla karşılaşmak mümkündür. Dedektif ise katili bulmak, cinayeti çözmek için uğraşan, deliller toplayan, bu delilleri değerlendirip akıl ve mantık yürüterek çözüme ulaşmaya çalışan kişidir. Dedektif polisiye romanın ana unsurudur çünkü sır perdesini ortadan kaldıracak, cinayeti çözecek, katilin kim olduğunu, bulacak kişidir. Aslında dedektif bir kahramandır. Birkaç istisna olsa da mutlaka cinayeti çözer, katili ortaya çıkarır. Yine ilk dönem polisiyelerinde dedektif, sadece dedektifken daha sonraki polisiyelerde dedektif, bazen polis teşkilatından biri, bazen de dedektifliğe meraklı bir amatör olarak karşımıza çıkar.

Polisiye roman türünü diğer roman türlerinden ayıran en önemli özelliği cinayet (suç), katil ve dedektif üçlüsü etrafında şekillenen ve “Katil (suçlu) kim?” sorusunun cevabını bulmaya ve bir esrar perdesini aralamaya çalışan yapısıdır. Polisiye romanlar ilk dönemlerde belirli kalıplarda yazılmış birbirine benzeyen eserler olarak karşımıza çıksa da ilerleyen zamanlarda türün orijinal, kalıcı eserleriyle karşılaşırız. Günümüzde ise sanki bir tür olduğunu kabul ettirmek istercesine yazılmış, edebî değeri oldukça yüksek polisiye romanlar yazılmaktadır. Her yeni türe karşı yapılan saldırılar, eleştiriler polisiye romana da yapılmıştır. Polisiye roman bir tür olarak kendini kabul ettirmekte, 160-170 yıllık tarihi geçmişine rağmen hâlâ güçlük çekmekte, çok farklı eleştirilere ve değerlendirmelere maruz kalmaktadır. Kimileri onları “hoşça vakit geçirme, oyalanma aracı” olarak görürken kimileri ise günlük sıkıntılardan uzaklaştıran bir “kaçış” yolu olarak değerlendirir ve edebiyat dışı sayar. Örneğin Tacettin Şimşek polisiye romanı “edebiyatın üvey evladı” olarak niteler. Ancak yine de polisiye romanın insanın merak duygusunu tatmin eden başarısından söz eder (Şimşek, 2010: 529, 530). Polisiye romanların edebiyat dışı sayılmasının nedenini ise S. Kemal Yetkin şöyle açıklar: “*On beş, yirmi yıl öncesine gelinceye kadar polis romanı insan duygularına ilgi göstermediği, çoğunluk kötü bir dille yazılmış olduğu için edebiyat dışı sayılmakta idi.*” (Yetkin, 1985: 115)

Erol Üyepazarcı, Korkmayınız Mr. Sherlock Holmes adlı eserinde polisiye romanları edebiyatın dışında tutanları ve onları ciddi edebiyat saymayanları ağır bir dille eleştirir. Bu güne kadar “iş ciddi edebiyatla uğraşmak olan” ciddi bir edebiyat adamının, bir araştırmacının polisiye romanla ilgili herhangi bir çalışma yapmayı düşünmediği için bu işin amatörlerle, polisiye meraklılarına kaldığını belirtir ve bazı araştırmacıları şöyle eleştirir:

“Türk edebiyatı ile ilgili genel eserlerde polisiye roman konusuna ya hiç değinilmemiş yahut da inanılmaz derecede üstünkörü değinilmiştir. Örneğin yetkin bir eser olan Atilla Özkırımlı’nın 5 ciltlik Türk Edebiyatı Ansiklopedisi’nde bırakın polis romanlarından söz etmeyi, bu tür roman yok sayılır. Nasıl mı? Roman maddesinde, roman çeşitleri sıralanır. Buna göre tam (53) çeşit roman vardır ama bunların arasına saygıdeğer yazar “polisiye romanı” sokmaz. O zaman da Türk Edebiyatı’nda polis romanlarının yerini bir amatörün incelemesi kaçınılmaz olur” (Üyepazarcı, 2008: 2,3).

Günümüzde polisiye romanlar; her yaştan, her cinsten, her ırktan insana hitap eden ve çok okunanlar arasında yer alan kitaplardır. Kurthan Fişek de polisiye romanın çok okunması ve popüler olmasını şu sebeplerle açıklamaktadır: *“Polisiye” romanların dünya ölçeğinde peynir-ekmek gibi kapışılması iki temel nedenle açıklanabilir. Bir kere, kim ne derse desin, iyi polisiye iyi edebiyattır. İkincisi, sanatın her türüsü gibi, genelde edebiyat, özelde de polisiye romanlar kaçıştır, kaçışçıdır.* (Fişek, 1985, s.3)

Farklı değerlendirmelere tâbi tutulan polisiye roman türü her ne kadar bazılarınca hâlâ edebî tür olarak görülme de en fazla okunan türler arasındaki yerini daima korumaktadır. Özellikle de günümüzde bu tür eserlerde görülen artış ve kurgu bakımından her geçen gün daha orijinal eserlerin ortaya konması, türün gelişimini büyük bir hızla sürdürdüğünün kanıtıdır. Çağatay Yaşmut ise polisiye edebiyat hakkındaki görüşlerini verdiği röportajda şu şekilde açıklar:

“Ne yazık ki Türk polisiyesi uzun yıllar ikinci sınıf edebiyat sayılmaktan ve üvey evlat muamelesi görmekten çok çekti. Elbet bu ön yargı sadece ülkemize ait değil. Tüm dünyada polisiye, uzun yıllar edebiyat seviyesinin altında tutuldu. Eski büyük edebiyatçılarımız dahi, “polisiye yazıyorum” dememek için müstear isimlerle polisiye eserler kaleme aldılar, Server Bedi, F.M. İkinci gibi. Bir yazar kendi eserine bunu yapıyorsa, ön yargılı bir eleştirmen neler yapmaz! Nihayet 1990 yılında günümüz polisiyecileri ile güzel bir dönem başladı. 1990 Türk polisiyesi için bir dönüm noktası oldu ve Ahmet Ümit, Celil Oker ve Osman Aysu sahneye çıktı. Nitelikli ve toplumsal sorunları ön plana çıkaran romanlar yazdılar. Kimi televizyon filmi oldu. Hızla tutulmaya başladı. Yayınevleri polisiye yayınlama korkusunu üstlerinden attılar. Böylece, Türk polisiyesi ‘Dime Novel’ etiketinden sıyrılarak toplumsal-gerçekçi romanın görevini üstlendi. Şahsen günümüz Türk polisiyesini gerek içerik gerekse karakterler açısından başarılı buluyorum.”¹

¹ Bkz. <https://www.polisiyedurumlar.com/roportaj-cagatay-yasmut/> Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

BİRİNCİ BÖLÜM

BATI VE TÜRK EDEBİYATINDA POLİSİYENİN TARİHİ GELİŞİMİ

1. POLİSİYE ROMANIN TARİHSEL GELİŞİMİ

1.1. BATI EDEBİYATINDA POLİSİYE ROMAN

Polisiye romanın kökenleri de türün çıkış yeri olması hasebiyle Batı’da görülür. Çeşitli kaynaklarda polisiye türünün başlangıcı olarak, Edgar Allan Poe (1809-1849)’nun 1841 yılında ABD’de Grahm’s Magazine dergisinde yayımlanan *Morg Sokağı Cinayeti* alınır. (Üyepazarcı, 2008: 41). Poe, bunun yanı sıra 1840’da yazmış olduğu *İşitilmemiş Öyküler (Thales of The Grotesque and Arabesque)* –ki bu kitapta en ünlü hikâyelerinden *Altın Bokböceği, Kızıl Ölümün Maskesi, Amantillado Fıçısı* vb. öyküleri vardır- 1842’de yazdığı *Marie Roget’in Esrarı* ve 1845’de yazdığı *Çalınmış Mektup* ile polisiye romana kendi kurduğu yedi aşamalı sırayı getirmiştir. Bu aşamalar; problem, ilk çözüm, düğüm, karışıklık dönemi, ilk pırıltı, çözüm ve açıklamadır. Hikâye dışındaki diğer üç romanında Poe Fransız Vidocq’dan esinlenerek yarattığı Dedektif Şövalye Auguste Dupin’in maceralarına yer vermiştir. Ancak Dupin, Vidocq’u eleştirmekten de çekinmemiştir.

Fransız melodram ustası Paul Féval’in sekreterliğini yapan Emile Gaboriau 1866’da *L’affaire Lerouge*’u yazarak polisiye roman dünyasına adımını atmış, ardından *Le Crime d’Orcival* , *Le Dossier No: 113* ve *Monsieur Lecoq* adlı eserlerle ele aldığı Müfettiş Lecoq tiplmesiyle bu alanda önemli bir isim haline gelmiştir. (Üyepazarcı: 2008: 35; Mandel, 1996: 26).

İngilizlerin polisiye romandaki önemli ismi ise Arthur Conan Doyle’dur. Doyle’un kahramanı Sherlock Holmes ve yardımcısı Watson, polisiyenin popüler bir tür olmasına katkı sağlarken II. Abdülhamid de bu eserlerin çevirilerini yaptırtmıştır (Üyepazarcı: 2008: 74; Mandel, 1996: 39).

Hem bir hırsız hem de bir hafiye olan Arsène Lupin’in maceralarını yazan Maurice Leblanc, gazeteci Joseph Rouletabille’in farklı çözümlemelerini ele alan *Gaston Leroux* ve *Fantômas* serisi ile organize suç örgütünü polisiye romana kazandıran Marcel Allain & Pierre Souvestre ikilisi türün diğer kurucu isimleri arasında sayılabilir.

İlk kez “dedektif romanı” ifadesini kullanan Anna Katharina Green de bu türde önemli eserler vermiş bir yazardır. Yazar, *31 Green, Leavenworth Davası* (1878) adlı kitabında bu ifadeyi kullanmıştır.

Agahta Christie klasik polisiye romanın tüm kurallarına uygun yazdığı eserlerinde okurun büyük ilgisini çekmiştir. Chesterton, Anthony Berkeley (Francis Iles), Dorothy Sayers, Earl D. Biggers, J. Dickson Carr, S.S. Van Dine, Ellery Queen, Margery Allingham, Rex Stout, Erle Stanley Gardner, Mignon B. Eberhard, Nicholas Blake, Raymond Postgate, Frances ve Richard Lockridge gibi isimler, polisiye romanların İngiltere’de “Altın Çağ”ını yaşadığı Birinci ve İkinci Dünya Savaşları arasındaki dönemde yetişmiştir. (Mandel, 1996: 42-43).

Avrupa’da ve İngiltere’de böyle bir gelişim gösteren polisiye roman A.B.D.’de de dikkat çekmiştir. Robert Knox 1929 yılında “*Polisiyenin 10 Emri*”ni verirken, S. S. Van Dine bu alanda hem önemli eserler vermiş hem de “*Polisiye Romanın 20 Kuralı*”nı yazmıştır. 1920’li yıllarda hard-boiled adı verilen sert dedektif tarzı Amerika’da ortaya çıkar. Bu türün en ünlü kahramanları Nick Carter, Nat Pinkerton, Ethel King, Pick Vick, Nick Vinter ve Gik Tam’dır. (Bayram, 2004: 19).

1930’larda öncülüğünü Dashiell Hammett ve Raymond Chandler’in çektiği bir grup yazar toplumsal gerçeklere daha çok ilgi göstererek gangsterlik, siyasal cinayet, iktisadi ve mali mücadeleler gibi olayları da içeren polisiye öyküler kaleme almışlardır. Toplumsal konuları kurgularında ön plana çıkaran “kara roman” 1930’larda Black Mask (Kara Maske) dergisinde gelişen geleneğin içinden çıkmıştır. Kara Roman, Raymond Chandler’ın “*Cinayet: Basit Bir Sanat*” denemesiyle kuramlaşır. Sert ve özel dedektif Philip Marlowe’u yaratan yazar; karanlık sokaklar, güçlü erkekler, zengin kadınlar, yabancılar ve azıllı gangsterlerin çevresinde muammayı oluşturarak toplumsal gerçeklere yönelir. Kara romanın bir diğer usta ismi, Sam Spade karakteriyle öne çıkan Dashiell Hammett’dır. Ross Macdonald, John D. Macdonald, Gregory Mcdonald, William Riley Burnett, Davis Goodis, Jim Thompson, James Hadley Chase, Mickey Spillane, Jean Francois Vilar ve Leo Mallet da ekonomik bunalımın yaşandığı, içki yasağının getirildiği, gangsterlerin türediği, yasadışılığın, yolsuzluğun, yozlaşmanın ve rüşvetin hâkim olduğu bir atmosferde yaratılan kara romanın öne çıkan temsilcileri arasında gösterilmektedir (Çapan, 1985: 14).

Kara Roman’ın dedektifleri, cinayetin karşısına, onu kapalı bir mekânda çözümlenmesi gereken bir mantık sorunu olarak değil, denetlenemez, ne olduğu ve olacağı saptanamaz bir şiddetin kendini ortaya koyuş biçimi sayarak çıkmışlardır. Bu dedektifler suçun, paranın toplumda dolaşımından kaynaklanan bir sorun olduğuna vurgu yapmışlar ve ahlaki olarak savunulabilir bir tutum sergilemeye çalışmışlardır. Bu yüzden

olayların geçtiği yerler tam anlamıyla kentin karanlık sokaklarıyla yüksek plazaların bir arada yer aldığı sosyal sınıfların geçişli yaşam alanlarında kendini göstermiştir. (Altunal, 2018: 16).

Suçun bireysel olmadığını vurgulayan kara roman, suçluyu bir bulmaca çözer gibi bulmak yerine toplumsal düzeni yer yer eleştiriye açar. Suçlu ve toplum ilişkilerini irdeleyerek okuru suç ve suçlu kavramları üzerinde düşünmeye sevk eder. Ancak esasında hedeflenen, düzeni yerle bir etmek değildir. Aksine düzeni yozlaştıran unsurları ortaya koyarak onu yeniden inşa etmeye çabalayan kara roman, ikili karşıtlıklardan had safhada yararlanıp toplumsal düzenin kurtulabileceğine dair inancı kuvvetlendirmektedir. (Özgürbüz,2020: 38)

1940’lardan sonra ise polis teşkilatına olan uzaklık ortadan kalkar, dedektifin yerine polis geçer. (Mandel, 1996: 55). İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra polisiye türün bir alt türü olarak kara roman tarzı zirveye çıkar. Mike Hammer karakterinin yaratıcısı Mickey Spillane adlı yazar, 1947 ve 1951 yılları arasında bu tarzda eserler vererek 40 milyonluk bir satışa imza atmıştır (Landrum, 1999: 14).

Türün gelişimi muamma roman ile kara roman arasında, yer alan “Thriller(Heyecan-Korku) veya Suspence(Şüphe-Gerilim) Roman adıyla anılan eserlerle devam ettirilir. Üyepazarcı, Thriller ve Suspence Roman türünün temsilcileri arasında James Mac Cain, Sébastian Jabrisot, William Irish, Patrick Quentin, Charles Williams ve Frédéric Dard’ı sıralarken türün en önemli iki ismi olarak da Pierre Boileau ile Thomas Narcejac ikilisini gösterir (Gezer, 2006: 27).

Günümüzdeki yabancı polisiyeleri, özellikle 2006’da yayımlanan polisiyeleri ve yazarlar ise şöyle sıralanır: M. Robotham’ın *Şüphe*, James Patterson *Mary Mary*, Maxime Chattam’ın *Karanlığın Soluğu*, Jonathan Kellerman’ın *Öfke*, Jeremiah Healy’nin *Tıpkı Uyku Gibi*, P.J.Tracy’nin *Oynamak İster misin?* Clive Cusser’in *Truva Hazinesi*, J. Madison Davis’in *Van Gogh Komplosu*, Subcomandante Marcos ve Jorge Semprun’un birlikte kaleme aldıkları *Huzursuz Ölümler*, Jorge Semprun’un *Ramon Mercader’in İkinci Ölümü* ve Henning Mankell’in *Riga’nın Köpekleri...*(Türkeş, 2006: 6).

1.2. TÜRK EDEBİYATINDA POLİSİYE ROMAN

Polisiye romanın önemli unsurlarından biri olan cinayetin temelleri, kutsal kitaplarda yer alan Kâbil’in Hâbil’i öldürmesiyle ortaya çıkan ilk kardeş cinayetine kadar dayandırılır. Ancak bu cinayet polisiye romanlardaki cinayetlerden farklıdır ve bu konuda

çeşitli rivayetler bulunmaktadır. Bunlara bir göz atacak olursak, İskender Pala'nın Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü' nün Hâbil maddesinde konu şöyle anlatılır:

“Habil (Hâbil) a.i. Hz. Âdem'in oğullarından biri. Kardeşi Kabil ile aralarında geçen olaydan dolayı meşhur olmuştur. Kur'an'ı Kerim'de bu kıssa oldukça teferruatlı bir şekilde anlatılır. (Mâide/27-31). Kur'an'a göre Hâbil ile Kâbil Allah'a birer kurban adarlar. Bunlardan Kâbil kendi kurbanının kabul edilmediğini görünce kıskançlığından Hâbil'i öldürür. Kâbil cesedi nasıl yok edeceğini düşünürken bir karganın yeri eşelediğini görür ve o da Hâbil'i toprağa gömer. İşte yeryüzünde ilk öldürme hadisesi, ilk kan, ilk kötülük budur. 35 Müfessirler tarafından Hâbil ile Kâbil'in hikâyesi daha değişik rivayet edilmiştir. Buna göre Âdem peygamberin çocukları daima biri kız biri erkek olmak üzere ikiz doğardı. O da bir batında doğan erkeği diğer batında doğan kız ile evlendirirdi. Hâbil hayvan beslemekle, Kâbil, ise ziraatla uğraşıyordu. Kâbil Hâbil'den büyüktü ve Kâbil'in kız kardeşi Hâbil'inkinden daha güzeldi. Bu nedenle Hâbil'in evlenme isteğine karşı çıktı ve kendisiyle ikiz doğan kızını ona vermemekte ısrar etti. Hz. Âdem vermesini söylediği halde o kendi evlenmek istedi. Bunun için de Allah'a kurban kestiler... Hangisinin kurbanı kabul edilirse o kızla evlenecekti. Hâbil'in kurbanı kabul edildi. O haklı çıkınca da Kâbil tarafından öldürüldü. Tefsirlerde israiliyyâtın olmak üzere bu olay hakkında değişik ve teferruatlı bilgiler vardır. Şiirde bu kıssa dolayısıyla telmihen anıldıkları gibi Kâbil bir kötülük timsali, Hâbil de masum olarak ele alınır.” (Pala, 1995: 218).

Türk edebiyatında önemli bir yeri olan, romanları ve romancılığı hakkında pek çok çalışma hazırlanan Ahmet Ümit, suç ve cinayet kavramlarının geçtiği metinleri çok daha eskiye dayandırarak türün geçmişindeki zenginlikten bahseder. Böylece suç-suçlu-cinayet kavramlarının etrafında şekillenen polisiye romanı, kurgusal olarak monoton olmakla suçlayıp dışlayanlara karşı aşağıdaki satırlarla savunur:

“Klasik polisiyenin başlangıcı olarak 19. yüzyılın ortaları gösterilir. Oysa, suçu ve cinayeti anlatan metinlerin tarihi çok daha gerilere, tarihin başladığı günlere uzanır. Suç, insanoğlunun bir varoluş biçimidir. Gerçekten de cinayeti ya da sonuçlarını anlatan ilk metinler, günümüzden binlerce yıl önce yazılmıştı. Hitit saray cinayetlerinin sonuçlarını konu alan Telipinu Fermanı ya da Sophokles'in ünlü yapıtı Kral Oidupus gibi. Bu metinlerin içinde Eski Ahit'te Kâbil ile Hâbil bölümünde anlatılan cinayet öyküsü en çarpıcı olanıdır. Bu hikâye sadece çarpıcı bir mesel olmaktan çıkmış, suçu ya da cinayeti anlatan yazara kolay kolay değişmeyecek/değiştirilemeyecek bir model olmuştur.” (Ümit, 2006: 22).

Polisiyenin başlangıcından itibaren geçirdiği evreler, aslında tekdüze olamamak için verdiği savaştır. Daima eleştiri oklarının yöneltildiği klasik kurgu metotlarının da zamanla gelişerek orijinal yapıtların ortaya konması, türün edebî sahada gelişerek kalıcılığa ulaşılacağını ispatlar. Ayrıca suç ve suçlu kavramlarının ekseninde gelişen polisiye roman, aslında romanın amacı olan çağın sorunlarını estetik boyutuyla edebiyata taşıması anlayışına hizmet eder. Şöyle ki, roman türleri incelendiğinde her birinin gerçek hayattan yansıttığı bir sorunsalı vardır. Kurgu ile gerçeklik arasında sağlanan bir denge bulunur. Tekin'e göre de “*romanın biri hayata biri edebiyata açılan kapıları vardır*” (Tekin, 2014: 11). Bu bağlamda polisiye romanlar da kurgusu itibarıyla hem hayata hem de edebiyata kapısını açar. Bu hususta Türk edebiyatı içinde de önemli yazarların çeviri ve telif eserler meydana getirmesi, polisiyenin yerinin sağlamlaşması için kayda değer bir adımdır.

Polisiye romanının edebiyatımızla tanışması Osmanlı İmparatorluğu'nda 1881 yılında Ahmet Münif tarafından çevrilen, Fransız Ponson du Terrail'in yazdığı *Paris Faciaları* adlı kitapla olmuştur. (Üyepazarcı, 2008: 41).

1881-1908 yılları arasında özellikle Fransızca metinlerden yapılan polisiye roman çevirileri edebiyatımızda yer almaktadır. II. Abdülhamid'in polisiye romanlara olan ilgisi polisiye roman çevirilerini teşvik etmesini sağlamıştır. 1888-1891 yılları arasında çeviri yoğun iken 1900'den itibaren türe olan ilgi azalmış, 1903 ve 1908 arası polisiye roman çevrilmemiştir. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanı sonrasında *Sherlock Holmes* tercümeleri ile çevriler yoğunlaşmıştır.

Ahmet Mithat Efendi'nin yazdığı *Esrar-ı Cinayât* 1883'de yazarın sahibi olduğu *Tercüman-ı Hakikat*'de yayınlanmış, hemen bir yıl sonra kitap olarak basılmıştır. Yazarın en başarılı polisiye romanı 1887'de gazetesinde tefrika olarak yayınladığı ve 1888'de kitap olarak basılan *Haydut Montari*'dir. (Bayraktar, 2000: 25)

1895 yılında Selanik'te yayınlanmaya başlayan Asır Gazetesi'nin ve Yeni Asır Matbaasının sahibi Fazlı Necip, *Cani mi? Masum mu?* ile polisiye türünde eserler vermeye başlamıştır

1913'de Ebu Süreyya Sami, Türkler'in Sherlock Holmes'u diyerek *Aman vermez Avni* dizisiyle başarılı olmuştur. Bu dizinin taklitleri 1928 yılında *Aman vermez Sabri* ve 1944 yılında *Aman vermez Ali* adları ile yazılmıştır.

Polisiye romanının başarılı bir diğer örneği ise “Server Bedi” imzasıyla Peyami Safa'nın 1924'de yazdığı *Cingöz Recai* dizisidir. Bu dizi aynı zamanda sinemaya uyarlanan ilk Türk polisiye roman kahramanı olma özelliğini de taşımaktadır.

1928 Harf İnkılabının ardından da polisiye roman çevirilerine devam edilmiştir. Bu dönemde tüm dünyada altın çağını yaşayan “muamma” romanının “kraliçesi” Agatha Christie'den ilk çeviri *Şark Ekspresi Cinayeti* ile 1936 yılında yapılmıştır.

1930'lar ve 1940'larda ise Nazım Hikmet, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Halide Edip Adivar gibi ünlü yazarların polisiye roman yazma girişimleri olur. Bu tarihlerde yer alan ve Hüseyin Rahmi Gürpınar'a ait olan Kesik Baş (1942) romanı önemli polisiye romanlar arasında sayılır. (Atlı, 2021: 38)

Özellikle 1950'lerden sonra polisiye romanın her türü çeviriler aracılığıyla Türk okuruyla buluşmuştur. 1950'li yıllarda başladığı Mike Hammer çevirilerinin ardından

kendisi de F.M. takma adıyla telif Mike Hammer romanları yazan Kemal Tahir bu anlamda önemli bir isimdir. Kemal Tahir'in kendi kahramanı Sam Krasmer'i yaratarak Mike Hammer serisi yazmayı bırakmasıyla onun yerini Muzaffer Ulukaya takma adını kullanan Afif Yesari almış ve Mike Hammer öykülerini devam ettirmiştir.

1946 yılında Esat Mahmut Karakurt, *Ankara Ekspresi* ile ilk Türk casusluk romanını yazmıştır.

1950'lerin ikinci yarısında Recai Sanay tarafından yazılarak başlayan *İngiliz Kemal'in Maceraları* isimli dizi ile de Türkiye'de casusluk romanlarının önemli bir örneği verilmiştir.

1960'lı yıllardan 1990'lı yıllara kadar telif polisiye romanlarda önemli bir artış olmaz. Bu yıllarda Vural Sözer (*Yosmalar Feneri*, 1957; *Cesetler Merdiveni*, 1963), Bedirhan Çınar (*Ateşle Oynayanlar*, 1954), Yahya Bayındır (*Türk'e Vuranlar*, 1978) gibi isimler dikkati çekecek ölçüde polisiye roman yazarı olarak başarıyı yakalamış isimler değillerdir. Ancak döneme ismini yazdıran Murat Davman tiplemesinin sahibi Ümit Deniz (*Ölüm Perdesi*, 1957; *Casuslar Savaşı*, 1966; *Yalvarırım Yetişin*, 1959; *Sessiz Harp*, 1960; *Kanlı Kolyeler*, 1962)'dir (Üyepazarcı, 2008: 135).

Polisiye roman alanında, 90'lı yıllarda büyük bir gelişme görülmektedir. Başta Ahmet Ümit (*Çıplak Ayaklıydı Gece*, 1992; *Bir Ses Böler Geceyi*, 1994; *Sis ve Gece*, 1996; *Tapınak Fahişeleri Başkomiser Nevzat 2*, 1997; *Agatha'nın Anahtarı*, 1999; *Kar Kokusu*, 1998; *Patasana*, 2000 *Şeytan Ayrıntıda Gizlidir*, 2002; *Kukla*, 2002; *Beyoğlu Rapsodisi*, 2003; *Başkomiser Nevzat, Çiçekçinin Ölümü*, 2005; *Kavim*, 2006; *Ninatta'nın Bileziği*, 2006; *İnsan Ruhunun Haritası*, 2007; *Olmayan Ülke*, 2008; *Bab-ı Esrar*, 2008; *İstanbul Hatırası*, 2010; *Başkomiser Nevzat 3: Davulcu Davut'u Kim Öldürdü?*, 2011; *Sultanı Öldürmek*, 2012; *Beyoğlu'nun En Güzel Abisi*, 2013; *Elveda Güzel Vatanım*, 2015) olmak üzere Tamer Ay (*Metruk Zamana Seyahat*, 1992; *Marsyas'ın Cesetleri*, 1992), Ümit Kıvanç (*Bekle Dedim Gölgeye*, 1989; *Gaib Romans*, 1992; *Yalnız Olmuyor*, 1995; *Siyah Makamı*, 1997), Erhan Aykol, Hasan Doğan (*Kayıp Adada Cinayet*, 2001), Engin Geçtan (*Kırmızı Kitap*, 1993; *Dersaadet'te Dans*, 1995; *Bir Günlük Yerim Kaldı, İster misiniz?*, 1997; *Kızarmış Palamutun Kokusu*, 2001; *Tren*, 2004; *Seyyar*, 2005; *Kuru Su*, 2008; *Zamane*, 2010; *Mesela Saat Onda*, 2012), Rıza Kıracı (*Cin Treni*, 2000; *Senin İçin Değil*, 2004; *Londra'da Hoş Cinayet*, 2016; *Düşmüş Erkekler Masalı*, 2005; *Arafta Bir Melek*, 2006; *Komşumun Uzun Kızıl Saçlı Sevgilisi*, 2004; *Ucuz Ölüm*, 2018), Reha

Mağden (*Yazgıların Tableti*, 1999; *Cehennemde Bir Şehit*, 2000), Birol Oğuz (*Siyah Beyaz*, 1999; *Siyah Mavi*, 2001), Celil Oker, Piraye Şengel (*Ay Çöreği*, 2006; *Gölgesiz Bir Kadın*, 1994; *Hayat Tutulması*, 2005; *Acıbadem Ve Sınırlarına Kısa Gezintiler*, 2010; *Cenin ve Ceset*, 2014), Nihal Taştekin (*Kertenkelenin Uykusu*, 2000; *Yağmur Başlamıştı*, 2006; *Karganın Güldüğü*, 2005), Armağan Tekdöner (*Ceza Kuşağı*, 2001; *Tahsin Bey Ekvator'da*, 2000; *Dans Yarışması*, 1999; *Çırak*, 1999), Yıldırım Üçtuğ (*Çapraz Ateş*, 2001; *Şah-Mat ve Ölüm*, 2000) gibi isimler bu yıllarda polisiye roman türüne ivme kazandırmışlardır. (Üyepazarcı, 2008: 135). Ayrıca Mehmet Murat Somer (*Jigolo Cinayeti*, 2005; *Holding Şampanya Üçlemesi I*, 2005; *Peygamber Cinayetleri*, 2013; *Huzur Cinayetleri*, 2013; *Peruklu Cinayetler*, 2013; *Buse Cinayeti*, 2013; *Podyum*, 2007; *Ajda'nın Elmasları*, 2007; *Kader'in Peşinde*, 2009; *Pembe Tütülü Amiral*, 2012)'i ve Cenk Eden'i de bu yıllara dâhil edebiliriz. (Aliefendioğlu, 2019: 13).

Bizim de çalışmamızın konusunu, 2008 yılından sonra eserler vermeye başlayan Çağatay Yaşmut'un polisiye romanları ve romancılığı teşkil etmektedir. Çağatay Yaşmut, Kadıköy Cinayetleri adlı romanıyla 2012 yılında “ Dünya Kitap Altın Sayfa Polisiye Roman Ödülüne” layık görülmüş bir yazardır. Çalışmanın amacı Türkiye Polisiye Yazarları Birliği üyesi olan ve hakkında detaylı araştırma yapılmamış Çağatay Yaşmut'un romanlarının ve romancılığının Türk edebiyatına olan katkısını ve önemini ortaya koymaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

ÇAĞATAY YAŞMUT'UN HAYATI, SANAT ANLAYIŞI ve ESERLERİ

1. ÇAĞATAY YAŞMUT'UN HAYATI, SANAT ANLAYIŞI ve ESERLERİ²

1.1. ÇAĞATAY YAŞMUT'UN HAYATI

23 Kasım 1967 yılında İstanbul'da doğan yazar İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nden Ekonometri lisansı alır. Koç Finans'ta yedi yıl çalıştıktan sonra 2001 yılında yaşanan ekonomik krizde işini kaybeder. Çocukluğundan beri yazar olma hayali kuran Yaşmut, bu süreçte “Yaratıcı Yazarlık” atölyesine kaydolar. Hocası, yeteneğinin olduğunu bunun üzerine gitmesi gerektiğini söyleyince birkaç atölyeye daha katılan yazar, iş hayatına da devam eder. Bankacılık, finans, otomotiv ve beyaz eşya sektöründe çalışan Yaşmut, ilk romanı *Beyoğlu Çıkmazı*'nı 2008 yılında Oğlak Yayınları'ndan çıkarır. Türkiye'de yazarlıkla geçinmenin zor olduğunu söyleyen Yaşmut, roman yazma sürecinde iş hayatına devam ettiğini, bu arada 2009 da *Şarkılar Susunca*, 2010 da *Beni Yavaş Öldür*, 2012 de ise *Kadıköy Cinayetleri* adlı romanlarını yazdığını belirtir.

2012 yılında “Dünya Kitap Altın Sayfa Polisiye Roman Ödülü” ne layık görülen *Kadıköy Cinayetleri*'ni yazdıktan sonra ekonomik kriz sebebiyle işini kaybeden yazarın iş bulma süreci yavaş ilerler. Bu dönemde hayatın anlamını çözmek isteyen yazar, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Bölümü'nde yüksek lisansa başlar. Dört yıl boyunca eğitimiyle ilgilenen yazar için yazarlık ikinci plana geçer ancak yazmayı tamamen bırakmayıp 221B Polisiye Dergisine öyküler yazmaya devam eder. 2017 yılında *Başkomiser Galip Hikâyeleri / Doktor Ceyda'yı Kim Öldürdü?* adlı eserini Oğlak Yayınları'ndan çıkarır. 2018 yılında, öykü kitabı çıkmadan önce başlayıp ara verdiği romanı *Moda Cinayetleri*'ni yayınlar. Daha sonra *Başkomiser Galip Hikâyeleri / Benim Canım Ailem* adlı hikâye kitabını, son olarak da *Felsefe Cinayetleri* adlı romanını yayınlar.

Yaşmut, finans ve bankacılık sektöründe çalıştığı yıllarda görevi gereği uzun süreli Anadolu gezilerine çıkmıştır. Bu geziler esnasında, Türkiye'nin farklı coğrafyalarındaki insanları ve kültürleri tanıma fırsatı elde etmiştir. Bu gezilerdeki kazanımları yazarlığında başat bir role sahiptir. Halen çeşitli dergilerde öyküler ve yazılar

---

² Çağatay Yaşmut'un hayatıyla ilgili bilgilerin yer aldığı bu bölümü oluştururken Yaşmut'un internette yayınlanan röportajlarından ve yazılarından faydalandık.

yayınlayan, Türkiye Polisiye Yazarları Birliği üyesi olan Çağatay Yaşmut, İstanbul'da yaşamaya devam etmektedir.

1.2. ÇAĞATAY YAŞMUT'UN SANAT ANLAYIŞI

Çağatay Yaşmut'un adının duyulması ilk romanı *Beyoğlu Çıkmazı* adlı eserle olur. Genç yaşından beri içinde yazma tutkusu olan yazar, 2001 yılındaki ekonomik krizde işini kaybetmesini fırsata çevirir ve yazarlığın üstesinden gelip gelemeyeceğini görmek için “Yaratıcı Yazarlık” atölyesine katılır ve bu süreci şu şekilde anlatır:

“ Yazar hoca, bu işi devam etmemi ayrıntıları gördüğümü ve yazar alt yapımın olduğunu söyledi. Bu tabî beni çok motive etti ve ondan sonra ben birkaç atölyeye daha katıldım. Tabî iş hayatı serüvenim devam etti. Bankalarda, otomobil sektöründe, ilaç sektöründe çalıştım. Ta ki 2008 yılına kadar. 2008 yılında ilk romanım Oğlak Yayınları'ndan Beyoğlu Çıkmazı yayınlandı. Bu benim içim milat oldu, profesyonel yazarlığa adım atmış oldum.”³

Yaşmut, yazarlıkla iş hayatını uzun bir süre beraber yürütür ve ekonomik kriz sebebiyle işsiz kaldığı bir dönemde felsefeye yönelerek bu alanda eğitim alır. Bu süreçte de yazmayı bırakmaz ve yüksek lisans eğitimi bittikten sonra ilk hikâye kitabını yayımlar. Türkiye’de ünlü bir yazar olmadıktan sonra yazarlığın para kazandırmayacağını söyleyen Yaşmut iş hayatını bırakmaz. Bir yandan çalışıp akşamları eve geldiğinde yazılarına devam eder. 2009 yılında *Şarkılar Susunca* adlı romanı ile Başkomiser Galip serüvenlerine devam eder. 2010 yılında *Beni Yavaş Öldür*, 2012’de ise *Kadıköy Cinayetleri* adlı eserini yayınlar. Ekonomik krizin peşini bırakmadığını söyleyen yazar çalışmadığı dört yıllık süreçte Maltepe Üniversitesi felsefe alanında yüksek lisansını tamamlar. Eğitimini tamamladıktan sonra 2017 yılında *Dr. Ceyda’yı Kim Öldürdü?* adlı öykü kitabını yayınlar. Bu kitap 221B polisiye dergisinde her ay yayınladığı öykülerden oluşur. 2018 yılında *Moda Cinayetleri*’ni yazan Yaşmut arkasından *Benim Canım Ailem* isimli öykü kitabını İstanbul Kitap Fuarı’nda yayınlar. Son olarak da *Felsefe Cinayetleri* adlı eserini yazar.

Roman yazarı olarak sanat hayatına başlayan Yaşmut, kendisini polisiyeye çeken unsurun muamma ve merak olduğunu belirtir. Cinayetin kim tarafından, neden ve nasıl işlendiğini bulmayı, o gizemi sevdiğini ve dedektif kavramı için polisiye romana yöneldiğini belirtir:

“Polisiye merakı çocukluğumdan beri vardı. John Dickson Carr’lar, Mayk Hammer’lar, Agatha Christie, Sherlock Holmes ve o merak... Polisiyenin o merakını, o gizem duygusunu içimden hiçbir zaman atamadım. Başka romanlar da okuyordum tabii ama bunlar içimde bir

³ Bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=M992Gjb4HyQ>. Sanatro Podcast Çağatay Yaşmut. Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

yer edinmiş filizlenmişti. O merak, o gizemden hiçbir zaman kurtulamadım, esiri oldum o gizemin. Dedim ben polisiye yazarı olacağım ve başka da hiçbir şey yazmayacağım.”⁴

Yayın hayatına roman ile başlayan yazarın hayatında hikâye türü de ayrı bir yere sahiptir. Felsefe Yüksek Lisansını bitirdikten sonra yeni bir roman yazma sürecinde belki biraz da sıkıldığı için öyküye yönelir. 221B Polisiye dergisinde düzenli olarak öykülerini yayınlayan yazar bu öyküleri kitap haline getirir. Hikâye ile romanı karşılaştıran yazar görüşlerini şu şekilde açıklar: *“Hikâye yazmak roman yazmaktan daha zordur! Daha yoğun bir emek ister. Hikâye yazarken karakterlerin sayısından olay örgüsünün derinliğine, mekânların tasvirinden kullandığınız dile kadar birçok şey sizi sınırlayabilir. Ayrıca, hikâyede suçu anlatmak, suça muamma ve gizem katarak soruşturmayı başarıyla sonuçlandırmak romana göre daha zordur.”*⁵

Erol Üyepazarcı, Çağatay Yaşmut’un eserlerini Kara Roman geleneği içinde değerlendirmiş ve Kadıköy Cinayetleri adlı kitabın kapağına da bu görüşlerini belirten yazısını eklemiştir. Yaşmut da okurun artık klasik “katil kim?” tarzında romanları istemediğini, sosyo-ekonomik kültürel yapının suça etkisine dikkat çeker ve suçun sosyolojik yapısını da irdelemeye çalıştığını belirtir. Toplumu anlatmaya çalıştığını şu cümlelerle anlatır: *“Polisiye roman iki kısma ayrılabilir. 1990’a kadar olan kısım da katil kim hüviyeti ile yazılıyordu. Ve toplum pek yoktu. Günümüz polisiyesi böyle değil. Dünyada ve Türk toplumunda polisiye eserler bir ayna görevi görüyor. Artık okur yeni bir şey istiyor. O yüzden polisiye toplumcu gerçekçi romanın yerini aldı.”*⁶

Başkomiser Galip’i sıradan cinayetlerin sıradan polisi olarak değerlendiren yazar, karakteri oluştururken genelde yazarın kendinden bir şeyler katması olayının tam tersini uyguladığını ve kendi kişiliğinin zıddı olan Galip’i yarattığını; bundaki amacının da böyle bir kişiliğin nasıl olabileceğini görmek istemesi olduğunu belirtir. Bu karakteri ise akıcı bir dille okuyucuya sunar. Uzun devrik cümlelerden uzak dururken tempoyu artırmak için kısa cümleler tercih eder. Okuyucuya nefes aldırarak istediği yerlerde ise uzun cümlelere geçer. Polisiyenin ağır yükünü ise mizahla atmak ister. Romanlarını yazarken kurguyu çözebilmek için olay akışını maddeler halinde yazdığını üç beş roman okuduktan sonra arada muhakkak iki tane Agatha Christie okuduğunu da belirtir.

⁴ Bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=M2u8biGUFTI>. Doğan Hızlan ile Karalama Defteri | Çağatay Yaşmut | 26. Bölüm @trt2. Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

⁵ Bkz. <https://dedektifdergi.com/cagatay-yasmutla-soylesi/> Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

⁶ Bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=M2u8biGUFTI>. Doğan Hızlan ile Karalama Defteri | Çağatay Yaşmut | 26. Bölüm @trt2. Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

1990'dan sonra Ahmet Ümit, Celil Oker, Osman Aysu'nun polisiyeye katkısının çok fazla olduğunu belirten yazar, Celil Oker'i kendisine örnek aldığını, her romanını beş altı kere okuduğunu onu ders gibi çalıştığını, kalemi eline Oker'in yarattığı "Remzi Ünal" karakteriyle aldığını söyler. Yazar, genç yazarlara yazma eyleminin doğaüstü bir özellik sonucu olmadığını ve muhakkak kendilerine rol model olacak bir yazarı seçmeleri gerektiğini öğütler. Kendisi için Celil Oker'in önemini şu şekilde anlatır: "*Bir yazar bir sürü polisiye okuyordur ama sevdiği mutlaka bir yazar vardır. O yazarın peşinden gitsinler. Ben öyle yaptım. Çok sevgiyle özlemle anıyorum Celil Oker. Ben onun öğrencisiydim ve onun polisiye yazımını, dilini, anlatımını, kurgularını çok seviyordum. Kitaplarını ders gibi çalıştım. Her bir kitabını beş altı kere okudum ve böylelikle polisiye yazmayı öğrendim. Bunu yapmalarını tavsiye ederim.*"⁷

Çağatay Yaşmut, Türk okuruna "sıradan cinayetlerin sıradan polisi" Başkomiser Galip figürünü kazandırmış, alanında ün yapmış, bir yazardır. Polisiye yazarı olmaktan gurur duyan Yaşmut, Türk Polisiye Edebiyatına önemli katkılar sağlayan, Başkomiser Galip öyküleri ve romanları yazmaya devam edecek olan bir şahsiyettir.

1.3.ÇAĞATAY YAŞMUT'UN ESERLERİ

1.3.1. Roman

Daha çok romancı kimliği ile tanınan Çağatay Yaşmut'un olay ağırlıklı konulardan oluşan yayınlanmış altı romanı vardır. Son üç romanında "cinayetleri" sözcüğünün tekrarı bu romanların seri halinde olduğunu göstermektedir. Yazarın romanları kronolojik olarak yayım tarihlerine göre şöyledir:

1.3.1.1. Beyoğlu Çıkmazı

Çağatay Yaşmut'un yayınlanan ilk romanıdır. "Babam Turhan Yaşmut ile kayınpederim Cavit Fehmi Ömeroğlu'nun anılarına" satırları ile ilk romanını kimlere ithaf ettiğini açıklar. *Beyoğlu Çıkmazı* adlı roman Oğlak Yayınları'ndan çıkmıştır. İlk baskısı 2008 yılında yapılan eserin üçüncü baskısı 2019 yılında basılmıştır. İncelediğimiz üçüncü baskı olan Oğlak Yayınları'ndan çıkan eser 30 bölümden oluşur ve 206 sayfadır. Okurun Başkomiser Galip ve ekibiyle tanıştığı ilk romanıdır.

---

⁷ Bkz. <https://www.youtube.com/watch?v=n3ekYaYJFO4>. Bir Başkomiser Galip polisiyesi Çağatay Yaşmut. Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

1.3.1.2. Şarkılar Susunca

“Filiz’e” diyerek sözlerine başlayan yazar ikinci romanı olan bu eseri rahmetli eşine ithaf etmiştir. Oğlak Yayınları’ndan çıkan eserin ilk baskısı 2009 yılında yapılırken ikinci baskısı da 2016 yılındadır. İncelediğimiz Oğlak Yayınları’ndan 2016 yılında çıkan eser 37 bölümden oluşur ve 325 sayfadır. Yazar bu eserinde de Başkomiser Galip ve ekibinin maceralarını anlatır.

1.3.1.3. Beni Yavaş Öldür

Yazarın yayınlanan üçüncü romanıdır. “Anneme” satırları ile romanı kime ithaf ettiğini açıklar. Yazarın diğer romanları gibi bu eseri de Oğlak Yayınları’ndan çıkmıştır. İlk baskısı 2010 yılında olan eserin ikinci baskısı 2019 yılındadır. İncelediğimiz ikinci baskı olan eser 48 bölümden oluşur ve 310 sayfadır. Bu romanda da Galip’in maceraları ve cinayetler anlatılır.

1.3.1.4. Kadıköy Cinayetleri

2012 yılında “Dünya Kitap Altın Sayfa Polisiye Roman Ödülü” ne layık görülen eser “Ömer Ege, Bora ve Kaan için” ifadeleriyle başlar. Üç baskısı da Oğlak Yayınları’nda basılan eserin elimizdeki üçüncü baskısı 46 bölüm ve 372 sayfadan oluşur. Eserin arka kapağında Erol Üyepazarcı’nın eser ve Başkomiser Galip karakteriyle ilgili görüşleri yer almaktadır. Başkomiser Galip bu eserde de cinayet masasının patronu olarak görevinin başındadır.

1.3.1.5. Moda Cinayetleri

Yazarın tüm eserlerinin basımevi olan Oğlak Ailesi’ne ithaf ettiği bu romanı “Oğlak Ailesi’ne” ifadesiyle başlar. 2018 de ilk baskısı yapılan eser 24 bölüm ve 367 sayfadan oluşur. Başkomiser Galip Polisîyelerinin beşinci kitabı olan eser de Galip ve ekibinin maceraları hız kesmeden devam etmektedir.

1.3.1.6. Felsefe Cinayetleri

Diğer romanlardan farklı olarak ithaf ile değil de teşekkür ile başlayan eser diğer romanlar gibi Oğlak Yayınları’ndan çıkmıştır. İlk baskısı 2021 yılında yapılan roman, yazarın şu zamana kadar yazdığı son eseridir. Diğer romanlardan farklı olarak üç ana bölümden ve bu ana bölümlere ait alt bölümlerden oluşmuş, toplam 278 sayfadır.

1.3.2. Hikâye

Çağatay Yaşmut, romancı kimliğinin yanı sıra hikâye yazarlığı da yapmış bir isimdir. Verdiği bir röportajda:

*“Uzun zamandan beri yeni romanım üzerinde çalışırken, belki biraz da sıkıldığım için, romana biraz ara verip, yine başkahramanı Galip olan polisiye öyküler yazmaya başladım. Öyküleri yazarken öyle bir ilham bombardımanına tutuldum ki, hâlbuki ilhama inanmam, hiç ara vermeden peş peşe yedi öykü yazdım. Böylece, hem yazdığım romanla arama bir mesafe koymuş hem de öykü yazmanın o güzel tadını almış oldum.”*⁸ Sözleriyle hikâye yazma serüvenini anlatan yazarın yayınlanmış iki hikaye kitabı bulunmaktadır.

1.3.2.1. Başkomiser Galip Hikâyeleri Benim Canım Ailem

İlk baskısı 2017 yılında yapılan eserin elimizdeki ikinci baskısı 2021 yılına aittir. Eserde toplamda yedi hikâye mevcuttur. Kitap 285 sayfadan oluşmaktadır. Kitapta “Editör Cinayetleri”, “Karanlık Arzu”, “Dr. Ceyda’yı Kim Öldürdü?”, “Fotoğraftaki Katil”, “Tek Kollu Örümcek adam”, “Rahip Cinayeti”, “Karanlık Kadıköy” adlı hikâyeler yer alır. Tüm hikayelerde Galip ve ekibi yine iş başındadır.

1.3.2.2. Başkomiser Galip Hikâyeleri Doktor Ceyda’yı Kim Öldürdü?

Yazar eserin başında “Esra Türkekul ile Celil Oker’in anılarına” satırları ile eseri kime ithaf ettiğini açıklar. Elimizdeki ilk baskısı 2019 yılına ait olan eser üç hikâyeden oluşur ve toplamda 243 sayfadır. Kitapta “Benim Canım Ailem”, “Yabancılar”, “Can Sıkıntısı” adlı hikâyeler yer alır. Başkomiser Galip’in maceraları hız kesmeden devam eder.

---

⁸ Bkz. <https://dedektifdergi.com/cagatay-yasmutla-soylesi/> Son Erişim Tarihi: 09.01.2024

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇAĞATAY YAŞMUT’UN POLİSİYE ROMANLARININ İNCELENMESİ

1. ÇAĞATAY YAŞMUT’UN POLİSİYE ROMANLARININ İNCELENMESİ

1.1. POLİSİYE ROMANLARINDAKİ YAPI UNSURLARI

Sanat hayatına roman yazarak giriş yapan Çağatay Yaşmut için polisiye roman, belirli kurallardan oluşmaktadır. Yazar, polisiye romanların kendine ait belli başlı kurallarının olduğunu belirtir. Bir söyleşisinde polisiye romanın bu özelliğini şöyle ifade eder:

“ Suç ve muamma kilit kavramlardır. İyi bir polisiye roman ikisini de içerir. Sadece suçun anlatıldığı yazına ‘layıkıyla bir polisiye’ diyemeyeceğimiz gibi, suç barındırmayan bir polisiye de düşünülmemelidir. Buradaki suçtan kastım, esrarlı bir cinayettir. Bu bağlamda tüm roman boyunca olaylar, bu cinayetin çevresinde ve katil kim, cinayet nasıl işlendi, neden işlendi sorularına cevap bulmaya çalışan bir dedektif etrafında şekillenir. Dedektif, katil ve kurban üçgeni içinde gelişen olaylar dedektifle birlikte okurun da zihnini zorlamalıdır. Romanda katilin kim olduğundan ziyade romanın kurgusu önemlidir. Bu yüzden polisiye romanın eylemci ve akılcı bir içeriği olmalıdır. Gerçek dünyadan kopuk olmamalıdır. Anlatılan suçun nedenleri, aşk, intikam, nefret, kıskançlığın yanı sıra insanların ulaşmak için uğruna her şeyi yapabilecekleri para, iktidar, hırs ve güç olmalıdır.”⁹

Yazar gerçek dünya ile iç içe olan karakterler yaratarak okurun ilgisini çekmeyi başarmıştır. Ayrıca içerik ve üslupta da akıcılığı yakalamıştır. Polisiye roman yazarının gereksiz betimlemelerden uzak kalmasını ve yazarın çağdaş dili yakalaması gerektiğini savunur. Bir aşk romanı yazar gibi polisiye yazılmaması gerektiğini düşünen Yaşmut, bunu yapanların en başta kendileriyle çatışacaklarını söyler. Polisiye yazmanın yeterince edebi olmadığını düşünen yazarların bu endişeden kurtulmaları gerektiğini vurgular. Bu endişeden kurtulamıyorlarsa da polisiyeyi bırakmalarını öğütler.

Yaşmut, romanda okuru “eğitme” zorunluluğuna karşıdır. Yazara göre, romanı tetikleyen entrikalar sayesinde, okur romandan keyif alırsa başarı elde edilir. Romanın bilinçli, ders vermek için veya almak için okunup yazılmaması gerektiğini savunur. Ona göre roman haz almak için yazılır ve okunur. Polisiye yazarı sadece, dünyamız hakkında çeşitli şeyler söyler, bilgiler verir görüşündedir. ‘Ben hayat hakkında şunları söylemek istiyorum’ diyen bir romancının başarılı bir iş çıkaracağına inanmaz.

Edebi romanların insanı anlattığını savunan yazar polisiye romanın bir ölçüye kadar insanı anlatmakla birlikte gizem ve muammayı ön plana çıkarttığına inanır. Bu yönüyle polisiye, yazarın daha çok ilgisini çeker.

⁹ Bkz. <http://sevalsahin.com/detay/4/990/Polisiye-Soylesileri-1--Cagatay-Yasmut>. Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

“Belki bunun nedeni, çocukluğumdan beri büyük bir hayranlıkla okuduğum Agatha Christie, Mike Hammer, Conan Doyle romanlarının damağımda bıraktığı eşsiz tatlar, bilmiyorum. Polisiye okurda merak duygusunu tatmin ediyor, dedektifle yarıştırtıyor fırsatı ve rekabet duygusunu kamçılıyor. Aynı zamanda okuru gerçek dünyanın sıkıntılarından, bireysel sorunlarından, yaşamın tekdüzeliğinden kaçırıyor.”¹⁰

Romanın haz almak için okunup yazılacağına inanan yazar için öncelikli olan eserden keyif almaktır. İnsanı anlatmaktan ziyade kurgu oluşturmayı seven yazar, kendi zevkine hitap eden eserler kaleme almaktadır.

Yaşmut’un romanlarında kişiler, mekânlar, zaman ve kurgu belli bir düzen ve sistem içinde oluşturulur. Özellikle karakterlerini yaratırken deneyimlerimden yararlandığını ifade eden yazar, gerçek hayatta mesleği gereği karşılaştığı insanların, okuduklarının, izlediklerinin bu yaratma sürecinde çok faydasını görür. Romanlardaki karakterler gerçek hayatta karşılaşılabileceğimiz tipten insanlardır. Karakterlerini gözlem ve sezgilerine göre şekillendirdiğini söyleyen yazar, karakterlerin diğer polisiyelerdeki kurgu karakterlere benzememesine özen gösterir. Başkomiser Galip’i yaratırken kendinde bulunmadığını düşündüğü bütün özellikleri bu karaktere yükler. Bu özellikleri taşıyan biri için hayatın nasıl olacağını izlemek ister. Yazarın romanlarındaki yan karakterler ise düzensiz bir toplum ve suçun yarattığı var olması zorunlu tipleridir. Yaşmut, bu insanların gerçek yaşamda da toplum içinde bizimle yaşadıklarına değinir.

Polisiye ile şehir arasında güçlü bir bağ olduğuna inanan yazarın eserlerindeki olaylar İstanbul’da ve özellikle Kadıköy’de geçmektedir. Yazarın doğma büyüme İstanbullu olması, Kadıköy’de yaşaması da bu seçiminde etkili olmuştur.

“Kadıköy’de yaşamaktan nasıl mutluyum, Kadıköy’ü yazmaktan da o derece mutluyum. Yazarın her zaman iyi bildiği yerleri yazmasının, hem yazar hem de okur için bir avantaj olduğunu düşünüyorum. Bu sayede, hem ihtiyaç duyulan o sahicilik duygusu yazarın yarattığı kurmaca dünyasına geçmiş olur hem de polisiye romanın temel iskeletini oluşturan o çevrenin kriminal yapısı ve atmosferi başarıyla tasvir edilir, böylece okur da romana bağlanır. O karanlık sokaklar, o tekinsiz mekanlar, o işlenen suçlar, o tehlikeli suçlular ancak çevreyi iyi tanıyan bir yazarın kaleminde hayat bulur. Doğma büyüme Kadıköylü olduğum için Kadıköy Cinayetleri ve Doktor Ceyda’yı Kim Öldürdü? hikâyelerini yazarken tam da böyle oldu.”¹¹

Çağatay Yaşmut’un romanlarında suç toplumsal bir olgu olarak ele alınır. Romanlardaki çatışma unsurları, gerçeklik algısı ile okuyucuya verilir. Yaşanan olaylar, işlenen cinayetler gerçek dünyada yeri olan hadiselerdir. *“Suçu tüm yönleriyle kullanmaya gayret ediyorum. Çünkü polisiye romanın temelini suç ve suçla birlikte*

¹⁰ Bkz. <http://sevalsahin.com/detay/4/990/Polisiye-Soylesileri-1--Cagatay-Yasmut>. Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

¹¹ Bkz. <https://dedektifdergi.com/cagatay-yasmutla-roportaj/> Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

muamma oluşturuyor. Burada suçtan kastım tabii ki cinayet. Bunu yaparken klasik polisiyenin yaptığı gibi akıl yürüterek ve sentezci bir yaklaşım yerine kara romanın yaptığı gibi, dedektifimi sokaklara indirip suçun içine sokuyorum. Kim, neden ve nasıl sorularına yanıt ararken suçu toplumsal bir olgu olduğunu göstererek ele alıyorum. Arka planda İstanbul'u koruyarak suçu karanlık sokaklara ve umumi mekânlara taşıyorum.”

Romanlarının genelinde güncel olaylara gönderme yapan yazar, eserlerinde, olay içinde akışı bozmayacak ölçüde toplum-siyaset-gündem meselelerine değinmeyi de polisiye romanın hesaplaşması olarak görür. Yazar güncel olaylara gönderme yapmasının da gerekçesini şöyle açıklar:

“Siyaset ve gündem denilince aklıma ilk gelen, derin devlet ilişkileri, komplo teorileri, darbeler ve beraberinde gelen cinayetler, suç örgütleri, paralel yapılanmalar, farklı etnik kimliklerden ve farklı dini inançlar yüzünden kısımlar, siyasi görüşleri yüzünden içeri atılanlar, v.b. İşte polisiye roman tüm bunlarla bir hesaplaşma yapıyor. Toplumun egemen ideolojiye tepkisini ya da tepkisizliğini polisiye roman gösteriyor. Polisiye roman, mafya ilişkileri, ırkçılık, kara para aklama, uyuşturucu gibi toplumsal sorunlara ayna tutup siyaset – güç – mafya üçgeninde var olan bu kavramlar arasındaki karmaşık ve karanlık ilişkileri irdeliyor. Örneğin bir Petros Markaris, Komiser Haritos vasıtasıyla Atina’da politikacılaran örülü kirlili bir mekanizmayı, kurulan paravan şirketleri, futbol ligindeki şikeleri, medya-siyaset çıkar ilişkilerini gün yüzüne çıkarırken, kendi ülkemizde yaşadığımız ya da yaşamakta olduğumuz benzer sorunları bize hatırlatıyor.”¹²

Kara roman türünde eserler kaleme alan yazar, polisiye yazmak için gibi belirli kurallar olması gerektiğini düşünür. Okuyucunun katilin kimliğini romanın sonuna bakarak da öğrenebileceğini, önemli olan katilin nasıl bulunduğu ve okuyucuya olayın nasıl hikâye edildiği olduğunu söyler. Polisiye yazarının donanım ve yeteneğine bağlı olarak yazdığı olayla ilgili uzmandan yardım almasının faydalı olacağını şöyle ifade eder. Yazara göre polisiye yazarın donanım ve yeteneğine bağlı olarak yazdığı olayla ilgili yardım almasının tamamen yazarın donanım ve gözlem yeteneğine bağlı olduğunu düşünür. Yazmak istediği detaya uzaksa araştırma yapması gerektiğini aksi halde eserin gerçeklikten uzaklaşarak fantastik bir hale bürüneceğini savunur. Bu durumun romanın inandırıcılığını yitireceğini ve okuru eserden soğutacağını belirtir. Yaşmut’a göre yazar roman boyunca mantık hatalarına düşmemeli aynı zamanda da hikâyenin gerçeklikten kopmamasına özen göstermelidir. Bu yüzden emin olmadığı hiçbir konuya girmemeli, iyi araştırma yapmalıdır. Dedektifi polis olan bir yazar adli süreçleri, teknik detayları, emniyet teşkilatını, hiyerarşiyi, polis jargonunu iyi bilmelidir.

¹² Bkz. <http://sevalsahin.com/detay/4/990/Polisiye-Soylesileri-1--Cagatay-Yasmut>. Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

Yaşmut'un, romanlarında anlattıklarının gerçek dünyada bir karşılığı vardır. Romanlarda olup bitenler hayatta da olup biten yahut olabilir şeylerdir. Yazarın izlediği yol ve amaç, gördüğünü birebir aktarmak değil, gerçeklerle kurmacayı olabilirlik sınırları dâhilinde örtüştürerek metne dönüştürmektir. Bunu yaparken de romanlarında akıcı ve sade, yer yer ironik ve alaycı üslupla bezenmiş canlı bir dille anlatımı sağlar. Yazarın romanlarının özetleri, eserlerin basım sırasına göre aşağıda verilmiştir.

Beyoğlu Çıkmazı

Galip Cinayet Büro Şubesinde Başkomiser olarak görev yapmaktadır. Yardımcısı komiser Serdar, Galatasaray Lisesi'nin yanındaki bir sokakta cinayet işlendiğini haber verir. Maktul Gecem Pavyonda şef garson olarak çalışan Murat'tır ve on beş yerinden bıçaklanarak öldürülmüştür. Galip soruşturmaya Murat'ın iş yerini ziyaret ederek başlar. Pavyonun sahibi Ceyhun ve ifadesini aldığı diğer çalışanlar katilin Murat'ın sevgilisi Nazan'ın eski dostu Muharrem Tüylü olabileceğini söyler. Muharrem Tüylü'den Özge adında bir kızı olan Nazan da katilin Muharrem olduğunu iddia eder. Nazan'ın ihbarı ile Özge'yi kaçıran Muharrem'in peşine düşen Galip, Serdar ve Mustafa ile uzun bir koşturma sonunda çocuğu ve babasını yakalar. Muharrem cinayeti işlemediğini söylese de gözaltına alınmaktan kurtulamaz.

Katilin kim olduğu üzerine epeyce kafa yoran Galip, Murat'ın babasının da ifadesini alır. Babası Şanlılar Kooperatifi isminde bir yerden bahseder ve buradaki kişilerin Murat'ı tartakladıklarını anlatır. Bunun üzerine soluğu kooperatifte alan Galip buranın başkanı İbrahim beyle görüşür fakat bir delil elde edemez. Galip ikinci kez Gecem pavyona gelir ve burada Halil ile cinayet üzerine tekrar konuşur. Halil, maktulün Ayla isimli bir kadınla da beraber olduğundan bahseder. Ayla ile görüşen Galip, Murat'ın garsonluk dışında uyuşturucu ticareti ile de uğraştığını ve kooperatifle de ilişkisi olan Recep adlı serseri ile bağlantısını öğrenir. Recep'in peşine düşen Galip uzun bir kovalamacadan sonra onunla karşı karşıya gelir. Bu arada Yoğurtçu Parkı'nda yürüyüş yapan Aylin, tinercilerin saldırısına uğrar ve Galip kızı bu serserilerden kurtarır. Teşekkür etmek için görüşen bu ikili arasında duygusal bir yakınlık başlar. Murat'ın katili henüz bulunamamışken ikinci bir cinayet haberi ekibin canını iyice sıkar. Ganyancı Osman adlı şahıs bıçakla öldürülmüştür. Olay yeri inceleme şefi Necati maktulün avcunda mavi bir düğme bulmuştur.

Emniyette Osman'ın dükkânından gelen deliller incelenir. Borçların yazılı olduğu ajanda, klinik faturası ve ajandada Âşık ismiyle kayıtlı şahsa ait kabarık borç dikkat çeker. Ayrıca İsmail adına düzenlenmiş boş bir senet de bu deliller arasındadır. Osman'ı borç yüzünden öldürebileceğini düşünerek İsmail'i gözaltına alan Galip, aslında içten içe onun bu cinayeti işlemediğini düşünür. Olaylar karmaşık bir hal alır. Yemek için lokantaya giren Galip burada pavyonda çalışan Ahmet isimli küçük garsonla karşılaşır. Murat öldükten sonra şef garson olan Halil'in kendisini işten çıkardığını ve Nazan'a âşık olduğu için ona Âşık lakabının takıldığını anlatır. Âşık'ın Halil olduğunu anlayan Galip ayrıca Osman'ın ajandasında bulduğu klinik faturasının tarihiyle Murat'ın öldürüldüğü gecenin aynı olduğunu da fark eder. Doktor o gece Halil'in elinin yarası için kliniğe geldiğini yanında bir arkadaşı olduğunu ona da iğne yapıldığını adının Osman olduğunu söyler.

Tüm bu bilgileri toplayan Galip, Halil'in evine gider. Delil torbasındaki mavi düğmeye ait olan gömleği bulur. Buradan çıkıp soluğu üçüncü ve son kez Gecem pavyonda alan Galip, Halil'e bütün suçunu itiraf ettirir. Nazan yüzünden Murat'a hıncı besleyen Halil, Murat'ı öldürürken elini keser. Poliklinikte Osman'a rastlar. Ertesi gün Murat'ın öldürüldüğünü duyan Osman bunu Halil'in yaptığını anlar çünkü Nazan'a olan aşkını biliyor ve ajandaya borçlarını Âşık diye kaydetmiştir. Şantajla başlayan Osman fazla istemeye başlar ve sonunda öldürülür ancak gömleğin düğmesi katili ele verir. Galip, suçunu itiraf eden Halil'i gelen ekiplere teslim eder.

Şarkılar Susunca

Galip ve Serdar, Beydullah Çavdar isimli hırsızın sorgusunda, hırsızlığı, Beydullah'ın Kadir isimli çete başı için yaptığını öğrenirler. Kadir, sürekli deri ceket giyen, esmer, sakallı, yürürken topallayan ve lakabı Deve olan serseridir. Galip ve Serdar, Kadir'in sürekli gittiği kahvehaneye gidip onu alacakları sırada Kadir durumu fark eder ve kaçır. Tren yolunda devam eden sıkı bir kovalamaca sonunda Kadir yakalanır. Elllerinde somut bir kanıt olmadığı ve Beydullah'ın da Kadir'i teşhis etme cesareti gösteremediği için Kadir'i serbest bırakırlar. Ertesi gün komiser Serdar yeni bir cinayet haberi verir. Özlem adında şarkıcı bir kızın öldürüldüğü haberini alan Galip, cinayetin işlendiği Özlem'in evine geçer. cesedi bulan temizlikçi Hanife ve Özlem'in arkadaşı Hatice'nin sorgusuyla soruşturmaya başlayan Galip karşı komşu yaşlı çift Aslan Bey ve Ayla Hanım'ın da ifadelerine başvurur. Yaşlı çiftin evindeki fil detayları dikkatini çeker. Özlem'in eski erkek arkadaşı Sinan üzerinde şüpheler yoğunlaşınca Sinan'ın patronu

olduğu Maske isimli gece kulübüne giden Serdar ve Galip, Sinan olmayınca babası Orhan Yüce ile görüşür. Orhan Bey'den Sinan'ın ev adresini alıp çıkarlar.

Sinan'ın evine giden Galip evden zengin bir kadının çıktığını görür. Yakışıklı, marka kıyafetleri olan Sinan'ın zengin bir hayat sürdüğü oturduğu ev ve pahalı mobilyalardan bellidir. Özlem'in öldürülmesine çok şaşırır. Özlem'i hiçbir zaman öldürmeyi düşünmediğini söyleyip cinayet saatinde kulüpte olduğunu bunu ispatlayacak çok sayıda şahidi olduğunu da belirtir. Bu sırada emniyet amiri Serhat Engin, narkotikten Melike komiseri cinayet büroya geçirir. Ekibe çabuk alışan Melike, cinayet soruşturmasına hemen dâhil olur ve Galip ile Sinan'ın ortağının oteline ziyarete gider. Hayri Bey Sinan'la ilgili bildiği her şeyi anlatır. Sinan'ın üvey annesinin, Orhan Bey'in eşinin, kısa bir süre önce intihar ettiğinden bahseder. Görüşme sırasında Hayri Bey'in eşinin resmini gören Galip bu kadını nerde gördüğünü bir türlü hatırlayamaz. Kulübün adresini alıp otelden ayrılırlar. Özlem'in hesabının olduğu Cash Bank'a gider ve orda çalışan eski kız arkadaşı Hülya sayesinde Özlem'in hesap bilgilerine ulaşır. Galip, Bahri Tok adlı şahsın hesaba yüklü miktarda para yatırdığını görür. Ayrıca Hayri'nin eşinin Sinan'ın evinden çıkan kadın olduğunu da anlar. Daha sonra Melike ve Galip, Özlem'in erkek kardeşi Selçuk'un evine gider. Karşı komşu Buğra'dan Selçuk'un iş yeri adresini öğrenirler.

Ortalıkta görünmeyen Selçuk'un iş yerine giden Galip, patronu Duygu'dan bilgi almak ister ancak Duygu hanım bir bilgisi olmadığını söyler. Sinan'ın üvey kardeşi Adnan Bey ise annesi ile Özlem'in çok yakın arkadaş olduklarından, annesinin intihar edecek bir kadın olmadığından bahseder. Oradan Sinan'ın kulübüne giden Galip ve Melike, Orhan Bey'e eşinin neden intihar ettiğini sorar. Orhan Bey'in cevaplarından şüphelenen Galip, Mustafa'dan geçmişe dönük telefon kayıtlarının çıkarılmasını ister. Galip ise Duygu Hanım'dan şüphelendiği için Selçuk'un iş yerine gidip onu takibe alır. Takip sonrasında Selçuk'un Duygu'nun evinde saklandığını anlarlar. Selçuk'u da alıp evden çıkacakları sırada saldırıya uğrarlar ve Selçuk yaralanır. Taksim İlkyardıma götürürlerken arabada ablası hakkında sorular sorarlar. Selçuk'a Sinan ve ortağının karısının yasak ilişkilerinin fotoğraflarını çektiren Özlem, bu fotoğraflarla Sinan'a şantaj yapıp yüklü bir miktar para almıştır. Hastaneye vardıklarında Serdar arayıp, Özlem'in arkadaşı Hatice'nin de aynı Özlem gibi boğazından kesilerek öldürüldüğü haberini verir. Hatice'nin eşi Yılmaz'ın sorgusunda Özlem'le Bahri'nin iş birliği içinde olduğu anlaşılır. Kilit isim Bahri'yi yakalamak isteyen Galip, muhbiri Deli Nedim'den yardım ister. Bu

sırada Galip'in kız arkadaşı Aylin daha önce kendisini taciz eden ve Galip'in hapse attırdığı fakat kısa sürede çıkan tinerciler tarafından öldürülür. Tinerciler Aylin'in köpeği Pupi'yi de öldürür. Bu olay sonunda Galip'i uzun süren bir depresyon süreci bekler.

İşe dönmenin kendisine iyi geleceğini düşünen Galip merkeze geri döner ve cinayet soruşturmasına kaldığı yerden devam eder. İlk iş olarak Özlem'in önceki iş yerindeki patronu Kemal'i bulur ve ondan Bahri'nin adresini ister. Çünkü cinayetin kilit ismi Bahri'dir. Buradan bankaya geçer ve müdüre hanımı ikna edip Özlem'e ait olan kasayı açtırıp içindeki CD'ye ulaşır. Ekibin izlediği CD'de Orhan ve Bahri'nin sadist zevkleri için Doğu Avrupa ülkelerine ait kadınlara tecavüz edip onları öldürdükleri görüntüler vardır. Bu görüntülerden sonra Bahri'yi yakalamadan cinayetin çözülmeyeceğine karar veren Galip, pazar günü sevgilisi Aylin'in mezarını ziyareti sırasında Aslan Bey'i görür. Mezarlık görevlisi Aslan Bey'in oğlunun intihar ettiğini, onun da her hafta oğlunu ziyarete geldiğini söyler. Merkeze dönen Galip'e istediği haber gelir. Kemal Bahri'nin yerini haber verir. Müzeyyen Hanım'ın intihar etmediğini, Orhan'ın tüm kadın cinayetlerinde parmağı olduğunu düşünen ekip Kemal'den gelen adrese baskın düzenler. Şiddetli çatışmanın yaşandığı baskın da Orhan ve Bahri ölü ele geçirilir. Galip de yaralanır. Hastaneye Galip'i ziyarete gelen Serdar, Orhan ve Bahri'nin bu işi sektör haline getirdiğini bu CD'leri sapıklara yüksek fiyatlara sattıklarını söyler. Her ikisi de ölü ele geçirildiği için DNA raporundan sonra dosyayı kapatmaya karar verirler.

Bu cinayetin dosyası kapanmadan işleniş biçimi aynı olan başka bir cinayet haberi gelir. Olay yeri inceleme şefi Necati öldürülen taksicinin katilinin diğer kadın cinayetlerini işleyen kişiyle aynı olabileceğini çünkü öldürülüş biçiminin aynı olduğunu söyler. Taksiye en son Ufuk Bey adlı şahsın bindiğini öğrenen Galip onun ifadesini almaya gider. Ufuk Bey kendisinden sonra siyah deri montlu, yürürken topallayan birinin bindiğini söyler. Şüpheler ilk bölümlerdeki hırsız Kadir'in üzerinde yoğunlaşır. Kadir'in evine pusu kurup gelmesini beklerlerken apartmandan içeri giren Kadir, Galip'in telefon sesini duyunca kaçmaya başlar. Tren yolunda kovaladıkları Kadir bir trenin altında feci şekilde can verir. Kadir'in evindeki incelemede Özlem'in iki tane fotoğrafı ile karşılaşılır. Galip, fotoğraftaki sıralı yedi fili Aslan Bey'in evinde gördüğünü ve fotoğrafında bu evden çekildiğini anlar.

Aslan Bey'in intihar eden oğlu Bahadır'ın çalıştığı ilaç firmasına giden Galip, Bahadır'ın yakın arkadaşı Nail'den Bahadır'ın Özlem'e çok âşık olduğunu ancak kızın

para ve şöhret için birlikte yaşadığı Bahadır'ı terk ettiğini, eşyalarını ise yakın arkadaşı Hatice ile yaşlı karı kocanın evine yolladığını öğrenir. Bahadır'ın da yaşananlara dayanamayıp şirketin tuvaletinde kendini astığını anlatır. Eşi Ayla Hanım'dan Aslan Bey'in Ortaköy sahilinde olduğunu öğrenen Galip yaşlı adamın yanına gider. Ona, Özlem'i ve Hatice'yi nasıl öldürttüğünü ve bu cinayetleri neden işlettiğini anlatır. İntikamın nasıl bir duygu olduğunu ve yaşlı adamın bu yüzden ömrünün geri kalan kısmını hapiste geçireceğini söyler.

Beni Yavaş Öldür

Beyoğlu'nda bir apartmanın girişinde küçük bir çocuğun öldürüldüğü haberi gelir. Olay yerine geldiklerinde feci manzara ile karşılaşırlar. Olayın olduğu apartmana tinercilerin dadandığını söyleyen esnaf apartmandaki herkesin korkudan gittiğini ev sahiplerinin de tinercilerle baş edemediğini söyler. Civardaki tüm tinercilerin, boyacıların ve sarhoşların toplatılmasını söyleyen Galip buradan emniyete geçer. Beyoğlu'nda kapkaççılardan çantasını kurtardığı Oya'dan telefon gelir. Oya, teşekkür için yemek teklifinde bulunur. Gayrettepe'deki lokantada yemek yerlerken Oya'nın psikiyatru Hakan ile karşılaşır.

Emniyette verilen kayıp ilanından Mehmet'in annesi Hayriye'ye ulaşan Galip onunla birlikte morga gider. Kadın oğlunu teşhis eder. Acılı kadın bu işi Jilet Şeref'in yaptığını Mehmet'in arkadaşı Hamdi'nin onun yerini bileceğini söyler. Mehmet'in arkadaşı Hamdi'den Şeref'in gittiği kulüplerin adlarını alan Galip, metroda yaşanan heyecanlı bir kovalamaca sonucu Serdar ve Mustafa'nın yardımıyla Şeref'i yakalar. Şeref'i sorguya alan ekip cinayeti itiraf ettiremez. Şeref'in evine ekip yollayıp evdeki bütün kesici aletleri Adli Tıp'a gönderirler ve Şeref'i de savcılığa verirler.

Katilin Şeref olduğunu düşünürler fakat ilerleyen günlerde bu konuda yanıldıklarını anlarlar. Kuledibi'nde gerçekleşen yeni bir cinayet haberi alırlar. Aslı Gökçe adında otuz bir yaşında ressam bir kadın boyacı çocuk Mehmet gibi boğazından kesilmiş halde ölü bulunur. Ölen kadının cesedinin yanında bir öykü bulunur. Aslı'nın iş yerini araştıran Galip, çekmecesinde Dr. Nilüfer Akın'a ait bir kartvizit bulur. Daha sonra cesedi bulan birinci kattaki Zerrin Hanımın ifadesini almaya çıkan Galip, Aslı'nın, Zeynep adındaki kız kardeşinin lösemiden vefat ettiğini öğrenir. Aslı'nın bu olaydan sonra her şeyi boşladığını, Tekinler Holding veliahdı Ahmet Tekin ile çıkıp onu terk ettiğini ve kendi okulundan öğrencileri manken olarak kullandığını öğrenir.

Cinayetlerle ilgili ekibini toplayan Galip bu cinayetlerin geçmişteki öykücü katil cinayetine benzediğini, yardımcısı Ali'nin öykücü seri katil Maksut Özen tarafından öldürüldüğünü anlatır. Galip ilk olarak Maksut Özen'in Acarkent'teki villasına gider. Yan komşu, Müjgan Hanımların üç yıl önce Amerika'ya kız kardeşi Nur Hanım'ın yanına taşındıklarını, villayı satmak istediklerini fakat bu kötü olaydan sonra alıcı bulamadıklarını söyler. Hatta oğullarının bu olaydan dolayı üniversiteyi yarım bırakmak zorunda kaldığını, Nur Hanım'ın her üç aya bir İstanbul'a gelip eve çeki düzen verdiğini anlatır. Kadına teşekkür eden Galip Dr. Nilüfer Aydın'la görüşmek için Mimar Sinan Üniversitesi'ne geçer. Nilüfer'e arkadaşı Aslı'nın ölüm haberini bahçede verir. Habere çok üzülen Nilüfer'le sohbetlerine kantinde devam eden Galip, Aslı ile ilgili kafasına takılanları sorar. Tekinler Holding'e Ahmet Tekin ile görüşmeye giden Galip, Yalçın Tekin'den Aslı'nın rahat bir yaşantısı olduğunu kardeşine ve ailesine uygun bir yaşam tarzı sürmediğini öğrenir. Ahmet'in bu yanıltan döndüğünü eski karısı ile barışıp iki gün önce Amerika'ya gittiğini söyler. Görüşme sonunda şirketin resepsiyonunda Yalçın Bey'in tablo koleksiyonunun koruyuculuğunu ve şirketin sanat danışmanlığını yapan Füsün Hanım ile Galip'i tanıştırır.

Tekinler Holding'den çıkan Galip, ruhundaki sıkıntıyı atamayınca eve gider uyur. Uyandığında büyük bir boşlukta olduğunu anlar, silahını kafasına dayar. Kendini öldürmeyi başaramayan Galip sabah erkenden işe gider ve kötü haberi alır: Cinayet gazetelere manşet olmuştur. Bu olaya canı sıkılan Galip, Melike ile birlikte Aslı'nın iş yerine oradan da evine geçer. Aslı'nın yatağının altında cinsel tercihlerinin farklı olduğunu gösteren fotoğraf bulurlar. Fotoğraftaki diğer kişi Füsün'dur.

Emniyete geçen Galip'e Maçka'da işlenmiş yeni bir cinayet haberi gelir. Otuz yaşında dekorasyon işiyle uğraşan Esra İnci dükkânında aynı diğer cinayetler gibi boğazından kesilerek öldürülmüş halde bulunur. Galip akşamüstü annesi Handan Hanım'ın ifadesini alır. Handan'ın getirdiği fotoğrafları incelerken Galip'in dikkatini bir resim çeker. Esra'nın önünde poz verdiği apartman boyacı çocuk Mehmet'in öldürüldüğü apartmandır.

Gazeteci sevgilisi Tülay ile buluşan Mustafa, Esra İnci cinayetindeki öyküyü ve fotoğrafları yayınlaması için kadına verir. Esra İnci cinayetinin de gazetelere düşmesi Emniyet Amiri Serhat Engin'in Galip'i çağırıp uyarmasına ve bir an önce cinayetleri çözmesini istemesine neden olur. Nilüfer Hoca'nın İstanbul Modern'de olduğunu öğrenen Galip oraya gider. Füsün Ceren'i tanıyıp tanımadığını soran Galip terasa çıktığı zaman

Oya ile psikiyatri Hakan'ı görür. Oya'nın yanına gitmek için müsaade isteyen Galip Nilüfer'in gerildiğini fark eder. Bu sırada Galip, Melike'yi arar ve Esra'nın evinde buluşmak üzere sözleşir. Esra'nın evinde araştırma yapan Galip ve Melike kayınbiraderi Cevat'tan şüphelenirler. Cevat'ı sorgu odasında fena benzeten Galip: Esra'nın, eşinin ölümünden sonra oturduğu apartmandan bir adamla görüştüğünü hatta Cevat'ın kıskançlıktan adamın sağ yanağını ustura ile çizdiğini öğrenir.

Galip, psikiyatri Hakan ile ilk seansını yapar. Hakan reçeteyi verdikten sonra yazdığı kitabı da imzalayıp hediye eder. Füsün'la görüşmek için Tekinler Sanat Evi'ne giderler. Yalçın Tekin ve Füsün bir tablonun satışı yüzünden tartışmaktadırlar. Acarkent'teki villanın sahibi Müjgan Hanım'ın kız kardeşi Nur Yılmaz emniyette Galip'i ziyaret eder. Yeğeni Berk'in babasının olayından sonra Amerika'da tutunamadığını İstanbul'a geldiğini anlatır. Berk'in Mimar Sinan Üniversitesi'ndeki eğitimine devam etmek istediğini ancak iki haftadır ortalarda görünmediğini ve çok endişelendiğini söyler. Berk'in bilgisayarında cinayetlerde buldukları öykülere rastlayınca ekibinden, teknik ekibi alıp eve gelmelerini ister. Nur Hanım yeğeninin neden böyle bir şey yaptığına inanamazken Galip de aynı üniversitede olsalar bile Berk'in kendisinden büyük kadınları neden öldürdüğünü anlayamaz.

Yeni bir cinayet haberi ile şok olan ekip öldürülen kadının Füsün olduğunu öğrenince daha da şaşırır. Diğerleri gibi Füsün'un yanına da bir öykü bırakılır. Mustafa da son cinayetdeki öyküyü Tülay'a verir. Kızı mutlu görmek Mustafa'yı sevdirse de Galip öğrenecek diye de korkar.

Serdar'dan Galip'e bir telefon gelir. Berk'in evinin arkasında bir ceset bulunduğunu, deprem sonrası toprak kayması nedeniyle cesedin gömülü olduğu yerden çıktığını söyler. Serdar'la Şarköy'e giden Galip cesedin Berk'e ait olduğunu anlar. Çalışma odasında Hakan'ın kendisine hediye ettiği kitabı bulur. Hakan'ın aracının plakasını Melike'ye verip son iki haftada bu eve gelip gelmediğini araştırmasını ister. Hakan'ı gizlice takip eden Galip onun evden çıkışını kollar ve eve girer. Evde gördüğü tablo Aslı'nın atölyesinde gördüğü eskizle aynıdır. Ayrıca estetik cerrahın kartviziti de aklına Cevat'ın dediklerini getirir. Katil Esra ile bir süre görüşen Hakan'dır. Hemen Mustafa'ya ve Melike'ye evin adresini verip ekip göndermesini ister. Galip evden çıkacağı sırada Hakan'la karşılaşır ve başına ağır bir darbe alır. Galip'i yatağa bağlayan Hakan elindeki bıçağın beş can aldığını, Beyoğlu'ndaki o çocuğu deneyim kazanmak için öldürdüğünü söyler. Hakan, Galip'i de öldürecekken bir el silah sesi duyulur ve Hakan

yere yığılır. Serdar, Hakan'ı vurmuştur. Nilüfer hoca ile konuşmak için üniversiteye giden Galip kadınla kapıda karşılaşır, katilin Hakan olduğunu ve öldüğünü söyler. Arabaya geçince Mustafa'dan öldürülen Füsün'la Nilüfer'in beraber birkaç kez yemek yediklerini öğrenince her şey aydınlanır.

Kurtuluş'ta Nilüfer'e ait apartmana gelen Galip ve Mustafa, Nilüfer'i beklemeye başlar. Kilidin kırık olduğunu anlayan kadın eve girmeden kaçmaya yeltenirken yakalanır. Kadının evinde gördükleri tablolar cinayetlerin nedenini ortaya koymaktadır. Nilüfer katil Hakan'a yardım etmekten tutuklanacaktır. Aylin'i öldüren tinercilere baskın düzenleyen Galip, Ünal denilen katili yakasından tutup raylara yatırır ancak tren geldiği an adamı perondan çeker, öldürmez. Olaydan sonra Aylin'in mezarını ziyaret eden Galip onunla dertleşir. Bu sırada telefon çalar arayan Melike'dir. Hemen emniyete gelmesini, Ekrem'in Serdar ile ilişkisini öğrendiğini ve Serdar'a silah çektiğini söyler. Apar topar emniyete geçen Galip, Emniyet Amiri Serhat Engin'in yanında Ekrem'e saldırır, araya amir girer. Ekrem'in bir süreliğine rozeti ve silahı alınır. Ekibini eve yollayan Galip kendisi de yalnızlığa doğru otomobilini sürer.

Kadıköy Cinayetleri

Sabah erkenden hazırlanıp işe gitmek için dışarı çıkan Galip kalabalık grubun dereye koştüğünü görür. Galip, Cafer'e kendisini sandalla oraya götürmesini söyler. Kürekle cesede dokunan Galip, cesedin başının olması gereken yerde olmadığını anlar. Civardaki bir balıkçı da teknesinin mavi boyalı bir tekne ile çizildiğini haber eder. Şennur Yağcı adında stilist bir kadının dün iş çıkışından beri kayıp olduğu öğrenen ekip Eser'i teşhis için morga götürür. Eser Yağcı bayıldığı için cesedi teşhis edemez. Şennur'un kesik başı evinin bahçesinde bulunur. Eser Yağcı karısının ölümünün şokunu atlatmaya çalışırken Galip şüphelendiği birisi olup olmadığını sorar. Karşı kapatmandaki Cengiz Çolak'ın teleskopla Şennur'u gözetlediğini, şikâyet ettiklerini ancak bir sonuç çıkmadığını söyler. Mustafa ise Tülay'ın gözüne girebilmek için cinayetle ilgili bilgileri vermek ister. Kalamış Parkı'nda buluşup cinayetin detaylarını anlatır.

Ekibi ile ufak bir toplantı yaptıktan sonra Mustafa'yı Cengiz Çolak'ın evini beklemesi için görevlendirir. Melike ve Serdar'ı da Şennur'un çalıştığı moda evine yollar. Dükkânda çalışan kız Şennur'un kullandığı mide ilacını belki işlerine yarar diye verir. Moda Evi yakınlarındaki eczaneye uğrayan Serdar Şennur'un ilacı öldürüldüğü gün bu eczaneden aldığını, eczanenin üstündeki Fulya isimli bayandan öğrenir. Ertesi gün

emniyete giden Galip gazetede “Kadıköy'de Cinayet” başlığıyla atılmış haberi görünce sinirlenir.

Mustafa'nın Şennur Yağcı'nın eşi Eser'i takip etmesini söyler. Takip sonunda Eser ile Şennur'un patronu Canan arasında ilişki olduğu öğrenilir. Eser karısını öldürmediğini söylese de nezarete alınmaktan kurtulamaz. Cinayetle ilgili toplantı yapan ekip siyah arabanın ve mavi teknenin kendilerini katile götürceğini düşünür. Serdar, Şennur'un en son bindiği siyah arabayı gören eczanedeki kadınla görüşmeye gider. Kadın arabanın arka sol stop lambasının kırık olduğunu hatırlar. Kapıda Fulya ile karşılaşan Serdar onunla sahilde yürüyüş yapar. Melike'yi aldatmanın verdiği çekingenliği yaşasa da Fulya'nın çekim gücüne dayanamaz.

Güne yeni bir cinayet haberi ile uyanan ekipte herkesin morali bozuktur. Olay yeri inceleme ekibi kurbanın kırk iki yaşında, Adana doğumlu, Muzaffer Çakmak olduğunu söyler. Cinayetin sabaha karşı üç ile beş arasında işlendiğini maktulün başına siyah peruk takıldığını, ayaklarına ise kırmızı topuklu ayakkabı giydirildiğini, boynunda Fenerbahçe atkısı olduğunu anlatır. Melike şahsın üstündeki kimliğe bakarak adamın bar işleten birkaç kez madde kullanmaktan hapse giren Muzaffer Çakmak olduğunu anlar. Kafasını dağıtmak için sahilde yürüyüş yapan Galip cinayet mahalline gelir. Burada gördüğü karga ölüsü, Şennur Yağcı'nın başının yanında gördüğü ile aynıdır. Aklına bir şey gelen Galip olamaz olamaz diye bağırır. Merkeze dönen Galip ekibine bakış açılarını değiştirmeleri gerektiğini, katilin aslında cesetlerin başına koyduğu ipucu ile bir sonraki cinayetin yerini haber verdiğini söyler. Bunun üzerine Melike peruğun Serdar da kırk üç numara ayakkabının peşine düşer.

Ayakkabının peşine düşen Serdar bir travestinin bu ayakkabıyı satın almak istediğini ancak alan adamın vermediğini duyunca bu kişiyi emniyete getirir. Robot resmi çizilen katilin yüzü Galip'e hiç yabancı gelmez. Melike ise Tarlabası'nda çok fazla perukçu olduğunu bir şey bulamadığını söyler. Semra'nın evine giden Galip beraber olacakları sırada fenalaşır, ambulansla hastaneye kaldırılır. Ufak bir kalp spazmı geçirdiğini öğrenen Galip'e doktor kullandığı hapları bırakması gerektiğini, sorunu için doktora gitmesini öğütler. Bir süre dinlenmek istese de yeni bir cinayet haberi Galip'in bu isteğini bitirir.

Bekâr, İzmir doğumlu yirmi iki yaşındaki Sevinç Güzel yaklaşık otuz yerinden bıçaklanarak öldürülmüştür. Cesedin yanında ise yarısı yenilmiş acıbadem kurabiyesi

bulunur. Maktulün boynunda da kırmızı bir kravat asılıdır. Katil yeni mesajlar verir. Cinayetler üzerinden tekrar geçen ekip katilin her cinayette bir sonraki için ipucu bıraktığını fark eder. Melike'yi mavi tekne için tersaneye gönderen Galip, Mustafa'ya da siyah renkli arabaları araştırmasını söyler. Bu göreve sinirlenen Mustafa hemen Tülay'ı arar ve yeni işlenen cinayetin detaylarını anlatır. Galip, Ahlak Büro amiri Tevfik'ten Sevinç Güzel'i çalıştıran Dursun'un numarasını alıp müşteri gibi arar, bir kadın ayarlamasını ve buluşmayı teklif eder. Hiçbir şeyden şüphelenmeyen Dursun, getirdiği kadınla birlikte emniyette sorguya alınır. Dursun'dan Sevinç'in gittiği müşterilerin adresini alan Galip ve Serdar bu adamları emniyete getirir. Her ikisi de ifadelerinden sonra serbest bırakılır. Tevfik'in ayarladığı Alev ile buluşan Galip ona Sevinç'in resmini gösterir tanıyıp tanımadığını sorar. Resmi kendi gibi bu işi yapan kadınlara gösteren Alev kızı tanıyan birini bulur. Sevinç'i gören kadın gece bir gibi arka far lambası yanmayan siyah Ford bir arabayla kızın gittiğini söyler.

Cinayetleri gazeteden takip ettiğini söyleyen Yener isimli radyocu, katilin cinayetleri Alfred Hitchcock filmlerinden esinlenerek işlediğini hatta katilin de kimliğini bildiğini söyler. Kadıköy'deki sinemasında cinayetlerin sırasıyla aynı şekilde Hitchcock filmleri oynatan Sefa Şahin'i yakalamak için harekete geçen ekip evine gider. Sefa Şahin sinema dünyasında eleştirmenlik, yazarlık, jüriılık yapan önemli bir şahıs olduğunu anlatır. Cinayetlerle ilgisinin bulunmadığını ama geçmişte eşi kendisini aldattığı için eşinin sevgilisini yaralayıp bir yıl hapis yattığını söyler. Olayı kimsenin bilmediğini bu durumun bilinmesinin kariyerine zarar vereceğini düşünür. Evi üstünkörü arayan Galip, Mustafa'yı Sefa Şahin'i takip etmesi için görevlendirir. Galip'i arayan Dursun ise Sevinç'in o akşam Sefa Şahin isimli bir müşteriye daha gittiğini söyler. Hemen Mustafa'yı arayan Galip, Sefa'nın evden çıkmamasını söyler. Galip ve Serdar'dan önce televizyon kanallarının Sefa Şahin'in evine vardığını gören Galip içlerindeki muhbirin kim olduğunu anlar. Kapıyı açmayan Sefa Şahin geçmişteki suçunun herkesin öğrendiğini artık insan içine çıkamayacağını söyler. Ardından bir el silah sesi duyan ekip Sefa'nın kanlar içinde yerde yattığını görür.

Gördüğü kötü rüyadan Serdar'ın yeni bir cinayet haberi ile uyanan Galip, Serdar'a kendisini almasını söyler. Olay yerine vardıklarında Mustafa cesedin en üst kattaki dairenin balkonunda olduğunu söyler. Öznur Gülay 45 yaşında, İzmir doğumlu dul yalnız yaşayan bir bayandır. Ertesi gün cinayeti araştırmaya başlayan Galip, Abdullah Hilmi adlı emlakçının bazı müşterilere bu daireyi garsoniyer olarak verdiğini öğrenir. Hilmi'ye ev

bakma bahanesi ile yaklaşan Galip onu tuzağa düşürür ve boş daireyi kimlere kiraladığını söylemesini ister. Cinayetlerle ilgili bilgileri gazeteye sızdıran kişinin Mustafa olduğundan emin olan Galip ona bir süre emniyete gelmemesini söyler. Serdar'ı çalıntı araç ihbarlarını araştırması için görevlendiren Galip, Mustafa'nın ajandasını karıştırırken başı kuyruğu beyaz, siyah bir karga resmi görür. Altında ise karganın öldürüldüğünü haber eden numarayı fark eder. Eczacı Öznur Gülay'ın öldürüldüğü apartmanın iki sokak arkasındaki eve giden Serdar ve Galip apartman görevlisinden dördüncü katta Kadir Özyavaş adında kendi halinde bir adamın oturduğunu öğrenir. Kapıyı kırarak içeri giren ekip üniforma, rozet, silah, madalya ve iplerden buranın narkotik amiri Ekrem'e ait olduğunu anlar. Emlakçıya Ekrem'in resmini gösterip adamı doğruladıkları sırada siyah Ford bir arabanın Galip'in evinin önünde bir arabayı ezip rehin aldığı kadını zorla çatıya çıkardığı haberini alırlar. Her ikisi de bu kadının Melike olduğunu anlar. Eve vardıklarında mahallenin ana baba günü olduğunu görürler. Ekrem Melike'yi ellerinden bağlamış, başına tabanca dayamış bir şekilde çatının ucunda tutuyordur. Son film yükseklik korkusunun kaldığını, Melike'yi aşağıya atınca her şeyin biteceğini söyler. Ayrıca ipuçlarını değerlendiremeyip katili yakalayamadığı için Galip'in de kendisi gibi koltuğundan olacağını ekler. Melike için karısını boşadığını, kendisini sevmiyorsa kimseyi sevmeyeceğini söyleyip Melike'yi boşluğa atar. Serdar da Melike'nin peşinden atlar. Ekrem ile silahları aynı anda kalkan Galip Ekrem'i vurur. Ekrem boşluğa düşer. İtfaiyenin açtığı branda sayesinde Melike ve Serdar kurtulur. Ertesi gün bütün cinayet büro ekibi işinin başındadır.

Moda Cinayetleri

Profesör Aziz Aksoy, ilk karısı Füsün'dan otuz yıl sonra boşanmış, genç ve güzel Pelin'le evlenmiştir. Pelin'i kendine bağlamak için elinden geleni yapan Aziz güzel bir masa hazırlayıp kuyumcudan aldığı tek taş yüzüğü hediye edeceği akşam öldürülür. Adam o esnada eve gelen Pelin'i de bayıltarak tecavüz eder ve öldürür. Galip'i arayan Serdar Moda semtinde profesör ve eşinin öldürüldüğü cinayet haberini verir. Hemen hazırlanıp çıkan Galip olay yerine geldiğinde ekiplerin cesetleri incelediğini, cesedi eve gelen temizlikçi kadının bulduğunu öğrenir. Eve gelen Aysel Hanım damadının ateist olduğunu İslami gruplar tarafından tehdit telefonları aldığını söyler. Karşı komşu Seval ile sorguya başlayan Galip, Aziz'in eski karısı Füsün'un geçen cumartesi nafaka yüzünden olay çıkardığını öğrenir. Apartman görevlisi bir şey duymadığını söylerken aynı apartmanda oturan Alpay Bey içeriye birisinin girdiğini, kapıyı anahtarla açtığını söyler.

Soruşturma için İTÜ'ye giden Serdar asistan Seyfi ile görüşür. Aziz Hoca'nın vefatına çok şaşırın Seyfi bu şoku üzerinden atamaz. Aytekin Hoca ise Aziz'in bazı dinci gruplar tarafından tehdit edildiğini, bir konferansta sakallı bir gencin onunla tartıştığını söyleyip görüntüleri izletir. Emniyette ise büyük bir operasyon gerçekleşir, diğer örgütle ilişkisi kesinleşen emniyet amiri Serhat Engin ve diğer amirler çevik kuvvet polisleri tarafından götürülür. İTÜ'de gözaltına alınan örgüt üyelerinin TEM'de sorgulanacağını öğrenirler. Galip TEM amiri Mümtaz'ı arayıp sorguya katılmak istediğini söyler ve sorguya iner. Fakat gözaltındakiler konuşturulmayıp serbest bırakılırlar. Cinayet şüphelisi olan sakallı gencin Üsküdarlılar Dergâhına bağlı olduğunu öğrenir. Galip, yeni atanan emniyet müdürü Ahmet Saygun'un dindar kişiliğinden yararlanıp dergâha sızmak ister. Ahmet Saygun, sakallı gencin Üsküdarlılar Dergâhına mensup olduğunu bu dergâha girip bu şüpheliyi almak istediğini söyleyen Galip'e yardım edeceğini söyler. Serdar ve Mustafa cinayetle ilgili şüphelilerle görüşmeye gider. İlk olarak Maltepe Üniversitesi Felsefe bölümünde hoca olan eski eşi Füsün'u ziyarete giderler. Oradan Aziz'in oğlu Okan'ın lokantasına geçen ekip Okan'ın babasıyla aralarının iyi olmadığını Pelin'le evlendikten sonra babasına reddi miras yaptıklarını söyler. Asistan Seyfi'nin peşine düşen Serdar, kız arkadaşı Esra'dan Seyfi'nin Bursa'ya gittiğini öğrense de yapılan araştırmada asistanın ailesinin yanında olmadığı anlaşılır.

Galip'in Üsküdarlılar Dergâhına girmesini sağlayan Ahmet Saygun bu cinayetin hemen çözülmesini ister. Dergâha giden profesörün ölümünde şüpheli olan Yasin ve arkadaşlarının peşine düşer. Bu arada yeni bir cinayet haberi gelir. Sarıyer'de ormanlık alanda Cahit Aydın adında cinayetten firari bir tetikçi ölü bulunur. Cahit Aydın Öztürkler İnşaat'ın arazi meselesi yüzünden Hüseyin Kaya isimli şahsı öldüren tetikçidir. Dergâha giden Galip zikirden sonra Yasin'in peşine düşer. Taksim Meydanı'nda Yasin eylem yapacağı sırada onu bacağından yararlar. Yasin'in silahından çıkan kovanları ve cebindeki defteri balistik incelemeye yollar. Ahmet Saygun bu başarısından dolayı Galip'i tebrik eder ve rapor sonucu gelince dosyayı kapatmasını söyler. Serdar'ın Öztürkler İnşaat Firması'ndan eli boş dönmesi üzerine Galip gazeteci dostu Çetin'i arar. Ondan Öztürkler Firması ile ilgili bilgi ister. Apartmanın yenilenmesi için imza atmayan Galip'i parkta Süleyman ve Muzaffer isimli iki serseri tehdit eder. Adamları bacağından yararlanan Galip, bu şantajı Öztürkler Firması'nın kardeşi olan Has Öztürkler Firması'nın yaptırdığını anlar.

Ertesi gün Necati'nin getirdiği raporlardan profesör ve karısının katilinin Cahit Aksoy'un katili ile aynı kişi olduğu ortaya çıkar. Öztürkler Firması ile Cahit arasında bağlantı olabileceğini düşünen ekip Aziz Hoca'nın asistanı kayıp Seyfi'yi kız arkadaşı Esra sayesinde bulur. Seyfi, Aziz Hoca'nın kimsenin bilmediği bir fay hattı ortaya çıkardığını yeni yapılacak olan konut projesinin bu fay hattı üzerinden geçtiğini anlatır. İnşaat firması yetkililerin Aziz Hoca'ya para teklif ettiğini Aziz Hoca'nın bunu kabul etmediğini ve öldürüldüğünü bu yüzden kendisinin de kaçtığını söyler. Serdar ile birlikte Öztürkler İnşaat Firması'na giden Galip müdür İbrahim'i sıkıştırır. Bu esnada firmaya TEM baskın düzenler. Diğer örgüte mensup olma suçundan Adnan Öztürk'ün evinden alındığını oğlu Ali Öztürk'ün hala kayıp olduğunu söylerler. Ahmet Saygun ile arasındaki soğukluğu Cuma namazına giderek bitiren Galip, Necati'den Cahit Aydın'ın ağzından otomobil paspas kılı bulunduğunu öğrenir.

Ahlak bürodan Tevfik'in verdiği CD'yi izleyince Profesör Aziz'in eşi Pelin'in ve Ali Öztürk'ün görüntülerini fark eder. CD'deki kadınların patronunu Sevda, Pelin'in Ali Öztürk'le beraber olduğunu Ali'nin bunun için ve Pelin'in başka erkeklerle beraber olmaması için yüklü miktarda para verdiğini anlatır. Arzu adlı şahsın Pelin'i randevu evine getirdiğini söyler. Bu arada yapılan incelemede Cahit Aydın'ı Ali Öztürk'ün öldürdüğü kesinleşir. Arzu ile buluşan Galip, Pelin'in psikolojik rahatsızlığından dolayı kendinden büyük erkeklerle beraber olmaktan zevk aldığını başına dert açılmaması için Pelin'i bu randevu evine götürdüğünü orada Ali Öztürk'ün ona âşık olduğunu da ekler. Galip emniyete dönünce raporlar gelir. Teker izleri ve Cahit Aydın'ın ağzından çıkan paspas kılları katili ele verir. Katil kaçak olan Ali Öztürk'tür. Galip'in aklına Ali Öztürk'ün dergâhta saklanıyor olması ihtimali gelir. Mümtaz ve adamlarına durumu bildiren Galip dergâha geçer. Recep Hoca'ya telefonundaki hocanın içki içerken çektiği videosunu gösterir. Ali Öztürk'ün yerini söylemezse bu videoyu şeyhe izleteceğini söyler.

Ali Öztürk'ün misafir odasında kaldığını duyan Galip odaya girer. Ali Öztürk Pelin'i çok sevdiğini onun yaşlı kocasına acıdığı için ayrılamadığını Profesörü öldürtüp suçu dinci grupların üzerine yıkıp Pelin'e kavuşmak istediğini söyler. Cahit'in, Pelin'e tecavüz edip onu öldürdüğünü, bu yüzden de Cahit'i öldürdüğünü itiraf eder ve kendisini vurur. Mümtaz ve adamları silah sesine koşar gelir. Bu sırada arayan Serdar, Mustafa'nın intihar edeceğini söyler. Mustafa'nın evine koşan Galip, Mustafa'yı elindeki silahı şakağına dayamış şekilde bulur. Yaşamının güzel olduğunu, ekipte ona ihtiyaç olduğunu,

ileride çok iyi bir polis olacağını söyleyerek intihar etmesine mani olurlar. Gece eve gelen Galip salonda kanepede Oya'yı uyumuş halde bulur.

Felsefe Cinayetleri

Ocak ayının ilk pazartesi gecesi Şefik'e apartmanın önünde kapüşonlu bir genç seslenir. Eline bulaşmış kanları temizleyebildin mi deyip ateş eder. Göğsünden ve başından vurulan Şefik yere yığılır. Cinayeti akşam eve geleceği sırada haber alan Galip homurdanarak olay mahalline varır. Savcı Hikmet ile beraber Tem amiri Mümtaz da olay yerine gelir. Savcı dosyayı Galip'e verir ve bilgileri TEM'le paylaşmalarını söyleyerek olay yerinden ayrılır. Her sabahki trafik çilesini çekip emniyete ulaşan Galip'i Ahmet Saygun odasına çağırır. Cinayeti çözmesi için sürekli yukarıdan kendini sıkıştırdıklarını çözemelerse doğuya sürüleceklerini söyler. O sırada gelen Necati, Şefik Gören'in özel eşyalarını getirir. Torbanın içinden; cüzdan, benzin fişi, ceza makbuzları, para kartları, ruhsat çıkar. Güvenlik kameralarını izledikleri sırada odaya giren Ahmet Saygun Şefik Gören'in öldürülmesinde şüpheli olarak gördükleri şantiye inşaatında ölen kürt asıllı işçi aileleriyle hala görüşmedikleri için ekibi azarlar.

Akşam Serdar'la ölen işçilerin aileleriyle görüşmeye gidip şüpheli buldukları Cemşit'i emniyete aldırırlar. Serdar, Tayfun Gören'in evinin önünde öldürüldüğü haberini verir. Olay yerine intikal ederler. Savcı dosyaya cinayet ve TEM'in beraber bakmalarına karar verir. Galip, sitenin güvenlik kamerası görüntülerini inceleyince Tayfun Gören ve adamlarını iki kişinin öldürdüğü bunlardan birinin Cemşit'in oğlu Baran olduğunu anlar. Kimseye özellikle Mümtaz'a bir şey demeden Baran, İsmail ve Cemşit'in peşlerine düşerler. Metruk bir binada Baran, Cemşit ve İsmail adamlar tarafından Şefik Gören'i öldürmekle suçlanmaktadır. Baran'ı konuşturmak için Cemşit'i vuran Cellat eğer susmaya devam ederse İsmail'in de öleceğini söyleyince Galip ve adamları operasyona başlar. Adamlar Galip ve adamlarını tehdit ettikten sonra İsmail ve Baran'ı teslim eder. Sabaha karşı emniyete gelen Galip'i Emniyet Müdürü Macit Göktuğ makamına çağırıp dün akşamki operasyon için azarlar. Dosyayı ellerinden aldıklarını bildirir. Ahmet Saygun da makamı elden gitmesin diye konunun kapatılmasını ister, dosyayı kapatır. Sinan eve geçerken bağlı olduğu ajansın sahibi Güniz arayıp yeni proje için teklif geldiğini yarın öğlen görüşeceklerini söyler. Eve geçen Sinan dün verdiği partinin dağınıklığını dert etmeyerek dinlenmeye çekilir. Bu sırada arkadaşı gelir. Kampanya için Sinan'ı rakip görüp yaptıkları için özür dilemek istediğini söyler. Sinan yaptıklarını saçma bulduğunu basit bir iş için tehdit mektubuna gerek olmadığını söylediği anda

arkadaşı tehdit mektubundan haberi olmadığını söyler. Yukarı odasına çekildiğinde bahçe kapısının kapanma sesini duyar. Kendini yatağa atıp uykuya dalmak üzereyken sırtına defalarca bıçak saplanır. Galip, eve gideceği sırada Ahmet Saygun arayarak İspark'ta buluşmak istediğini söyler. Ahmet Saygun devlet içinde bir çetenin olduğunu, bunlara ait görüntüleri ve Galip'in Cemşit'in infaz edilirken çektiği görüntülerin hepsini flash belleğe kaydettiğini söyler. Yarın sabah 8.00'de beraber adliyeye gidip bu görüntüleri savcıya vermeyi teklif eder. Galip bu işin çok tehlikeli olduğunu sonunda öldürüleceklerini söylese de Ahmet Saygun devletin içinde böyle adamları istemediğini söyler.

Otomobiline bindiğinde Galip'in telefonunu çalar. Serdar yeni bir cinayetin haberi verir. Cinayet haberini alan Galip olay yerine gelir. Oyuncu 1989 doğumlu Sinan Boraoglu yatağında yüzüstü pozisyonda bıçaklanarak öldürülmüştür. Olay yeri inceleme ekibi Necati ve adli tabip Ceyhun Hoca ceset üzerinde incelemelerini yaparken Galip de onlardan ve Serdar'dan gerekli bilgileri alır. Görgü tanıklarının ifadesi alındıktan sonra olay mahallinden eve dönen Galip'e Serdar'dan telefon gelir. Ahmet Saygun'un evinde intihar ettiğini söyler. Ahmet Saygun'un intihar ettiğine inanmayan Galip hızla olay yerine geçer. Yerde bir kıymık parçası bulan Galip kimseye göstermeden onu cebine koyar. Bir saat sonra siteye dönen Galip, Serdar'la açık pencereden içeri girer. Uzun bir arayıştan sonra duvardaki yağlı boya tablonun içine saklanmış flash belleği bulur. Evden ayrılıp emniyete geçecekleri sırada Cemşit, Baran ve İsmail'i öldüren adamların siyah minibüsünü fark eder. Galip hemen Serdar'ı arayıp pusu kurduklarını, dikkatli olmasını söyler. Adamlar iki polis otosunu kurşun yağmuruna tutar. O sırada Serdar, Galip'in omzundan vurulduğunu fark eder. Hastanede nöbetçi Doktor Pelin Irmak'a yarasını tedavi ettiren Galip, Serdar'la birlikte emniyete geçer. Serdar'ı arayan amcaoğlu Halil İngiltere'ye kaçtığını, Serdar'ın babasının ve annesinin ölümünde babasının parmağı olduğunu söyler. Bu habere çok sinirlenen Serdar amcasını bulup yüzleşmek ister. Galip bunun iyi bir fikir olmadığını söylese de Serdar'ı ikna edemez. Sinan Boraoglu cinayeti ile ilgili ajans sahibi ile görüştüktan sonra Sinan'ın yan villasının kamera görüntülerinde gördükleri ve diğer ajansa bağlı Ozan'ı sorguya alan Galip neden cinayeti işlediğini sorar. Kamera görüntüleri ve Ozan'ın ifadesi katilin Ozan olduğu yönünde olup Ozan nöbetçi mahkemeye sevk edilir.

Ocak ayının üçüncü Pazartesi gecesı taksici Kadir, Asuman'a isimli hayat kadınına önce şiddet uygular sonra da tecavüz edip arabadan atar. Asuman kaybolduktan bir süre sonra Kadir'in boynuna bir bıçak saplanır ve adam ölür. Bu esnada bir el silah

sesi işitilir. Serdar ise Halil'in telefonu doğrultusunda amcasını sevgilisinin evine girmeden yakalayıp silah zoruyla Beykoz ormanına götürür. Babasını ve annesini neden öldürdüğünü sorar. Haşim, abisinin uyuşturucu işinden dolayı kendisini ihbar edeceğini o yüzden onları öldürdüğünü itiraf eder. Duydukları karşısında öfkeden deliye dönen Serdar, Haşim ağaya diz çöktürür, sırtına bir tekme atar, adam çamura kapaklanır. Silahı doğrultur ve tetiği çeker. Amcasının arabasına binip kaçır. Ertesi gün Serdar ve Galip yeni bir cinayet haberi alıp olay yerine intikal eder. Galip'i kenara çeken Serdar dün gece amcasını ormana getirdiğini olay yerinde gri bir peugeot arabasının olduğunu söyler. Kadir'i Osman'ın öldürmüş olabileceğini söyleyen taksici Mehmet'ten de Osman'ın gri peugeot arabası olduğunu öğrenen Galip az ötede kargaların bir cesedi parçaladığını görür. Gözaltına alınan Asuman, Kadir'i öldürmediğini ama Osman'ın öldürmüş olabileceğini söyler. Asuman, Osman'ın Kadir'e tehdit mektubu yolladığını, Kadir'in bunu Asuman'ın koyduğunu zannettiğini de ifadesine ekler. Bu mektup Boethius'un bir şiiridir. Bu esnada Güniz, Galip'i arayıp Sinan'a bir tehdit şiirinin geldiğini, fotoğrafını çekip yollayabileceğini söyler. Gelen şiirin Boethous'a ait olduğunu öğrenilir. Ekip şiirler karşısında çok şaşırır.

Galip sorgudan sonra Asuman ve Osman'ı savcılığa gönderir ve Ahmet Saygun'un öldürülmesine sebep olan flash belleği teslim etmek için Savcı Hikmet'e gider. Tam konuya gireceği sırada savcayı başsavcı çağırır. O sırada Galip'in telefonunu çalar. Doğu şiveli bir erkek o flash belleği savcıya verirse Komiser Serdar'ın videosunu Emniyet ve haber kanallarına göndereceğini söyler. Telefona gelen videoyu izleyince Galip çok şaşırır. Serdar Maltepe Üniversitesi'nde Felsefe bölümünde profesör olan Füsun Hoca'yı ziyaret eder. Füsun Hoca felsefenin tesellisi adlı kitaptaki üç şiiri okuyup maktullerin hayatları ile ilişkisini yorumlar. Katilin kendini hem kurban hem de canını yakanlara cezayı kendisinin vereceğini düşünen tanrı olarak gördüğünü söyler. Üniversiteden ayrılan Serdar, uzun ve dikkatli bir araştırma sonucu cinayet saatinde orada olan peugeotun plakasına ulaşır. Galip ise Yoğurtçu Parkı'nda adamları beklemeye başlar. Siyah minibüs yaklaşır Galip'e binmesini söyleyince Galip araca geçer. Arabanın içinde geçen gece gördüğü üç adam vardır. İsmi Cellat olan flash belleğin içindekileri gördüyse sağ çıkamayacağını söyleyip ön koltuktaki adama flash belleği kontrol ettirir. Belleğin temiz olduğunu söyledikten sonra Galip'i indirirler fakat kısa bir süre sonra تنها bir yerde dövmeye başlarlar. Serdar ve Mustafa'nın yetişmesi ile adamlar kaçır. Hastaneye yetiştirilen Galip'i, Doktor Pelin'i muayene eder ve bir gece hastanede kalması

gerektiğini kendisinin ona refakat edeceğini söyler. Ertesi gün reçetesini alıp taburcu olan Galip ve ekibi katili yakalamak için doğru emniyete geçer. Serdar Haşım Ağa'yı vurmadığını ispatlamak için bulduğu kurşunu balistiğe yollar. Peugeot arabanın sahip olduğu firmaya arabanın üç yıllığına Selçuk Işık adlı kişiye kiralandığını söyleyince Selçuk Işık'ı araştırmaya koyulurlar. Selçuk'un eşi Hülya'yı trafik kazasında kaybettikten sonra akıl hastanesine yattığını öğrenirler.

Akşam Galip, camın önünde oturup hayatı sorgularken apartmanın önüne taksi, kırmızı VW, ve siyah bir cipin yanaşıp trafiği sıkıştırdığını görür. Bu görüntü gece 4'te Galip'e cinayetler için bazı durumları hatırlatır. Gece yarısı emniyete gelen Galip, Şefik Gören'in ceza yediği EDS fotoğraflarının arasında Şefik Gören'e ait siyah cipin önünde kırmızı Mercedes, sarı taksi ve beyaz Audi cip ile zincirleme kazaya karıştığı fotoğrafı görür. Pazartesi sabah emniyete giden Galip ilk kişi olarak Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'ndeki görüntülerde Şefik Gören, Sinan Boraoglu, Kadir Akar ve Gökhan Öztürk emniyet şeridini ihlal edip zincirleme kazaya sebep olur. Hastaneye yetişmeye çalışan bir ambulans da emniyet şeridindeki bu araçların çekilmesini beklemek zorunda kalmıştır. Ambulanstaki Hülya Işık'ın hayatını kaybetmesi cinayetlerin nedenini ortaya çıkarır. Ayrıca Hülya Işık 27 Ocak Pazartesi hayatını kaybettiği için katil de tüm cinayetleri pazartesi işlemektedir. Gökhan Öztürk'e de mektup geldiğini öğrenen Galip ona soruşturmanın izin verdiği kadarıyla durumu anlatır. Evden çıkmaması gerektiğini söyleyip kapıya bir polis memuru koyarak olay yerinden ayrılır. Buradan Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne giden Galip'e hemşire Selçuk'u hastaneye getiren arkadaşının fotoğrafını gösterir. Fotoğrafta Selçuk, eşi ve arkadaşı sarılmış vaziyettedir. Galip fotoğrafa bakınca şaşırır çünkü arkadaşını tanıyordur. Kuzenler Oto'ya geldiklerinde katilin kim olduğu bellidir. Taner Bey'e Ümit'i sorduklarında Ümit'in bugün işe gelmediğini öğrenen Galip hemen Gökhan'ın evinin önündeki polis memurunu arayıp eve kimseyi sokmamasının tembihler. Memurun kargocu dışında kimsenin gelmediğini söylediği an silah sesi işitilir. Eve çıktığında Gökhan'ı yerde ölü halde, Ümit'i de Gökhan'ın eşinin başına silahı dayamış şekilde bulur. Birazdan her şeyin biteceğini beş kitap olan felsefenin tesellisinin tamamlayacağını söyleyen Ümit telefonunda bir cinayet videosu olduğunu söyleyip telefonu Galip'e atar. Aynı anda Serdar da Ümit'i göğsünden vurur. Montun cebinden yine bir şiir çıkar.

Ümit'in tabancasından tek kurşun çıkmıştır ve bu Gökhan içindir. Çıkan şiir de kendisi içindir. Evet, kendini öldürterek felsefenin tesellisinin beşinci son kitabını

tamamlamıştır. Cep telefonundaki videoda ise Haşim ağayı Serdar'ın değil de çetenin adamlarının öldürdüğü görülmektedir. Galip başsavcı Nedim'e Ahmet Saygun'un öldürülmesine neden olan bilgilerin bulunduğu flash belleği verir. Gülben hemşire ise Selçuk Işık'a Ümit'in yolladığı mektubu verir. Mektupta Ümit, Hülya ve Selçuk'un çok yakın oldukları, Ümit'in Hülya'ya âşık olduğu fakat onun Selçuk'tan hoşlanıp evlendiği, kazaya kadar dost ve mutlu günlerinin devam ettiği yazmaktadır. Hülya'nın ölmesine, Selçuk'un aklını kaybetmesine sebep olan kazadaki tüm suçluları Ümit kendi yöntemiyle cezalandırılmış ve öldürmüştür. En sonunda kendini de öldürtmüştür.

1.1.1. Bölümlendirme

Çağatay Yaşmut, kaleme aldığı altı romanında da olayları bölerek anlatmıştır. Romanların hepsi farklı sayılarda bölümlerden oluşsa da bölümler birbirinden bağımsız değildir. Her bölüm dedektifin yapmış olduğu soruşturmaların birer basamağı şeklinde birbirinin devamı olarak kurgulanmıştır. Bazı bölümler, okuyucuda merak unsurunu artırmak amacıyla ipuçları verilerek sonlandırılmıştır. Bu da okuyucudaki merak duygusunun artmasını sağlamıştır. Romanlar ve romanların bölümleri sıralı olarak şu şekildedir:

Beyoğlu Çıkmazı adlı roman 30 bölümden oluşur. 1. bölümde telefon çalar Baş komiser Galip gördüğü rüyanın etkisinden sıyrılmadan yardımcısı Serdar bir cinayet işlendiği ve olay yerine intikal ettiği haberini verir. Galip ise hazırlıklarını yapıp cinayetin işlendiği Galatasaray Lisesi'nin oradaki sokağa gider. 2. bölümde olay yerine intikal eden Galip Olay yeri İnceleme şefi Necati'den bilgi alır. Beyoğlu Gündüzleri dost geceleri katilsin diyerek biraz dinlenmek üzere emniyete geçer. Maktulün çalıştığı gece kulübüne giden Galip burada görgü şahitleri ve maktulün çalışma arkadaşları ile olay hakkında konuşur. Onların ifadelerine başvurur ve Muharrem Tüylü adlı şahıs hakkında şüphelerin yoğun olduğuna 3. bölümde karar verir. 4. bölümde Galip ilerleyen bölümlerde ve kitaplarda karşımıza çıkacak Oya ile karşılaşır ve maktulün kız arkadaşının ifadesini almaya gider. 5. bölümde maktulün babasının ifadesini alır. Kafası karışan ve cinayeti çözememenin verdiği stresin üstüne eski sevgilisi Sevda'nın Galip'i ziyaret etmek istemesi 6. bölümde Galip'in canını iyice sıkır. 7. bölümde evinin karşısındaki parkta tinerçilerin saldırısına uğrayan Aylin'i kurtaran Galip'in özel hayatında yeni bir dönem başlayacaktır. 8. bölümde Emniyet amiri Serhat cinayeti biran önce çözmesi için Galip'i sıkıştırması ele alınırken 9. bölümde Muharrem'in kızı Özge'yi kaçırmayı ihbarı üzerine Serdar, Mustafa ve Galip sıkı bir kovalamaca sonucu kızı ve Muharrem'i yakalar.

10. bölümde Muharrem'i sıkı bir sorguya çeken Galip'in 11. bölümde Sevda ile ilgili bütün ümitleri biter ve Aylin ile tekrar karşılaşır. 12. bölümde cinayetle alakası olabileceğini düşündüğü Şanlılar Kooperatifi'ne giden ve eli boş dönen Galip, Halil'in yönlendirmesiyle Aya ile görüşür ve cinayetin seyri değişmeye başlar. 13 ve 14. bölümde Ayla'dan Murat hakkında bilgi alır 15. bölümde ise Emniyet adına çalışan Deli Nedim'in istihbaratına başvurur. 16. ve 17. bölümde Galip'in özel hayatında bir dönem biter ve yeni bir dönem başlar. 18. bölümde Nedim'in 15. bölümde ismini verdiği Recep'i uzun bir kovalamacadan sonra yakalar ve bu kişinin Kooperatifle bağlantısı olduğunu anlar. 19. bölümde romanların çoğunda geçen Taksim İlk Yardım hastanesinde Recep'in ifadesini alırlar. 20. bölümde Galip trafik magandalarına unutamayacakları ders verir. Üç yıl önce vefat eden yardımcısı Ali'nin mezarını ziyaret ettiği 21. bölümde Celil Oker'in de romancılığına değinir. 22. bölümde Aylin'in Galip'i ziyareti olur. 23. bölümde yeni bir cinayet daha meydana gelir ve 24. bölümde olay yeri inceleme şefi ilk cinayetle ilgili önemli bir bulgudan bahseder. 25. bölümde Aylin'in erkek arkadaşı Galip'i öğrenir. 26. Ve 27. bölümde ikinci cinayetin şüphelilerini sorguya çeken Galip bu cinayetin delillerinden Aşık ismi üzerinde yoğunlaşır. 28. bölüm olay örgüsünün karmaşıklığının giderildiği bölümdür. Galip; Murat, Halil ve Osman arasındaki bağlantıyı çözer. 29. bölümde Halil'in gömleğini delil olarak alır. 30. bölüm Galip'in Halil ile yüzleşip cinayeti çözdüğü ve katilin tutuklandığı bölümdür. Ayrıca bölümün sonunda Galip Aylin'in erkek arkadaşı tarafından darp edilir.

Şarkılar Susunca adlı roman 37 bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde Galip ve Serdar Beydullah Çavdar adlı kişinin sorgusunda hırsızların elebaşının Deve Kadir lakaplı gaspçı Kadir olduğunu öğrenir. 2. bölümde sıkı bir kovalamaca sonucu Kadir yakalanır. 3. bölümde Galip tek başına Kadir'in sorgusunu yapar ve kovalamadaki düşmenin intikamını alır. 4. bölümde delil yetersizliğinden Kadir'i serbest bırakırlar ve Serdar yeni bir cinayet haberi verir. 5. bölümde Galip kendini, Özlem Çakır adında şarkıcı bir kızın öldürülmesiyle ilgili soruşturmanın içinde bulur. Sorguya Özlem'in komşularından başlar. 6. bölüm Özlem'in kapı komşusunun ifadesiyle başlar. Yaşlı karı koca olay saatinde uyuduklarını hiç ses duymadıklarını yalnız Özlem'in erkek arkadaşı Sinan'dan dert yandığını söyler. Aslan Bey ve Ayla Hanım'ın evindeki fillerin çokluğu Galip'in dikkatini çeker. Ellerindeki tek şüpheli olan Sinan'ı kulüpte ziyaret edip sorguya çekmeye karar verirler. 7. bölümde Sinan'ın işlettiği Maske adlı gece kulübüne giden Serdar ve Galip, Sinan'ın kulüpte olmadığını öğrenir ve babası Orhan Yüce ile görüşür.

Serdar'ı merkeze gönderen Galip, Sinan'la görüşmek için evine gider. 8. Bölümde Galip, Aylin'in eski erkek arkadaşından yediği dayanın intikamını almak için Serdar'la hazırladığı planı uygulamaya koymak için yola çıkar. İşler istedikleri gibi gitmez ve planı uygulayamazlar. 9. bölümde Aylin ile vakit geçiren Galip'i 10. bölümde bir sürpriz bekler. Emniyet amiri Serhat Engin narkotik şubeden Melike'yi cinayet büroya verdiğini söyler.

11. bölümde saçma bir namus cinayetini çözen Galip 12. bölümde Melike ile birlikte Sinan'ın ortağı Hayri Bey'in oteline ziyarette bulunur. Sinan'ın üvey annesinin kısa bir süre önce intihar ettiğini, gece kulübü işleten Adnan isminde bir üvey kardeşi olduğu bilgilerini ve Adnan'ın kulübünün adresini alır. 13. bölümde Cash Bank'a uğrayan Galip eski kız arkadaşı Hülya'nın yardımıyla prosedüre takılmadan Özlem'e ait hesap dökümüne ulaşır. Hesaptaki parayı Bahri Tok adında birinin yatırdığını anlar. Özlem'in erkek kardeşi Selçuk'un evine giderler. Karşı dairede oturan kadın mafya tipli adamların gelip Selçuk'u sorduğunu içeride Selçuk'un kız arkadaşı Elif'in olduğunu söyler. Kadının oğlu Buğra sayesinde Elif kapıyı açar 14. bölümde. 15. bölümde Elifle konuşmaya çalıştıkları sırada genç kız uyuşturucu krizi geçirir. Ambulans yetkililerine Taksim ilk yardım hastanesine götürülmesini söyleyen Galip, Buğra'dan da Selçuk'un iş yeri adresini alır. 16. bölümde Galip kendisine saldıran adamlardan bir tanesini takip edip yediği dayanın intikamını alır. 17. bölümde Aylin, Galip'in evine ufaktan yerleşmeye başlar. Ayrıca Aylin'e saldıran tinercilerin de hapisten çıktığı haberini almak Galip'in sinirlerini bozar. 18. bölümde cinayet büroyu ziyaret eden narkotik amiri Ekrem, Melike'ye olan duygularından bahseder. Selçuk'un iş yerine ziyarette bulunan Galip iş yeri sahibi Duygu'dan bilgi alır. 19. bölümde Necati Özlem'in boğazının keskin bir cisimle kesildiğini ayrıca ağzında ve burnunda kısa kır saçların olduğu bilgisini verir. Bu bilgiden sonra Taksim İlkyardım'da yatan Selçuk'un kız arkadaşı Elif'i ziyaret ederler. Elif, Selçuk'un elinde bir CD olduğunu onu satarsa çok para kazanacağını ayrıca kendisini aldattığından şüphelendiğini söyler.

20. bölümde Sinan'ın kulübüne giderler. Orada Orhan Beyle karşılaşır ve karısının neden intihar ettiği hakkında bilgi alırlar. İntiharı şüpheli bulan Galip, Mustafa'dan Orhan'ın telefonlarının geriye dönük taranmasını ister. 21. bölümde Ayla Hanım mafya tipli iki adamın Özlem'in evine girdiğini söyler. Olay yerini çağırıp parmak izine bakılmasını isteyen Galip buradan Selçuk'un iş yerine geçip şüphelendiği Duygu'nun peşine düşer. Sıkı bir takipten sonra kadının evinde Selçuk'u bulur. Hiç beklemedikleri

bir saldırıya uğrarlar ve Selçuk yaralanır. Selçuk ablasının kendisinden, Sinan ve ortağının karısının yasak aşkının fotoğraflarını çekmesini istediğini ve bu fotoğraflarla Sinan'a şantaj yapıp para aldığını anlatır. Selçuk'u hastaneye getirdikleri zaman Serdar arar ve Özlem'in arkadaşı Hatice'nin de aynı Özlem gibi boğazından bıçaklanarak öldürüldüğü haberini verir. 22. bölümde lüks bir mercedesi olan mafya tipli adamlar Galip'i evin önünde kurşun yağmuruna tutar, Galip olayı yara almadan atlatır. Yalnız cinayet Galip'in sandığından da çetrefilli hal almaktadır. Hatice'nin eşi Yılmaz'ın sorgusunun yapıldığı 23. bölümde Özlemle Bahri'nin iş birliği yaptığı ortaya çıkar. Ayrıca Sinan'ın babası Orhan'ın işlerinin iyi gitmediği ve telefon görüşmelerinde Doğu Avrupa ülkeleri ile yapılan kayıtlara rastlandığı belli olur. Müzeyyen Hanım'ın intiharından şüphelenen Galip, raporları inceler ve bunun intihar olmadığını fark eder. 24. bölümde Bahri'yi yakalamayı aklına koyan Galip, muhbiri Deli Nedim'le buluşup Bahri'nin adresini alır. Nedim'in uyarısına uymayıp baskına çok kalabalık gitmez. Bahri ve adamları ekibi kurşun yağmuruna tutar.

25. bölümde Galip'in kız arkadaşı Aylin daha önce kendisine saldıran tinerciler tarafından bıçaklanarak öldürülür. Galip'i uzun sürecek bir depresyon süreci bekler. İşe dönmek için kendine iyi geleceğini düşünen Galip 26. bölümde Özlem'in daha önce çalıştığı pavyona gider. Oranın sahibi Kemal'den cinayetin kilit ismi olan Bahri'nin adresini bulmasını ister. Sinan'la Ceyda'yı da sorguya alan ekip Özlem'in Sinan'ı tehdit ettiğini ayrıca Bahri'nin uyuşturucu ticareti için Özlem'i kullandığını öğrenir. 27. bölümde Selçuk'u hastanede ziyaret eden Galip ondan fazla bilgi alamayınca Özlem'in travesti komşusuna gider. Ondan Özlem'le Cash Bank'ın hangi şubesinde karşılaştıklarını öğrenir. 28. bölümde Galip, banka müdürünü ikna edip, Özlem'e ait olan kasadaki CD'ye ulaşır. İzledikleri CD'de Orhan ve Bahri'nin sadist zevkleri için Doğu Avrupa ülkeleri kadınlarına tecavüz edip öldürdükleri görüntüler vardır 29. bölümde. 30. bölümde Aylin'in mezarını ziyaret eden Galip burada Aslan Beyle karşılaşır. Yaşlı adamın oğlunun intihar ettiğini öğrenir. Müzeyyen Hanım'ın intihar etmediği Orhan'ın ve Bahri'nin tüm kadınların cinayetinde parmağı olduğunu düşünen Galip ve ekibi 31. bölümde Kemal'den aldıkları adrese baskın düzenler ve Orhan'la Kemal ölü ele geçirilir, Galip de yaralanır. 32. bölümde Galip gözlerini hastanede açar. Doktorlar durumunun ciddi olduğuna bir süre daha hastanede kalması gerektiğine karar verirler. Serdar da ziyaretinde Orhan ve Bahri'nin bu işi sektör haline getirdiklerini, çektikleri videoları yüksek fiyatlarla sapıklara satmak istediklerini söyler ve dosyayı kapatmaya karar verirler. 33. bölümde bir taksici

cinayeti haberi gelir. Cinayeti ihbar eden vatandaşlarla konuşan Galip taksiye en son Ufuk Bey adında birinin bindiği bilgisini alınca Ufuk Bey'in ifadesini almaya gider. Ufuk Bey kendisinden sonra taksiye deri, siyah montlu topallayan birinin bindiğini söyler. Şüpheler ilk bölümlerdeki hırsız Kadir'in üzerinde yoğunlaşır. 34. bölümde Necati taksiciyi öldüren bıçakla diğer iki cinayette işlenen bıçağın aynı olduğu haberini verir. Tren yolunda kovaladıkları Kadir bir trenin altında feci şekilde can verir. Kadir'in evindeki incelemede Özlem'in iki tane fotoğrafı ile karşılaşılır. Galip fotoğraftaki sıralı yedi fili Aslan Bey'in evinde gördüğünü ve fotoğrafın da bu evden çekildiğini anlar.

35. bölümde mezarlığa giden Galip'e, mezarlık görevlisi Aslan Bey'in tinerci serserilerle nasıl başa çıktığını ve oğlu hakkında bildiklerini anlatır. 36. bölümde Aslan Bey'in intihar eden oğlu Bahadır'ın arkadaşı Nail, Bahadır'ın Özlem'e çok aşık olduğunu ancak kızın para ve şöhret için Bahadır'ı terk ettiğini, eşyalarını ise yakın arkadaşı Hatice ile yolladığını, Bahadır'ın da yaşananlara dayanamayıp kendini astığını anlatır. Son bölüm olan 37. bölümde olaylar çözülür. Galip Aslan Bey'e cinayetleri itiraf ettirir. Galip de Aylin'in katillerinin peşini bırakmamaya karar verir.

Beni Yavaş Öldür adlı roman 48 bölümden oluşur. Diğer romanlardan farklı olarak giriş bölümü vardır. Giriş bölümünde annesi ve oğlan kardeşi ile yaşayan boyacı Mehmet, Şeref'in adamlarını görünce hemen bir çıkmaz sokağa kaçar ve bir apartmana sığınır. Apartmandan gelen ses Mehmet'in irkilmesine sebep olur. 1. bölüm Galip'in tinerciler tarafında öldürülen Aylin isimli sevgilisini rüyasında görmesiyle başlar. Gördüğü kabustan yardımcısı Serdar'ın cinayet haberi veren telefonunun sesiyle uyanır. 2. bölümde apartmana geldiklerinde feci manzara ile karşılarlar. Olay yeri inceleme şefi Necati katilin bıçağı acemice kullandığını söyler. Olayın olduğu apartmana tinercilerin dadandığını söyleyen esnaf apartmandaki herkesin korkudan gittiğini ev sahiplerinin de tinercilerle baş edemediğini söyler. Cıvardaki tüm tinercilerin, boyacıların ve sarhoşların toplatılmasını söyleyen Galip buradan emniyete geçer. 3. bölümde Galip'e daha önce Beyoğlu'nda kapkaççılardan çantasını kurtardığı Oya'dan telefon gelir ve Oya teşekkür için yemek teklifinde bulunur. Gayrettepe'deki lokantada yemek yerlerken Oya'nın psikiyatristi Hakan ile karşılaşılır. 4. bölümde Emniyette verilen kayıp ilanından Mehmet'in annesi Hayriye'ye ulaşan Galip onunla birlikte morga gider ve kadının oğlunu teşhis ederler. Acılı kadın bu işi Jilet Şeref'in yaptığını Mehmet'in arkadaşı Hamdi'nin onun yerini bileceğini söyler.

5. bölümde Mehmet'in arkadaşı Hamdi'den Şeref'in gittiği kulüplerin adlarını alan Galip, Serdar ve Mustafa metroda yaşanan heyecanlı bir kovalamaca sonucu Şeref'i yakalar. 6.bölümde Şeref'i sorguya alan ekip cinayeti itiraf ettiremez ve Şeref'i savcılığa verir. 7. bölümde merkezden geç vakitte ayrılan Galip otoparkta narkotik amiri Ekrem'le karşılaşır. Melike'ye çok aşık olduğunu karısından boşanmaya karar verdiğini Melike olmazsa kendini öldüreceğini söyleyen Ekrem'i ikna edemeyen Galip oradan ayrılır. 8. bölümde emniyete geçmeden önce Aylin'in mezarını ziyaret eden Galip trafikte yaşadığı panik atak artınca tansiyonu ölçtürür. Eczacı tansiyonun yüksek olduğunu, doktora görünmesi gerektiğini söyler. 9. bölümde Kuledibi'nden yeni bir cinayet haberi gelir. Aslı Gökçe adında 31 yaşında ressam bir kadın aynı küçük çocuk Mehmet gibi boğazından kesilmiş halde ölü bulunur. Necati katilin aynı kişi olabileceğini söylediğinde tüm ekip şaşırır. Ölen kadının cesedinin yanında kağıda yazılmış bir öykü bulunur. Öyküyü okuyan Galip şok olur çünkü öykücü katil öldürülmüştü ancak seri cinayetler tekrar başlıyordu. 10. bölümde Aslı'nın iş yerini araştıran Galip komşusu Zerrin hanımın ifadesiyle soruşturmaya başlar. 11.bölümde İstiklal Caddesi'nde iki tinercinin peşine düşen Galip onlarla diyaloga girince Aylin'in katili Ünal ve Musa'yı bulup bulamayacaklarını sorar ve birkaç gün sonra buluşmak üzere sözleşirler. 12. bölümde cinayetlerle ilgili ekibini toplayan Galip bu cinayetlerin geçmişteki öykücü cinayetine benzediğini, yardımcısı Ali'nin öykücü seri katil Maksut Özen tarafından öldürüldüğünü, bu olayda da cinayetlerin devam edeceğini söyler. 13. bölümde Galip ilk olarak Maksut Özen'in Acarkent'teki villasına gider evde kimseyi bulamayınca yan komşudan bilgi alır. Oradan Dr. Nilüfer Aydın'la görüşmek için Mimar Sinan Üniversitesi'ne geçer.

14. bölümde Tekinler Holding'e giden Galip yönetim kurulu başkanı Yalçın Tekin ile görüşür. Görüşme sonunda Galip şirketin resepsiyonunda Yalçın Bey'in tablo koleksiyonunun koruyuculuğunu ve şirketin sanat danışmanlığını yapan Füsün Hanım ile tanışır. 15.bölümde Tekinler Holding'den çıkan Galip ruhundaki sıkıntıyı atamayınca eve gider uyur ve uyandığında büyük bir boşlukta olduğunu anlar, silahını kafasına dayar. Kendini öldürmeyi başaramayan Galip 16. bölümde sabah erkenden işe gider ve kötü haberi alır. Öykücü seri katil geri döndü, başlığıyla olay yerinde buldukları öykü gazetesinin ilk sayfasında yerini almıştır. Bu olaya canı sıkılan Galip, Melike ile birlikte Aslı'nın iş yerine oradan da evine geçer. Aslı'nın yatağının altında cinsel tercihlerinin farklı olduğunu gösteren fotoğraf bulurlar. Fotoğraftaki diğer kişi Füsün'dur. 17. bölümde Taksim İlk Yardım Hastanesi'ne giden Galip tahlil yaptırır. Merkeze gelince Necati iki

cinayette de kullanılan bıçakların aynı olabileceğini söyler. 18. bölümde Füsün Hanım'ın tuval sanat atölyesine giden Galip kapının önünde lüks bir aracın beklediğini fark eder. Bu araç Yalçın Tekin'e aittir. Aracı takip eden Galip Füsün ve Yalçın'ın otele girdiğini görür. Çift çıkana kadar bekleyip tekrar takip eder. Yalçın Füsün'u eve bırakıp gittikten sonra Galip de Füsün'un kapısını çalar. Karşısında polisi gören Füsün çok şaşırır.

19. bölümde Füsün'u sorgulayan Galip, kadının Aslı ile bir süre ilişki yaşadığını karşılıklı ayrıldıklarını çekilen fotoğraflardan haberi olmadığını öğrenir. Füsün'u şimdilik serbest bırakmaya karar verir. 20. bölümde emniyete geçen Galip'e Maçka'da işlenmiş yeni bir cinayet haberi gelir. 21. bölüm büyümlü fotoğraf adlı öykü ile başlar. 30 yaşında dekorasyon işiyle uğraşan Esra İnci dükkanında aynı diğer cinayetler gibi boğazından kesilerek ölü bulunur. 22. bölümde Mustafa'dan Füsün'u adım adım takip etmesini isteyen Galip akşamüstü Esra'nın annesi Handan Hanım'ın ifadesini alır. Yanında albümle gelen Handan Hanım'ın getirdiği fotoğrafları incelerken Galip'in dikkatini bir poz çeker. Esra'nın önünde poz verdiği apartman boyacı çocuk Mehmet'in öldürüldüğü apartmandır. 23. bölümde Oya, Galip'i psikiyatri Hakan'a gitmeye ikna eder. Melike ve Serdar da son zamanlarda iyi görünmeyen Galip'e yardım etmek için Esra İnci'nin evine gider. Işıkların yanmadığı evde onları bir sürpriz bekler: Evde yalnız değillerdir. Biri daha vardır. 24. bölümde Serdar yaralanır ve ambulansla hastaneye kaldırılır. 25. bölümde Serdar'ı hastanede ziyaret eden Galip bir daha kendi başlarına hareket etmemeleri konusunda ekibini uyarır. 26. bölümde uyanıp bile soluğu tinerci çocuk Hasan'ın yanında alan Galip sevgilisini öldüren Musa ve Ünal'ın nerelere takılacağı hakkında bilgi alır. 27. bölümde Esra İnci cinayetinin de gazetelere düşmesi Emniyet Amiri Serhat Engin'in Galip'i çağırıp uyarmasına ve bir an önce cinayeti çözmesini istemesine neden olur.

28. bölümde Nilüfer Hoca'nın İstanbul Modern'de olduğunu öğrenen Galip oraya gider. Galip terasa çıktığı zaman Oya ile psikiyatri Hakan'ı görür. Oya ve Galip orta kahve isterken Hakan kendisi ve Nilüfer için sade kahve ister. Hakan'ın, Nilüfer'in kahvesini nasıl içtiğini bilmesi Galip'in kafasını karıştırır. 29. bölümde Serdar'ı hastanede ziyaret eden Ekrem, Serdar ve Melike arasındaki yakınlaşmayı anlar ve hepsini öldürmekle tehdit eder. 30. bölümde Esra'nın evinde araştırma yapan Galip ve Melike, Cevat'ı araştırmaya koyulurlar. 31. bölümde Yamyam adlı kulübe müşteri gibi giden Galip, Alev isimli bir kadınla yakınlaşıp, Cevat Yılmaz'a ulaşmaya çalışır. 32. bölümde kulüpten çıkıp Alev'in evine giderler. Çeşitli fanteziler için Galip'i yatağa sıkıca bağlayan Alev Cevat gelince parasını alıp gider. Galip'in polis olduğunu anlayan Cevat iş yaptığı organ mafyası

elemanı Rıfat'ı arar ve elinde sağlıklı bir polis olduğunu bütün organlarını satabileceğini söyler. Rıfat ameliyata başlayacağı sırada Mustafa silahla odaya girer. 33. bölümde Cevat'ı sorgu odasında fena benzeten Galip: Esra'nın, eşinin ölümünden sonra oturduğu apartmandan bir adamla görüştüğünü hatta Cevat'ın kıskançlıktan adamın sağ yanağını ustura ile çizdiğini öğrenir. Sorgu odasından, odasına çıktığı 34. bölümde Melike ve Mustafa ile toplantı yapan Galip, Mustafa'dan Füsün'u takip etmesini ister. Daha sonra psikiyatri Hakan ile ilk seansını yapar. Hakan reçeteyi verdikten sonra yazdığı kitabı da imzalayıp hediye eder.

35. bölümde Esra'nın bilgisayarını inceleyen teknik ekip bilgisayarda sadece iş ile ilgili dosyaların olduğunu bir de Galip'in kadının evinde bulunduğu notun olduğunu söylerler. Notun yazıcıdan çıkış tarihi Serdar ve Melike'nin Esra'nın evine gidip Serdar'ın vurulduğu günün tarihidir. Serdar'ı vuran hırsız değil katildir. 36. bölümde Füsün'la görüşmek için Teşvikiye'deki sanat galerisine giden ekip kadının burada değil de diğer galeride olduğunu öğrenince Tekinler Sanat Evi'ne gider. Yalçın Tekin ve Füsün bir tablonun satışı yüzünden tartışmaktadırlar. Yalçın Bey tabloyu aldırıp çıkarken Füsün da sonra konuşabileceğini söyleyip hızlıca ayrılır. 37. bölümde Acarkent'teki villanın sahibi Müjgân Hanım'ın kız kardeşi Nur Yılmaz emniyette Galip'i ziyaret eder yeğeni Berk'in babasının olayından sonra Amerika da tutunamadığını İstanbul'a gelip Mimar Sinan Üniversitesi'ndeki eğitimine devam etmek istediğini ancak iki haftadır ortalarda görünmediğini ve çok endişelendiğini söyler. 38. bölümde Berk'in bilgisayarında cinayetlerde buldukları öykülere rastlayınca Galip ekibinden teknik ekibi alıp eve gelmelerini ister. Galip bilgisayarda iki öykü buldukları için başka cinayet işlenmeyeceğini düşünüp rahatlasa da bu düşüncesinde yanıldığını kısa bir süre sonra anlar. 39. bölümde üniversiteye gidip Nilüfer Hoca'dan Berk'i bulmaları konusunda yardım ister. 40. bölümde yeni bir cinayet haberi ile şok olan ekip öldürülen kadının Füsün olduğunu öğrenince daha da şaşırır. Diğerleri gibi Füsün'un yanına da bir öykü bırakılır. 41. bölümde Serhat Engin cinayetlerden dolayı içişlerinin kendisini sıkıştırdığını katili bir an önce yakalaması gerektiğini söyler. Galip ise psikiyatri Hakan'ı arar ve sürekli uyku yapan ilaçları değiştirmesini yoksa bırakacağını belirtir. Daha hafif ilaç yazan Hakan katilin yakalanıp yakalanmadığını sorar. 42. bölümde güzel bir sürpriz yapan Oya Galip'in evine çeki düzen verir yemek yapar. Galip gördüğü manzara karşısında kendini iyi hisseder. Bu arada Mustafa da son cinayetteki öyküyü Tülay'a verir. Kızı mutlu görmek Mustafa'yı sevindirir de Galip öğrenecek diye de korkar. 43. bölümde

Serdar'dan Galip'e bir telefon gelir. Berk'in evinin arkasında bir ceset bulunduğunu, deprem sonrası toprak kayması nedeniyle cesedin gömülü olduğu yerden çıktığını söyler. Serdar'la Şarköy'e giden Galip cesedin Berk'e ait olduğunu anlar. Çalışma odasında Hakan'ın kendisine hediye ettiği kitabı bulur. Hakan'ın aracının plakasını Melike'ye verip son iki haftada bu eve gelip gelmediğini araştırmasını ister. 44. bölümde Hakan'ı gizlice takip eden Galip onun evden çıkışını kollar ve eve girer. Evde gördüğü tablo Aslı'nın atölyesinde gördüğü eskizle aynıdır. Ayrıca estetik cerrahın kartviziti de aklına Cevat'ın dediklerini getirir. Katil Esra ile bir süre görüşen Hakan'dır. Hemen Mustafa'ya ve Melike'ye evin adresini verip ekip göndermesini isteyen Galip evden çıkacağı sırada Hakan'la karşılaşır ve başına ağır bir darbe alır.

45. bölümde Galip'i yatağa bağlayan Hakan elindeki bıçağın beş can aldığını, Beyoğlu'ndaki o çocuğu deneyim kazanmak için öldürdüğünü söyler. Hakan Galip'i de öldürecekken bir el silah sesi duyulur ve Hakan yere yığılır. Serdar, Hakan'ı vurmuştur. 46. bölümde Nilüfer hoca ile konuşmak için üniversiteye giden Galip kadınla kapıda karşılaşır, katilin Hakan olduğunu ve öldüğünü söyler.. Mustafa'dan öldürülen Füsün'la Nilüfer'in beraber birkaç kez yemek yediklerini öğrenince her şey aydınlanır. 47. bölümde Galip ve Mustafa'nın Nilüfer'in evinde gördükleri tablolar cinayetlerin nedenini ortaya koymaktadır. Nilüfer katil Hakan'a yardım etmekten tutuklanacaktır. 48. bölümde Aylin'i öldüren tinercilere baskın düzenleyen Galip, Ünal denilen katili yakalar fakat öldürmez. Aylin'in mezarını ziyaret eden Galip onunla dertleşir. Bu sırada arayan Melike, Ekrem'in Serdar ile ilişkisini öğrendiğini ve Serdar'a silah çektiğini söyler. Apar topar emniyete geçen Galip Emniyet Amiri Serhat Engin'in yanında Ekrem'e saldırır. Ekrem'in bir süreliğine rozeti ve silahı alınır. Ekibini eve yollayan Galip kendisi de yalnızlığa doğru otomobilini sürer.

Kadıköy Cinayetleri adlı roman 46 bölümden oluşur. 1. bölümde Oya'nın hazırladığı güzel bir kahvaltı ile güne başlayan Galip yolda radyoda Sefa isimli sinema eleştirmeninin film konuşmalarını dinler. Emniyete gelince Serdar, Mustafa ve Melike; Ekrem'in Kalamış Marina'da güvenlik müdürü olduğundan bahseder. O sırada bir kadın Mustafa'ya telefonda bir kuşun boğazlandığı haberini ve olay yerinin adresini verir. 2. bölümde tiyatro çıkışı Oya'ya doğduğu apartmanı gösteren Galip polislik mesleğine nasıl bağlı olduğunu anlatır. 3. bölümde sabah erkenden hazırlanıp işe gitmek için dışarı çıkan Galip kalabalık grubun dereye koştüğünü derenin içinde kamyon lastiğinin üzerinde bir ceset olduğunu görür. 4. bölümde Serdar ve Galip emniyete gelip kayıp kadın ilanlarına

bakarlardı. Şennur Yağcı adında stilist bir kadının dün iş çıkışından beri kayıp olduğu öğrenen ekip eşini teşhis için morga götürür. Eser Yağcı bayıldığı için cesedi teşhis edemez. Şennur'un kesik başı evinin bahçesinde bulunur. 5. bölümde Eser Yağcı karşı apartmandaki Cengiz Çolak'ın teleskopla Şennur'u gözetlediğini şikayet ettiklerini ancak bir sonuç çıkmadığını söyler. 6. bölümde Mustafa, Tülay'ın gözüne girebilmek için cinayetle ilgili bilgileri vermek ister. Kalamış Parkı'nda buluşup cinayetin detaylarını anlatır. 7. bölümde Cengiz Çolak'ın eski eşi Serap Hanım'ı ziyaret eden Galip, Cengiz'in yazılarını yazdığı sitenin adresini öğrenir.

8. bölümde ekibi ile ufak bir toplantı yaptıktan sonra Mustafa'yı Cengiz Çolak'ın evini beklemesi için görevlendirir. Melike ve Serdar'ı da Şennur'un çalıştığı moda evine yollar. Moda evinde çalışan kız Şennur'un kullandığı mide ilacını belki işlerine yarar diye verir. Moda Evi yakınlarındaki eczaneye uğrayan Serdar Şennur'un ilacı öldürüldüğü gün bu eczaneden aldığını, eczanenin üstündeki Fulya isimli bayandan öğrenir. 9. bölümde cinsel sorunlarıyla başa çıkamayan Galip eczaneye gidip ilaç almayı dener. Cengiz Çolak'ın evinin önünde nöbet tutan Mustafa'ya Tülay sürpriz yapar. Bu sırada Galip de gelince Mustafa ikisini tanıştırmak zorunda kalır. Tülay'ı metin yazarı olarak tanıtır. 10. bölümde sıkı bir kovalama sonrası Cengiz Çolak'ı yakalayan Mustafa, Galip'i arar. Çalan telefon Galip için büyük bir kurtarıcı olmuştur. Cinsel sorunları yüzünden Oya'ya mahcup olmaktan kurtulmuştur. 11. bölümde Cengiz'e cinayeti neden işlediğini itiraf ettirmeye çalışsalar da adam reddeder; bu işi eşi Eser'in yapabileceğini çünkü karısını aldattığını, gizli telefon görüşmeleri yaptığını söyler. 12. bölümde emniyete giden Galip gazetede "Kadıköy'de Cinayet" başlığıyla atılmış haberi görünce sinirlenir. Serhat Engin ise Galip'ten cinayeti çözmesini ve içlerindeki muhbiri yakalamasını ister. 13. bölümde Serdar ve Melike'yi ilişkileri konusunda uyaran Galip gazeteci arkadaşı Çetin'i arayarak muhbiri bulmaları konusunda yardım ister. Mustafa'nın da Şennur Yağcı'nın eşi Eser'i takip etmesini söyler. 14. bölümde Eser'i takip eden Mustafa müşteri kılığında adamın iş yerine gider, gerekli bilgileri aldıktan sonra iş çıkışında adamın peşine takılır. Galip'le Mustafa, Eser Yağcı ve yanındaki kadını girdikleri apartmana kadar takip ederler.

15. bölümde Eser Yağcı ile sevgilisini emniyete getiren Galip ve Mustafa Serdar'ı da çağırır. Serdar kadını görünce şaşırır çünkü kadın Şennur'un patronu Canan'dır. 16. bölümde cinayetle ilgili toplantı yapan ekip siyah arabanın ve mavi teknenin kendilerini katile götüreceğini düşünür. 17. bölümde Şennur'u en son gören kişi eczacı olduğu için Serdar tekrar eczaneye gider. Siyah arabayla ilgili bir detay olup olmadığını sorar. Kadın

arabanın arka sol stop lambasının kırık olduğunu hatırlar. Kapıda Fulya ile karşılaşan Serdar onunla sahilde yürüyüş yapar. Melike'yi aldatmanın verdiği çekingenliği yaşasa da Fulya'nın çekim gücüne dayanamaz. 18. bölümde Oya ile arası iyi olmayan Galip, Tevfik'in verdiği numaralardan birisini arayarak kadınlardan biriyle sözleşir. 19. bölümde Alev adlı kadınla birlikte olamayan Galip cinsel sorunlarını iyice kafaya takmaya başlar. Serdar ise Melike'yi aldatmanın vicdan azabı ile kıvrılırken Melike de Serdar'ın evlilik konusunda çok fazla üstüne gittiğini düşünür. 20. bölümde güne yeni bir cinayet haberi ile uyanan ekipte herkesin morali bozuktur. Olay yeri inceleme ekibi kurbanın: 42 yaşında, Adana doğumlu, Muzaffer Çakmak öldürülmüştür. Melike şahsın üstündeki kimliğe bakarak adamın bar işleten birkaç kez madde kullanmaktan hapse giren sabıkalı biri olduğunu söyler. 21. bölümde Melike ve Serdar tartışınca Muzaffer'in Sığınak adlı mekanına Serdar yalnız gitmek zorunda kalır. Muzaffer'in Kazım isimli bir düşmanı olduğunu söyleyen Mahmut, bu işi onun yapabileceğini belirtir ve Kazım'ın adresini verir. Kazım bar işletmeciliği yüzünden Muzaffer ile tartıştığını ancak onu öldürmediğini söylese de Serdar'ı ikna edemez ve gelen ekipler Kazım'ı emniyete götürür. Kafasını dağıtmak için sahilde yürüyüş yapan Galip cinayet mahalline gelir. Burada gördüğü karga ölüsü, Şennur Yağcı'nın başının yanında gördüğü ile aynıdır.

22. bölümde merkeze dönen Galip ekibine bakış açılarını değiştirmeleri gerektiğini, katilin aslında cesetlerin başına koyduğu ipucu ile bir sonraki cinayetin yerini haber verdiğini söyler. Bunun üzerine Melike peruğun Serdar da 43 numara ayakkabının peşine düşer. 23. bölümde kuzeni Halil'le buluşan Serdar eski günleri yad eder. Amcası Haşım'ın kirli işlerinden hoşlanmayan Serdar babasının katilinin bulunamamasının sorumlusu olarak onu görür. 24. bölümde Serhat Engin'den cinayetler gazetelere düştüğü için sıkı bir fırça yiyen Galip arkadaşı Çetin'i arayarak haberi yapan gazetecinin adını ve telefonunu öğrenir. 25. bölümde ayakkabının peşine düşen Serdar bir travestinin bu ayakkabıyı satın almak istediğini ancak alan adamın vermediğini duyunca ifade için travestiyi emniyete getirir. Robot resmi çizilen katilin yüzü Galip'e hiç yabancı gelmez. 26. bölümde Semra'nın evine giden Galip beraber olacakları sırada fenalaşır, ambulansla hastaneye kaldırılır. 27. bölümde ufak bir kalp spazmı geçirdiğini öğrenen Galip'e doktor kullandığı hapları bırakması gerektiğini, sorunu için doktora gitmesini öğütler. Bir süre dinlenmek istese de yeni bir cinayet haberi Galip'in bu isteğini bitirir. 28. bölümde olay yerine geçen Galip ve Serdar korkunç bir manzara ile karşılaşır. Bekar, İzmir doğumlu 22 yaşındaki Sevinç Güzel yaklaşık 30 yerinden bıçaklanarak öldürülmüştür. Ceset bir

küvetin içinde kağıt toplayıcısı iki çocuk tarafından bulunur. Cesedin yanında yarısı yenilmiş acıbadem kurabiyesi bulunur. Maktulün boynunda da kırmızı bir kravat asılıdır.

29. bölümde cinayetler üzerinden tekrar geçen ekip katilin her cinayette bir sonraki için ipucu bıraktığını fark eder. Mustafa ise Tülay'ı arar ve yeni işlenen cinayetin detaylarını anlatır. 30. Bölümde Galip maktul Sevinç Güzel'i çalıştıran adamı bulmak için Ahlak Büro amiri Tevfik'ten yardım ister. 31. bölümde Tevfik'ten Sevinç Güzel'i çalıştıran Dursun'un numarasını alan Galip müşteri gibi arar, bir kadın ayarlamasını ve buluşmayı teklif eder. Hiçbir şeyden şüphelenmeyen Dursun, getirdiği kadınla birlikte emniyette sorguya alınır. 32. bölümde Dursun'dan Sevinç'in gittiği müşterilerin adresini alan Galip ve Serdar bu adamları sorgu için emniyete getirir. Her ikisi de ifadelerinden sonra serbest bırakılır. 33. bölümde Alev ile buluşan Galip ona Sevinç'in resmini gösterir tanıyıp tanımadığını sorar. Resmi kendi gibi bu işi yapan kadınlara gösteren Alev kızı tanıyan birini bulur. Sevinç'i gören kadın gece bir gibi arka far lambası yanmayan siyah Ford bir arabayla kızın gittiğini söyler. 34. bölümde Serdar'ın arabasında Fulya'nın bilekliğini bulan Melike aldattığını anlar. Serdar'la ciddi kavgaya tutuşur. 35. bölümde Oya ile buluşan Galip bunun bir veda buluşması olduğunu düşünürken Oya onu şaşırtır ve ilişkiye devam edeceğini söyler. 36. bölümde cinayetleri gazeteden takip ettiğini söyleyen Yener isimli radyocu katilin cinayetleri Alfred Hitchcock filmlerinden esinlenerek işlediğini hatta katilin de kimliğini bildiğini söyler. 37. bölümde ekip Kadıköy'deki sinemasında cinayetlerin sırasıyla aynı şekilde Hitchcock filmleri oynatan Sefa Şahin'i evinde sorguya çeker. Evi üstünkörü arayan Galip, Mustafa'yı Sefa Şahin'i takip etmesi için görevlendirir. 38. bölümde Galip'i arayan Dursun, Sevinç'in o akşam Sefa Şahin isimli bir müşteriye daha gittiğini söyler. Hemen Mustafa'yı arayan Galip, Sefa'nın evden çıkmamasını söyler. 39. bölümde Galip ve Serdar'dan önce televizyon kanallarının Sefa Şahin'in evine vardığını gören Galip içlerindeki muhbirin kim olduğunu anlar. Kapıyı açmayan Sefa Şahin geçmişteki suçunun herkesin öğrendiğini artık insan içine çıkamayacağını söyler. Ardından bir el silah sesi duyan ekip Sefa'nın kanlar içinde yerde yattığını görür. Eldeki kanıtlar katilin Sefa Şahin olduğunu gösterse de Serdar ayakkabı düşkünün travestiyi katili teşhis için morga götürür. Travesti adamın bu adam olmadığını söyler. 40. bölümde travestinin teşhisi Galip'in canını sıkırsa da Oya'nın varlığı rahatlatır. 41. bölümde gördüğü kötü rüyadan Serdar'ın yeni bir cinayet haberi ile uyanan Galip, olay yerine vardıklarında maktulün 45 yaşında, İzmir doğumlu Öznur Gülay olduğunu öğrenir. Bu cinayet seri katilin ölmediğini filmdeki gibi cinayetlerin devam

ettiğini gösterir. Ertesi gün cinayeti araştırmaya başlayan Galip, Abdullah Hilmi adlı emlakçının bazı müşterilere bu daireyi garsoniyer olarak verdiğini öğrenir. Hilmi'yi tuzağa düşürür ve boş daireyi kimlere kiraladığını öğrenir.

42. bölümde cinayetlerle ilgili bilgileri gazeteye sızdıran kişinin Mustafa olduğundan emin olan Galip ona bir süre emniyete gelmemesini söyler. 43. bölümde Melike'nin işe gelmediğini öğrenen Galip kızın telefonun kapalı olduğunu fark eder. Serdar'ı çalıntı araç ihbarlarını araştırması için görevlendiren Galip, Mustafa'nın ajandasını karıştırırken başı kuyruğu beyaz olan siyah bir karga resmi görür. Altında ise karganın öldürüldüğü ihbarını veren numarayı fark eder. 44. bölümde eczacı Öznur Gülay'ın öldürüldüğü apartmanın iki sokak arkasındaki eve giden Serdar ve Galip apartman görevlisinden 4. kattaki dairede Kadir Özyavaş'ın oturduğunu öğrenir. Kapıyı kırarak içeri giren ekip üniforma, rozet, silah, madalya ve iplerden buranın narkotik amiri Ekrem'e ait olduğunu anlarlar. Emlakçıya Ekrem'in resmini gösterip adamı doğruladıkları sırada siyah Ford bir arabanın Galip'in evinin önünde bir arabayı ezip rehin aldığı kadını zorla çatıya çıkardığı haberini alırlar. Her ikisi de bu kadının Melike olduğunu anlar. 45. bölümde eve vardıklarında Ekrem Melike'yi ellerinden bağlamış, başına tabanca dayamış bir şekilde çatının ucunda tutuyordur. Son film yükseklik korkusu kaldığını, Melike'yi aşağıya atınca her şeyin biteceğini, ayrıca ipuçlarını değerlendiremeyip katili yakalayamadığı için Galip'in de kendisi gibi koltuğundan olacağını söyler. Ekrem Melike'yi boşluğa atar. Serdar da Melike'nin peşinden atlar. Ekrem ile silahları aynı anda kalkan Galip, Ekrem'i vurur. 46. bölümde itfaiyenin açtığı brandada sayesinde Melike ve Serdar kurtulur. Ertesi gün bütün cinayet büro ekibi işinin başında bulunur. Mustafa ajandasındaki karga resmini çizmesi ve numarayı not almasıyla bir de itfaiyeye açtırdığı branda sayesinde affedilir.

Moda Cinayetleri adlı roman 24 bölümden oluşur. 1. bölümde Profesör Aziz Aksoy eşi Pelin'i kendine bağlamak için elinden geleni yapar. Akşam güzel bir masa hazırlayıp kuyumcudan aldığı tek taş yüzüğü hediye etmek ister. Ancak eve geldiğinde susturuculu tabancasını doğrultmuş bir adam üç kurşunla profesörü öldürür. Adam o esnada eve gelen Pelin'i de bayıltarak tecavüz eder ve öldürür. 2. bölümde Mustafa'yı evine bırakan Galip ve Serdar emniyette büyük bir operasyon olacağını emniyet amiri Serhat Engin'in de huzursuz olduğunu konuşur. 3. bölümde Oya ile ayrılık konuşması yapmak için kendini hazırlayan Galip, Oya'nın sert tavrına daha fazla dayanamaz ve onu aldattığını ayrılmak istediğini söyler. Bu durumdan çok etkilenen Oya intihara kalkışır.

Oya'ya ilk müdahaleyi yapan doktor Aylin'i kurtaramadıklarını fakat Oya'yı kurtardıklarını söyler. Hastanede hasta sırasında çıkan arbedede doktora minnet borcunu ödemek isteyen Galip kendini kavganın içinde bulur. Epey bir darbe alan Galip Oya'nın annesinin de kötü muamelesine maruz kaldıktan sonra gece yarısı evine gelir. 4. bölümde geceyi çok iyi geçirmeyen Galip sabah depremle uyanır. Arayan Serdar da Moda semtinde bir karı kocanın öldürüldüğü cinayet haberini verir. Maktuller Profesör Aziz Aksoy ve eşi Pelin Aksoy'dur. Kadının annesi Aysel Hanım kızı ve damadının ölümü karşısında sinir krizi geçirir. Damadının ateist olduğunu İslami gruplar tarafından tehdit telefonları aldığını söyler. Karşı komşu ile sorguya başlayan Galip, Aziz'in eski karısı Füsün'un geçen cumartesi nafaka yüzünden olay çıkardığını öğrenir. Serdar'ı soruşturma için İTÜ'ye yollayan Galip kendisi de Oya'yı ziyaret için hastaneye gider. 5. bölümde Oya'yı hastanede ziyaret eden Galip doktordan, Oya'nın hayati tehlikesinin olmadığını akşama taburcu edileceğini muhakkak bir psikoloğa görünmesi gerektiğini öğrenir. 6. bölümde İTÜ'ye giden Serdar asistan Seyfi ile görüşür. Aziz Hoca'nın vefatına çok şaşırın Seyfi bu şoku üzerinden atamaz. Aytekin Hoca ise Aziz'in bazı dinci gruplar tarafından tehdit edildiği görüntüleri izletir. Bu sırada arayan Galip Melike'nin annesinin ölüm haberini verir. Bunu duyan Serdar yıkılır.

7. bölümde emniyette büyük bir operasyon gerçekleşir, diğer örgütlerle ilişkisi kesinleşen emniyet amiri Serhat Engin ve diğer amirler çevik kuvvet polisleri tarafından götürülür. TEM amiri Mümtaz'dan cinayet şüphelisi olan sakallı gencin Üsküdarlılar Dergâhına bağlı olduğunu öğrenir. Galip, yeni atanan emniyet müdürü Ahmet Saygun'un dindar kişiliğinden yararlanıp dergâha sızmak ister. 8. bölümde Galip, Serdar ve Mustafa, Melike'ye başsağlığı dilemek için evine gider. 9. bölümde Semra'nın evlilik teklifine olumsuz baktığını söyleyen Galip evden kovulur. Semra ile Oya arasında sıkışıp kalmak Galip'in canını sıkır. 10. bölümde Galip yeni sekreter Sevgi'nin telefonu ile Ahmet Saygun'un yanına çıkar. Sakallı gencin Üsküdarlılar Dergahı'na mensup olduğunu bu dergaha girip bu şüpheliyi almak istediğini söyleyen Galip'e Ahmet Saygun yardım edeceğini söyler. 11. bölümde Serdar ve Mustafa cinayetle ilgili şüphelilerle görüşmeye gider. İlk iş olarak Maltepe Üniversitesi Felsefe bölümünde hoca olan eski eşi Füsün'u ziyarete giderler. Oradan Aziz'in oğlu Okan'ın lokantasına geçen ekip Okan'ın ifadesini alır. Mustafa'yı emniyete gönderen Serdar oradan İTÜ'ye geçer. Aytekin Hoca'dan Seyfi'nin ev adresini alan Serdar eve gider. Kapıyı Esra adında kimya bölümünde hoca olan kız arkadaşı açar. Seyfi'nin Bursa'ya ailesinin yanına gittiğini telefonunun kapalı

olduğunu söyler. Bursa Emniyeti ile haberleşen ekip Seyfi'nin Bursa'da olmadığını öğrenir. 12. bölümde Galip'in Üsküdarlılar Dergâhına girmesini sağlayan Ahmet Saygun bu cinayetin hemen çözülmesini ister. Akşamüstü uygun kıyafetler giyip dergâha giden Galip Şemsettin Hoca ile görüşür. Akşam yapılacak felsefe dersine katılır. Şüpheli Yasin ve arkadaşları da bu derstedir. Yasin Recep Hoca'ya birkaç soru sorar ve ortalık biraz hareketlenir. Galip de dergahı tanıtan Celil'le vedalaşıp Yasin ve arkadaşlarının peşine düşer. Yasin, hücre evi olduğunu tahmin ettiği bir apartmana girer. Galip bu cinayeti TEM'e verip vermemekte kararsız kalsa da kendi çözmeye karar verir.

13. bölümde yeni bir cinayet haberi gelir. Sarıyer'de ormanlık alanda Cahit Aydın adında cinayetten firari bir tetikçi ölü bulunur. Cahit Aydın arazi meselesi yüzünden Hüseyin Kaya isimli şahsı öldüren kişidir. Hüseyin'in babası Niyazi Kaya ile görüşmeye giden Serdar ve ifade için adamı emniyete götürür. 14. bölümde dergâha giden Galip zikre Öztürkler İnşaat sahibi Adnan Öztürk ve oğlu Ali Öztürk'ün katılacağını öğrenir. Dergâhtan çıktıktan sonra Yasin'in peşine düşen Galip, Taksim Meydanı'nda Yasin eylem yapacağı sırada onu bacağından yararlar. Galip Yasin'in silahından çıkan kovanları ve cebindeki defteri balistik incelemeye yollar. Ahmet Saygun bu başarısından dolayı Galip'i tebrik eder ve rapor sonucu gelince dosyayı kapatmasını söyler. 15. bölümde Şevket abi Galip'ten kentsel dönüşüm için onun konuştuğu inşaat firmasına oy vermesini ister. Galip apartmanın yıkılmasını istemediğini söyleyip Şevket ile tartışır. Oya ile görüşen Galip kendisini affetmesini söylese de Oya onu affetmez. Semra'yı da kazanmak için savaştıracak gücü kalmayan Galip evine döner. 16. bölümde Galip gazeteci dostu Çetin'i arar. Ondan Öztürkler Firması ile ilgili bilgi ister. Çetin bu adamların büyük olduğunu en kısa sürede kendisine dönüş yapacağını söyler. 17. bölümde apartmanın yenilenmesi için imza atmayan Galip'i parkta Süleyman ve Muzaffer isimli iki serseri tehdit eder. Gazeteci Çetin ise Adnan Öztürk'ün çok güçlü siyasi desteğe sahip olduğunu, adama yaklaşırken dikkatli olması gerektiğini söyler.

18. bölümde sabahki yaşadığı olayın sinirini üzerinden atamayan Galip eve gelip bile Şevket abinin kapısına dayanır. Eve dönünce apartmanın önünde Semra'yı gören Galip şaşırır. Yukarı çıkınca Semra evlilik düşüncesinden vazgeçtiğini söylediği sırada Oya gelir. Oya Semra'ya kendisini yan komşu olarak tanıtsa da Semra bazı şeylerin farkına varır. 19. bölümde emniyetteki diğer örgüt elemanlarının tutuklanmaları devam ederken Galip, şeyhe teşekkür etmek için akşam dergâha gider. Recep Hoca ile Allah'ın varlığı, iyilik kötülük üzerine sohbet edip görüşlerini aktarır. Ali Öztürk'ün de dergâhta

olduğunu gören Galip çıkışta adamı evine kadar takip eder. Ekip Aziz Hoca'nın asistanı kayıp Seyfi'yi kız arkadaşı Esra sayesinde bulur. Seyfi, Aziz Hoca'nın kimsenin bilmediği bir fay hattı ortaya çıkardığını yeni yapılacak olan konut projesinin bu fay hattı üzerinden geçtiğini anlatır. İnşaat firması yetkililerin Aziz Hoca'ya para teklif ettiğini Aziz Hoca'nın bunu kabul etmediğini ve öldürüldüğünü bu yüzden kendisinin de kaçtığını söyler. 20. bölümde TEM amiri Mümtaz Galip'e diğer örgüte dahil olma suçundan Adnan Öztürk'ün evinden alındığını oğlu Ali Öztürk'ün hala kayıp olduğunu söyler. Ahmet Saygun ile arasındaki soğukluğu Cuma namazına giderek bitiren Galip, Necati'den Cahit Aydın'ın ağzında otomobil paspas kılı olduğunu öğrenir. 21. bölümde Mustafa'yı Kuzguncuk'taki Ali Öztürk'ün kimsenin bilmediği villada gözcü bırakır. Ahlak bürodan Tefik'in verdiği CD'yi izleyen Galip, Profesör Aziz'in eşi Pelin ve Ali Öztürk'ün görüntülerini fark eder.

22. bölümde randevu evi sahibi Sevda ve Pelin'i randevu evine götüren Arzu'nun ifadelerini alan Galip Ali Öztürk'ün Pelin'e aşık olduğunu öğrenir. Bu arada Ali Öztürk'ün cebinden çıkan lastik makbuzunu Mümtaz, Galip'e verir. Yapılan incelemede Cahit Aydın'ı Ali Öztürk'ün öldürdüğü kesinleşir. Galip emniyete dönünce raporlar gelir teker izleri ve Cahit Aydın'ın ağzından çıkan paspas kılları katili ele verir. Katil kaçak olan Ali Öztürk'tür. 23. Bölümde Osman Ağa Camisi'nin önünden geçerken Galip'in aklına Ali Öztürk'ün dergâhta saklanıyor olması ihtimali gelir. Mümtaz ve adamlarına durumu bildiren Galip dergâha geçer. Recep Hoca'yı içki içtiği görüntülerle tehdit eden Galip, Ali Öztürk'ün yerini söylemezse bu videoyu şeye izleteceğini söyler. Ali Öztürk'ün misafir odasında kaldığını duyan Galip odaya girer. Ali Öztürk her şeyi itiraf edip, intihar eder. 24. bölüm olan son bölümde Mustafa'nın evine koşan Galip, Mustafa'yı elindeki silahla şakağına dayamış şekilde bulur. Serdar ve Galip konuşarak Mustafa'nın intihar etmesine mani olurlar. Gece eve gelen Galip kanepede Oya'yı uyumuş halde bulur. Oya'nın geldiğine çok sevinir.

Felsefe Cinayetleri adlı roman diğer romanlardan farklı olarak üç ana bölüm ve bu bölümlere bağlı alt bölümlerden oluşur. 1. bölümde Ocak ayının ilk pazartesi gecesi Şefik Gören sevgilisi Elif'in evine gireceği sırada kapüşonlu bir adam tarafından vurularak öldürülür. 2. bölümde cinayetin akşam eve geleceği sırada haber alan Galip homurdanarak olay mahalline varır. Cinayetin geçen yıl Görenler İnşaat'ın şantiyesinde çıkan yangında ölen kürt işçilerle bir bağının olabileceğini düşünen savcı dosyayı Galip'e verir ancak bilgileri TEM'le paylaşmalarını ister. 3. bölümde eve geç saatte gelen Galip'i, Ahmet Saygun telefonla arayarak üst makamlardan katilin bulunması için sürekli telefon

geldiğini söyleyip, Mustafa ve Serdar'ın da savsaklamamasını tembihler. 4. bölümde dosyayı TEM'e vermek istemeyen Ahmet Saygun'un asıl amacının bu cinayeti çözüp terfi almak olduğunu anlayan Galip kendinin de terfi alamayacağını bilir. 5. bölümde Necati, Şefik Gören'in özel eşyalarını getirir. Torbanın içinden; cüzdan, benzin fişi, ceza makbuzları, para kartları, ruhsat çıkar. Mustafa ise Şefik'in sevgilisi Elif ile görüştüğünü kızın çok üzgün olduğunu bir hafta önce posta kutusuna bir şiir bırakıldığını söyler. Şiiri okuyan ekip ölen işçi ailelerinin neden böyle bir şiir bıraktıklarına anlam veremez. 6. bölümde iş güvenliği uzmanı Nurettin Sağlam'la görüşen Galip, firmanın iş güvenliği konusunda hatasının olduğunu ve ölen işçilerden Azad Yılmaz'ın kardeşinin çok tekin olmadığını öğrenir. Akşam Serdar'la ölen işçilerin aileleriyle görüşmeye giderler. 7. bölümde Fulya ile olan ilişkisinden memnun bir hayat süren Serdar, anne ve babasının gözünün önünde öldürülmesinde amcasının en ufak bir suçu dahi olsa ondan intikam alacağını söyler. Tayfun Gören'in de evinin önünde öldürüldüğü haberi gelir. 8. bölümde savcı dosyaya cinayet büro ve Tem'in beraber bakmasına karar verir. Güvenlik kameralarını izleyen Galip ise kimseye özellikle Mümtaz'a bir şey demeden Serdar ve Mustafa'yı da yanına alarak Baran'ın saklandığı eve baskın düzenlemeye karar verir. 9. bölümde derin devletin adamlarıyla çatışmaya giren Galip, Emniyet Müdürü Macit Göktuğ tarafından tehdit edilir ve dosya kapanır. Ahmet Saygun da makamı elden gitmesin diye konunun kapatılmasını ister.

1. bölümde oyuncu ve manken Sinan Boraoglu evinde, yatağında sırtından defalarca bıçaklanarak öldürülür. 2. bölümde güne Mustafa'nın cinayet bürodan alınıp Avrasya Tüneli'ne verildiği haberiyle kötü başlayan Galip Oya'nın annesi Nurten Hanımla da Oya ile ilişkisi yüzünden tartışır. Ahmet Saygun ise devletin içinde devlet kuran adamların görüntülerinin olduğu flashı savcıya teslim etmeye karar verir. 3. bölümde Serdar yeni bir cinayetin haberini verir. Oyuncu 1989 doğumlu Sinan Boraoglu bıçaklanarak öldürülmüştür. Yan villanın kamera kayıtlarında saat 6 civarı eve uzun boylu zayıf bir erkeğin geldiğini görürler. Katilin bu kişi olduğu hakkındaki görüşleri kuvvetlenir. Olay mahallinden eve dönen Galip'e Serdar'dan telefon gelir ve Ahmet Saygun'un evinde intihar ettiğini söyler. 4. bölümde Galip Ahmet Saygun'un intihar etmediğini yarın savcıya teslim edeceği görüntülerden dolayı çete tarafından öldürüldüğünü söyler ve uzun bir arayıştan sonra duvardaki yağlı boya tablonun içine saklanmış flash belleği bulur. Evden ayrılıp emniyete geçecekleri sırada derin devletin adamlarının silahlı saldırısına uğrarlar. Galip'in omzundan vurulur. 5. bölümde annesinin

ve babasının öldürülmesinde amcasının parmağının olduğunu öğrenen Serdar, Haşim ağa ile yüzleşmek ister. 6. bölümde Sinan Boraoglu'nun katil zanlılarından biri olan Ozan'ı bağlı olduğu ajansta yakalarlar. 7. bölümde Sinan'ın abisi Ergün Boraoglu'nun ifadesine başvururlar. Yan villanın kamera görüntüleri ve Ozan'ın ifadesi katilin Ozan olduğu yönünde olup Ozan nöbetçi mahkemeye sevk edilip Maltepe cezaevine yollanır.

1. bölümde Ocak ayının üçüncü Pazartesi gecesi taksici Kadir, Beykoz çayırında hayat kadını Asuman'a tecavüz edip şiddet uyguladıktan sonra kadını arabadan atar. Asuman uzaklaştıktan sonra Kadir boğazından bıçaklanarak öldürülür. Serdar ise aynı akşam aynı yere amcası Haşim'i götürür. Amcasına yerde diz çöktürdükten sonra bir el silah sesi işitilir. 2. bölümde Serdar ve Galip yeni bir cinayet haberi alıp olay yerine intikal eder. Öldürülen şahıs 40 yaşında evli Diyarbakır doğumlu taksici Kadir Akar'dır. Cesedi bulanlar cinayeti Asuman'ı çalıştıran Osman'ın işlediğini söylerler. Serdar ise dün gece amcasını ormana getirdiğini olay yerinde gri bir peugeot arabanın olduğunu söyler. Galip az ötede kargaların bir cesedi parçaladığını görür. Serdar ile cesedin yanına giden Galip cesedin Serdar'ın amcasına ait olduğunu anlar. 3. bölümde Serdar, amcasını öldürmediğini söylese de Galip buna pek ikna olmaz. Asuman'ın ifadesini alan Galip, Osman'ın Kadir'e tehdit mektubu yolladığını, Kadir'in bunu Asuman'ın koyduğunu zannettiğini öğrenir. Bu mektup Boethous'un bir şiiridir. Bu esnada Güniz, Galip'i arayıp Sinan'a bir tehdit şiirinin geldiğini, fotoğrafını çekip yollayabileceğini söyler. Gelen şiirin Boethous'a ait olduğunu öğrenilir. 4.bölümde Doktor Pelin acı çekmiş halini çok beğendiğini söyleyerek Galip'in canını yakarak dikişleri alır. 5. bölümde Serdar'la arasındaki buzları eriten Galip üç cinayetin ortak noktası olan şiirleri araştırmaya başlar. 6. bölümde Asuman ve Osman'ı savcılığa gönderen Galip kendisi de Ahmet Saygun'un öldürülmesine sebep olan flash belleği teslim etmek için Savcı Hikmet'e gider. Tam konuya gireceği sırada Galip'in telefonunu çalar ve Doğu şiveli bir erkek o flash belleği savcıya verirse Komiser Serdar'ın videosunu Emniyet ve haber kanallarına göndereceğini söyler. Telefona gelen videoyu izleyince Galip çok şaşırır.

7. bölümde Serdar katilin yakalanmasında psikolojisini bilmeleri gerektiğini düşündüğünden dolayı Maltepe Üniversitesi'nde Felsefe bölümünde profesör olan Füsün Hoca'yı ziyaret eder. Füsün Hoca, geçen yıl öldürülen Aziz Hoca'nın eski eşidir. Füsün Hoca felsefenin tesellisi adlı kitaptaki üç şiiri okuyup maktullerin hayatları ile ilişkisini yorumladıktan sonra katilin kendini hem kurban hem de cezayı veren Tanrı olarak gördüğü sonucuna varır. Üniversiteden ayrılan Serdar, uzun bir araştırmadan sonra

cinayet saatinde orada olan peugeotun plakasına ulaşır. 8. bölümde emniyete gidince Galip ilk iş olarak Serdar'a, Savcı Hikmet'in yanındayken telefonuna gelen videoyu izletir. Serdar'dan silahını ve rozetini bırakıp izine çıkmasını ister. Galip, telefondaki görüntülerdeki peugeot aracın plakasını bilişimdeki güvenilir bir elemandan çıkarmasını ister. 9. bölümde Necati'nin getirdiği haberlerle güne güzel başlayan Galip istediği plakaya ulaşır. Diğer flash belleğin birini çekmeceye kilitleyip diğerini cebine koyduktan sonra siyah minibüste derin devletin adamlarına flashı teslim eder. Adamlar Galip'i minibüsten indikten kısa bir süre sonra تنها bir yerde dövmeye başlarlar. Serdar ve Mustafa'nın yetişmesi ile adamlar kaçar. Hastaneye yetiştirilen Galip, Doktor Pelin'i muayene eder ve bir gece hastanede kalması gerektiğini kendisinin ona refakat edeceğini söyler. Ertesi gün reçetesini alıp taburcu olan Galip ve ekibi katili yakalamak için doğru emniyete geçer.

10. bölümde Galip'in sistemden plakanın kime ait olduğunu bulduğu sırada Serdar küçük bir delil poşeti ile odaya girer. Ormana gidip sıkıdığı kurşunu bulmuştur. Haşim Ağa'yı vurmadığını ispatlamak için kurşunu balistiğe yollar. Peugeot arabanın sahip olduğu firmaya giderler. Firma aracın Selçuk Işık'a ait olduğunu söyler. Yapılan araştırmada Selçuk'un karısı Hülya'nın vefatından sonra aklını yitirdiğini ve altı aydır akıl hastanesinde yattığını öğrenirler. 11. bölümde Haşim Ağa'nın kendi silahıyla öldürülmediği kesinleşse de Galip'e gönderilen video Serdar'ı hala zan altında tutmaya yetmektedir. Oya'nın kendisini terk etmesi üzerine akşam pencerede düşüncelere dalan Galip dört aracın trafiği sıkıştırdığını fark eder. Bu görüntüler onda cinayetlerle ilgili detayları hatırlatır. 12. bölümde Pazartesi sabah emniyete giden Galip ilk kişi olarak Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nde Komiser olan arkadaşı Remzi'nin yanına gidip 27 Ocak saat 19 civarında D100 karayolunda olan trafik kazasının tutanağını bulmasını ister. Görüntülerde Şefik Gören, Sinan Boraoglu, Kadir Akar ve Gökhan Öztürk emniyet şeridini ihlal edip zincirleme kazaya sebep oldukları için Hülya Işık'ı taşıyan ambulansın vaktinde hastaneye yetiştirilemediği yer almaktadır. Ayrıca Hülya Işık 27 Ocak Pazartesi hayatını kaybettiği için katil de tüm cinayetleri pazartesi işlemektedir. 13. bölümde Gökhan'a da mektup geldiğini öğrenen Galip ona evden çıkmaması gerektiğini söyleyip kapıya bir polis memuru koyar. Buradan Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne giden Galip'e Doktor Erdem Alpdoğan, Selçuk'un altı aydır tedavi gördüğünü, ne mektup ne telefon ne de kalem, hiçbir iletişim aracı ile temas etmediğini, onun kesinlikle katil olamayacağını söyler. Selçuk'la görüşen Galip'e hemşire Selçuk'u hastaneye getiren

arkadaşının fotoğrafını gösterir. Fotoğrafta Selçuk, eşi ve arkadaşı sarılmış vaziyettedir. Galip fotoğrafa bakınca şaşırır çünkü arkadaşını tanıyordur.

14. bölümde Galip eve çıktığında Gökhan'ı yerde ölü halde, Ümit'i de Gökhan'ın eşinin başına silahı dayamış şekilde bulur. Birazdan her şeyin biteceğini beş kitap olan felsefenin tesellisinin tamamlayacağını söyleyen Ümit telefonunda bir cinayet videosu olduğunu söyleyip telefonu Galip'e atar. Bu sırada Serdar da Ümit'i göğsünden vurur. Ümit'in tabancasından tek kurşun çıkmıştır ve bu Gökhan içindir. Montundan çıkan şiir de kendisi içindir. Ümit kendini öldürterek felsefenin tesellisinin beşinci son kitabını tamamlamıştır. Cep telefonundaki videoda ise Haşim ağayı Serdar'ın değil de çetenin adamlarının öldürdüğü görülmektedir. 15. bölümde Galip başsavcı Nedim'e Ahmet Saygun'un öldürülmesine neden olan bilgilerin bulunduğu flash belleği verir. Gülben hemşire de Selçuk Işık'a Ümit'in cinayetleri neden işlediğini anlattığı mektubu verir.

1.1.2. Olay Örgüsü

Roman metninin ortaya çıkmasında kilit rol oynayan yapı unsurlarından biri de olay örgüsüdür. Yazarın altı romanında da olay örgüsü, kahraman anlatıcının bakış açısından anlatılır. Bu kahraman anlatıcı aynı zamanda romanın başkişisidir. Dolayısıyla olay örgüsü kahraman anlatıcının olayları yorumlayabilmesine, bakış açısına derinlik kazandırabilmesine ve zihinsel geri dönüşlerin boyutuna göre şekillenir.“ *Bütün romanlar, polisiye olsun olmasın, kurmaca bir dünya içinde insanı ve hayatı anlatır. Bu anlatıma sanat ve estetik de eklenir, okura sunulur. İşte; romanların işlevi budur.*”(Şahin, 2017: 11) diyerek Yaşmut romanlarında bir kurmacanın varlığından söz eder. Eserlerde bu kurmacanın dairesel özelliklerle ilerlediği görülmektedir. “ ‘Nedenden sonuca’ doğru kurulan kurmaca yapılarında olgu kuruluşu ucu açık bir düz çizgi hâlinde ilerlerken ‘sonuçtan nedene’ şeklindeki romanlarda bu düz çizgi, bir çembere dönüşür. Romanın daha girişinde final verilir ve belli bir geçmişten başlatılan olaylar, başta verilen bitim noktasına yeniden bağlanır.”(Sazyek, 2015: 293). Bu doğrultuda yazar, sonuçtan nedene doğru giden bir dairesel şemanın içinde olay örgüsünü şekillendirir.

Örneğin *Moda Cinayetleri* adlı romanda Prof. Dr. Aziz Aksoy ve eşi Pelin Aksoy öldürülür. Bir cinayet vakasının olduğu romanda Başkomiser Galip cinayeti çözmek isterken nedenleri araştırır ve durumun o noktaya nasıl geldiğini açıklar. Eserin son bölümünde, yazar olayların başlangıç noktasına gidip sonuca neden olan düğümü çözer:

“ ‘Gözleri evrenin sırlarını bulmuş gibi parladı. Silahı kendi şakağına dayadı.

‘Ne yapıyorsun?’

‘Benim kaybedecek bir şeyim kalmadı. Diğer örgütten yakalanmak umurumda mı sanıyorsun? Ben Pelin olmadan yaşayamıyorum.’

‘Öyleyse niye öldürttün lan sevgilini?’

‘Ben öldürmedim’ diye bağırdı. Gözleri yaşlarla doldu. Eliyle burnunu silerken silahı şakağına sıkı sıkı dayamayı sürdürüyordu.

‘Kim öldürttü peki?’

‘Ben Pelin’i çok sevdim. Onu randevu evinden çekip aldım. Ama o, kocası olacak yaşlı moruğa acıyordu. Vicdan yapıyordu. Bir türlü ayrılmak istediğini söyleyemiyordu. İlişkimizin böyle devam etmesini istiyordu. Oysa ben, Pelin’i hep yanımda istiyordum. O herifin yanında olmasına tahammül edemiyordum. Sonunda onu öldürtmeye karar verdim. Ama bu planımdan Pelin’e hiç bahsetmedim. Bahsetseydim bana engel olmaya kalkacağını biliyordum.’

‘Cahit Aydın’a verdin işi.’

‘Vermez olaydım. Ona Pelin’den hiç bahsetmemiştim. Eve girip yalnızca moruğu öldürecekti. Suç da dinci öğrencilere kalacaktı. Pelin bana adamın okulda dinci öğrenciler tarafından tehdit edildiğini anlatmıştı. O akşam, Cahit’in moruğu öldürmesi için Pelin’i elimden geldiğince oyalayarak eve geç gitmesini sağladım. Ama herif eve geç gelmiş. Cahit, İşini bitirdikten sonra evden çıkmadan Pelin eve gelmiş. Bu sapığın Pelin’i görünce aklı başından gitmiş, ona önce tecavüz etmiş, sonra da tanık bırakmamak için öldürmüş. Bir de yaptıklarını ballandıra ballandıra anlattı.’

‘Sen de Cahit’i öldürdün.’

‘Öldürdüm. Parasını vermek için Belgrad ormanlarında buluştuk. Paranın otomobilin bagajında olduğunu söyledim. Bagaja eğilince de kafasına sıktım.’

‘Bu Cahit Aydın’ın ağzında bulunan bagajdaki paspas kıllarını açıklıyordu.’(Yaşmut, 2018: 301,302).

Beyoğlu Çıkmazı adlı romanda Şef Garson Murat’ın katilini arayan Galip, sonuçtan nedene doğru ilerleyen dairesel bir olay örgüsü izler. Galip asıl düğümün etrafında gelişen ara merak unsurlarını çözerek olayı başlatan nedene ulaşır:

“ ‘Murat’ı öldürdüğün akşam elini kestin. O kadar hıncın vardı ki ona karşı, olay mahallinde kan bıraktığını fark etmedin. Elini sıkı kesmiştin. Kanama vardı. Kasımpaşa’daki polikliniğe gittin ama ne tesadüf ki Osman’da oradaydı. Böbrek ağrısı çekiyordu ve iğne vurdurmaya gelmişti. Ertesi gün Murat’ın öldüğünü öğrendi ve seni hatırlaması uzun sürmedi. Anladığım kadarıyla Nazan’a olan aşkını o da biliyordu. Defterlere ‘Aşık’ yazacak kadar iyi biliyordu. Tabii Murat’a olan düşmanlığını da. Cinayeti senin işlediğini anladı. Şantaja başladı. Ama biraz açgözlülük yaptı, değil mi Halil? Çok istedi. Canını tehlikeye atacak kadar çok istedi. Bu yüzden onu da temizledin.’

‘Delil yok elinizde.’

‘Olmaz olur mu Halil, hiç olmaz olur mu? Sen olay mahallinde delil bırakarak bizlere çok yardımcı oldun.’

‘Ne delili buldunuz?’

‘Düğme Halil. Lacivert gömleğinin düğmesi. Fark etmedin değil mi? Belki de fark ettin ama nereden kopmuş olduğunu hatırlayamadın. Osman’ın elinde olacağını nereden bilecektin ki?’ (Yaşmut, 2019: 203).

Şarkılar Susunca adlı eserde şarkıcı Özlem Çakır’ın öldürülmesi romanın ana düğümüdür. Daha sonra öldürülen Özlem’in arkadaşı Hatice, intihar süsü verilerek öldürülen Müzeyyen Hanım asıl düğümün merak unsurlarını oluşturur. Romanın ilk

bölümünde yakaladıkları Deve Kadir lakaplı serserinin son bölümde bir taksiciyi öldürmesi ve tüm cinayetlerde kullanılan bıçağın aynı olması Galip'in dikkati sayesinde katili ele verir:

“Ama cinayet işlemek, kolay bir iş değildi. Aslında kolaydır da, sizin için kolay değildi. Bu işi tek başınıza yapamayacağınızı anlayanca, biraz da şansın yardımıyla mezarlıkta size bıçak çeken serserinin peşinden koşup onu bu işi yapmaya ikna ettiniz. Sefil bir serseri olduğunu düşünürsek ikna etmek çok da pahalıya patlamamıştır size. Planınız saat gibi işledi. Günlerce başka serserilerin peşinden koşturup durduk. Hoş, bir çeteyi ele geçirdik ama adamımız bir taksiciyi öldürmüş olmasaydı hiçbir zaman yakalanamayabilirdiniz. Ya da aynı bıçağı kullanmamış olsaydı! Pencerenizden gizli çektiğiniz Özlem'in fotoğraflarını yok etmemesi sizi ele verdi Aslan bey. Fotoğraflar ve saç tellerinizi kesin kanıtımızdır.” (Yaşmut, 2016: 325).

Okur eserlerde, yaşanmış bitmiş bir olayın sonucunda, olayın neden meydana geldiği sorusuna cevap arar. *Atılan esas ana düğüm ve ara düğümler de “aydınlatıcı”, “bilgilendirici” yahut “çözücü”* (Çetin, 2008: 193) adı verilen geriye dönüş tekniğiyle çözülür. Bir romanda yer alan *“olayın halkaları determinist bir formül içinde; sebep-sonuç çerçevesinde doğal bir bütün olarak”* (Çetin, 2008: 199) sunulursa “organik bütünlük” sağlanır. Bu doğrultuda hareket ettiği görülen Çağatay Yaşmut'un romanlarında da olay örgüsünün zincirleri akla ve mantığa uygun ölçüde bağlanır. Yazar, olay örgüsünde yer alan aksiyonu neden-sonuç ilişkisine göre düzenler.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde Şefik Gören'in trafik cezası makbuzuna dikkat eden Galip, yapmış olduğu incelemelerin yanında bir de akıl yürüterek eserdeki cinayetlerin neden işlendiğini anlar. Hülya Işık, emniyet şeridini ihlal edip kazaya karışan dört araç yüzünden hastaneye yetiştirilemez ve vefat eder. Bu olaydan sonra eşi Selçuk Işık ise aklını yitirip tedavi için hastaneye yatar. Selçuk'u kardeşi gibi gören ve eskiden Hülya'ya da gizliden aşık olan Ümit Demir arkadaşlarının başına gelen bu felakete sebep olan kazadaki dört şoförü birer hafta arayla öldürür. Galip de bu kazanın ceza makbuzundan yola çıkarak olay örgüsünü oluşturan cinayetleri neden-sonuç ilişkisi kurarak çözer.

Kadıköy Cinayetleri adlı eserde Galip beş tane faili meçhul cinayetle yüzleşir. Narkotik eski amiri Ekrem, Galip'in elemanı Melike'den karşılık bulamayınca ve Melike'nin Serdar'la ilişkisini öğrenince Serdar'ı vurmaya kalkar, meslekten uzaklaştırılır. Aşkına karşılık bulamayan ve meslekten atılan Ekrem, Galip'ten ve Melike'den intikam almak için hayranı olduğu Hitchcock filmlerinin sırasıyla cinayetleri işler. Her işlediği cinayetin yanına bir sonrakinin nerede ve nasıl işleneceğine dair ipucu bırakır. Amacı ipuçlarını değerlendiremeyip cinayetleri çözemeyen Galip'in işten

atılmasını sağlamaktır. Galip, cesetlerin yanındaki ipuçlarını çözme konusunda bu sefer çuvallar. Dördüncü cinayetten sonra Mustafa'nın ajandasına çizdiği kuş resmini fark eder ve katilin kim olduğunu anlar:

“ Her şey ortaya çıkmıştı. Kurbanların ortak noktaları Ekrem'di. Ekrem, Şennur Yağcı'yı Cengiz Çorak'tan dolayı tanımıştı. Böyle sadist bir plan tasarlayınca bir şekilde kadınla tanışmış olmalıydı. Yoksa kadın Ekrem'in arabasına binmezdi. Muzaffer Çakmak ve hayat kadınının yolları zaten Narkotik 'ten geçmişti. Öznur Gülay'ı da aynı semtteki eczaneden tanıyordu. Dolayısıyla Ekrem, bütün kurbanlarının hayatlarını az çok biliyordu. Ekrem haklıydı, çuvallamıştım.”(Yaşmut, 2019: 370).

Galip'in psikiyatri Hakan Girgin'in katil çıktığı roman olan *Beni Yavaş Öldür*'de Galip, Hakan'la yüzleşirken onun neden katil olduğunu açıklar. Bu açıklamanın içerisinde diğer cinayetlerle alakası olmayan boyacı çocuk Memo'nun öldürülme nedenleri ve sonuçları yer alır:

“ ‘Niye öldürdün onca insanı manyak herif sana ne yaptılar?’

‘Hiçbir şey. Hah, hah, hah!’

Bir delinin gülmesi gibiydi.

Yumruğu burnumun ortasına patlattı. Gözümde bir şimşek çaktı. Tarifsiz bir acı hissettim.

“ ‘Tuzağımı nasıl da düştün’ dedi. ‘Seni görmedim sandın, değil mi?’

‘Aferin sana.’

Burnumdan bir sızı geliyordu. Yastığı uzanıp altından kocaman bir bıçak çıkardı. Yanları tırtıklı avcı bıçağıydı bu. Çok korkunç görünüyordu. Çeliği parlıyordu.

“ ‘Bu bıçak tam beş can aldı. Ne muhteşem bir şey, değil mi? Harika bir duygu bu.’

‘Sen manyağın tekisin.’

‘Aksini söyleyen oldu mu? Hah, hah, hah.’

‘Birazdan bu soğuk çeliği boğazında hissedeceksin. Ama canın fazla yanmayacak. Bu işte epeyce deneyim kazandım. Çok kısa sürecek. Önce biraz serinlik, sonra biraz acı hissedeceksin.’

Sandalyeden kalkıp başucuma geldi, saçımı tutup sert bir hareketle başımı geriye çekti. Bıçağın soğuk çeliği boğazıma dayandı.

“ ‘O boyacı çocuğu da sen öldürdün. Niye?’

‘Çok basit. Bu işte deneyim kazanmalıydım. Şansıma o girdi apartmana. Piyango ona vurdu. Başkası girseydi bıçağımın tadına o bakacaktı. Hah, hah, hah. Şimdi sıra sana geldi. Öl artık!’ (Yaşmut, 2019: 291).

Polisiye romanlarda iç içe girmiş olaylar ve birbirine bağlı cinayetler yer alır. *Bu olaylar arasında uyumlu bir bağ yakalayabilmek ve kişileri de bu uyum içinde mantıksal sınırlarda hareket ettirmek gerekir.* (Tuğruter, 2018: 436). Yaşmut da böyle bir sistemde nedensellik boyutunu doğal ve belli bir olgunluk seviyesi içinde ortaya koymaktadır.

Şarkılar Susunca adlı romanda olay örgüsünde kişilerin mekânla uyumu söz konusudur. Deve Kadir lakaplı Kadir hırsızlık ve gasptan yakalanarak gözaltına alınır ancak delil yetersizliğinden serbest bırakılır. Ancak romanın sonlarında Kadir, kendi

hayatıyla olay örgüsünü dolaylı olarak etkiler. Kadir'in olaydan bağımsız gibi görünen hayat hikâyesi ve işlediği cinayet olay halkalarını birbirine bağlayan bir geçiş görevi yapar.

“ ‘Hiç unutmam beyim. Bir gün burada yine oğlunun başında dua okuyormuş. O sıralar bizim bu mezarlığa tinerciler falan dadanmıştı. İçlerinden biri Aslan Bey'e bıçak çekip parasını istemiş. Cüzdanını almışlar. Tam o sırada biz geldik. Herifler bizi görünce topukladılar. O yaşlı adam, hiç beklemediğimiz bir anda, takıldı serserilerin peşine. Aman! Dur! Yapma! Dememize kalmadan gözden kayboldu. Sonra bir baktık ki, seninki cüzdanı müzdanı almış geliyor. Korkusuz adammış.’

‘Hatırlıyor musun tinercilerden biri topallıyor muydu?’

‘Evet, beyim, topallıyordu. Tanıyor musun sen onu?’

Bir şey söylemedim.” (Yaşmut, 2016: 314).

Galip mezarlık görevlisi Satılmış sayesinde Aslan Bey ile Kadir'in nasıl tanıştığını öğrenir. Böylece Kadir'in yan olaydan asıl olaya geçişi sağlanır. Yazar, yalnızca cinayetlerin kurgulanması noktasında neden-sonuç ilişkisini gözetmez. Ayrıca eserlerde kişilerin olayla bağlantısı veya kişilerin mekânlarla olan ilişkisi organik bir bütünlükte nedensellik bağına dayanır. Kadir'in evinde bulunan fotoğraftaki fil detayını nerde gördüğünü hatırlayan Galip cinayeti aydınlatır:

“Gazetelerin arasından iki fotoğraf düştü yere.

Serdar'la bakıştık.

Eğilip fotoğrafları aldım.

İki fotoğrafta da Özlem vardı. Birinde giderken, diğesinde de gelirken çekilmişti.

Fotoğraftaki mahalleyi tanıdım. Karşı apartmanı tanıdım, sokağı tanıdım. Kız kendi evine girip çıkarken çekilmişti. Sanki kendi salonundan biri çekmişti bu resimleri.

Fotoğrafta gördüğüm başka bir şey kanımı dondurdu. İnanmamış gibi tekrar baktım resimlere.

Serdar, ‘Abi, ne oldu? Rengin attı’ dedi merakla.

Bu fotoğraflar Özlem'in penceresinden çekilmemişti.

Yan dairenin penceresinden çekilmişti.

Sıralı yedi fil bunun kanıtıydı.” (Yaşmut, 2016: 311).

Olay örgüsünün, kahraman anlatıcının bakış açısından anlatıldığı eserlerde kurgu bütüncül bir düzenek üzerine kurulur. Nedenden sonuca doğru kurulan kurmacada olaylar birbiri ile bağlantılı ve aksiyoneldir. Her romanda bir ana düğüm ve bu ana düğüme bağlı ara düğümler ve entrik unsurlar yer alır. Bu da olay örgüsünün zincirlerini genişleterek vakayı heyecanlı bir havaya sokar.

1.1.3. Gerilim Unsurları

1.1.3.1. Çatışma

Kurgusal/sanatsal/edebî metinlerde (hikâye, roman, tiyatro, senaryo vb.); olay örgüsü tekdüze, sıkıcı, monoton bir şekilde ilerlemez. Gerilim, gerilime bağlı olarak da merak unsuru, anlatımın keyifle okunmasını, izlenmesini ve sürükleyiciliğini sağlar. Çatışma kavramı, olay örgüsü boyunca gerilim oluşturduğundan, anlatının “merak” unsurunu buradan sağladığını, gücünü ve başarısını buradan aldığını söyleyebiliriz. Çatışmalar, okuyucunun merak duygularını sürekli diri tutup bir gerilim ortamı yaratmak için kurgulanır. Çağatay Yaşmut da bu ortamı yaratmak için bütün romanlarında en az bir çatışmaya yer verir.

1.1.3.1.1. Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması, genellikle statünün belirleyici olduğu ve arka plânda birtakım menfaatlerin bulunduğu karşılıklı olan bir çatışmadır. Bireylerin birbirleriyle alıp veremediği meseleleri, halledemedikleri sorunları bu çatışmayı doğurur. Çatışmanın temelinde çıkarlarını korumak, gözetmek isteyen bireylerin varlığını görmekteyiz.

Beyoğlu Çıkmazı’ndaki Murat, Halil, Osman üçlüsünün arasındaki çıkar çatışması ölümle sonuçlanır. Aynı kadına aşık olan ve bu kadını elde etmek isteyen iki adamın arasında meydana gelen çatışma iki cinayetle son bulur. Nazan’a aşık olan Halil, Nazan’la Murat’ın aşklarına tahammül edemez ve Murat’ı öldürür. Öldürdüğü akşam Osman’la karşılaşır ve Osman cinayeti anlar. Cinayeti polise ihbar etmekle tehdit ettiği Halil’e şantajla başlar. Şantaja dayanamayan Halil, Osman’ı da öldürür. Bu çatışmanın sonunda Halil; Murat ve Osman’ın katili olur.

Şarkılar Susunca adlı romanda Özlem, Müzeyyen, Bahri ve Orhan dörtlüsünün arasındaki para hırsından kaynaklı çıkar çatışması ölümle sonuçlanır. Müzeyyen Hanım, eşi Orhan Bey’in sadist zevklerinin görüntülerinin olduğu CD’yi kızı gibi gördüğü, Orhan Bey’in oğlunun gece kulübünde şarkıcılık yapan, Özlem’e saklaması için verir. Uyuşturucu yüzünden Özlem’le arası açılan Bahri de Orhan Bey’le bir olup, Özlem’i tehdit eder. Müzeyyen’in her şeyi öğrendiğini fark eden Orhan, intihar süsü vererek onu öldürür. Özlem’i de Bahri ve Orhan’ın öldürdüğünü düşünen Galip ve ekibi, bu ikili ile çatışmaya girer. Bahri ve Orhan çatışmada öldürülür. Özlem’i oğlunun intiharının sebebi olarak gören Aslan Bey de Deve Kadir lakaplı gaspçı Kadir’e Özlem’i öldürtür. Merkezde şarkıcı Özlem’in olduğu bu çıkar çatışması ölümle sonuçlanır.

Beni Yavaş Öldür adlı eserde Nilüfer, Füsün, Hakan ve Aslı tablo kaçakçılığı yapan ve bundan para kazanan bir çetedir. Tekinler Holding'in sanat danışmanlığını yapan Füsün, bu holdinge ait tabloları Nilüfer ve Aslı'ya gönderir, onlar da tabloların eksizlerini çıkartıp, aynısını yapar Hakan da orijinal tabloları yüksek fiyatlara satmaktadır. Füsün ve Aslı'nın ilişkisinin bozulması üzerine Hakan, Nilüfer'in de yardımıyla bu kadınları öldürür. Bu çatışmanın sonu da ölümle biter.

Kadıköy Cinayetleri adlı romanda Başkomiser Galip ve narkotik eski amiri Ekrem arasında Melike ve Serdar'dan kaynaklı çatışma yaşanır. Melike'ye saplantılı bir şekilde aşık olan ve onun için karısından boşanan Ekrem, Melike'nin Serdar'la birlikte olduğunu anlayınca Serdar'ı öldürmeye kalkar. Elemanlarına yaptıklarından dolayı Ekrem ile kavga eden Galip, onun meslekten atılmasını ister ve Ekrem açığa alınır. Melike'den ve Galip'ten intikam almak isteyen Ekrem seri cinayetlere başlar. Hithcock filmlerinden esinlenerek işlediği cinayetlerde son olarak Melike'yi öldürmek ister. Amacı Melike'nin ondan başka kimseyle birlikte olmasını engellemek ve cinayetleri çözemeyen Galip'i işten attırmaktır. Kendi menfaati için dört kişiyi öldüren Ekrem son bölümde Galip tarafından öldürülür.

Moda Cinayetleri adlı eserde Prof. Dr. Aziz Aksoy'un genç ve güzel karısı Pelin Aksoy'dan kaynaklı bir çatışma karşımıza çıkar. Pelin küçük yaşta yaşadığı bazı travmalar nedeniyle kendisinden yaşça büyük erkeklerle ilişkiye girme hastalığına yakalanır. Aziz ile evliliği de bu hastalığı engelleyemez ve bu huyuna devam eder. Randevu evinde tanıştığı zengin iş adamı Ali Öztürk, Pelin'e aşık olur evlenmek ister fakat Aziz'e acıyan kadın bu isteği reddeder. Aziz'i tetikçisi Cahit Aydın'a öldürten Ali, Cahit'in Pelin'e de tecavüz edip öldürdüğünü duyunca onu öldürür. Yakalanınca da her şeyi itiraf edip intihar eder, ölür. Pelin'e sahip olma isteği ve menfaatlerin çatışması dört kişinin canına mal olur.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde maddi gücü her şeyin üstünde tutan zengin kesimin, kendinde her şeyi hak görmesinden kaynaklı bir çatışma karşımıza çıkmaktadır. Hülya Işık, hamileyken rahatsızlanıp ambulansla hastaneye götürülürken emniyet şeridindeki zincirleme kaza sebebiyle vaktinde hastaneye yetiştirilemez ve vefat eder. Bunun üzerine eşi Selçuk Işık aklını kaybeder ve akıl hastanesine yatar. Hülya'ya gizli aşk besleyen ve Selçuk'u da kardeşten öte gören Ümit Demir kazaya sebep olan sürücülerini tek tek öldürür. Son sürücü Gökhan'ı öldürdüğü sırada Galip ve ekibine yakalanır. Galip'e

silah doğrultan Ümit'i, Serdar vurur ve Ümit orada can verir. Çıkarlarını her şeyin üstünde gören tüm suçlular ölür.

1.1.3.1.2. Aile İçi Çatışma

Gerçek hayatta ailenin sosyo-kültürel yapısına ters düşen kadın daima aile içinde bir çatışmaya sebep olmuştur. Çağatay Yaşmut gerçeklik duygusunu okuruna geçirebilmek amacıyla, aile yapısına ters düşen ve ailenin düzeni bozan bir etken gibi düşünülen kadın/gelin konusunu işler. Romanlarda aile yapısına ters düşen ilişkilerin yaşandığı gerilimli çatışmalar, aile içi çatışmalara yol açar.

Beni Yavaş Öldür adlı romanda Tekinler Holding zengin, itibar sahibi, muhafazakâr bir ailedir. Şirketin yönetim kurulu başkanı Yalçın Tekin kardeşi Ahmet'in Aslı gibi rahat bir yaşam süren bir kadınla beraber olmasını istemez. Aslı'dan ayrılmazsa kardeşini mirastan mahrum bırakmakla tehdit eder. İki kardeş arasında yaşayan bu çatışma, Aslı'nın Ahmet'i terk etmesi ve Ahmet'in de eski karısı ile barışıp, Amerika'ya gitmesiyle son bulur.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde, aktör Sinan Boraoglu ve iş insanı abisi Ergun Boraoglu arasında da bir çatışma söz konusudur. Muhafazakâr bir yapıya sahip olan Ergun, kardeşinin de kendi gibi işle ilgilenmesini ve dini hayatına da dikkat etmesini ister. Buna rağmen Sinan, ailesinin tasvip etmediği yaşantısına ve onaylamadığı ilişkilerine devam eder. Babası bu durumdan dolayı ailenin tüm mal varlığının yetkisini Ergun'a vermiştir. İki kardeş arasında yaşanan bu çatışma Sinan'ın sebep olduğu trafik kazasından dolayı öldürülmesiyle son bulur.

Üvey çocuklar ve aileleri arasında sürekli bir çatışma olmuştur. *Şarkılar Susunca* adlı romanda Özlem Çakır, Orhan Yüce'nin oğlu Sinan Yüce'nin gece kulübünde şarkı söylemektedir. Sinan'ın üvey annesi Müzeyyen Hanım öz oğlu Adnan'ın kulübünde şarkı söylemesi için kızı gibi sevdiği ve yakın arkadaş olduğu Özlem'i ikna eder. Bu durum üvey kardeşler arasında bir çatışmaya neden olur.

1.1.3.1.3. Sömüren/ Sömürülen Çatışması

Yaşmut'un romanlarında erkeğin sömüren kadının sömürülen tarafta olduğu bir çatışma ortamı yer alır. Cinsel yönden sömürülen kadının bu sömürü haline karşı çıkması çatışma ortamını hazırlar.

Beyoğlu Çıkma adlı romanda Nazan, Muharrem'in cinsel zorbalıklarına, dayaklarına maruz kalır. Bu sömürünün daha fazla mağduru olmaya dayanamayan Nazan, İstanbul'a kaçar. Romanda figüratif unsur olarak geçen Ayla, Dilek, Melahat isimli kadınlar da bu sömürünün etkisindedirler.

Moda Cinayetleri adlı eserde randevu evinde tanıştığı Pelin'e aşık olan Ali Öztürk, onun eşinden ayrılmasını ister. Eşi Prof. Dr. Aziz Öztürk'e acıyan ve ayrılmak istemeyen Pelin'e kavuşmak için Ali, Aziz'i öldürtür fakat tetikçi Cahit Aydın o sırada eve gelen Pelin'e de tecavüz edip onu da öldürür. Pelin'in öldürülmesine dayanamayan Ali, Cahit'i öldürüp, suçunu itiraf edip intihar eder.

Kadıköy Cinayetleri adlı eserde öldürülen Sevinç Güzel hayatını beden işçiliği ile kazanan bir kadındır. Dursun adlı serseri Sevinç ve onun gibi kadınları çalıştırıp paralarına el koyan bir serseridir. Narkotik eski amiri Ekrem, Melike ve Galip'ten intikam almak için daha önce yolu narkotikten geçen Sevinç'i, Hitchcock filmlerindeki sahnelerle benzer şekilde öldürür.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde Osman'ın başka erkeklere para karşılığı cinsel birliktelik için sattığı Asuman, fiziki ve psikolojik olarak esaret altındadır. Asuman sömürülen hayat kadını temsil etmektedir. Osman'ın kadını çalıştırması, parasına el koyması, fiziksel şiddet uygulaması kadın erkek çatışmasını tetikler.

Şarkılar Susunca adlı romanda Orhan Yüce ve Bahri Tok isimli şahıslar sadist zevkleri için Doğu Avrupa ülkelerinden getirdikleri kadınlarla birlikte olup, bu kadınları öldüren bir çetedir. Bu yaşananları da kameraya çekerek yüksek fiyatlarla film endüstrisine satmaktadırlar. Bu kadınlar cinsel yönden sömürülmekle kalmayıp, hayatlarından da olurlar.

1.1.3.1.4. Patron- İşçi Çatışması

Ekonomik çıkarları uyuşmayan farklı maddi beklentiler içinde olan tarafların mücadelesi patron işçi çatışmasını meydana getirir. Tarafların sosyal ekonomik statüleri bu sınıflamaya müsaittir. Çağatay Yaşmut, “*ekonomik çıkarları birbiriyle uyuşmayan, farklı ekonomik beklentiler ve eylemler içinde olan*” (Çetin, 2008: 206) tarafların mücadelesi olarak görülen patron-işçi çatışmalarına da değinir.

Beyoğlu Çıkma adlı eserde Murat uyuşturucu ticaretinde Kooperatif başkanı İbrahim ile çıkarlarının uyuşmaması sonucu darp edilmiştir. Murat'ın kooperatifin önünde arazi meselesi yüzünden üç beş kişi ile eylem yapması ve tartaklanması, bunun

medyaya yansması üzerine İbrahim, Murat'ı öldürmeyi göze alamaz. Uyuşturucu işine devam eden Murat, aynı kadına aşık oldukları ve bundan dolayı kavga ettikleri Halil tarafından öldürülür.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde Görenler İnşaat'ın sahibi Tayfun ve Şefik Gören kardeşler ile şantiyede çalışan işçiler arasında bir çatışma gerçekleşir. İş güvenliği uzmanı Nurettin Sağlam şantiyede çıkan yangında ölen iki işçinin ölümlerinden Gören kardeşlerin suçlu olduğunu bu faciadan önce raporunda eksiklikleri yazdığını kimsenin bunu ciddiye almadığını söyler. Ölen işçilerin aileleri, etnik köken meselelerini de ortaya dökerek Tayfun Gören'e suikast düzenler ve onu öldürürler. İşçilerin hakkını gözetmeyen Tayfun, bu çatışmanın sonunda canından olur.

1.1.3.2. Düğümler

Yaşmut'un romanlarının başına atılan düğümler olay örgüsünün gelişmesine katkı sağlayan merak unsurlarıdır. Romanların tümünde ana düğümler eserin başından sonuna kadar çözümü sağlanması beklenen entrika unsurlarıdır. Ayrıca ana düğümlere bağlı ara düğümler de vardır. Romanda bölümlerin sonunda ara düğümler çözülür fakat yeni bir ara düğüm atılır. Bu ara düğümler ana düğümü destekler niteliktedir.

Beyoğlu Çıkmazı adlı romanda şef garson Murat'ın öldürülmesi ve katilin kim olduğu sorusu ana düğümdür. Daha sonra ortaya çıkan ganyancı Osman'ın cesedi ana düğme bağlı ara düğümdür. Başkomiser Galip'in asıl amacı Murat'ın katilini bulmakken Osman'ın katilinin ipuçları onu Murat'ın katiline götürür ve aslında iki cinayeti de aynı kişinin işlediği anlaşılır.

Şarkılar Susunca adlı romanda şarkıcı Özlem Çakır'ın öldürülmesi ana düğümdür. Daha sonra öldürülen Hatice ve intihar süsü verilmiş Müzeyyen Hanım'ın öldürülmesi de ana düğüme bağlı ara düğümdür. Bu üç kadının öldürülüş biçiminin aynı olması ve eserin en başında hırsız bir serserinin varlığı katilin bulunmasını sağlarken ana düğümün çözülmesine de katkı sağlar.

Beni Yavaş Öldür'de ressam Aslı Gökçe'nin öldürülmesi ana düğümdür. Boyacı çocuk Memo, stilist Esra İnce, sanat danışmanı Füsun Ceren ve güzel sanatlar öğrencisi Berk Sözen cinayetleri ana düğüme bağlı ara düğümlerdir. Aslı'nın yatağının altında Füsun ile ilişkisini gösteren fotoğrafların bulunması, Füsun'un Nilüfer ile arkadaşlığı, Berk'in psikiyatr Hakan'ın hastası olması, Hakan ile Esra'nın geçmişteki birliktelikleri ve

maktullerin hepsinin Mimar Sinan Üniversitesi ile bağının olması ana düğümün çözümüne katkı sağlayan entrik unsurlardır.

Kadıköy Cinayetleri adlı romanda emniyete bir karganın öldürüldüğü haberin gelmesi ve Mustafa'nın bu kuşun resmini ajandasına çizip, ihbar eden kişinin numarasını alması ana düğümdür. Diğer bölümlerde işlenen cinayetler ve bu cinayetlerin başına bir sonraki cinayetin yerini ve işleniş şeklini belli eden ipuçlarının konması ana düğüme bağlı ara düğümlerdir. Galip'in Mustafa'nın ajandasındaki kuşun resmi ile ilk cinayetin yanına konulan kuş kafasının aynı olduğunu fark etmesi cinayetlerin çözümüne katkı sağlayan en önemli unsurdur.

Moda Cinayetleri adlı eserde Profesör Aziz ve eşi Pelin'in öldürülmesi ana düğümdür. Daha sonra öldürülen Cahit Aksoy ise ana düğüme bağlı ara düğümdür. Cahit'in öldürüldüğü yerdeki otomobil lastik izleri ile Ali Öztürk'ün araba lastiklerinin uyuşması ana düğümün çözümüne katkı sağlayan en önemli unsurdur.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde Şefik Gören'in öldürülmesi ana düğümdür. Daha sonraki bölümlerde ana düğüme bağlı olarak oluşan ara düğümler; aktör Sinan Boraoğlu, taksici Kadir Akar, iş insanı Gökhan Öztürk'ün öldürülmesidir. Galip'in Şefik Gören'in trafik cezası görüntülerine yoğunlaşması ve dikkati sayesinde ana düğüme bağlı olarak işlenen ara düğümlerdeki cinayetlerin katilinin aynı kişi olduğu anlaşılır.

1.1.3.3. Son Sahne/ Çözüm Sahnesi

Klasik polisiye anlayışından yana olan yazar Çağatay Yaşmut'un romanlarının başında bir cinayet işlenir, bu cinayetle ilgili bir sürü şüpheli arasından biri mutlaka katildir. Soruşturmayı yürüten Başkomiser Galip şüphelilerin hayatlarına girer, sorduğu sorularla davranışlarını gözler, akıl yürüterek katile ulaşır. Ana ve ara düğümlerin çözümü katilin kim olduğu, cinayeti neden işlediği gibi soruların cevabı son sahnede yer almaktadır. Kilit sorular çözüm sahnesinde cevabını bulur. Yazar tüm romanlarında katilin cinayeti niçin işlediğini, neden sonuç ilişkisi içinde açıklar. Cinayet nedenlerinin açıklandığı ana düğümün çözüldüğü katilin belli olduğu son sahnede Başkomiser Galip katille bir yüzleşme gerçekleştirir. Romanlardaki son sahne olan bölümleri şu şekilde sıralayabiliriz.

Beyoğlu Çıkmazı adlı eserde Başkomiser Galip olayların başladığı Gecem Pavyon'a üçüncü kez gelir ve Halil ile konuşur. Bu konuşmada Halil'in katil olduğunu; Murat ve Osman'ı niçin ve nasıl öldürdüğünü anlatır. Halil inkâr etmeye kalksa da ona

delilerden bahseder. Suçunu itiraf eden Halil cinayetleri niçin ve nasıl işlediğini anlatır. Gelen ekipler Halil'i tutuklamak üzere götürür.

Şarkılar Susunca adlı romanda, Özlem Çakır'ın öldürülmesi ile başlayan olaylar iki kadın cinayeti ile devam eder. Romanın başında gözaltına alınan Kadir adlı serseri romanın sonunda hırsızlık için bir taksiciyi öldürür. Olay yeri inceleme elemanlarının tüm cinayetlerde aynı bıçağın kullanıldığını tespit etmesi üzerine katil yakayı ele verir. Cinayeti aydınlatmak için Özlem'in karşı komşusu yaşlı çift Aslan Bey ve Ayla Hanım'ın ifadelerini alan Galip'in, evdeki sıralı filler dikkatini çeker. Katilin evinde bulunduğu Özlem'in fotoğraflarındaki fil detayını fark eden Galip resmin, Aslan Bey'in evinden çekildiğini anlar. Aslan Bey'e her şeyi itiraf ettirmesi romanın son sahnesidir.

Beni Yavaş Öldür adlı romanda boyacı çocuk Memo'nun öldürülmesi ile başlayan olaylar seri cinayetlerle devam eder. Psikiyatr Hakan; ressam Aslı, sanat danışmanı Füsün ve akademisyen Nilüfer ile bir çete kurup değerli tabloları taklitleri ile değiştirip yüksek fiyatlara satar. Aslı'nın bu düzeni bozacak davranışlarda bulunması ile cinayetlere başlayan Hakan danışanı Berk'in seri katil babasından esinlenerek öldürdüğü kişilerin yanına öykü bırakır. Hakan aynı zamanda Galip'in de psikiyatridir. Galip'in, Hakan'ın kendisine hediye ettiği kitabın aynısını Berk'in evinde görmesi ayrıca Füsün ve Nilüfer'in arkadaş olduğunu da öğrenmesi cinayetleri aydınlatır.

Kadıköy Cinayetleri adlı romanda bir karganın vahşice öldürülmesi ihbarı ile başlayan olaylar ard arda dört cinayetin işlenmesiyle devam eder. Katil işlediği tüm cinayetlerde olay yerine bir sonraki cinayetin nerede ve nasıl işleneceğine dair ipucu bırakır. Galip'in, ilk kurban Şennur Yağcı'nın kesik başının yanında bulunduğu karga ile Mustafa'nın ajandasındaki karga resminin aynı olduğunu fark etmesi ile cinayetler aydınlanır. Katil narkotik eski amiri Ekrem'dir. Amacı, uğruna karısından boşandığı, kendisini reddeden Melike'den ve işten atılmasına sebep olan Galip'ten intikam almaktır. Yükseklik korkusu olan Melike'yi Galip'in apartmanın çatısından aşağı atar. Serdar da arkasından atlar. Ekrem, Galip ile silahları aynı anda kaldırır ve Galip, Ekrem'i vurur. Mustafa'nın açtığı branda sayesinde Melike ve Serdar kurtulur.

Moda Cinayetleri'nde Profesör Aziz Aksoy ve eşi Pelin Aksoy'un öldürülmesi ile başlayan olaylar tetikçi Cahit Aksoy'un öldürülmesi devam eder. Prof. Aziz Aksoy'un cesedinin dini motiflerle bağlantısı ilk başta cinayetin İslamcı gruplar tarafından işlendiğini gösterir. Ancak dini gruba mensup Yasin'in silahıyla cinayetlerde kullanılan

silahın uyuşmaması ve daha sonra öldürülen tetikçi Cahit Aydın'ı öldüren silahla profesörü öldüren silahın aynı olması katilin yakalanmasını sağlar. Pelin'le randevu evinde tanışıp ona aşık olan Ali Öztürk, Pelin'in eşi Profesör Aziz'den vicdan azabından dolayı boşanmayacağını öğrenince tetikçisi Cahit'e profesörü öldürmesini söyler. Cahit, Pelin'e de tecavüz edip öldürünce Ali de Cahit'i öldürür. Cahit'in ağzından çıkan otomobil paspas kılı ve olay yerindeki otomobil lastik izleri Ali Öztürk'ün arabasıyla uyuşunca katil yakayı ele verir. Dergâhta saklanan Ali, Galip'e her şeyi itiraf edip intihar eder.

Felsefe Cinayetleri'nde Galip'in Şefik Gören'in ceza makbuzundaki zincirleme kazanın resmine dikkat etmesi ve kazayı araştırması sonucu cinayetler aydınlanır. Hülya Işık, hamileyken rahatsızlanıp ambulansla hastaneye götürülürken emniyet şeridindeki zincirleme kaza sebebiyle vaktinde hastaneye yetiştirilemez ve vefat eder. Bunun üzerine eşi Selçuk Işık aklını kaybeder ve akıl hastanesine yatar. Hülya'ya gizli aşk besleyen ve Selçuk'u da kardeşten öte gören Ümit Demir kazaya sebep olan sürücüleri tek tek öldürür. Son sürücü Gökhan'ı öldürdüğü sırada Galip ve ekibine yakalanır. Galip'e silah doğrultan Ümit'i, Serdar vurur ve Ümit orada can verir.

1.2. ROMANLARINDA ŞAHIS KADROSU

1.2.1. Fonksiyonları Açısından Şahıslar

1.2.1.1. Merkezî Figür

1.2.1.1.1. Başkomiser Galip

Yazar, roman kişilerini oluştururken vakaya uygun hareket etmiştir. Karakterleri bu doğrultuda kurgulamıştır. Bu da Mehmet Tekin'in dediği gibi iki şekilde oluşmaktadır: “Biri, çizilmek istenen kişiyle ilgili bilgilerin bizzat yazar tarafından verilmesi (açıklama yöntemi); diğeri, kişinin davranış, düşünce ve duygularıyla kendi kendini ortaya koyması (dramatik yöntem).” (Tekin, 2014: 89). Bu bağlamda Çağatay Yaşmut, roman figürlerini oluştururken ilk yöntemi tercih etmemiştir. Yazar romanlarında kendini gizlemiş, kişileri karakterize etme görevini romanların baş figürü olan Başkomiser Galip'e devretmiştir. Dolayısıyla Başkomiser Galip hem kendini hem de diğer roman kişilerini tanıtmaya işlevi görmüştür. Galip, bütün romanlarda merkezî figür işlevi görür. Yazar, eserlerinin kurgusunu onun etrafında oluşturmuştur.

Yazar “Polisiye Durumlar” adlı sitede Turgut Şişman'a vermiş olduğu röportajda Başkomiser Galip'i şu sözlerle tanıtır:

“Benim karakterlerim İstanbul Asayiş Şube Cinayet Büro’da çalışan polislerden oluşuyor. Dolayısıyla bütün romanlarda bu karakterler: Büro amiri Başkomiser Galip, Komiser Serdar ve komiser yardımcısı Mustafa’dır. Önceki maceralarda Komiser Melike de yer alıyordu ama bazı sebeplerden ötürü kendisinin Narkotik Büro’ya geçmesi gerekti.

Galip kırklı yaşlarda bir adamdır. 1.80 boyunda, 75 kilodadır. Saçları seyrek. Gözleri mavidir. Hiçbir hastalığı ve bedensel kusuru yoktur. Polis Akademisinde okumuştur. Anne ve babasını akademinin ilk yıllarında kaybetmiştir. Babası DGM hakimidir ve 12 Eylül darbesinden sonra bir suikasta kurban gitmiştir. Annesi ise kanserden ölmüştür. Kendisi ailenin tek çocuğudur. Hiç evlenmemiştir. Kadıköylüdür ve Kadıköy’de ailesinden kalan evde yaşamaktadır.

Karakterine gelince... Yirmi yıldır bu meslektedir. Mesleğine bağlı, cesur bir polistir. Akıllı ve sezgileri kuvvetlidir. Anadolu’nun birçok şehrinde görev yapmıştır. Adalet duygusunu yitirmeden kötülükle başa çıkabileceğine inanır. Haram yemez, rüşvet almaz. Hiç kimsenin adamı olmamıştır. Ekibini her zaman korur ve kollar. Onların sıkıntılarını dinler, yardımlarına koşar. Sakin görüntüsünün altından zaman zaman maço tavırları ortaya çıkabilir. Kimi zaman sert olmakla ve şiddet kullanmakla eleştirilir. Bir yandan da sevdiği kadın Aylin öldürülünce (Şarkılar Susunca), tabancasını şakağına dayayacak kadar depresif bir karakterdir. Başkomiser Galip birkaç polisiye roman dışında kitap okumaz; tiyatroya, sinemaya gitmez, müzik dinlemez, tatile çıkmaz. Onu bunları yapmaya zorlayan herkesten nefret eder. Yalnızlığın verdiği özgürlüğe alıştığı için evlenmekten kaçır. Annesi gibi çok sigara içer. Galip’in geleceğe ait hiçbir beklentisi ve mesleğinde yükselmek hırısı yoktur. Tek istediği şey, emekliliğine kadar Cinayet Büro’da çalışmaktır.”¹³

Başkomiser Galip, romanlarda sık sık tekrar ettiği şu cümlelerle kendinden bahseder: “*Merhaba, adım Galip. Cinayet Büro. Bu olayı ben soruşturuyorum.*” (Yaşmut, 2016: 47).

Başkomiser Galip, kim olduğunu bir başka macerada şu cümle ile özetleyerek anlatır: “*Ben de benim kartvizitten bir tane uzattım. ‘Cinayet Masasından Başkomiser Galip’ dedim.*” (Yaşmut, 2019: 109).

Yazar kahramanın fizyolojik ve psikolojik yönlerini altı romana yayarak okuyucuya sunmuştur. Tüm seri için Başkomiser Galip’in serüvenleri yahut maceraları da diyebiliriz. Romanlardaki diğer kahramanların aksine Başkomiser Galip’in farklı bir rol ve görev üstlenmiştir. Mehmet Tekin’e göre “*Anlatı sanatında ‘kahraman’, hem bir araç, hem de bir amaçtır: Araçtır; çünkü, motifleri birbirine bağlar, dolayısıyla anlatıda bütünlüğün doğmasına vesile olur. Amaçtır; çünkü, çoğu romanların varlık nedeni odur.*” (Tekin, 2014: 95). Bu nedenle de Başkomiser Galip, Çağatay Yaşmut’un romanlarının “amaç” ve “araç” olarak görev üstlenen bir figürdür.

Başkomiser Galip, korkusuz, yürekli, cesur bir figürdür. Bu özelliklerinin yanı sıra ayrıntılara dikkat eden, mantık çerçevesinde analiz yapabilen, hafızası güçlü bir figürdür. Meslektaşlarının kontrolsüz güç kullanmasına dair eleştirilerini dikkate alan bazen de sorgu odasında kendini kaybedebilen biridir: “*Kontrolsüz güç kullandığım için*

¹³ Bkz. <https://www.polisiyedurumlar.com/roportaj-cagatay-yasmut/> Son Erişim Tarihi: 08.01.2024

zaman zaman eleştiriyorlar beni. Haklı olduklarını düşünüp şu ana kadar hep iyi polis rolünü üstlendim. Karşımdaki çocuk katilini bile bir insan farz edip onu korumaya çalıştım. Ama olmadı. Bu heriflerle anladıkları lisandan konuşmak lazımdı.” (Yaşmut, 2019: 54).

Boş hayaller peşinde koşmaz. Şüpheli davranır. Hiçbir zaman gelişi güzel tahminlerde bulunmaz. Tecrübesini ve aklını kullanabilen zeki ve kurnaz bir polistir: “*Bunlar yapmadı demiyorum. Murat malı yürüttüyse öldürmüş olabilirler. Sen de benim kadar biliyorsun, bu alemde kaypak olursan, hele başkasının malını da yürütürsen, anında cezanı keserler. Yaşatmazlar adamı.”* (Yaşmut, 2019: 147).

Başkomiser Galip de annesi gibi çok sigara içer. Zaman zaman yaşadığı sağlık problemleri sigarayı bırakma isteği uyandırıp eyleme geçirir de bu konuda hiçbir zaman başarılı olamaz. Hatta uzun bir bağımlılıktan sonra bıraktığı alkole de geri döner: “*Bir double rakı söyledim. Yanında da birkaç meze sipariş verdim. İçki içmeyen ben tıp kı bir alkolik gibi içki aramaya başlamıştım.”* (Yaşmut, 2019: 58).

Kendini hayati tehlikesi olan operasyonlarda gerilim ve çatışmanın ortasında bulur. Onun işi hep sokaklardadır ve kötü insanlarla mücadele etmektir. Bu mücadelelerin bir kısmında yara almış çoğu zamanda ölmekten kıl payı kurtulmuştur: “*Şansınız varmış kurşun omzunuzu sıyırmış, ciddi bir şey yok ama birkaç santim daha içeri girseymiş hayati tehlikesi olurdu’ dedi acil servisin kadın doktoru. Yaka kartında Pelin Irmak yazıyordu. ‘Biliyorum, bu ilk vurulmam değil.’”* (Yaşmut, 2021: 123).

Cinayet Büro’nun patronu olarak gördükleri ekip arkadaşları Galip’i amirden ziyade abi gibi görürler. O da ekibini her zaman korur ve kollar. Onların sıkıntılarını dinler, yardımlarına koşar. “*Ekrem artık çok ileri gitmişti. Canına okuyacaktım. Yardımcıma ateş etmek neymiş gösterecektim ona. Sinirden direksiyonu tutan elim titriyordu. Mezarlıktan çıkarken Aylin’e bir veda bile edememişim. O, beni anlardı.”* (Yaşmut, 2019: 305).

Ekiptekilerin ona amirim demesinden hoşlanmaz. Bu kelimenin arada mesafe oluşturduğunu düşünür: “*Bu hitap tarzından pek hoşlanmıyorum. Mesafe yaratıyor. Canımızı birbirimize emanet ediyorsak aramızda mesafe olmamalı. Önemli olan saygıdır, sözcükler değil.”* (Yaşmut, 2016: 198).

Sevdiği kadın Aylin öldürülünce ağır bir depresyonun içine düşen Galip, tabancasını şakağına dayayacak kadar depresif bir karakter haline dönüşür. Sürekli

kabuslar görür. Uzun zamandır içmediği alkole tekrar yönelir ve tıpkı bir alkolik gibi içki aramaya başlar. Sabahları kalktığında kendini daha da kötü hisseder:

“ İçimdeki sıkıntıyı hala kovamamıştım. Gün geçtikçe tükeniyordum. İşten zevk almıyorsam başım dertteydi. Ciddi dertteydi. Yaşama zevkimi kaybediyordum.” (Yaşmut, 2019: 117).

Oya’nın hayatına girmesinden sonra yaşamında ciddi anlamda değişiklikler olan Galip Oya ile ilişkisine devam ederken bir yandan da Emniyet Amiri Ahmet Saygun’un sekreteri Semra ile de aşk yaşamaya başlar: “ Çıplak iri vücudu karşımda görünce, Oya’yı hemen unuttu verdim. Başımı iri memelerinin arasına sokup orada tuttum. Bir an zevkten bayılacakmış gibi oldum. Ne biçim adamdım ben! Çıtırlar da hoşuma gidiyordu, iri vücutlu kadınlar da.” (Yaşmut, 2019: 360).

Oya’nın eve getirdiği düzenden ve entelektüel faaliyetlerinden sıkılan Galip ilişkilerindeki bu durumdan taviz veremeyeceğini de söyler:

“ Haklısın. Bu konuda ısrarcı olamam. Söylediğim gibi benim yaşantım bu. Daha fazlasını bekleme benden. Ben işimden başka bir şey düşünmem. Kültürlü bir adam değilimdir. Sana ayak uyduramam. Tiyatro sevmem, sinemaya gitmem, birkaç polisiye roman dışında kitap okumuşluğum yoktur, yurt dışına çıkmam, gezmem, yeni yerler görmeyi merak etmem, tatile gitmem, çocuk sahibi olmayı istemem, televizyon izlemem, müzik dinlemem, sigara içirim, çok olmasa da son zamanlarda içki de içiyorum, küfür de ederim, nazik bir polis hiçbir zaman olmadım, suçlulara karşı kaba kuvvet de kullanırım, adam da öldürdüm, her an bir yerde vurulup zımbalanabilirim ve dünyanın haberi bile olmaz... daha saymamı istiyor musun?” (Yaşmut, 2019: 289).

Kahramanın en belirgin ve dikkati çeken yönlerinden birisi ise yalnız yaşamasıdır. Tek başına bohem bir hayat yaşar. Evi otel gibi kullanır. Onun yeri sokaklardır: “Eve dönüp üzerime rahat bir şeyler geçirdim. Kapıyı kilitleyerek sokağa attım kendimi. Anasını satayım! Sokakları çok seviyordum. Sokak itleri gibiydim, eve giresim yoktu hiç.” (Yaşmut, 2016: 82). Hayatına giren kadınların ise düzenine müdahale etmesine izin vermez: “ Ben kendime kurduğum bu hayatı seviyorum. Ben sokaklarda yaşamayı seviyorum. Yalnızlığı seviyorum. Başkası hayatıma girip kurduğum basit düzene müdahale ettiği zaman hırçınlaşıyorum. Bunu da karşımdakine yansıtamıyorum, içime atıyorum ve ilişkiden soğuyorum.” (Yaşmut, 2019: 289).

“Oya hayatına yeni girdi. Ama problemli bir kadın Oya... Biz bu problemli hallerini yeni çıkacak romanda daha çok göreceğiz. Oya bipolar ve Galip onu yalnız bırakmıyor, hayatından çıkartmıyor. Eski Galip öyle değildi. Kadınlara bedensel merakı olan bir adamdı. Artık kadın ruhunda bir şeyler arıyor, yakınlık buluyor. Yeni kitapta Oya ciddi bir depresyon geçirecek. Galip’i de çok yoracak. Okuyucu da Galip’in burada ciddi bir testten geçtiğine tanık olacak”¹⁴

¹⁴ Bkz. <https://kalemyazar.wordpress.com/about/> Son Erişim Tarihi: 09.01.2024

Galip'in ayrılma kararı karşısında intihara kalkışan Oya, doktorların müdahalesiyle kurtulur fakat hastalığı depresir ve ağır bir depresyona girer. Bu ilişkiyi hiçbir zaman onaylamayan Oya'nın annesi Nurten Hanım Galip'e kızıyla ilişkisini bitirmesi konusunda uyarıda bulunur: “ *Bir kere uyuyup bir daha uyanmamak düşüncesi Oya'ya hep cazip gelmiştir. Bu hastalık onu mutsuz bir kadın haline getirdi. Bir tarafı hep ölmek isterdi. Hala öyle. Sizin davranışlarınız hastalığı tetikliyor, depresyondan çıkamamasına neden oluyorsunuz.*”(Yaşmut, 2021: 94).

Annesinin uyarılarını dikkate almayan Oya, Galip ile ilişkisine devam eder ancak derin bir depresyonun içine girer. Çete üyelerinin Galip'i öldürmek istemeleri üzerine Oya'nın da hayatının tehlikede olduğunu düşünen Galip, onu annesine gönderir. Böyle tehlikeli bir hayatın kendine iyi gelmediğini söyleyen Oya, Galip'ten tamamen ayrılır. Semra ise bir kızı olduğunu, Galip gibi düzensiz hayatı olan bir adamla yapamayacağını söyleyip ilişkiyi bitirir. Galip ise yalnız hayatın geri döner: “ *Kadınlardan uzak durmam lazım benim, çünkü ya ölüyorlar ya da ölmekten beter ediyorlar. Yalnız adamsın Galip, hep yalnız kalacaksın, yalnız öleceksin. Kadınlar bana ve işime tahammül edemiyordu.*”(Yaşmut, 2021: 242).

Çağatay Yaşmut ise röportajında Başkomiser Galip'i: “ Galip, sıradan cinayetlerin, sıradan polisi... Çünkü benim hikâyelerim, sıradan insanların hikâyeleri. Ben yaşadığım sokakları yazmak istiyorum. Yaşadığım sokaklarda adi suçlardan başka suçlar yaşanmıyor ve ben bu suçların peşindeki sıradan bir polisi resmediyorum.” şeklinde tanıtır.

Ayrıca yazar, Galip ile kendini hiçbir şekilde bağdaştırmadığını, kendi yapamadığı çoğu şeyi Galip'e yaptırdığını da ifade eder. Kendisinin elinden kitap düşmediğini, yoğun edebiyat ve felsefe okuduğunu, sürekli romanlarının kurgusunu düşündüğünü söyleyen yazar, hiçbir zaman da maço bir adam olmadığını belirtir. Kendi halinde kavga ve gürültüden uzak bir yaşam süren Yaşmut, tiryaki olmaktan da her zaman kaçındığını ifade eder. Galip ise yazarın tam zıddı bir karakterdir. Sinemaya, tiyatroya gitmeyen, kitap okumayan, sigara tiryakisi, hovarda, maço bir tip yaratan Yaşmut, bunların kendi bilinçaltındaki yapmak istediği şeyler olduğunu belirtir. Bu özellikleri Başkomiser Galip'le bütünleştirerek tasasız, endişesiz bir hayatı görmek ister.

1.2.1.2. Norm Figürler

Kurmaca dünyada başkişiden sonra gelen ve varlığıyla hem başkişiyi hem de olay örgüsünü boyutlandıran ikinci dereceden karakterlerdir. Anlatıda belli bir fonksiyonu yerine getiren norm karakterler, “romandaki çeşitli mizaçları anlayabilmek için okuyucunun şiddetle ihtiyaç duyduğu bir rehberdir.” (Stevick, 2017, s. 62) Çağatay Yaşmut’un romanlarının her birinde farklı figürlerin serüvenleri vardır. Farklı farklı kişilerin çatışmasını okuduğumuz romanlarda, bazı figürler önemlidir. Bu figürler, Başkomiser Galip’e yakın olmaları ve romandaki işlevleri açısından diğer şahıslardan ayrılır. Bu figürleri diğerlerinden ayıran en önemli özellik tüm romanlarda yer almalarıdır. Birisi Galip’in en güvendiği adamlarından biri olan komiser Serdar, diğeri ekibin en çaylak ve deneyimsiz elemanı Mustafa, bir diğeri ise Galip’in kız arkadaşı Oya’dır.

Bu tip karakterler, başkişinin eksikliklerini yansıtır, somutlaştırma gibi fonksiyonlarıyla ayna gibidirler; başkişiyi yansıtır. “Başkişi sustuğu zaman norm karakterler konuşur, gücünü kaybettiği zaman, ona güç olur. Böylece anlatı da “dolayımlayıcı özneler” olarak da adlandırılırlar. Yazar sık sık bu kişilere sözünü emanet eder.” (Aktaş, 1991: 156).

Romanlardaki fonksiyonları açısından Serdar, Mustafa ve Oya farklı özellikler taşıdığı için, eserde “norm” figürler olarak görev alırlar. Bundan dolayı onları ayrı bir başlık altında değerlendireceğiz.

Romanlardaki en önemli norm figürlerden biri olan komiser Serdar’ı yazar Çağatay Yaşmut bir röportajında şu şekilde tanıtır:

“Komiser Serdar, Başkomiser Galip’in sağ kolu ve hiyerarşide ondan sonra gelen isimdir. 35 yaşındadır. Uzun boylu, yapılı, esmer, düzgün fiziğiyle dikkat çeken bir adamdır. 1.90 boyundadır. Üsküdar Çiçekçi semtinde, Karacaahmet mezarlığının bitişiğindeki eski bir apartmanda oturur. Mezarlığa bitişik oturmak onu asla tedirgin etmez. Bilakis, mezarlığı her gün görmek ona çok huzur verir. Bazı geceler, pencereden mezarlığı seyreder, her mezarda yatan için ayrı bir hayat hikâyesi kurgular. Çok inançlı olmasa da maneviyatı güçlüdür. Karslıdır. Serdar polis akademisinde okurken annesi, babası Kars’ta faili meçhul bir cinayete kurban gitmiştir. Serdar, ailesinin katledilmesinden amcası Haşim Ağa’yı sorumlu tutar ama bunu bir türlü kanıtlayamaz. Bir yandan da amcasının kirli işler çevirdiğini ve uyuşturucu ticareti yaptığını bilir. Bu nedenle amcası Haşim Ağa’dan nefret eder. Sadece amcaoğlu Halil ile arası iyidir ve onu çok sever. Bu durumlar sebebiyle bir daha Kars’a dönmek üzere aile fertleriyle bağlantısını keser.”¹⁵

¹⁵ Bkz. <https://www.polisiyedurumlar.com/roportaj-cagatay-yasmut/> Son Erişim Tarihi: 09.01.2024

Serdar, anne ve babasının gözlerinin önünde öldürülmesinden sonra hayalindeki meslekten vazgeçip polis olmaya karar verir. Mesleğine bağlı, cesur bir polistir. Adalet duygusunu yitirmeden kötülükle başa çıkabileceğine inanır.

“Serdar, kapitalizmin en sevimsiz simgesi, Maslak’taki dev plazaların arasında sıkışmış İTÜ’nün vahaya benzeyen ormanlık kampüsün girişindeki güvenlikten, Jeoloji Fakültesi’nin yerini öğrendi. İki tarafı ağaçlarla çevrili yoldan devam ederek fakültelerin olduğu caddeye çıktı. Serdar, lise yıllarında bu okulda okuyup mühendis olmayı çok istemişti. Ama amcası olacak o pezevenk yüzünden, kötü insanlara karşı içinde giderek büyüyen öfkenin etkisinden kurtulamamış, onları cezalandırmak, adaleti sağlamak, masum insanları korumak daha ağır basmış ve babası da öldürülünce, mühendis olma hayalinden vazgeçerek, Polis Akademisi’ne girmişti.” (Yaşmut, 2018: 92).

Başlangıçta düz bir karakter olarak karşımıza çıkan Serdar, daha sonraki eserlerde, Başkomiser Galip ile girdiği diyaloglarla ve özel hayatıyla geniş bir yer tutar. Ekibe sonradan dahil olan komiser Melike ile aşk yaşamaya başlayan Serdar’ı, kadına takıntılı bir şekilde aşık olan narkotik eski amiri Ekrem, *Beni Yavaş Öldür* romanında vurmaya kalkar (s. 305). Galip’in müdahalesiyle görevine son verilen Ekrem, *Kadıköy Cinayetleri* adlı eserde ekipten ve Melike’den intikam almak için seri cinayetler işler ve eserin sonunda yüksekte korkan Melike’yi çatıdan atar. Melike’nin ardından atlayan Serdar ve Melike, Mustafa’nın açtırdığı branda sayesinde kurtulur (s. 372). *Moda Cinayetleri* adlı eserde, Melike’yi Fulya isimli psikologla aldatan Serdar, ne yaptıysa kendini affettiremez ve evine taşındığı Fulya ile evlenmeye karar verir. Bunu da ilk olarak öz abisi gibi bildiği Başkomiser Galip’e açıklar. (s.297). *Felsefe Cinayetleri* adlı eserde, Serdar, amcasına karşı yıllarca içinde biriktirdiği öfkeyi dindirmek için kuzeni Halil’in yardımıyla, Haşim Ağa’yı öldürmek için Beykoz’da ormanlık alana götürür. Amacı öldürmek olsa da yapamaz ve silahla yere ateş eder. (s.152) Serdar’ı takip edip videoya alan derin devletin adamları, bu görüntülerle Galip’e elindeki görüntüleri savcıya vermemesi için şantajda bulunur. Serdar’ı korumak için görüntüleri vermeyen Galip, Serdar’ın bulduğu deliller ve katil Ümit Demir’in telefonundaki video sayesinde şantajdan kurtulup savcıya derin devletle alakalı tüm bilgileri verir. (s. 270, 271).

Norm karakterlerin romanın olay örgüsünde üstlendikleri işlev etkileyicidir. Onlar “roman başkışısının kusurlarını yansıtan bir ayna gibi kullanılabilir. Bazen derinlemesine anladığı gerçekleri yansıtarak, bazen de sağduyunun ve aklı başında gerçeğin sözcüsü olarak roman başkışısının moral körlüğünü ve hatalarını aydınlığa çıkarabilir.” (Stevick, 2017: 186)

Örneğin Komiser Serdar, romanlarda Başkomiser Galip’i içine düştüğü tehlikelerden sürekli korur. *Beyoğlu Çıkmazı* adlı eserde öldürülen şef garson Murat’ın

cinayet şüphelilerinden olan uyuşturucu pazarlayıcısı Recep'i kovaladıkları sırada Recep, Galip'i vuracağı esnada Serdar, Recep'i vurarak Galip'in hayatını kurtarır. (s.142). *Beni Yavaş Öldür* adlı eserde ise psikolog seri katil Hakan Girgin'in evine gizlice giren Galip, katilin Hakan olduğunu anlar, ekiplere telefon edip olay yerine gelmelerini söyler ancak Galip'i takip eden Hakan onu bayıltarak yatağa bağlar. Tam öldüreceği sırada Serdar, Hakan'ı vurarak öldürür. Galip, Serdar'a yine bir hayat borcu olduğunu söyler. (s.292)

Başkişi Galip'in katilin izini sürme ve suçluyu yakalama süreci özellikle çevresindeki iki erkek üzerinden verilir. Bunlardan ilki komiser Serdar diğeri ise komiser yardımcısı Mustafa'dır.

“Komiser yardımcısı Mustafa, ekibin en genç ve tecrübesiz elemanıdır. Polis akademisinde okumuştur. 1.85 boyunda 90 kilodur. Babasıyla birlikte Örnek Mahallesi'nde eski, yoksul görünümlü bir evde oturur. Annesini küçükken kaybetmiştir. Babası zamanında her halı yemiş, üstelik Mustafa'nın annesine de çok eziyet çektirmiştir. Kadının ölümünden sonra kendini dine vermiştir. Hayatta en çok sevdiği insan olan annesinin ölümü Mustafa'yı yalnızlaştırmıştır. Annesinin ölümünden babasını sorumlu tutan Mustafa babasına oldukça soğuk davranmaktadır. Bu genç adamın belirgin özelliği cesur ama saf olması, kolay kandırılabilmesidir.”¹⁶

Bu bakımdan romanda norm karakter özelliği taşıyan kahramanlardan biri de Mustafa'dır. Mustafa ekipten sürekli çaylak muamelesi gören, genellikle ayak işlerine bakan, saf karakterli bir figürdür. *Beni Yavaş Öldür* adlı eserde, Mustafa'nın annesi vefat ettikten sonra içkiyi ve kötü işleri bırakıp dine yönelen babasının Mustafa'ya da namaz kılma ve Kur'an okuma konusunda nasihatleri olur. (s. 253). Galip'le olan diyalogunda ise ara sıra namaz kılıp huzur bulduğundan bahseder. (s. 230) Tülay adlı gazeteci kızla olan samimi aşkı onu istemediği şeyleri yapmaya mecbur bırakacak durumların içine sokar. Tülay'ın gözüne girmek ve ona yaranmak için cinayetlerle ilgili gizli bilgileri sızdırır. İlk başlarda bu durum vicdan azabı yaşamasına neden olsa da Galip'in verdiği angarya işler zamanla bunaltır ve yaptığı muhbirlikten zevk almaya başlar. *Kadıköy Cinayetleri* adlı eserde ekibe olan sinirini bu şekilde çıkartmaya başlar. (s. 242, 243) Galip gazeteci dostu Çetin sayesinde içlerindeki muhbirin Mustafa olduğunu anlayıp, onu bir süreliğine ekipten uzaklaştırır. *Kadıköy Cinayetleri* adlı eserde, Mustafa'nın dikkati sayesinde katili bulmaları ve itfaiyeye açtırdığı branda sayesinde de Serdar ve Melike'nin hayatının kurtulması Mustafa'nın affedilmesini sağlar. (s.372) Mustafa aralarında sosyo-ekonomik yönden fark bulunan Tülay'la görüşmeyi bırakır ama kızı aklından bir türlü çıkaramaz. *Moda Cinayetleri* adlı eserde Tülay'ın evini gözetlediği sırada ilçe emniyet polislerine yakalanan Mustafa afallar, Tülay'ın karşısında ne yapacağını şaşırıp bayılır.

¹⁶ Bkz. <https://www.polisiyedurumlar.com/roportaj-cagatay-yasmut/> Son Erişim Tarihi: 09.01.2024

(s. 138) Mustafa ile arkadaş kalmak isteyen Tülay, ona karşı hiçbir şey hissetmediğini söylediği anda Mustafa kendinden beklenilmeyecek bir davranışla kızı tehdit eder ancak bu yaptığına pişman olur. (s. 278, 279). Galip'in ekibe yaptığı ihanetini unutmadığını bunun içinde kendisine sürekli basit işler verdiğini düşünen Mustafa ocuk şubeye geçmek ister. Bu isteği de olmayınca Moda Cinayetleri adlı eserde intihar etmeye kalkar. Mustafa'yı, Galip ve Serdar ikna eder ve intihardan vazgeçirir. (s. 366)

Galip'le aralarındaki ilişki amir memur ötesinde olan Mustafa ve Serdar, Başkomiser'e en yakın kişilerdir. Düştüğü zor durumlardan kurtaran kişilerin başında Mustafa ve Serdar gelir. *Felsefe Cinayetleri* adlı çetenin adamlarından feci şekilde dayak yiyen Galip'i hastaneye yetiştiren ve bütün gece hastane kapısında bekleyen kişiler Mustafa ve Serdar'dı. (s. 216, 217)

Beyoğlu ıkmazı adlı eserde Başkomiser Galip'in tanıştığı, sonraki romanlarda sevgilisi olan Oya da norm karakter özelliği taşıyan kahramanlardan biridir. *Beni Yavaş ldr* adlı eserde özel bir bankada çalışan, babasını yakın zamanda trafik kazasında kaybetmiş annesiyle yaşadığını öğrendiğimiz Oya, Galip'le yeni bir ilişkiye başlar. (s.30). Oya, Galip'in düzensiz iş hayatı, sanat, kültürle ilgisiz sıradan yaşantısı ve kendisini aldatıp ayrılması üzerine intihara kalkışır. Doktorların müdahalesi ile kurtulur. *Moda Cinayetleri* adlı eserde Oya'nın annesi Galip'in hiçbir zaman Oya'nın dengi olamayacağını, bu ilişkiyi onaylamadığını söylese de Oya bu ilişkiye devam etmeye karar verir. (s.367) *Felsefe Cinayetleri* adlı eserde, Galip, derin devletin adamları tarafından tehdit edilince etrafındaki herkesin tehlikede olabileceğini düşünüp Oya'ya annesine gidip evden çıkmamasını söyler. Ölüm korkusu ve evde hapis kalmak Oya'nın bu ilişkiyi tekrar düşünmesine neden olur ve tamamen Galip'ten ayrılır:

“ ‘Oya, bitti mi gerçekten? Benim için hayatından bile vazgeebilen sen bunu nasıl kolay söylüyorsun?’

‘Bana bunları hatırlatma! Zayıflıklarımı yüzüme vurma! İşte sen busun Galip! Düşüncesiz, odun adamın tekisin! Ben seni artık hayatımda istemiyorum! Beni bir daha arama!’ (s.240)

Tüm romanlarda Başkomiser Galip'in hayatında yeri olan Oya, son roman olan *Felsefe Cinayetleri*’nde dedektifin hayatından tamamen çıkar.

1.2.1.3. Yan Figürler

Çağatay Yaşmut'un ana kahramanı Başkomiser Galip'tir. Başkomiserin vakıa içinde karşılaştığı şahıslar vardır. Bunların bazıları olayda çok fazla rol oynamazken bazıları da olayın başlamasına, gelişmesine ve sonlanmasına yardımcı olan yan figür kategorisine dâhil olur. Bu kişilerin fonksiyonları çeşitlidir. Kimi katil kimi makul kimi de mağdurdur. Bu kişilerin ortak özelliği olaya canlılık katıp vakanın hareket kazanmasına yardımcı olmaktır.

Beyoğlu Çıkmazı adlı romanda Murat Güneş Gecem Pavyon'da şef garsondur. Bunun yanında uyuşturucu ticareti de yapar. Eserde olaylar Murat'ın cesedinin bulunması ile başlar. Murat aksiyonun başlamasına zemin hazırlayan kişidir. Osman ise Ganyan bayisi işletir. Müşterilerinin borçlarını yazdığı borç defterindeki Âşık ismi ise romandaki heyecanı artırır. Murat'la aynı gece kulübünde çalışan ve aynı kadına âşık olan Halil'in ise fonksiyonu önemlidir. Eserin sonundaki kilit figür Halil, yani âşıktır ve katil de Halil'dir.

Şarkılar Susunca adlı romanda öldürülen Özlem Çakır'ın karşı komşusu Aslan Bey ve Ayla Hanım vakanın hareket kazanmasına yardımcı olur. İfadeleri alınırken evdeki dekoratif filler Galip'in dikkatini çeker. Özlem'in arkadaşı Hatice'nin Aslan Bey'i görünce donup kalması, Hatice'nin ardından Aslan Bey'in de hızlıca dışarı çıkması, Hatice'nin de Özlem gibi öldürülmesi Aslan Bey'in fonksiyonunu artırır. Son olarak taksici Hamza Bulut'un da Özlem gibi boğazından kesilerek öldürülmesi cinayetler de işlenen bıçağın aynı olması romanın başında hırsızlıktan göz altına alınan Deve Kadir'i hatırlatır. Kadir kovalama sırasında trenin altında kalarak feci şekilde can verir. Kadir'in evinden Özlem'in, Aslan Bey'in evinden çekilmiş, fotoğrafları çıkar. Fotoğraflardaki fil detayı her şeyi ele verir.

Beni Yavaş Öldür adlı romanda Galip'in de psikiyatri olan Hakan ve öldürülen çoğu kişinin bağlantısı olan Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar fakültesinde akademisyen olan Nilüfer vakıanın hareket kazanmasında rol oynar. Hakan'ın Galip'e hediye ettiği kitabın aynısının Berke'nin evinde bulunması, ilk karşılaşmada Hakan'ın Nilüfer'in şekersiz kahve içtiğini bilmesi, Nilüfer ile Füsün'un buluşup yemek yemesi, bu iki figürün fonksiyonunu artırır. Hakan'ın evinde bulunan estetik cerrah kartviziti, Nilüfer'in evindeki tablolar, cinayetleri bu iki şahsın beraber kurgulayıp işlediğini gösterir. Bu kişilerin romandaki fonksiyonları vakanın gelişmesini sağlar.

Kadıköy Cinayetleri adlı romanda narkotik eski müdürü Ekrem vakanın hareket kazanmasına yardımcı olur. Katilin öldürdüğü kurbanların başına bir sonraki cinayetin yerini belli eden ipuçları bırakması ve ilk kurbanın yanına bırakılan ipucunu Galip'in çözmesi üzerine katil yakayı ele verir. Galip'in geçmişte Ekrem'in Hitchcock filmlerine hayran olduğunu hatırlaması, evde buldukları deliller, Ekrem'in katil olduğunu kanıtlar. Eserde aksiyonu canlandıran bu figür romandaki diğer kişilere göre daha etkin bir rol oynar.

Moda Cinayetleri'nde öldürülen Pelin Aksoy'un randevu evinde tanıştığı Öztürkler İnşaat'ın veliahtı Ali Öztürk, vakanın hareket kazanmasına yardımcı olur. Ahlak Büro amiri Tevfik'in, Galip'e verdiği CD'de Pelin ve Ali'nin görüntülerini fark eden Galip, Ali'nin Pelin'e aşık olduğunu öğrenince cinayet şüpheleri Ali üzerinde yoğunlaşır. Profesörü öldüren silahla Cahit Aydın'ı öldüren silahın aynı olması, Cahit'in ağzından çıkan otomobil paspas kılınının Ali Öztürk'ün aracına ait olması, şüpheleri Ali Öztürk üzerinde yoğunlaştırır. Dergâhta saklanan Ali'yi bulan Galip ona her şeyi itiraf ettirir fakat Ali'nin kendini öldürmesini engelleyemez.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde işlenen cinayetlerin hepsinin katili olan Ümit Demir vakanın hareketlenmesini sağlayan en önemli kişidir. Selçuk Işık'ın hamile eşi Hülya Işık rahatsızlanıp ambulansla hastaneye götürülürken, emniyet şeridini ihlal eden dört aracın zincirleme kazaya karışıp yolu kapatması üzerine hastaneye yetiştirilemez ve vefat eder. Hülya Hanım'ın vefat etmesi üzerine eşi Selçuk akıl hastanesine yatar. Hülya'ya gizli bir aşkla bağlı olan ve kardeşi gibi gördüğü Selçuk'un da bu olay üzerine aklını yitirmesi, Ümit'in bu araç sürücülerine intikam besleyip onları öldürmesine neden olur. Eserde ana düğümün ve ana düğüme bağlı ara düğümlerin oluşmasında aktif rol oynayan kişi Ümit Demir'dir.

1.2.1.4. Fon Figürler

Fon karakterler sinema ve tiyatrodaki figüran oyuncular gibi olay örgüsündeki akışı etkilemeyen, görünüp kaybolan, psikolojik özellikleri, fiziksel betimlemeleri verilmeyen yalnızca gerçeklik duygusunu uyandırmak ve olayın eklem yerlerini, ayrıntı düzeyinde desteklemek, anlatıyı gerçek hayata benzetmek için kullanılan karakterlerdir.

Yazar altı romanında da her kesimden insanları fon figür olarak eserde kullanmıştır. Olaylara heyecan katan bu fon figürler çok boyutlu görev almazlar. Olayın konusunu, sonucunu değiştirmezler.

Beyoğlu Çıkma adlı eserde: Murat ve Halil'in patronu Gecem Kulüp'ün sahibi Ceyhun, şarkıcı Nazan'ın eski sevgilisi Muharrem, Kooperatif Başkanı İbrahim, kahveci Müslim, Halil'in dedesi Salih fon figür görevindedirler. *Şarkılar Susunca* da şarkıcı Özlem'in çalıştığı kulübün sahibi ve eski sevgilisi Sinan ve Sinan'ın galerici babası Orhan Yüce, uyuşturucu ticareti yapan Bahri Tok, Özlem'in cesedini bulan temizlikçi Hanife, taksici cinayetini ihbar eden Ali, taksiye son binen kişi Ufuk Bey, Özlem'in kapıcısı Hüseyin ve eşi Sultan fon figürlerdir. *Beni Yavaş Öldür* de Tekinler Holding patronu Yalçın Tekin, öldürülen stil danışmanı Esra İnci'nin kayınbiraderi Cevat, öldürülen grafik tasarım öğrencisi Berk'in teyzesi Nur Yılmaz, mezarlık görevlisi Satılmış, öldürülen ressam Aslı Gökçe'nin komşusu Zerrin, fon figüre örnektir. *Kadıköy Cinayetleri*'nde radyoda film eleştirmenliği yapan Sefa Şahin, öldürülen Şennur Yağcı'nın eşi Eser Yağcı, Şennur Yalçın'ı gözetleyen Cengiz Çolak, hayat kadını Sevinç'in patronu Dursun, emlakçı Selçuk Dikmen, radyo programcısı Yener, Galip'in içlerindeki muhbiri bulmak için yardım istediği gazeteci arkadaşı Çetin fon figüre örnektir. *Moda Cinayetleri* adlı eser fon figür bakımından zengindir. Öldürülen Profesör Aziz Aksoy'un eski eşi Profesör Füsün, oğlu Okan, asistanı Seyfi, akademisyen arkadaşı Aytekin, Aziz'in öldürülen yeni eşi Pelin'in arkadaşı Arzu, annesi Aysel, dergâhta görevli gizli polis Celil, dergâhta ders veren Recep Hoca, dergâh şeyhi Şemsettin Tanrıku fon figürdür. *Felsefe Cinayetleri* adlı eserde öldürülen Şefik Gören'in terör örgütü tarafından öldürülen kardeşi Tayfun Gören, Sinan Boraoglu'nun iş adamı abisi Ergun Boraoglu, Hülya Işık'ın eşi Selçuk Işık, Sinan'ın kız arkadaşı Gizem fon figürdür.

1.2.2. Sosyal Durumlarına ve Mesleklerine Göre Şahıslar

Yaşmut, romanlarındaki kişileri toplumun benimsediği ve benimsemediği bazı meslek grupları etrafında toplamıştır. Ele aldığı kişilerin sosyal durumlarını ve mesleklerini belirgin şekilde okuyucuya sunmuştur. Her meslek grubu çatışma içinde yer aldığı pozisyona göre romanda işlev kazanır.

“Karakterlerimi yaratırken deneyimlerimden yararlanıyorum. Uzun yıllar özel sektörün bankacılık ve finans kollarında çalıştım. Görevim gereği epeyce seyahat ettim. Büyük şehirlerin yanı sıra pek çok küçük yerleşimler de görme şansım oldu. İnsanları ve yaşamları tanıdım, dostluklar kurdum, farklı insanlar tanımak, onların yaşamlarıyla bugün baktığım zaman bana çok şey katmış. Lojistik sektöründe de çalıştım. Depoculuk yaptım, işin emek tarafını gördüm. Otomotiv sektöründe ise araba sattım. Memleketimden insan manzaralarına bizzat şahit oldum, desek yeri. Çok yorulduğum, yer yer bunaldığım o günler zamanla bende büyük bir birikim ve deneyim oluşturmuş, şimdi o günlerime –dönmek

istememesem de- teşekkür ediyorum. Romanlarımdaki karakterleri kurgularken bu deneyimlerim saklandıkları yerden çıkıp bana yol gösteriyorlar.”¹⁷

Romanlarındaki çok çeşitli meslek gruplarının varlığını bu şekilde açıklayan yazar, roman kişilerini oluştururken kişileri, psikolojik ve fizyolojik özelliklerinin yanı sıra toplumsal statülerine göre de konumlandırarak eserdeki çatışmaya yön vermiştir. Ele aldığı kişilerin sosyal durumlarını ve mesleklerini belirgin şekilde okuyucuya sunmuştur. Kişilerin sosyal durumları ve meslekleri romandaki mekânlardan dil ve üsluba kadar pek çok unsuru etkileyen işlevselliktedir.

“Roman karakterlerim aşırı uçlarda gezinmeyen, nadiren karşılaşılmayan, gündelik hayatın içerisinden gelen sıradan insanlardır. Yüceltilmiş, tanrısal karakterlerden, “aşırı kurgusal olmaları” hasebiyle uzak dururum. Okurun bir karakteri sevmesi, onunla empati kurması çok önemlidir. Bu bağın kurulmasını sağlayan da karakterin sahiciliği ve ete kemiğe bürünmüş olmasıdır. Bir karakteri yapılandırırken, bu kişi her kim olursa olsun, onun çocukluğundan başlayarak tüm kişisel tarihini çalışırım. Çünkü karakterimin bugün olan bitenlere karşı takındığı tavrını, verdiği tepkileri, yaşadığı değişimi, duygusal durumlarını belirleyen onun bu benzemez kişisel tarihidir. Fakat bütün bu özgeçmiş okurun önüne yığmam, satır aralarından sızdırırım ve okuyucu tarafından olay örgüsü akarken keşfedilmesini beklerim.”¹⁸

1.2.2.1. İş adamları – İş kadınları

Beyoğlu Çıkmazı adlı romanda gece kulübü işleten Ceyhun, *Şarkılar Susunca* adlı romanda Özlem Çakır'ın gece kulübü işleten sevgilisi Sinan Yüce ve onun ortağı Hayri, *Beni Yavaş Öldür* adlı romandaki Tekinler Holding'in sahibi Yalçın Tekin, *Moda Cinayetleri* adlı romanda inşaat sektöründe olan Öztürkler İnşaat Firması sahibi Adnan Öztürk ve oğlu Ali Öztürk, *Felsefe Cinayetleri* adlı romanda Görenler İnşaat Firması sahibi Tayfun ve Şefik Gören, öldürülen Sinan Boraoglu'nun abisi, ilaç ham maddesi ithalatı yapan Ergün Boraoglu, iş adamı sınıfına mensupken yine aynı romanda Güniz Ajans'ın sahibi Güniz Yıldız, iş kadını figüründedir. Eserlerde adı geçen iş adamları ve kadınlarının olumlu ve olumsuz yönleri fiziksel ve psikolojik tahlilleri kimi zaman kişinin kendisinden kimi zaman da ana kahramanın bakış açısından okuyucuya sunulur.

Beyoğlu Çıkmazı adlı romanın kişilerinden olan Ceyhun öldürülen şef garson Murat'ın patrondur. Fiziki görünüşü hakkında romanda şu satırlar geçer:

“Ceyhun, düz siyah saçlarının altındaki yüzü son derece geniş ve yanakları tokat yemiş gibi kızarıktı. Kalın bir bıyığı, boyun yerine tombul bir gerdanı, dalgın bakan açık ela rengin hakim olduğu kederli gözleri vardı. Sağ yanağındaki anlamsız gamze, bir insana bu kadar yakışmazdı. Heybetli bir adamdı. Üzerindeki lacivert takım elbise pahalı cinstendi. Beyaz gömleğinin üstten iki düğmesi açıktı.” (Yaşmut, 2016: 27).

¹⁷ Bkz. <http://sevalsahin.com/detay/4/990/Polisiye-Soylesileri-1--Cagatay-Yasmut> Son Erişim Tarihi: 09.01.2024

¹⁸ Bkz. <https://221bdergi.com/cagatay-yasmut-yazmaya-baslamadan-once-sahneleri-maddeler-seklinde-akissemasina-dokerim/> Son Erişim Tarihi: 09.01.2024

Kahraman anlatıcı olan Galip'in gözünden Ceyhun, gece kulübü patronu olarak tanıtılır. Bu işi çok eskiden ellili yıllardan beri yaptığını gururla söyler. Çalışanlarına karşı otoriter bir tavrı olan Ceyhun, Murat'ın öldürülmesine çok üzülür ve kanının yerde kalmaması için Galip'ten yardım ister.

Şarkılar Susunca adlı romanda gece kulübü işleten Sinan Yüce ve ortağı Hayri Bey iş adamıdır. Hayri Bey ayrıca Akropolis Otel'in de sahibidir. Her iki iş adamı da dış görünüş olarak ekonomik durumunu yansıtır. Başkomiser Galip, Hayri Bey'i şu şekilde tanıtır:

“ Hayri Bey'in üzerindeki ben pahalıyım diye bas bas bağırın koyu füme takım elbiseye, mavi gömlek ve açık sarı tonda, kalın düğümlenmiş bir kravat eşlik ediyordu. Adamın siyah, gür saçları geriye doğru taranmış ve buğday tenine pek yakışmıştı. Otuzlarında da olabilirdi bu adam, ellerinde de. Masanın üzerinde siyah bir dizüstü bilgisayar duruyordu. Şık masa apliğinin yaydığı yeşil ışık, masanın köşesinde duran gümüş fotoğraf çevresini parlatıyordu.”(Yaşmut, 2016: 121)

Hayri'nin eşi Ceyda ile yasak aşk yaşayan Sinan, eski sevgilisi Özlem Çakır'ın da cinayet zanlılarından birisidir. Ceyda ile kaçacağı sırada Galip ve ekibine yakalanan Sinan gözaltına alınır. Özlem'i öldürmediğini söyleyen Sinan, Ceyda ile olan ilişkisini itiraf eder.

Beni Yavaş Öldür adlı romanda Tekinler Holding'in sahibi Yalçın Tekin iş adamıdır. Yurt dışından ilaç firmalarına ham madde getiren Yalçın Tekin romanda: “ *Pahalı olduğu kumaşından belli olan siyah bir takım elbise giymişti. Mavi gömlek ve bordo tonlarda bir kravat ona eşlik ediyordu. Mendili kravatıyla aynı renkteydi. Masası gördüğüm en büyük masaydı. Bu büyüklükteki masada yalnızca bir bilgisayar iki telefon ufak bir lamba vardı. İlk görünüşte, fazla çalışılmayan bir masa görüntüsü verse de elimdeki kartvizitte yönetim kurulu başkanı yazıyordu.*” (Yaşmut, 2019: 110) şeklinde tasvir edilir. Kardeşi Ahmet Tekin'in eski sevgilisi ressam Aslı Gökçe'nin öldürülmesi üzerine Galip, Yalçın Tekin'i de sorguya alır. Kardeşiyle Aslı'nın ilişkilerini onaylamayan Tekin, bu ilişkiden şu şekilde bahseder: “ *Ahmet bu kıza kendini çok kaptırmıştı. Ailesini karşısına alıyordu. İlk başlarda eğlensin dedim ama baktım iş ciddileşiyor kız ailemize girecek çektim bunu bir kenara konuştum ama adam akıllı konuştum. Aklını başına almasını söyledim. Mirastan onu mahrum edebileceğimi söyleyip gözünü korkuttum. Ailemi korumak zorundaydım.*” (Yaşmut, 2019: 113).Evli ve iki çocuk babası olduğunu söyleyen Yalçın Tekin buna rağmen sanat danışmanı Füsün ile yasak aşk yaşar.

Moda Cinayetleri adlı romanda iş adamı figürü ise Ali Öztürk ve babası Adnan Öztürk'tür. Büyük bir inşaat firmasının sahibi olan bu iş insanları büyük ihalelere katılıp

rant elde ederek büyümüş, iktidara yakınlığı ile tanınmıştır. Galip'in gazeteci arkadaşı Çetin, Öztürkler'den şu şekilde bahseder: “ *Ali Öztürk de şirketin yönetiminde ama söz sahibi olan Adnan Öztürk. Nasıl desem Ali biraz havai bir genç. Kadına kıza zaafı var. Magazin haberlerini takip etsen sık sık magazin sayfalarında boy gösterdiğini bilirdin. Bu yüzden babası şirketin yetkilerini ona vermiyor. Adnan Öztürk'le görüşmek için haftalar öncesinden randevu alman gerekir.*”(Yaşmut,2018: 242) Adnan Öztürk diğer örgüte bağlı olmaktan tutuklanırken oğlu Ali Öztürk ise Prof. Dr. Aziz Aksoy'un eşi Pelin'e aşık olup tetikçisi Cahit Aydın'a Aziz'i öldürtür. Cahit'in, Pelin'i de öldürmesi üzerine Cahit'i öldüren Ali her şeyi itiraf edip intihar eder.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde Görenler İnşaat Firması sahibi Tayfun ve Şefik Gören iş adamı figürüne mensupken aynı şekilde ilaç ham maddesi ithalatı ile uğraşan Ergün Boraoğlu da iş adamıdır. Eserde Şefik Gören, şu şekilde tasvir edilir: “ *Şefik elli beş yaşında iri kıyım kır saçlı alnı geniş, beyaz tenli, yeşil gözlü, servetinin boyutu ve arkasına aldığı güçler sayesinde bütün dünyanın kendi etrafında döndüğünden emin kasıntı bir adamdı.*” (Yaşmut, 2021: 12) Şefik Gören, Hülya Işık'ın ölmesine sebep olduğu için Ümit Demir tarafından vurularak öldürülür. Kardeşi, iş insanı, Tayfun Gören ise şantiyelerinde çıkan yangında ölen kürt asıllı işçilerin aileleri tarafından çapraz ateş açılarak öldürülür. Eserde aktör Sinan Boraoğlu'nun ağabeyi ilaç ham maddesi üreten firmanın sahibi Ergün Boraoğlu da iş adamı figürüdür. Başkomiser Galip, Ergün'un yaşadığı evi şu şekilde tasvir eder: “ *Karşımızdaki yapı villa değil üç katlı küçük bir malikâneydi. Otoparkta yan yana iki siyah BMW onların yanında da kırmızı iki kişilik spor Mercedes duruyordu. Mercedes'in yanına çektik. İnince sert bir rüzgâr karşıladı bizi. İstanbul manzarası muhteşemdi. Neredeyse İstanbul'un yarısı ayaklarımızın altındaydı. Yılan gibi kıvrılan boğaza baktım bir süre.*” (Yaşmut, 2021: 139) Kardeşi Sinan'la anlaşamadıklarını Sinan'ın aileye yakışmayan işler yaptığını belirten abisi şirketin ve tüm mal varlıklarının yetkisinin kendinde olduğunu belirtir.

1.2.2.2. Şarkıcılar

Şarkılar Susunca adlı romanın konusu şarkısı Özlem Çakır'ın ve onun arkadaşı Hatice'nin öldürülmesi etrafında gelişir. Eserdeki olaylar Özlem Çakır'ın öldürülmesi ile başlar: “ *Yatağa yaklaştım. Kız otuzlarında gösteriyordu. Boğazı bir kulağından diğerine kadar kesilmişti. Kesik bir ustanın marifeti gibi ince düz bir çizgi biçiminde değildi. Deri kalın bir biçimde parçalanmıştı. Delikli, enli bir bıçağın işiydi. Kaslar, damarlar birbirine girmişti. Kızın altındaki beyaz çarşaf, yastık kıpkırmızıydı. Kanlar, yatağın*

kenarından halıya süzülüp göl oluşturmuştu.” (Yaşmut, 2016: 40). Özlem ve Hatice Tarlabası’nda aynı kulüpte şarkıcılık yapan yakın arkadaşlardır. Kulübe uyuşturucu ticareti yapan Bahri Tok’un sık sık gelmesi Özlem’le aralarının iyi olmasından bir yıl sonra Özlem, Maske adlı gece kulübüne geçer. Bahri de Özlem’in yardımıyla bu kulüpte uyuşturucu ticaretine başlar. Özlem hırsırları olan çıkarıcı bir tiptir. Para hırsı ve zaafı onun başına olmadık işler açar. Çalıştığı kulübün sahibi Sinan’la aşk yaşamaya başlar. Sinan’ın üvey annesi Müzeyyen Hanım eşi Orhan ve Bahri Tok’un sadist zevklerinin olduğu CD’yi saklaması için Özlem’e verir. Bu CD’nin peşine düşen Bahri ve adamlarından önce Aslan Bey, Özlem’i ve Hatice’yi, oğlu Bahadır’ın intiharına sebep olduğu için “Deve Kadir” lakaplı serseriye öldürtür.

1.2.2.3. Akademisyen/ Eğitici

Yaşmut’un romanlarının içinde eğitimci, akademisyen figürü fazladır. *Beni Yavaş Öldürür*, adlı romanda, Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Resim Bölümü’nde hoca olan Dr. Nilüfer Akın; *Moda Cinayetleri* adlı romanda, İstanbul Teknik Üniversitesi’nde Jeoloji Bölümü’nde hoca olan Prof. Dr. Aziz Aksoy, Maltepe Üniversitesi Felsefe Bölümü’nde hoca olan Aziz’in eski eşi Prof. Dr. Füsün; *Felsefe Cinayetleri*, adlı romanda Selçuk Işık, İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü’nde doçenttir.

Beni Yavaş Öldür, adlı romanda Nilüfer Akın Mimar Sinan Üniversitesi’nde hocadır. Galip’in gözünden şu şekilde tanıtılır: “ *Kadının kısa saçlarının altındaki yüzü güzeldi ama çenesi biraz sivriydi. Gri gökyüzü altında kahve saçları çok koyu duruyordu. Benim yaşlarımdaydı. Gözaltıları hafiften kırışmıştı. Uzun boylu, ince bir kadındı. Parmaklarını bir sürü gümüş yüzük süslüyordu.*” (Yaşmut, 2019: 100). Eserde Hakan’a tablo kaçakçılığında yardım eden Nilüfer’in, Hakan’la ilişkisini Galip çok ilginç bir rastlantı sonucu öğrenir. Mustafa’nın sayesinde de Füsün ile Nilüfer’in ilişkisinin anlaşılması üzerine, Nilüfer Kurtuluş’taki evde suçüstü yakalanır ve Hakan Girgin’e yardım etmek ve cinayetlere iştirak etmekten tutuklanır.

Moda Cinayetleri, adlı eserde İTÜ’de Jeoloji Bölümü’nde hoca olan Aziz Aksoy ve eşi Pelin evinde ölü bulunur: “ *Şişman bir beden, beyaz saçlar, çipil gözler, yuvarlak gözlükler, yanaklardan çenenin altına doğru inen beyaz ince sakallar, düzgün bir burun, minik bir çene, koca bir gerdan.*”(Yaşmut, 2018: 61) olarak tanıttığı Aziz Hoca, İstanbul Polonezköy’de kimsenin bilmediği bir fay hattını ortaya çıkarır. Bunun duyulmaması için

ölüm tehditleri alır. Ateist olan Aziz Hoca dinci grupların da hedefindedir. Cesedin bırakılış pozisyonu, bu işi dinci grupların yaptığı sorularını akla getirirse de Aziz'i öldüren, eşi Pelin'in randevu evinde tanıştığı Ali Öztürk'ün tetikçisi Cahit Aydın'dır. Aziz Aksoy'un eski eşi Füsün da Maltepe Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde profesördür. Kendinden genç ve güzel bir kadın için boşanan Aziz'i hiçbir zaman affetmeyen Füsün *Felsefe Cinayetleri* adlı romanda katilin bıraktığı felsefe şiirlerini yorumlamada Serdar'a yardımcı olur. Serdar'ın gözünden şu şekilde tanıtılır: “ *Kısa kumral saçları, kalın gözlüklerin ardındaki kenarları kırışmaya başlamış zeki bakan ela gözleri, ağzı, burnu, oval yüzü, boyu posu, balık etli vücudu Serdar'a farklı bir heyecan vermişti. Değişik bir şeydi bu. Kadının güçlü bir çekimi vardı.*” (Yaşmut, 2021: 190).

Felsefe Cinayetleri adlı romanda hastaneye yetiştirilemeyip vefat eden Hülya Işık'ın eşi Selçuk Işık, İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde doçenttir. Eşinin ölümüne dayanamayıp akıl ve ruh hastalıkları hastanesine yatan Selçuk şu şekilde tanıtılır:

“ Koridorun sonundaki odanın demir kapısının önünde durduk. Hemşire kapıyı açtı. Kodes gibi küçük ve bunaltıcı bir odaya girdik. Yatak, etajer, iki kapaklı bir dolap, yüksekte parmaklıklı ufak bir pencere, etajerin üzerinde birkaç felsefe kitabı ve günlerdir peşinde olduğumuz üç kişinin katili Selçuk Işık, duvara bakarak yatakta oturuyordu. Üzerinde pijama ve hırka, ayaklarında terlikler vardı. Parmağında da alyansı. Günlerce peşinden koştuğumuz üç kişiyi acımasızca öldüren Selçuk Işık karşımızdaydı. Ya da ondan geriye kalanlar. Altı aydır bu odadaydı. Altı aydır dışarıya adım atmamıştı ve bu Selçuk Işık üç kişiyi öldürmüştü. Odada sandalye olmadığı için ayakta durduk.” (Yaşmut, 2021: 265).

Selçuk Işık'ın felsefeye olan merakı eşine de geçmiştir. Hamileyken bebeğe Felsefenin Tesellisi kitabındaki şiirleri okuyan Hülya'nın ölümü Selçuk'un aklını yitirmesi üzerine yakın arkadaşları Ümit Demir, kazaya karışan tüm sürücülerini öldürür ve yanlarına kitaptaki şiirlerden bırakır.

1.2.2.4. Doktorlar

Şarkılar Susunca adlı romanda, Galip'in kız arkadaşı, Aylin'in tinerciler tarafından bıçaklanıp Taksim İlk Yardım Hastanesi'ne kaldırılması üzerine acilde müdahale yapan Kenan Doktor tüm müdahalelere rağmen Aylin'i kurtaramaz. Galip'in o anki ruh haliyle doktor hakkındaki tasviri kısıtlıdır: “ *Muayene odasının kapısında bezgin ve yorgun yüzü bir doktor belirdi. Saçı başı dağınık haldeydi. Stetoskopu boynundan sarkıyor, telaşsız ifade ile etrafına bakıyordu.*” (Yaşmut, 2016: 236).

Moda Cinayetleri adlı eserde, Galip'in kız arkadaşı Oya'nın, Galip'in evin banyosunda bileklerini kesmesi üzerine Oya'yı, Taksim İlk Yardım Hastanesi'ne götüren Galip burada da Kenan doktorla karşılaşır:

“ Bu kadar tantanadan sonra acil müdahale kapısı açıldı. Bir doktor dışarı çıktı. Ben bu doktoru çok iyi tanıyordum. Aylin'i bütün çabalarına rağmen kurtaramadıklarını söyleyen doktordu bu. Yine yorgun, bitkin ve bıkkındı. Boynunda stetoskopu asılıydı. Saç baş dağınık, iki günlük sakal, önlüğünün düğmeleri açılmış ve içinde terden rengi solmuş gömleği pantolonun üzerine çıkmıştı.”(Yaşmut, 2018: 46).

Galip'in doktoru tanıdığı gibi doktor da Galip'i tanır ve bu sefer arkadaşını kurtarmayı başardık, size mahcup olmadık diyerek Galip'i utandırır. Galip, doktora minnet borcunu hasta bakma sırası yüzünden çıkan kavgada doktoru koruyarak öder. Bu arbede de birkaç yumruk da kendisi alır.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde, derin devletin adamlarına omzundan vurulan Galip'e acil serviste müdahale eden Pelin Irmak da doktor figüründedir. Galip, Pelin'i şu şekilde tanıtır: “*Cerrahi maskesi gözlerinin altına kadar yüzünü örtmesine rağmen o koca kahverengi gözleri insanı kendine çekiyordu. Kızıl renkli saçlarını tepesine topuz yapmıştı. Orta boyluydu ve etine dolgundu.*” (Yaşmut, 2021: 123). Galip'ten etkilenen Pelin, Galip'in yeni bir ilişkiye başlayacak durumda olmadığını öğrense de arkadaş olarak görüşmeyi ister. Kendi özel hayatından ise şu şekilde bahseder:

“ Cerrahpaşa'dan uzmanlığımı aldım. İstanbul'u çok sevdim. Asistanlığımın son senesinde evlendim. Tamamen mantık evliliği idi. Aslında belki babamın etkisi bilemiyorum ama hiçbir erkeğe aşık olacağımı düşünmüyordum. Eski eşimle de hastanede tanıştım. O da doktordu. Evlendik ama aşk olmadan evlilik yürümedi. Başka sorunlarda oldu elbette ama konuşmaya gerek yok artık bunları. İki yıl sonra ayrıldık. Şimdide burada karşıdayım. İşte insan her yaşta bir şey öğreniyormuş. Sen de bana otuz sekiz yaşında bile aşık olabileceğimi öğrettin.” (Yaşmut, 2021: 257).

1.2.2.5. Temizlikçiler

Şarkılar Susunca adlı romanda, Özlem Çakır'ın evine temizliğe gelen Hanife, temizlikçi figüründedir:

“Hanife adlı temizlikçi kadın, salonun köşesindeki üçlü kanepenin ucuna sinmiş, ağlıyordu. Üstündeki, vücut hatlarını belli etmeyen, bol, yeşil, kalın kazağın altında, uzun basmalı bir etek vardı. Ama buna rağmen devasa memeler zapt edilemez durumdaydı. Siyah çoraplar bacaklarını sıkı sıkıya örtüyordu. Kısa boylu ve kilolu bir kadındı. Siyah saçları ensesindeydi. Kına sürülmüş ellerinin arasında buruşuk bir mendil tutuyordu. İçeride yatan hatunla yaşıt sayılırdı. Yanında oturan kadın memur onu teselli etmeye çalışıyordu.” (Yaşmut, 2016: 43).

Galip'in gözünden bu şekilde tasvir edilen Hanife cesedi bulan kişidir.

Moda Cinayetleri adlı eserde Prof. Aziz Aksoy ve eşi Pelin Aksoy'un cesedini bulan kişi ise Ayşe isimli temizlikçi kadındır. Kadının dış görünüşünden, kırsal kesimde yaşayanlar üzerinde bir genelleme yapan Galip'in görüşleri şu şekildedir:

“ Kafamda cinayetin olasılıklarını kurarken Serdar temizlikçi kadını getirdi. Üzerinde uzun palto, kafasını sıkı sıkıya saran başörtüsü, ayağında spor ayakkabılar vardı. Şişman, yuvarlak, duba gibi bir kadındı. Kara gözler, kalın kaşlar, kırmızı yanaklar, tombul yüzünden garip bir sevimlilik akıyordu. Elli yaşlarındaydı ya da otuz. Bu köylü milletin yaşı tahmin etmek için medyum olmak gerekiyordu. Ne görünüşlerinden ne de nüfus cüzdanlarında yazan doğum yıllarından gerçek yaşlarını öğrenebilirdiniz.” (Yaşmut, 2018: 65).

Pelin Hanım'ın annesi Aysel'e de temizliğe gittiğini söyleyen Ayşe, Prof. Aziz'in çok iyi biri olduğunu, eşine iş bulduğunu, gittiği evler içinde en çok bu aileyi sevdiğini, ölümlerine çok üzüldüğünü belirtir.

1.2.2.6. Bankacılar

Şarkılar Susunca adlı romanda, Bank Balance'de müdür olarak çalışan Yıldız Hekimoğlu'na, Özlem Çakır'ın bankada hesabı olup olmadığını sormak için giden Galip kadını şu şekilde tasvir eder: “ *Müdire Hanım, kırk yaşlarında, esmer bir güvercindi. Gözlerinden fışkıran zekâyı hemen fark ettim. Kemerli bir burnu ve bir vadi kadar geniş ağzı vardı. Kan kırmızı ruj sürmüştü. Parmaklarına bir sürü gümüş yüzük takmıştı. Siyah bir ceket içine beyaz bir gömlek giymişti Tipik bir bankacı hatun oturuyordu karşımda.*” (Yaşmut, 2016: 261). Galip'in ısrarlı ve etkili üslubu sayesinde prosedürlere takılmayıp istediği bilgileri veren Yıldız, daha sonra gerekli evrakları göndermesi için Galip'e hatırlatmada bulunmaktan da geri kalmaz.

1.2.2.7. Taksiciler

Şarkılar Susunca adlı romanda “Deve Kadir” lakaplı serseri tarafından öldürülen Hamza Bulut, Güven Taksi'de çalışan taksicidir: “ *Sürücü koltuğunda oturan adam, kar revan içindeydi. Siyah gür saçları geriye doğru taranmıştı. Gözleri dehşetle açılmıştı. Kanlar taksinin camlarına, koltuklarına, tavanına sıçramıştı. Boğazı, boydan boya kesilmişti. Adı Hamza, amirim. Hamza Bulut. Yirmi sekiz yaşında. Evli. Cihangir'deki Güven Taksi'de çalışıyormuş.*” (Yaşmut, 2016: 296). Aynı durakta çalışan arkadaşı Engin'den Hamza'nın en son Ufuk Bey'i taksiye bindirdiğini öğrenince Ufuk'un ifadesini alan Galip, bu ifade sayesinde hem Hamza'nın hem de şarkıcı Özlem ve Hatice'nin katilinin aynı kişi olduğunu öğrenir.

Felsefe Cinayetleri adlı romanda, Kadir Akar taksici figüründedir. Birlikte olduğu Asuman adlı hayat kadını çalıştıran Osman ile arası iyi olmayan Kadir'in, Beykoz'daki ormanlık alanda cesedi bulunur. Taksici arkadaşları Fırat ve Mehmet bu işi Osman'ın yaptığını, Kadir'in arabada tehdit mektubu bulup Osman'a çok sinirlendiğini söylerler: “ *Amirim bu Osman, sağlam pabuç değildir. Emanetle dolaşır. Kadir'in, Osman'a Asuman'dan dolayı hayli yüklü borcu vardı. Osman geçen gün iki adamı ile*

durağa geldi. Borcunu istedi. Tartıştılar. Osman, Kadir'e borcunu ödemesi için iki gün süre verdi. Süre dün gece doldu. Dolar dolmaz da Kadir'i geberetti dedi Fırat her şeyi görmüş gibi.”(Yaşmut, 2021: 157, 158). Tehdit mektubu olan kâğıtta Boethius'un şiirinin olduğunu görünce Şefik Gören, Sinan Boraoglu ve Kadir Akar'ın katilinin aynı kişi olduğunu anlayan Galip, dikkati sayesinde katili bulur.

1.2.2.8. Gazeteciler

Beni Yavaş Öldür, Kadıköy Cinayetleri ve *Moda Cinayetleri* adlı romanda gazeteci figür olarak karşımıza çıkan Tülay, Mustafa'nın cinayetlere dair gizli bilgileri ekipten saklı olarak verdiği gazeteci figürüdür. Mustafa, Tülay'a yoğun duygular beslerken Tülay'ın tek isteği Mustafa'dan aldığı bilgilerle diğer gazetede arkadaşlara fark atmaktır. *Kadıköy Cinayetleri* adlı romanda, Galip gazeteci arkadaşı Çetin sayesinde içlerindeki muhbirin Mustafa olduğunu anlar ve Mustafa'yı bir süreliğine ekipten uzaklaştırır. *Kadıköy Cinayetleri* adlı romanda Mustafa'nın ajandasına çizdiği kuş resmi ve not aldığı numara sayesinde katilin bulunmasına; itfaiyeye açtırdığı branda sayesinde de Melike ve Serdar'ın kurtulmasına yardım ettiği için affedilir ve ekibe geri döner.

Moda Cinayetleri adlı eserde Galip, cinayet soruşturması kapsamında karşılarna çıkan Öztürkler İnşaat firmasının sahibi, Adnan ve Ali Öztürk'ün, aldığı ihaleler, projeler, usulsüzlükler hakkında gazeteci arkadaşı Çetin'den yardım ister. Çetin bir süre sonra araştırma yapmış şekilde Galip'e döner ve istediği bilgileri verir. Eserde Çetin'in çok yoğun çalıştığını şu satırlardan anlarız: “ *Haklısın Galip. Ben de arayamıyorum işlerin yoğunluğundan. Memlekette saat başı gündem değiştiği için yetişemiyoruz.*” (Yaşmut, 2018: 228).

1.2.2.9. Sekreter/Asistan

Çağatay Yaşmut'un ele aldığı çeşitli meslek grupları arasında sekreterler de vardır. *Beyoğlu Çıkma* adlı eserde Şanlılar Kooperatif' de Ayşen: “ *Bu kız diğerine göre daha güzel ve alımlıydı. Derin dekolteli bir bluz giymişti. Memelerinin her biri kafam kadardı ama bana yüz vermedi. Kim bilir benden esirgediği gülüşünü patronuna gösteriyordur, dedim içimden.*” (Yaşmut, 2019: 104). Romanda bu şekilde resmedilen Ayşen sekreter figüründedir.

Beni Yavaş Öldür adlı eserde Tekinler Holding'de çalışan, eserde ismi geçmeyen sekreter kız ise Galip'in gözünden şu şekilde tanıtılır: “ *Büyük camekânlı bir kapıdan Tekinler Holding Köşkü'ne adım attım. Adım atar atmaz da karşımda koca bir masada*

oturan siyah saçlı güler yüzlü bir kız karşıladı beni. Kızın oturduğu masanın arkasındaki duvara metalden yapılmış büyük bir T harfi asılmıştı.”(Yaşmut,2019: 108).

Şarkılar Susunca adlı eserde Maske isimli gece kulübünün ortaklarından olan Hayri Bey'in sekreteri ise şu şekilde resmedilir: “ *Beşinci katta, döpiyesli bir hatun çok hafif bir tebessümle karşıladı bizi. Siyah saçları omzumdan dökülüyordu. Otomobil tekerleği kadar büyük küpeleri dikkat çekiciydi. Koyu renk makyajı yüzüne vamp havası vermişti. Büyük bir ağzı vardı.*”(Yaşmut,2016:120). Eserlerde geçen sekreterler genellikle aynı şekilde resmedilmiştir. Hepsı bakımlı, gösterişli, dikkat çeken tiplerdir.

1.2.2.10. Diğer Figürler

Yazarın romanlarında her kesimden insana yer verilmiş zengin bir figüratif kadro vardır. Sosyal durum ve meslek bakımından çeşitlilik gösteren, genellikle eserlerde tek örnekle temsil edilen şu meslek gruplarına yer verilmiştir.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde hastaneye yetiştirilemeyip vefat eden Hülya Işık'ın ve Selçuk Işık'la aynı apartmanda oturan Hilal Güneş ev hanımı figürüdür. Fiziksel özellikleri ve kılık kıyafeti, bulunduğu sosyal statüye uygun olarak betimlenmiştir: “*Bu sefer çiti piti sarışın bir kadın kapıyı açtı. Üzerinde mutfak önlüğü vardı. Kırk beşinde var yoktu. Tepesine topladığı sarı saçların diplerinden çıkan siyahlar boyanma vaktinin geldiğini söylüyordu. Çok yorgun duruyordu. Elinde bez vardı. Mutfaktan iştah açıcı yemek kokuları geliyordu.*” (Yaşmut, 2021: 227). Selçuk'un nerede çalıştığı hakkında kadından bilgi alan Galip, kart vizitini bırakır. Daha sonra Hilal Hanım Galip'i arayarak Selçuk'un otomobilini otoparkta gördüğünü ve arabanın şoför kapısının çizik olduğunu haber verir.

Kahveci figürü *Beyoğlu Çıkmazı* adlı eserde Müslim'in mesleğidir: “ *Kıvrırcık saçlı, bıyıklı, esmer, iri, cildi bozuk, çirkin bir herif*ti Müslim.” (Yaşmut, 2019:177). Öldürülen Ganyancı Osman'ın katil zanlısı olarak emniyete götürülen Müslim'in suçsuzluğu gerçek katil ortaya çıkınca belli olur.

Radyoda program yapan Yener, Galip' in kafasında; orta boylu, esmer, güler yüzlü bir tip olarak şekillenir. *Kadıköy Cinayetleri* adlı romanda işlenen cinayetlerle ilgili elinde önemli bir bilgi olduğunu söyleyip Galip'i ziyaret eden Yener şu şekilde tasvir edilir: “ *Otuz yaşlarındaydı. Kafasında tek tel saç yoktu. Mavi gözleri, gözlüklerin ardında çok sakın görünüyordu. Krem rengi ince bir mont, kot pantolon ve spor ayakkabılar giymişti. Normal insanların polis karşısındaki tedirginliği yoktu.*” (Yaşmut,

2019: 293). Katilin cinayetleri Hitchcock filmlerine göre işlediğini söyleyerek katilin yakalanmasına yardımcı olur.

Üsküdarlılar Dergâhı'nın şeyhi olan Şeyh Şemsettin Tanrıkulu, *Moda Cinayetleri* adlı eserde yer alan figürdür. Prof. Dr. Aziz Aksoy'un öldürülmesinin dinci gruplarla bağlantısı olabileceğini düşünen Galip, Emniyet Amiri Ahmet Saygun'un yardımıyla dergâha girer ve şeyhle tanışır. Şeyh, babacan tavırlı, insanı hemen etkisi altına alan, müritlerinin adının kötü işlere karışmasından rahatsız olan ve Galip'e suçluyu bulmada yardım edeceğini söyleyen bir figürdür.

Mezarlık görevlisi figürü *Şarkılar Susunca* adlı romanda Satılmış'ın mesleğidir. Mezarların bakımını yapıp dua okumaya gelenlerden bahşiş alan Satılmış, Galip'in kız arkadaşı Aylin'in mezarıyla da ilgilenir. Mezarda yatan çoğu kişinin hikâyesini bilen Satılmış'ın, Aslan Bey'in oğlunun intihar ettiğini, Aslan Bey'in mezarda tinerciler tarafından kovalandığını, yaşlı adamın topallayan tinerci ile başa çıktığını söylemesi üzerine Galip, cinayetleri Aslan Bey'in azmettirdiğini anlar.

Moda Cinayetleri adlı eserde öldürülen Prof. Dr. Aziz Aksoy'un oğlu Okan, esnaf figüründedir. Anne ve babasının bütün itirazlarına rağmen Bolu'da Aşçılık okuyup hayalindeki mesleğe kavuşan Okan, babasının, annesinden, yaşça epey genç olan Pelin yüzünden ayrılıp, onunla evlenmesi üzerine çok fazla görüşmediklerini, arada babasının dükkâna uğradığını söyler. Babası, annesinden ayrılınca, annesi ile birlikte reddi miras yaparlar.

Şarkılar Susunca adlı romanda, öldürülen şarkıcı Özlem Çakır'ın oğlan kardeşi Selçuk Çakır, fotoğrafçı figürüne örnektir. Ablasının, eski sevgilisi Sinan'ın, ortağının eşiyle olan yasak aşkını fotoğraflayıp, Özlem'in Sinan'dan şantajla para almasını sağlar. Madde bağımlısı olan Selçuk, kız arkadaşı Elif'i de uyuşturucuya alıştıırır. Kendisi de çalıştığı fotoğraf stüdyosunun sahibiyle aşk yaşayarak Elif'i aldatır. Bağımlı, sadakatsiz ve para hırslı olan bir adamdır.

Kadıköy Cinayetleri adlı eserde öldürülen Sevinç Güzel'i pazarlayan kişi Dursun'dur. İri yarı, kirli sakallı, tilki yüzlü, bira göbekli, saçları seyrekleşmiş çirkince bir herif olarak tasvir edilir. Sevinç'in öldürülmesine, sermayesi eksildi diye üzüılır. Sevinç'in öldürüldüğü gece birlikte olduğu adamların isimlerini vererek cinayet soruşturmasına yardımcı olur.

Bilgi Üniversitesi'nde sinema okuyan ve oyunculuk yapan Gizem Peynirci, *Felsefe Cinayetleri* adlı romanda, öldürülen Aktör Sinan Boraoglu'nun kız arkadaşıdır. Sinan'ın öldürülüş pozisyonuna bakarak kendisini aldattığını düşünen Gizem, Sinan'ın öldürülmesine değil de aldatılmasına üzülür. Sinan'ın ailesi hakkında bilgiler veren Gizem, prosedür gereği ifade ve parmak izi verir.

İş güvenliği uzmanı Nurettin Sağlam, *Felsefe Cinayetleri* adlı romanda Görenler İnşaat'ın işleriyle ilgilenir ancak firma iş güvenliği ile ilgili önlem almayınca görevinden istifa eder. Ayrıldıktan kısa bir süre sonra şantiyede çıkan yangında iki işçi ölür. Nurettin Sağlam çalışma disiplini ve görev ahlakı olan bir figürdür.

1.2.3. Tiplerine Göre Şahıslar

1.2.3.1. Zengin Tipi

Çağatay Yaşmut'un romanlarında geniş bir kadro vardır. Gerçek hayatta karşımıza çıkabilecek her kesimden insan eserde yer alır. Gerçek dünyada var olan sosyal ve ekonomik statü ve sınıf farklılıkları eserlerde de görülmektedir. Romanlarda geçen zengin tiplerin birçoğunun prototipi aynıdır. Çoğunun şirketi, son model aracı, lüks ve pahalı kıyafetleri vardır. Yazar kılık kıyafet ev ve sahip olunan araç gereçlerin tasviriyle zengin tiplerin durumunu okuyucuya sunmaktadır.¹⁹

Beyoğlu Çıkmazı'nda Aylin'in erkek arkadaşı Fuat; *Şarkılar Susunca* da gece kulübü işletmecisi Sinan Yüce, ortağı ve Akropolis otelin sahibi Yalçın, Sinan'ın babası otomotiv sektöründe bulunan Orhan Yüce; *Beni Yavaş Öldür* adlı eserde, Tekinler Holding başkanı Yalçın Tekin; *Moda Cinayetleri*'nde Öztürkler İnşaat Firması sahibi Adnan Öztürk ve oğlu Ali Öztürk; *Felsefe Cinayetleri* adlı eserde Sinan Boraoglu'nun ağabeyi ilaç hammadde ithalatı yapan Ergün Boraoglu zengin tipine örnektir.

1.2.3.2. Mafya Tipi

Polisiye romanın temelini suç ve suçla birlikte muammanın oluşturduğunu düşündüğümüzde suçun başrolünü oluşturan mafya tipine Yaşmut'un romanlarında sıkça yer verildiğini gözlemlemekteyiz. Romanlarda yasa dışı işler yapan, tehdit ve şantajla insanları korkutan, adam öldüren, döven, silahla dolaşan tiplere sıkça rastlarız. Eserde menfaatleri doğrultusunda hareket eden mafya tipli insanlara ve kendi çıkarları için

---

¹⁹ Sosyal Durumuna ve Mesleklerine Göre Kişiler başlığındaki “ İş adamı/ İş Kadını” kısmında, romanlardaki zengin karakterleri anlattığımız için tekrara düşmemek için bu kısımda sadece isimler verilmişti.

mafyaı kullanan tiplere de rastlamak mümkündür. Bu insanların ortak özelliği ise acımasız olmaları ve insan öldürmeyi çok kolay görmeleridir.

Beyoğlu Çıkmaı’nda Şanlılar Kooperatif Başkanı İbrahim ve Yıldız Otel’in sahibi Bekir; Şarkılar Susunca’da “ Deve Kadir” lakaplı Kadir; *Beni Yavaş Öldür*’de “Jilet Şeref” lakaplı gerçek adı Hüseyin Yıldız olan karakter; *Kadıköy Cinayetleri* adlı romanda esere giren ve yazarın daha sonraki romanlarında da adı geçen Komiser Serdar’ın amcası Haşım Ağa; *Moda Cinayetleri* adlı romanda Süleyman ve Muzaffer adlı iki adam mafya tipe örnektir.

Beyoğlu Çıkmaı adlı romanda Şanlılar Kooperatif Başkanı İbrahim; kalın kaşlı, siyah gözlü, bıyıklı, geniş yüzlü, iri yapılı, kürek gibi büyük ve sert elleri olan bir adamdır. Büyük bir olasılıkla da belinde bir Magnum ya da benzeri bir şey taşıyordu ifadeleri ile anlatan İbrahim kooperatif adı altında uyuşturucu ticareti yapan mafya figürüdür. Yine aynı romanda Yıldız Otel’in sahibi Bekir’den de yazar şu şekilde bahseder: “ *Koyu lacivert takım elbise giymiş, içindeki beyaz gömlek bağrına kadar açık, altın kolyeli, orta yaşın sonlarına gelmiş, çakal kılıklı kara bir adamdı karşımda oturan. Adı Bekir’miş.*”(s.193).

Şarkılar Susunca adlı romanda “Deve Kadir” lakaplı Kadir mafya tipine örnektir. Ringo, Lüpen, Sansar, Sessiz lakaplı serserilere hırsızlık yaptırır ve en büyük payı kendine alır. Eserde yazar Beydullah adlı hırsızın gözünden Kadir’i şu şekilde anlatır: “ *Uzun boyludur. Zayıftır. Lakabı Deve’dir. Deve Kadir. Esmerdir. Sakallı dolaşır. Biraz da topallar. Her zaman siyah deri bir mont giyer.*” (s.13).

Beni Yavaş Öldür adlı romanda ilk bölümlerde adı geçen lakabı “ Jilet Şeref ” gerçek adı ise Hüseyin Yıldız olan serseri, tipik bir mafyadır. Adam yaralama, uyuşturucu kullanma, gasp, hırsızlık, haraç gibi suçlardan altı yıl hapis yatmış, küçük çocukları çalıştırıp onlardan haraç alan mafya tipi hakkında eserde şu satırlar yer alır: “ *Elimdeki dosyadaki kimlikte Hüseyin Yıldız yazıyordu. Adam yaralama, haraç, uyuşturucu kullanma, gasp, hırsızlık. Samatya, Kumkapanı, Zeytinburnu, surlar taraflarını mesken tutarmış.*” (s.52).

Kadıköy Cinayetleri adlı romanda esere dahil olan ve diğer eserlerde de adı geçen, Felsefe Cinayetleri adlı eserde derin devletin adamları tarafından öldürülen Komiser Serdar’ın amcası Haşım Ağa da mafya tipine örnektir. Adam öldürme, uyuşturucu ticareti gibi tüm kötü özellikleri üzerinde barındıran Haşım Ağa, *Felsefe Cinayetleri* adlı

romanda Serdar'ın ağzından şu satırlarla anlatılır: “*Sen amcamı tanımazsın. Pis işlerin adamıdır o. Babamla hiç anlaşamazlardı. Sevmezdi babamı. Babam onun karanlık işlerine alet olmadı. Amcam, babamın kendisini polise ihbar edeceğinden korkuyordu.*” (s. 56). Haşim Ağa Serdar'ın babasını ve annesini kendisini ihbar etmesin diye Serdar'ın gözünün önünde öldürmüştür. Serdar bu yaşadıklarının intikamını almak için amcasını Beykoz'daki ormanlık alanına götürüp öldürmeye çalışsa da yapamaz. Serdar'ı takip eden derin devletin adamları Serdar gittikten sonra Haşim Ağa'yı öldürür.

Moda Cinayetleri adlı eserde Süleyman ve Muzaffer adlı şahıslar mafya tipine örnektir. Öztürkler İnşaat'ın kardeş firması Has Öztürkler İnşaatın kirli işlerine bakan bu kişiler, Galip'i apartman toplantısında yıkım kararına imza atmadığı için tehdit eder. Adamlar Galip'in ağzından şu şekilde anlatılır: “*Şimdi, bu iki izbandutla uğraşacak ne halim ne de zamanım vardı. Gerçi, istesem de uğraşamazdım. Herifler neredeyse benim iki katımdı. İki yumruk sallasam, beş tane yerdim. Hastanede başıma gelenleri hala unutmamıştım. Polis olduğumu biliyorlar mıydı acaba? Bu izbandutları üzerime kim saldıysa, polis olduğumu da söylemiştir mutlaka diye tahmin ediyordum. Buna rağmen, karşımda racon kesebildiklerine göre, sırtları sağlamdı.*” (s. 235) Adamları yaralayıp sorgulayan Galip onların kime hizmet ettiğini öğrenir. Adamların ifadesinden yola çıkarak maktul Cahit Aydın'ın Öztürkler İnşaat Firması için çalıştığını öğrenir. Bu bilgilerden yola çıkarak Profesör Aziz Aksoy ve Pelin Aksoy'un katilinin Cahit Aydın olduğunu ve Cahit Aydın'ı infaz eden kişinin de Ali Öztürkler olduğunu öğrenip cinayeti çözer.

1.2.3.3. Katil Tipi

Çağatay Yaşmut eserlerinde suçu tüm yönleriyle kullandığı için eserin başkahramanı Başkomiser Galip'i sokaklara indirip suçun içine sokar. Gerçek hayattan izler taşıyan gerçek hayatta karşımıza çıkabilecek kişiler yaratır. Eserlerinde herkesin yaşayabileceği aşk ve intikam hikâyelerini, uyuşturucu ve kumar batağında olan insanları, gece hayatının baştan çıkarıcı parıltılı dünyasının arkasında gizlenen dramları, yeraltı seks dünyasını anlatır. Zengin burjuva hayatlarının görünmeyen yüzünü teşkil eden para ve iktidar hırsını, sapkın bir aşkın ve intikam hırsının neler yaptırabileceğini anlatan yazar bu sebeplerden dolayı da katiller ortaya çıkarır. Yazarın altı romanında da okuyucu romanın sonunda katilin kim olduğunu öğrenir. Yazar, tüm romanlarda okuyucuyu şaşırtmayı başarır.

Beyoğlu Çıkmazı'nda bir aşk ve intikam cinayetini işleyen yazar *Şarkılar Susunca* da gece hayatının parıltılı dünyasının arkasında gizlenen dramları ve bu dramların sebep olduğu cinayeti anlatır. *Beni Yavaş Öldür*'de para ve iktidar hırsından kaynaklı cinayetleri; *Kadıköy Cinayetleri*'nde sapkın bir aşktan ve intikam hırsından kaynaklı cinayetleri ele alır. *Moda Cinayetleri*'nde aşkın sebep olduğu cinayeti; *Felsefe Cinayetleri*'nde ise gerçek dostluğun ve aşkın sebep olduğu cinayetleri okumaktayız.

Beyoğlu Çıkmazı'nda, Gecem Pavyon'da garson olarak çalışan Halil, aynı yerde çalışan Nazan'a âşık olur. Aynı işyerindeki şef garson Murat, Nazan'la aşk yaşamaya başlayınca ikisi arasında husumet başlar. Murat'ın Nazan'ın eski sevgilisi Muharrem ile takıştığını bilen Halil, Murat'ı öldürüp suçu onun üstüne atmak ister fakat Murat'ı bıçaklarken elini de keser. Tedavi için gittiği klinikte ganyancı Osman ile karşılaşır. Her şeyi anlayan Osman, Halil'i tehdit eder. Tehditlere dayanamayan Halil, Osman'ı da öldürerek ikinci kez katil olur.

Şarkılar Susunca adlı romanda hırsız bir serseri olan “Deve Kadir” lakaplı Kadir genellikle mezarlıklarda ve tren yolunda takılır. Bir gün mezarda Aslan Bey adlı yaşlı bir adamı soymaya kalkar. Aslan Bey bu serseri ile anlaşıp oğlunun intihar edip ölmesine sebep olan şarkıcı Özlem'i öldürtür. Özlem'in arkadaşı Hatice de olay günü Aslan Bey'i tanıdığı için Aslan, Kadir'e onu da öldürtür. Son olarak bir taksiciyi hırsızlık için öldüren Kadir, olaylarda hep aynı bıçağı kullanınca yakayı ele verir. Galip ve ekibinden kaçmaya çalışırken trenin altında kalarak feci şekilde can verir.

Kadıköy Cinayetleri adlı romanda işlenen dört cinayetin katili aynı kişidir. Eski narkotik amiri Kadir Özyavaş takma ismini kullanan Ekrem'dir. Ekrem elemanı Melike'ye saplantılı bir şekilde âşık olmuş, onun için karısından boşanmış, Melike ile birlikte olan Serdar'ı vurmaya kalkmış ve elemanlarını savunan Galip'le de kavga etmiştir. Yaptıklarından dolayı görevinden olan Ekrem, önceden tanıdığı ve ortak noktası kendisi olan dört kişiyi hayranı olduğu Hitchcock filmlerindeki sahnelerle benzer bir şekilde öldürür. Amacı cinayetleri çözemeyen Galip'in işten atılmasını sağlamak, Melike'nin de kendisinden başkasıyla beraber olmasını engellemektir. Son film Yükseklik Korkusu'ndaki gibi Melike'yi Galip'in evinin çatısından atar. Serdar da Melike'nin peşinden atlar. Galip de Ekrem'i vurur. Mustafa'nın itfaiyeye açtığı branda sayesinde Serdar ve Melike kurtulur.

Moda Cinayetleri adlı romanda Profesör Aziz Aksoy ve eşi Pelin Aksoy'un katili Öztürkler İnşaat Firması'nın tetikçisi Cahit Aydın'dır. Kentsel dönüşüm için apartman toplantısında oy kullanmayan Galip'i tehdit için gelen Süleyman ve Muzaffer isimli mafya tiplerini konuşturan Galip, bu kişilerin Has Öztürkler Firması için çalıştıklarını, Öztürkler Firması'nın tetikçisinin Cahit Aydın olduğunu öğrenir. Ahlak Büro sayesinde Pelin Aksoy ve Öztürkler İnşaat'ın oğlu Ali Öztürk arasındaki yasak aşkı öğrenen Galip, Cahit Aksoy'u öldüren kişinin Ali Öztürk olduğunu anlar. Ali Öztürk'ün peşine düşer. Saklandığı yerde bulduğu Ali; Pelin'e âşık olduğunu fakat Pelin'in Aziz'e acıdığı için boşanmak istemediğini söyler. Aziz'i öldürtüp suçu dinci grupların üzerine yıkarsa Pelin'in onun olacağını düşünür. Cahit'in Pelin'i de öldürdüğünü öğrenince Cahit'i öldürdüğünü söyleyip intihar eder.

Felsefe Cinayetleri adlı eserde çok fazla cinayet işlenmiştir. Hamile olan Hülya Işık rahatsızlanıp ambulansla hastaneye kaldırılırken emniyet şeridini ihlal edip zincirleme kazaya karışan dört araç yüzünden zamanında hastaneye yetiştirilemez ve vefat eder. Eşi Selçuk ise bu durumu kaldıramaz ve akıl hastanesine yatar. Yakın arkadaşları ve Hülya'ya gizli aşk besleyen Ümit Demir ise kazaya karışan ve Hülya'nın ölmesine sebep olan Şefik Gören, Sinan Boraoglu, Kadir Akar ve Gökhan Öztürk'ü öldürüp kendisini de Serdar'a öldürtür.

1.2.3.4. Haris Çıkarıcı Tip

Çağatay Yaşmut'un romanlarına baktığımız zaman ilişkilerin genellikle menfaat ve çıkar üzerine kurulduğunu görmekteyiz. Sıradan bir cinayet gibi gözükken olayların arkasında karanlık, kirli ve çetrefilli bir yapının varlığı ortaya çıkar. Romandaki gerçekler sanıldığı kadar basit ve masum değildir. Her karakter kendi menfaati doğrultusunda hareket eder. Maddi hırslar, âşık olduğu kadına sahip olma dürtüsü, aç gözlük cinayetlerin başlıca sebeplerindendir. *Beyoğlu Çıkmazı*'nda şef garson Murat; *Şarkılar Susunca*'da şarkıcı Özlem; *Beni Yavaş Öldür*'de Füsün Hakan ve Nilüfer ve Aslı; *Kadıköy Cinayetleri*'nde narkotik eski amiri Ekrem; *Moda Cinayetleri*'nde Öztürkler İnşaat sahibi Adnan ve Ali Öztürk; *Felsefe Cinayetleri*'nde Güniz Ajans'ın sahibi Güniz Yıldız gibi kişiler haris ve çıkarıcı tip grubu altında değerlendirecek figürlerdir.

Beyoğlu Çıkmazı adlı eserde garson Halil çıkarıcı bir tiptir. Kendi menfaati için yapamayacağı şey yoktur. Sevdiği kadının, Nazan'ın, şef garson Murat'la olan ilişkisine tahammül edemez ve Murat'ı bıçaklayarak öldürür. Murat'ın yerine şef garson olur ve

Nazan ile arasındaki en büyük engeli kaldırır. Bir süre sonra katilin kim olduğunu anlayan Osman'ın tehditleri başlar. Osman'ın da öldüren Halil Galip'in dikkati sayesinde yakayı ele verir. Halil, hırslı, aç gözlü, çıkarıcı bir tiptir.

Şarkılar Susunca adlı romanda şarkıcı Özlem Çakır çıkarıcı bir tiptir. Şarkıcılıktan kazandığı para ile yetinmeyip uyuşturucu işine de girer. Eski sevgilisi Sinan'ın, ortağının hanımı ile olan aşkını kardeşi Selçuk'a gizlice fotoğraflayıp bunlarla Sinan'a şantaj yapar. Yüklü bir miktar para alır. Hırslarının kurbanı olan Özlem, Arslan Bey'in oğlu Bahadır'la aşk yaşayıp para için onu terk edince Bahadır intihar eder. Oğlunun ölümünden Özlem'i suçlu gören Aslan Bey, Özlem'i “ Deve Kadir” lakaplı mafya tipine öldürtür. Tüm gayesi çok paraya sahip olmak olan Özlem menfaatçi tipe örnektir.

Kadıköy Cinayetleri adlı romanda narkotik eski amiri Ekrem çıkarıcı haris tipe örnektir. Melike'ye olan saplantılı aşkı nedeniyle karısından boşanmış ve Serdar ile olan ilişkisini öğrenince de Serdar'ı vurmaya kalkmıştır. Galip ile tartışıp görevine son verilen Ekrem, Melike ve Galip'ten intikam almak için dört cinayet işlemiştir. Aşkından ve intikam duygusundan başka bir şey gözü görmeyen menfaatçi, hırslı, acımasız bir tiptir.

Beni Yavaş Öldür adlı eserde; Aslı, Füsün, Hakan ve Nilüfer haris çıkarıcı tiplerdir. Nilüfer, Tekinler Holding'e ait tabloların aynısını yaparken Füsün da orijinalleri ile değiştirir. Hakan ise çaldıkları orijinalleri yüksek fiyatlara el altından satmaktadır. Yalçın Tekin'in Füsün'dan habersiz bir tabloyu satması bütün düzeni bozar ve yakayı ele vermek istemeyen Hakan beş kişiyi öldürür. Galip'i öldüreceği sırada Serdar tarafından vurulur ve ölür. Füsün ile arkadaşlığı anlaşılan Nilüfer ise cinayetlere yardım etmekten tutuklanır.

Moda Cinayetleri adlı eserde Öztürkler İnşaat Firması sahibi Adnan ve oğlu Ali Öztürk haris çıkarıcı bir tiptir. Gecekonuda yaşayan insanların evlerini siyasi yolları araya sokarak; itiraz edenleri de tetikçisi Cahit Aydın'a öldürterek ele geçiren ve milyon dolarlık siteler inşa eden bir tiptir. Son bir aydır işleri yolunda gitmeyen Adnan Öztürk diğer örgütle olan bağlantısından dolayı tutuklanır. Oğlu ise Cahit Aydın'ı öldürdüğü için saklandığı dergâhta yakayı ele verir. Tüm suçlarını itiraf edip intihar eder.

1.2.3.5. Hayat Kadını Tipi

Yaşmut'un romanlarında hemen her kesimden insan vardır. Eserlerin hepsinde geçen hayat kadını figürü de bu tiplerden birisidir. Eserlerdeki hayat kadını tipini genellikle aynı profildeki kadınlar oluşturur. Bu kadınları çalıştıran ve kazandıkları

paranın çoğuna el koyan mafya tipli adamlar kadınların en çok korktuğu kişilerdir. Ayrıca kadınların çoğu madde; alkol, sigara, uyuşturucu bağımlısı tiplerdir. Bu kadınların tek arzusu mutlu ve tek eşli bir yuvaya sahip olmak olsa da çoğunun sonu ya mezar ya da hapidir. İki tür hayat kadınına rastlanır eserlerde. Birincisi sokaklarda, genellikle ekonomik düzeyi düşük erkeklere hizmet veren, ağız küfürlü, basit olarak nitelendirilen kadınlardır. Bir diğeri ise zengin ve elit tabakaya hizmet veren hayat kadını tipidir.

Beyoğlu Çıkma adlı romanda Nazan, Ayla; *Şarkılar Susunca* adlı romanda Okşan; *Kadıköy Cinayetleri*'nde Sevinç; *Moda Cinayetleri*'nde Pelin ve Arzu; *Felsefe Cinayetleri*'nde Asuman hayat kadını tipine örnektir.

Beyoğlu Çıkma adlı romanda Nazan, Gecem Kulüp'te çalışan ve şef garson Murat'la aşk yaşayan hayat kadını tipine örnektir. Murat'ın bıçaklanarak öldürmesine çok üzülür. Nazan'ın tek arzusu bir yuva kurup tek bir erkekle beraber olmaktır:

“Adana’da gece kulübünde çalışıyordum. Bir akşam bu geldi. Masasına çağırttı beni. Gittim. Oturduk, konuştuk. Tipim değildi ama bana kibar davranıyordu. Sonra baktım, her akşam geliyor. İçkileri su gibi akıtıyordu. Babasının zengin olduğunu söyledi. Arap ülkelerine ihracat falan yapıyorlarmış. Onunla yaşamamı teklif etti. Beni bu hayattan kurtaracak sandım. Hayaller kurmaya başladım. Akşamları ona rakı sofrası kuracaktım. Karşılıklı kadeh tokuşturacaktık. Yalnızca onun karısı olacaktım. Sonra burada oturacağız, dedi. Ev dediğim gecekondur bozuntusu bir yerdi. Bir süre böyle geçti. Özge’ye hamile kaldım. Ne zaman ailene söyleyeceksin dediğimde sinirleniyor, bağırıp, çağırıyordu. Bana pavyon karısı, orospu falan demeye başladı. Özge doğduktan sonra da tamamen değişti. Dayaklar başladı”(Yaşmut,2019: s. 46).

Aynı romanda diğeri hayat kadını tipi Ayla’dır. O da hayatını bu işi yaparak geçindiren bir kadındır. Madde bağımlısıdır. Romandaki hayat kadınlarının en büyük özelliği çeşitli madde bağımlısı olmaları ve çalıştıkları kulüplerdeki adamlardan korkmalarıdır. Çoğu kadın madde ve para karşılığında en kötü şeyleri yapmaktan kaçınmayan sonu ya hapis ya da mezar olan tiplerdir

Şarkılar Susunca, adlı romanda Özlem Çakır'ın apartman komşusu olan Okşan da hayat kadını tipine örnektir. Yaşamına bu şekilde devam eden Okşan, Özlem'in öldürülmesinden sonra tedirgin olmuştur. Eserde Okşan'ın giyim tarzı, konuşması, yaşadığı ev karakteriyle ve mesleğiyle uyumlu olarak tasvir edilmiştir.

Kadıköy Cinayetleri adlı eserde öldürülen Sevinç Güzel hayat kadını tipine örnektir. Bu kadınların ortak özelliği beden işçiliği ile hayatlarını devam ettirmeleri ve muhakkak bir adamın hizmetinde olup kazançlarının çoğunu ona vermeleridir. Toplumun ise bu kadınlara olan bakış açısı Galip'in şu sözleri ile aktarılır: “Onlar sizin yalnızca

hayvansal zevklerinizi tatmin etmek için yeryüzüne gelmişlerdir, değil mi? İnsan değildir onlar. Duyguları yoktur. Bir hayatları, aileleri yoktur, değil mi?”(s. 275)

Moda Cinayetleri’nde, Pelin Aksoy ve arkadaşı Arzu zengin ve elit tabakaya hizmet veren hayat kadını tipine örnektir. Pelin, Aziz Aksoy'un eşidir. Küçük yaşta yaşadığı bazı travmalardan dolayı kendinden büyük adamlarla ilişkiye girme hastalığına yakalanır, evlense de bu hastalıktan kurtulamaz. Arkadaşı Arzu, Pelin'in başına olumsuz bir durumun gelmemesi için onu Sevda ile tanıştırır. Sevda yaptıkları işten şu şekilde bahseder: “ Ayol hala anlamadın mı? Biz öyle sokaklarda iş gören seks işçileri barındırmıyoruz. Üst düzey hizmet veriyoruz. Bu yüzden, çalışanlarımızın mutluluğu, kendi rızalarıyla çalışmak istemeleri önem verdiğim şeydir. Kimseyi zorla çalıştırmam. Çalışmak istemeyen gider. İsteyen kalır. Kapımız açık.” (s.337)

Felsefe Cinayetleri’nde, Asuman hayat kadını tipine örnektir. Beraber yaşadığı Osman onu çalıştırıp tüm parasına el koyar. Oturduğu apartmandaki komşuları tarafından istenmeyen bir kadındır. Toplum tarafından dışlandığını şu satırlarla anlayabiliriz: “ ‘Apartmandaki cadalozlar mı şikâyet etti bizi? dedi. ‘Elli kere söyledim o hayvan Osman’a, ‘Bağırma, konu komşu duyuyor, zaten benden nefret ediyorlar, şikâyet edecekler’ diye. Artık oturtmazlar beni orada. Aman, çok da umurumda!’” (s.168)

1.3. ANLATIM TEKNİKLERİ

Edebî metinlerde ne anlatıldığından çok nasıl anlatıldığı önemlidir. Yazarın nasıl anlattığını, yani üslubunu oluşturan unsurlardan biri de anlatım teknikleridir. Anlatım teknikleri, yazarın duygu, düşünce, hayal, bilgi vb. dünyasını, kısaca anlatmak istediklerini okuyucuya ilettiği en önemli araçlardan biridir. “Her anlatılan şeyin olduğu gibi romanın da bir anlatıcısı vardır ve anlatıcı yazardan farklıdır. Ancak bu farklılık nedeniyle romanda anlatılanların yazarı değil de anlatıcıyı bağladığı iddia edilemez” (Çıkla, 2002: 120).

Anlatı türlerinde anlatıcı-eser arasında önemli bir bağ bulunur. Yazar, yapıtının konu, izlek ve amacına uygun olan anlatım tekniklerini kullanarak okuyucuya ulaşmak ister. Bu teknikler sayesinde eser bütünlük kazanır. Çağatay Yaşmut’un, olay ağırlıklı altı romanında, neden sonuç ilişkisini dengeli ve sağlıklı kurabilmek için kullandığı teknikler, kimi zaman merak unsurunu artırmış, kimi zaman da katili bulmaya çalışan okuyucuya yardımcı olmuştur. Bu da bize yazarın anlatım tekniklerini olayın amacına uygun seçtiğini göstermektedir. Klasik anlatı türleri, yapı ve içerik bakımından karmaşık

değildir. Daha çok klasik yansıtmacı roman özellikleri gösteren romanlar kategorisine giren yazarın eserlerinde de bu nedenle modern romana özgü bilinç akımı gibi tekniklere ve iç çözümlemelerin olduğu psikolojik tahlillere yer verilmemiştir. Yazar olayın seyrine uygun olarak anlatım teknikleri kullanmıştır. Çalışmamızın bu kısmında yazarın romanlarında en çok başvurduğu anlatım tekniklerini irdelleyeceğiz.

1.3.1. Anlatma-Gösterme Tekniği

Anlatma, “anlatıcının birtakım olayları ve bu olaylar çevresindeki insanları, belli bir mekân ve zaman çerçevesinde okuyucuya nakletmesidir” (Çetişli 2004, 93). Anlatıma dayalı bir sanat olan romanda, anlatmadan (tahkiye) vazgeçmek mümkün değildir; ancak yazarlar anlatıma inandırıcılık, gerçeklik katmak için anlatma tekniğiyle birlikte gösterme tekniğine de yer vermişlerdir. Gösterme yönteminin tipik uygulamaları, bir romanda yer alan diyalog parçalarıdır. Okuyucu, bu parçalarda yer alan olay, duygu ve düşüncelere doğrudan tanık olur. Anlatma tekniğinde olayların sunumu, detaylar anlatıcının tasarrufuna bağlıyken gösterme tekniğinde anlatıcı ortadan kalkar. Yazarın romanlarında oldukça fazla olan aksiyon ve hareketlilik kesintiye uğratılmadan diyalog şeklinde verilir. Ana kahraman olan Başkomiser Galip suçlu, şüpheli ve tanıklarla sürekli diyalog halindedir. Diyaloglarla birlikte anlatıcının ağırlığı, metnin üzerinden kaybolur; okurun dikkati anlatıcıya değil metne kayar. Roman kişilerinin konuşmaları, eylemleri aracısız olarak aktarılır; böylece okur kurmaca dünyayla karşı karşıya kalır.

“Kurmaca bir eserde nakledilen olay örgüsünün bazı kısımları ‘anlatma’, bazı kısımları da ‘gösterme’ yoluyla dikkatlere sunulur. Mekâna ait özellikleri ve kişileri oluşturan fertlerin dış görünüşlerini ifadeye ihtiyaç duyulduğu zaman ise genellikle tasvire başvurulur. Aynı metin halkasında ve hatta aynı anlam birimi içinde ‘anlatma’, ‘gösterme’ ve ‘tasvir’e ait satırlar bir arada bulunabilir. Bir metinde resimle tespit edilebilecek her şey, tasvir vasıtasıyla dikkatlere sunulur. Onlar arasındaki münasebetler anlatma ve gösterme yoluyla nakledilir. Anlatmada, anlatıcı bu münasebetleri nakleder, göstermede ise onlar arasındaki münasebetler, dile ait unsurlar kullanılarak, temsil yoluyla ifade edilir.” (Aktaş, 2015: 68).

Beni Yavaş Öldür ‘de Galip, öldürülen boyacı çocuk Memo’nun katilini bulmak için annesi Hayriye ile Adli Tıp morgunda buluşur. Aralarında geçen konuşmada cinayeti kimin işleyebileceğine dair sorular geçer. Bu diyalog gösterme tekniğine de örnek olacak şekildedir:

“ Ağlamasının dinmesini bekledim. Her zaman ağlardı. Ama sonunda biterdi. Bu da bitecekti. Sabırla bekledim.

Biraz toparlar gibi oldu. Su verdik. Kendine geldi. Tekrar ağlamasına fırsat vermeden soruyu yaptırdım. ‘Mehmet’e bunu kim yapmış olabilir? Oğlunuzun bir düşmanı var mıydı?’

‘Vardı’ dedi sert bir sesle.

Bu kadar gözyaşı boşaltan bir insandan bu kadar sert bir sesin çıkması beni şaşırttı.

‘Kim?’ dedim.

Aslında cevabı tahmin edebiliyordum.

‘Şeref denilen it yapmıştır bunu. Başka kim yapacak!’

Gözlerini sildi.

‘Mehmet ondan çok korkardı. Sonunda kıydı oğluma.’

‘Niye korkardı?’

‘Beyoğlu’nu sahiplenmiş. Bütün boyacı çocuklardan avantasını toplarmış.’

‘Mehmet vermez miydi?’

‘Vermezdi. Kaçardı ondan. Yavrum benim. Para biriktirirdi. Bir lostra salonu açmayı hayal ederdi. Bir keresinde Mehmet’imi çok kötü dövmüştü. Oğlum ağzı burnu kan içinde eve gelmişti. Hemen karakola gidip şikayet ettik ama bir işe yaramadı.’

‘Babası yok mu?’

‘Geçen yıl kaybettik.’

Tekrar hıçkırıklara boğuldu. ‘Ben şimdi ne yapacağım?’ diyordu.” (Yaşmut, 2019: 35).

Yazar olayları, kişileri, mekânları, romanın tüm unsurlarını ana kahramanın bakış açısından okuyucuya sunar. Gördüğü duyduğu her şeyi aynen nakleder. Olayları anlatırken bir yandan karşılaştığı kişilerin diyaloglarını araya girmeden doğrudan aktarırken bir yandan da onların tavır ve davranışlarının nasıl olduğundan bahseder.

Daha çok klasik yansıtmacı roman özellikleri gösteren romanlarda anlatma tekniği de sıkça kullanılmıştır. Örneğin *Felsefe Cinayetleri* adlı eserde öldürülen aktör Sinan Boraoglu’nun ağabeyi Ergun Boraoglu’nun evine Galip ve Serdar cinayet hakkında konuşmaya gider. Kahraman anlatıcı olan Galip olan biteni okuyucuya aktarır.

“Ayakkabılarımızı kapıda çıkardıktan sonra bir tırın rahatlıkla park edebileceği genişlikteki hole girdik. Girmemizle de içeriye sinmiş hacı yağı kokusu burnumuza çarptı. Bizi türbanlı, kırk yaşlarında, toplu, üzgün yüzlü bir kadın karşıladı. Ergun’un eşiymiş. Baş sağlığı diledik. Holün tam karşısından salona geçiliyordu. Salonun duvarlarında sakallı, başında takke olan yaşlı bir adamın yağlı boya tablosu asılıydı. Sol tarafta merdivenler, sağ taraftaysa bir oda vardı. Odaya geçtik. Duvara Arapça yazılı bir tablo asılmıştı. Eşinin birazdan geleceğini söyledi, bir şey ikram etmek istedi, istemedik, izin isteyerek gitti.” (Yaşmut, 2021: 139).

Anlatma ve gösterme teknikleri ile olaylar, duygular ve düşünceler okura iletilmiştir. Bu görevi kimi zaman anlatıcı üstlenmiştir kimi zaman da diyalog tekniği uygulanarak okurun doğrudan tanıklığı sağlanmıştır.

1.3.2. Özetleme Tekniği

Özetleme tekniği ile anlatıda ayrıntı olabilecek unsurlar anlatının akışını bozmadan derlenip toparlanır. Sayfalar dolusu açıklama ile ortaya konulabilecek gerçekler bir iki paragrafla ifade edilir. Özetleme ile olay örgüsü içindeki uzun zaman kesintileri ortadan kaldırılmış olur. Böylelikle okuyucuyu sıkacak uzun uzadıya bilgiler anlatıdan temizlenmiş olur (Tekin, 2014: 250).

Çağatay Yaşmut'un romanları yapı itibarıyla olay ağırlıklı eserler oldukları için aksiyon ön plandadır. Yazar bu hareketliliği bozmamak amacıyla olayları ve kişileri özetleme tekniği ile anlatır. *Beyoğlu Çıkmazı* adlı eserde işlenen iki cinayetin de katili olan Halil tüm olanları ayrıntıya girmeden anlatır:

“ Nazan, ilk buraya geldiği anda ona aşık oldum. Hani, yıldırım aşkı filan derler ya, öyle bir şeydi. Ama Murat kadını tavlamaı başardı. Çektim bir köşeye. Bulaşma bu kadına, çık aradan, dedim. Uyardım onu. Beni işten attırmakla tehdit etti. Birbirimize girdik. Sonra Nazan'ı evine aldı. İşten elini ayağını çekti. Artık onu göremez olmuştum. Bu ağrıma gitti. Çok ağrıma gitti. Sonra bir gece Muharrem geldi. Olay falan çıkardı. Murat'a saldırınca kinim depreşti. Murat'ın bir düşmanı olduğunu biliyordum. Onu öldürürsem, bu yaptığım Muharrem'den bilinecekti. Herif zaten serserinin tekiydi. Gerisini biliyorsunuz zaten.” (Yaşmut, 2019: 204).

Yazar romanların sonunda karmaşık bir hal alan olayları, özetleme tekniği ile toparlar. Neler olup bittiğini okuyucuya özetleme tekniği ile hatırlatır.

1.3.3. Tasvir Tekniği

Bir anlatım tekniği olarak en sık kullanılan tekniklerdendir. Tasvir, okuru olaya hazırlar ve okurun merakını kamçılıyarak eserle bütünleşmesini sağlar (Kolcu, 2015: 55). Yazarın amacı anlattıklarını gerçekmiş hissi içinde okura sunmak olduğu için özellikle mekân ve kişileri somutlaştırarak anlatmak ister. Bunun içinde tasvir tekniğinden sıkça yararlanır. *Moda Cinayetleri* adlı romanda Prof. Aziz Aksoy ve eşi Pelin Aksoy evinde ölü olarak bulunmuştur. Olay yeri inceleme ekibi çalışmalarını yürütürken olay yerine gelen Galip'in gözünden Aziz'in cesedinin bulunduğu oda şu şekilde tasvir edilerek anlatılır:

“ Duvara monte edilmiş dev televizyonun karşısına yarım ay biçiminde, üstü yastık dolu büyük gri desenli bir koltuk konmuştu. Koltuğun iki yanında birer berjer ve berjerlerin ayakucunda da kare şeklinde puflar duruyordu. Büyük koltuğun arkasında antika olduğu belli, hantal bir yemek odası takımı vardı. Büfenin içinde gümüşler yerleştirilmişti. Üzerindeyse gümüş çerçevelerde maktulün ve karısının birlikte çekirilmiş, gülümseyen, mutlu olduklarını belli eden fotoğrafları duruyordu. Kadın çok güzel ve gençti. Artık aramızda olmadığına üzüldüm. Pencerenin önünde karşılıklı iki berjer daha vardı. Berjerlerin arasında yuvarlak bir sehpa duruyordu. Konsolun üzerinde bir sürü süs eşyası göze çarpıyordu. Vazolar, filler, büyük nazar boncukları... Duvarlara tabiat manzaralı yağlı boya tablolar asılmıştı. Tavandan büyük bir kristal avize sarkıyordu. Pencerenin köşesinde de uzun bir aplik dikiliyordu.” (Yaşmut, 2018: 63)

Sanatçı mekân ve kişi tasviri yaparken gerçeklik ilkesini hedef almış kenar mahallede yaşayan fakir, eğitimsiz kişilerin yaşadığı mekânları bu ölçüye uyacak şekilde tasvir etmiştir. Roman kahramanlarının yaşadıkları mekânlar, onların dünyasının birer yansımasıdır. İstanbul'a göç eden gecekondu mahallesinde yaşayan kişilerin ve mekânların tasviri şu şekilde yapılmıştır:

“ Ayakkabılarımızı çıkararak salona geçtik. İki çekyattan birine oturduk. Kırık dökük bir büfe, yerde kilimler, ortada kömür sobası, plastikten dört sandalyeli yuvarlak bir masa ama

duvarda bu gece kondudan daha değerli kocaman bir LedTV. En az elli inç. Bir polisiye dizi oynuyordu. Ev rutubet içindeydi. Pencereden sızan sular için pencerenin dibine kova konmuştu. Tavan ıslaktı. Duvarlardaki beyaz badana hem kararmış hem de ağaç kökü gibi çatlak içindeydi. Soba ancak kendini ısıttığı için üstümüzü çıkarmadık. Ev rutubet kokuyordu. Yaşlı kadın diğer çekyata oturdu. Şişmandı. Üzerindeki entari ve yün hırka onu daha da şişman gösteriyordu. Avuç içleri kınalıydı. Ayaklarında panduflar vardı. Yüzü yorgun ve buruşuktu. Ama gözleri çok zeki bakıyordu. Kumandayla diziyi dondurdu.” (Yaşmut, 2021: 43).

1.3.4. Geriye Dönüş Tekniği

Roman ve hikâye gibi anlatı eserlerinde gerek kurgusal yapının oluşturulması gerekse kahramanların tanıtılmasında geriye dönüş tekniğinin önemi büyüktür. Anlatıda yer alan her unsurun bir geçmişi vardır. Geriye dönüş tekniği, konunun daha iyi anlaşılmasında, kahramanların tanıtılmasında ve olayların sebeplerinin ortaya konulmasında anlatıcıya yardımcı olur. “Dar anlamda geriye dönüş, olayları veya kişileri tanıtmak için yakın zamana; bir saat, bir gün, iki gün veya birkaç gün öncesine döndürür... Yapıcı geriye dönüş, bir olay veya bir kahraman hakkında okuyucuyu aydınlatmak, gerektiğinde başvurulmuş bir geriye dönüş tarzıdır... Okuyucunun merakının yoğunlaştığı anda, romancı devreye girer ve kahramanın geçmişi hakkında ya parça parça yahut blok halinde bilgiler verir... Çözücü geriye dönüş, genellikle polisiye romanlarda uygulanan bir yöntemdir” (Tekin 2014: 237-238).

Çağatay Yaşmut, eserlerinde geriye dönüş tekniğini merak unsurlarını gidermek, bazı ara düğümleri çözmek, okuyucuya kahramanların bilinmeyen yönlerini anlatmak gibi amaçlarla kullanmıştır. Örneğin *Şarkılar Susunca* adlı romanda mezarlık görevlisi Satılmış, Aslan Bey ile ilgili bildiklerini anlattığı kısımlarda geriye dönüş tekniği kullanılır:

“ Hiç unutmam beyim. Bir gün yine burada oğlunun başında oturuyormuş. O sıralar bizim bu mezarlığa tinerciler falan dadanmıştı. İçlerinden biri Aslan Bey’e bıçak çekip parasını istemiş. Cüzdanı almışlar. Tam o sırada biz geldik. Herifler bizi görünce topukladılar. O yaşlı adam, hiç beklemediğimiz bir anda, takıldı serserilerin peşine. Aman! Dur! Yapma! Dememize kalmadan gözden kayboldu. Sonra bir baktık ki, seninki cüzdanı müzdanı almış geliyor. Korkusuz adammış.” (Yaşmut, 2016: 314)

Yazarın ödül alan *Kadıköy Cinayetleri* adlı romanında ana kahraman Başkomiser Galip kız arkadaşı Oya ile akşam yürüyüş yaparken doğduğu apartmanı gösterir ve karşılıklı konuşmalarında Galip’in geçmişine giderler:

“ Hukuk fakültesini kazandığım zaman, babam kutlama için çok pahalı bir şampanya açmıştı. Ama ona polis olmak istediğimi söyleyince, bütün dünyası başına yıkılmıştı. O akşam mutluluğunun içine etmiştim. Bütün şampanyayı kendi içmişti. Sonra da beni evden kovmuştu. Ben polis akademisine gittikten bir yıl sonra da kalp krizinden öldü.

Birbirimize sarılmış halde apartmana ve eski günlere bakıyorduk.

‘ Ya annen?’

‘ Babam ölünce, annem uzunca bir süre toparlayamadı kendini. Çok sigara içiyordu. Okulu bırakıp İstanbul’a bile dönmeyi düşünmüş ama yapamamıştım. Polis olmak istiyordum. O da İstanbul’u bırakıp Ankara’ya gelemedi. Aslında gelmek istemedi. Babamın ölümünden beni sorumlu tutuyordu. Beni hem seviyor, hem de bana kızıyordu. Son sınıfa geçtiğim günlerde annemin ciğerleri sigaraya fazla dayanamadı, hastalandı, bir süre sonra da annemi kaybettik.” (Yaşmut, 2019: 25).

1.3.5. Montaj Tekniği

Montaj, “yazarın kendinden önce başkalarının dile getirdiği hazır bir anlatım parçasını kalıp halinde kullanması, kendi roman kompozisyonunda birer mozaik taşı gibi değerlendir[mesidir]” (Aytaç, 1990: 66). Bu teknikle hazır metin parçaları, atasözleri, deyimler gibi unsurlar metinler kalıp hâlinde eserin içinde kullanılır. Bu tekniği kullanırken dikkat edilmesi gereken nokta “yazarın aktarmak, yararlanmak istediği metnin, şu veya bu maksatla kullanılmasından çok, alınan metnin, eserin genel yapısıyla bütünleşmesi, eserin genel dokusunda sıırtmamasıdır” (Tekin, 2014: 247).

Yaşmut’un eserlerinde çeşitli dönemlere ait metinlerden yapılan alıntılarla montaj tekniğine başvurulmuştur. Yazar özellikle *Felsefe Cinayetleri* adlı romanında bu tekniğe sıkça başvurmuştur. Yazarın kendisinin de felsefe bölümünde yüksek lisans yapması ve bu alana meraklı olmasının bunda katkısı büyüktür. Bu romanda felsefe bölümünde hoca olan Selçuk Işık’ın Boethius hayranı olan karısı Hülya’nın vefatı üzerine; Selçuk’u kardeşi gibi gören Hülya’ya da gizliden aşk besleyen Ümit Demir, onun ölümüne sebep olan kişileri tek tek öldürür. Hepsinin yanına Boethius’nun Felsefenin Tesellisi kitabından alınan şiirleri bırakır. Galip’ ateş edeceği sırada Serdar’ın vurduğu Ümit’in cebinden de şiir çıkar:

“ Ne farklı biçimlerde can gezinir şu yeryüzünde!
Upuzun bedenleri var kiminin, tozu toprağı süpürür,
Karnından aldığı destekle sürünür gider, ardında iz bırakır kesintisizce;
Hafif kanatları var kiminin, dolanır avare avare,
Havada rüzgârları döve döve,
Kayarcasına süzülür uçsuz bucaksız gökyüzünde;
Toprağı arşınlamaktan keyif alır kimi, rahvan adımlarla
Yeşil ovalardan geçip ormanlara dalmaktan,
Farklı farklı biçimleriyle değişik gelse de gözüne,
Yere eğiktir hepsinin başı, körleşmiş duyguları
Aşağıya iteler.
Bir tek insan soyu yukarı kaldırır mağrur başını,
Bedenini dik tutar, bakar öylece yeryüzüne.
Dünyevi bir varlık aklını yitirmedikçe, bu duruş

Seni hep uyarır.

Başını dikip göğü seyreden, alnını açan sen,

Aklını da yücelere taşı ki ruhun ezilip dibe çökmesin,

Dünyevi bedeninin göğe akarken” (Yaşmut, 2021: 269).

Boethius

Romanların başkahramanı Başkomiser Galip, İstanbul’da doğup büyümüştür. Her ne kadar trafiğinden ve keşmekeşinden şikâyetçi olsa da bu şehre başka yerde yaşayamayacak kadar tutkuyla bağlıdır. *Beyoğlu Çıkmazı* adlı eserde bir yandan manzarayı seyrederken diğer yandan Oktay Rıfat’ın “İstanbul Türküsü” adlı şiirini mırıldanır:

“Kasımpaşa kıyıları tersane

Bir kız sevdim alimallah bir tane

Top çiçeğim deste gülüm

Canım İstanbul’um” (Yaşmut, 2019: 102)

1.3.6. Diyalog Tekniği

İki ya da daha fazla kişi arasında gerçekleşen konuşma anlamına gelen diyalog, kurmaca eserlerde sıkça kullanılan bir tekniktir. Diyalog (dialog) tekniği anlatı türlerinin hemen hepsinde kullanılır. Diyalog, yazarın aradan çekilmesi ve okurun metin içindeki kişilerle karşı karşıya kalması ve olaya katılımı bakımından önemlidir. Ayrıca diyalog tekniği, anlatıcı aradan çekildiği için öykü ya da roman kahramanlarını kendi ağızlarından tanıma imkânı verir.

Mehmet Tekin, edebî eserde diyalog tekniğinin işlevi hususunda şöyle bir değerlendirme yapar: “Doğal olarak bunun birtakım nedenleri vardır ve bu nedenler, diyalogun işlevselliğinde yatmaktadır. Her şeyden önce diyalog yöntemi, romana çeşitli açılardan güç katmakta, romanın edebî ve düşünsel dokusunu zenginleştirmektedir. Diyalogun basit ama temel işlevi, gizli olanı ‘aşikâr’ kılmak, soyut olanı somutlaştırmaktır.” (Tekin, 2014: 277).

Yaşmut, karakterler arasındaki çatışmayı en sade ve etkili şekilde diyalogla verir. Diyaloglardaki akış sayesinde eserlerde sürükleyiciliği sağlar. Diyalogların güçlü bir şekilde metne adapte edilmesiyle yazar okuyucunun dikkatini canlı tutmayı başarır. Ayrıca her figür olayı anlatma, kendini savunma gibi imkânlara diyalog tekniği sayesinde

ulaşır. *Beyoğlu Çıkmazı'nda*, Galip cinayeti çözmek için bulduğu faturaya ait kliniğe gider. Orada doktorla gerçekleştirdiği diyalog cinayeti aydınlatacaktır.

“Kız geri döndü.

‘Doktor Bey sizinle görüşecek’ dedi. ‘Koridorun sonundaki odada kendisi.’

Kapıyı çalıp içeri girdim. Doktor beyaz önlüklü, gözlüklü, otuz beş yaşlarındaydı. Ayağa kalkıp elimi sıktı, oturmam için iskemleyi gösterdi. Oturdum.

‘Size nasıl yardımcı olabilirim.’ dedi gayet ciddi bir ifadeyle.

‘Bir cinayet soruşturması yapıyorum. Daha doğrusu iki. 15 Şubat tarihinde elinden yaralı bir vaka oldu mu hiç?’

Doktor önündeki koca defterin sayfalarını geriye doğru çevirdi. İşaret parmağıyla satırları taradı.

Gözleri cin gibi baktı. ‘İşte!’ dedi ‘Buldum. Söz ettiğiniz gibi bir vaka gelmiş. Bıçak yarası. Dikiş yapıp antibiyotik vermişiz.’

‘Adını öğrenebilir miyim?’ dedim.

‘Tabii’ dedi gözünü defterden ayırmadan. ‘Halil Yılmaz.’

‘Saat kaçta gelmiş?’

‘Onu da söyleyeyim’ dedi. ‘Dört buçuk.’

Sonra defterden başını kaldırarak iskemlesine sırtını yasladı. Parmaklarını birbirine kenetledi.

‘Şimdi hatırladım’ dedi. ‘Yarası derindi. Çok kan akmıştı. Hatta yanında bir arkadaşı vardı. Ona da iğne yapmıştık.’

Elimdeki faturayı doktora uzattım. ‘Bu mu?’ dedim.

Doktor faturayı alıp tekrar deftere eğildi. ‘Tamam, bu’ dedi. ‘Böbrek ağrısı için gelmişti. İğne vurduk.’

‘Halil’in adresini öğrenebilir miyim?’ dedim.

‘Tabii’ dedi.” (Yaşmut, 2019: 198).

Diyalog yöntemiyle konuşturulan roman kişilerinin üsluplarından sosyo-kültürel durumları öğrenilir. Galip ile Murat’ın babası arasında geçen diyalogda gece konu kültürü karşımıza çıkar.

“Nereden buldunuz bu kooperatifi?’ dedim.

‘Bir arkadaş tavsiye etti. İnşaatlarda çalışır. Daha önce bunların yanında çalışmış. Çok sağlamlarmış. Herkesi ev sahibi yapıyorlarmış.’ dedi.

‘İnsan para yatıracağı yeri önceden araştırmaz mı amca?’

‘Biz cahil insanlarız oğlum. Güvendik bir kere.’ (Yaşmut, 2019: s. 50).

1.3.7. İç Diyalog Tekniği

Bir bakıma bir iç konuşma olan iç diyalog tekniği roman karakterlerinin karşısında biri varmışçasına kendi kendine konuşması, tartışmasıdır. İç diyalog, “roman

kahramanının, doğal olarak içinde bulunduğu duruma göre, kendi kendisiyle -sanki karşısında birisi varmış gibi konuşması, tartışmasıdır. İç diyalogu şekillendiren cümleler, gramer kurallarına uygun olarak vücut bulur. Cümlelere, genellikle konuşma havası hâkimdir” (Tekin, 2014: 259).

Yazar Başkomiser Galip’in merak edilen yönlerini, olaylar karşısındaki tutumunu, duygu ve düşüncelerini bu yöntemle açığa çıkarır. *Şarkılar Susunca* adlı romanda şarkıcı Özlem Çakır’ın ölümü üzerine toplanan meraklı kalabalık hakkındaki düşüncelerini bu yöntemle okuyucuya sunar:

“ *Başımı kaldırıp apartmanların üst katlarına baktım. Pencerelelere, balkonlara toplanmış meraklıların bakışları altındaydık. Hem ölümden ödünüz patlar, miraslarını afiyetle yediğiniz ana babalarınızın mezarlarını ziyaret etmek akıllarınıza bile gelmez hem de bir cinayet görmek için dayanılmaz bir istek duyarsınız. Onlara söylemedim bu düşüncelerimi.* ” (Yaşmut 2016: 39).

Romancının iç diyalog tekniğinden sık sık yararlanmasında Başkomiser Galip’in yalnız yaşayan bir figür olması da etkilidir. Düzenli gitmeyen ilişkilerinden dolayı zamanının çoğunu, özellikle akşamları, yalnız geçirdiği için kendi kendine konuşması garip karşılanmaz.

“ Telefonumu çıkarıp saatine baktım. Altı buçuğa geliyordu. Daha erkendi. Merkez’de biraz kestirebilirdim. Bir sigara zamanıydı artık. Cebimden çıkarıp yaktım. Soğuk havayla birlikte dumanı ciğerlerime doldurdum. Devriye arabalarının, çöp kamyonunun yanıp sönen mavi kırmızı ışıkları sokağın ölüm kokan havasını dağıtıyordu. Soğuk bir Şubat’ın on beşinde işlenen bu cinayeti düşünerek otomobilime yürürken, “ Beyoğlu! Gündüzleri dost, geceleri katilsin” dedim.” (Yaşmut, 2019: 21).

1.3.8. İç Monolog Tekniği

Kahramanın psikolojisini, iç dünyasını, aklından geçenleri aktarmak için kullanılan bu teknik, “okuyucuyu, kahramanın iç dünyasıyla karşı karşıya getiren bir yöntemdir. Yöntemin uygulandığı bölümlerde yazarın varlığı ortadan kalkar; muhtemel yorum ve açıklamalar okuyucuya bırakılır” (Tekin, 2014: 264).

İç monologda kişi karşısında biri varmış gibi konuşur, bu nedenle dil konuşma diline yakındır ve konuşmalar dil bilgisi kurallarına uygun olarak gerçekleşir. “Bu yöntemin uygulandığı bölümlerde yazar aradan çekildiği için, anlatım yeni bir boyut kazanmakta, gerçeklik, doğal bir akışla kendini göstermektedir” (Tekin, 2014: 266).

Kişilerin iç dünyalarını, düşüncelerini aracısız olarak okura aktarma imkânı sağlayan iç monolog tekniğini yazar romanlarında kullanmıştır. Olay ağırlıklı romanlarda

yazar, görülmeyen ve farkına varılmayan birçok ayrıntıya iç monolog tekniği ile dikkat çeker. *Beni Yavaş Öldür* adlı eserde Galip'in katilin kim olduğunu zihninden sorguladığını görmekteyiz:

“Katil Hakan'dı. Gerçek ortadaydı. Burnumun dibindeki adam ve daha da vahimi doktorum, katildi. Bu herifin katil olduğunu nasıl da sezememiştim! Ama o kitaptaki imzayı fark edinceye kadar nereden bilecektim! Hakan bu kadınları nereden tanıyordu peki? Bu kadınları öldürmesinin bir nedeni olmalıydı. Acaba Berk'i tedavi ederken çocuğun hikâyesinden mi etkilenmişti? İçinde de böyle bir gizli arzu varsa tedavi sırasında bu arzu gün ışığına çıkmış olabilirdi? Kanıt bulmalıydım. Yalnızca imza benzerlikleri Hakan'ın suçlu olduğunu ispatlamazdı.” (Yaşmut, 2019: 287).

Başkomiser Galip, görevini hakkıyla yerine getiren bir polistir. Ama yasaların adaleti sağlamakta yeterli olmadığını, verilen cezaların caydırıcı olmadığı için de suç oranının hiçbir zaman bitmeyeceğini düşünür. *Şarkılar Susunca* adlı romanda bu düşüncelerini iç monolog tekniği ile dile getirir:

“İnanılacak gibi değildi! Nasıl bir adaletti bu? Biz yakalıyoruz ama yetkililer, yok delil yetersizliğiymiş, yok yaşı ufakmış gibi sudan bahanelerle salıveriyorlar sokaklara. Tekrar suç işliyorlar, birilerinin ocağı sönüyor, tekrar yakalıyoruz, tekrar bırakılıyorlar. Biz yakalıyoruz, adamlar bırakıyor, biz yakalamaktan bıkmıyoruz, onlar bırakmaktan. Kısır döngü olmuş bu. Bunu bilen bazı açık gözler de adaleti kendileri sağlamaya çalışıyorlar. Kendi tabancalarıyla. Bu düşüncelerin daha fazla canımı sıkmaması için kendimi spora verdi.” (Yaşmut, 2016: 158).

1.3.9. Mektup Tekniği

Türk edebiyatında bazı yazarlar mektuplardan oluşan romanlar kaleme almıştır. Halide Edip'in *Handan*, Reşat Nuri Güntekin'in *Bir Kadın Düşmanı* ve Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın *Mutallaka* ve *Sevda Peşinde* adlı romanları bunlardan birkaçıdır. Ayrıca, Ömer Seyfettin'in bazı hikâyeleri (*Bahar ve Kelebekler* vb.), mektup biçiminde kaleme alınmıştır.

Mektup tekniği, karakterlerin birbirleri arasında yazışmaları veya karşılık beklemeden kendi duygu ve düşüncelerini mektup formatında ifade ettiği bir tekniktir. Mektup tekniğinin romanda kullanılması, romandaki anlatış çeşnisi bakımından önem taşır. Hikâye tek bir mektuptan oluşabileceği gibi kahramanların karşılıklı mektuplarından da oluşabilir (Kolcu, 2015,42). Mektup tekniğinde karakterlerin karşılıklı yazışmaları farklı bakış açılarını kullanma olanağı sağlar (Tekin, 2014, 246).

Yaşmut, *Felsefe Cinayetleri* adlı eserde mektup tekniğini kullanmıştır. İşlenen tüm cinayetlerin katili olan Ümit Demir'in arkadaşı Selçuk Işık'a gönderdiği mektup cinayetlerin neden ve nasıl işlendiğini açıklayan en önemli delil olmuştur:

“ Sevgili Dostum,

Hiç unutmam seni tanıdığım günü, samimiyetini ve içtenliğini. Ben ne kadar asabi, kavgacı ve sinirliysen sen de bir o kadar anlayışlı, sakin, dingin ve sabırlıydın. Sen beni dengeleyen diğer yarımısın.

Hülya’yla tanıştığımız gün sanki bunun ispatı gibi. O lavuk, Hülya’yı rahatsız ettiğinde sen onunla konuşmaya çalışırken nasıl da çakmışım ona yumruğu iki kaşının ortasından. Yumruk her şeyi çözer Selçuk. Hülya’nın kahkahası hala kulaklarımda. İnanamaz gözlerle bakmıştı ikimize de. İkimizin yanağına kondurduğu teşekkür öpücükleri ve kollarımıza girip durmadan kıkırdaması dün gibi. Hep bir yarımız eksikti sanki, Hülya geldi ve tamamlandık...” (Yaşmut, 2021: 275).

1.3.10. Leitmotiv Tekniği

Edebî eserde vurgulanmak istenen olay, kavram, düşünce, ifade, tavır, kelime veya kelime grubunun vurgunun yoğunluğuna göre tekrar edilmesi olarak tanımlanan leitmotiv tekniğiyle metin içerisinde bir akıcılık yaratılır ve metinde estetik tarzda bir ritim oluşturulur. Yazar bazı roman kişilerini, okura hatırlatmak için, okurun hafızasında diğer roman figürlerinden farklı şekilde yer etmesini sağlamak için bu tekniği kullanmıştır. *Şarkılar Susunca* adlı romanda Galip’in Tarlabası’ndan aldığı iki serseriden biri konuşurken sürekli “*adamım*” ifadesini tekrarlamıştır:

“Adamım çek kenara, sikelim.”

Metal bir şey parladı. Bıçak.

Arkaya atıldım, elinden bıçağı kaptım. ‘Ver, ulan onu. Ne işi var sende?’

‘Senin olsun adamım. Ben de çok var.’

Serdar, ‘Kaç kişiyi deldiniz bununla?’

‘Bununla yalnız imza atarız adamım.’

Herif kendi kendine bir şeyler mırıldanmaya başladı.

‘Ne oldu? Dedim. ‘Ne diyorsun?’

‘Aklıma babam geldi. Kafam attı gene.’

‘Ne oldu babana?’

‘Aynasızlara güven olmaz, diyor moruk.’

‘Ne? Baban biliyor mu bu akşamı?’ dedim hiddetle.

‘Biliyor adamım.’ (Yaşmut, 2016: 88).

Başkomiser Galip her romanda kendi leitmotivi olan bazı sözcükleri dile getirir: “ *Başkomiser Galip, eyvallah, yeni bir cinayet var, naber, amirim, boku çıktı, has siktir...* ” Galip, tekrarladığı bu satırlarla kendini tanıtır ve hatırlatır. Yeni bir cinayet haberi geldiğinde, başı sıkıştığında, bir suçlu peşinden koşarken bu kelimeleri çeşitli sebeplerle tekrar eder.

1.4. ANLATICI VE BAKIŞ AÇISI

Anlatma esasına bağlı türlerin, tabiatı itibariyle iki temel özelliği taşıması beklenir. Bunlardan ilki anlatılacak bir vakanın varlığı, diğeri ise bu vakayı okuyucuya iletecek olan bir anlatıcıdır. Romanı anlatan “ *romanda geçen tüm olan biteni, kişileri, davranışlarını, düşünce, duygu ve hayallerini, çevreyi, mekânı, zamanı; kısaca romanda bulunan her şeyi okuyucuya aktaran, sunan kişidir.*” (Çetin, 2008: 105). Romanda anlatıcı kadar önemli olan bir diğerk kavram da bakış açısıdır. Bakış açısı, vaka zincirlerinin, mekân, zaman, şahıs kadrosu gibi unsurların kim tarafından görüldüğü, idrak edildiği ve kime nakledildiği sorularının cevabıdır. Anlatma esasına bağlı edebi eserlerde mühim bir yeri olan ve diğerk unsurları çevresinde toplayan vaka zincirinin şekli, başlangıç ve bitiş noktası, büyük ölçüde bakış açısına bağlıdır. “*Eserde şahısların teşekkülü ve tanıtılması, mekânın tasviri gibi konularda da üzerinde durulacak unsurlardan biri bakış açısıdır.*” (Aktaş, 2015: 76-78).

Anlatmaya bağlı her edebî eserde olduğu gibi Çağatay Yaşmut’un romanlarında da bir anlatıcı vardır. Yaşmut’un romanlarının konusu, Galip adındaki bir başkomiserin başından geçenlerdir. Hikâyeyi anlatan anlatıcı konumundaki kişi de eserlerin ana kahramanı olan Başkomiser Galip’tir. Eserlere onun bakış açısı hâkimdir. Romanda olan biten bütün hadiseleri, roman kişilerini, onların düşünce, davranış, his ve hayallerini, mekânı, zamanı, başka bir deyişle romana ait her şeyi onun ağzından dinleriz. *Beyoğlu Çıkmazı, Şarkılar Susunca, Beni Yavaş Öldür, Kadıköy Cinayetleri, Moda Cinayetleri, Felsefe Cinayetleri* adlı romanlarda anlatıcı görevini üstlenen Başkomiser Galip de bir kurgu ürünüdür.

Başkomiser Galip, vakayı anlatan ve yaşayan biridir. Olaylar 1. tekil şahıs ağızıyla anlatılır. Esere hâkim bakış açısı, kahraman-anlatıcı bakış açısıdır. Yazar, kahraman anlatıcıyı mizaç ve kültür düzeyine uygun düşen kelime ve cümlelerle okurun karşısına çıkarır. Başkomiser Galip’in edindiği tecrübeler sebebiyle olaylara yaklaşımı ve olayları nakletme şekli sırtacak türden değildir. Galip’in kişisel donanımı eserin dil ve üslubunu da etkiler. Görmüş geçirmiş bir şahıs olan Galip, olayların neticesini de önceden sezebilmektedir. Ahmet Saygun ile derin devlet hakkında yüzleştikleri bölümde Ahmet Saygun’u öldürülebilecekleri konusunda uyarmış nitekim emniyet amiri intihar süsü verilerek öldürülmüştür.

“Korkuyorsan hemen görev yerini değiştirelim Galip.

‘Yok amirim korkmak değil de iş sadece bunları temizlemekle bitmiyor ki. Bunların arkasındaki adamlar ne olacak?’

‘Hepsinin ipliğini pazara çıkaracağım. Bu adamlar adaleti engellediler. Bu ülkede kimse kendi adaletini sağlayamaz. Devlet var.’

‘Devlet var da, bunlar da devlet amirim.’

‘Bunlar devlet içine çöreklenmiş çeteler. Esas devlet bizim bağlı olduğumuz, kanunların dışına çıkmayıdır.’”

“Yeraltı dünyasıyla politikacıların ve polislerin aralarında bağlantı olduğunu biliyordum. Pastayı paylaşırlardı. Bunu sadece ben değil herkes Susurluk’ta öğrenmişti. şimdi Ahmet Saygun bu ilişkiyi ortaya çıkartmaya çalışıyordu.” (Yaşmut, 2021: 98).

(...)

“Ahmet Saygun’un Taşdelen’deki oturduğu siteye giderken kafam allak bullaktı. Yol bir türlü bitmek bilmiyordu. Gaza bastıkça basıyordum; yüz otuz yüz kırk ama sanki yerimde sayıyordum. Yol ıslak olduğu için arabanın kıcı her virajda savruluyordu ama umurumda değildi. Tabancasıyla intihar etmiş. Aklım hafsalam almıyordu. Kesin bu puştlar yarın savcılığa gideceğimizi öğrendiler ve adamı temizleyip intihar süsü verdiler. Bunun başka bir açıklaması olamazdı. Yoksa konuştuğumuzdan beri ne olmuştu da adam hayatına son vermişti.” (Yaşmut, 2021: 114).

Kahraman-anlatıcı bakış ačíısıyla Bařkomiser Galip, yalnızca gördüğü, duyduğu ve sezinlediği anlar hakkında bilgiler verebilir. Kapalı kapılar ardındaki olaylar hakkında fikir sahibi değildir. Tecrübesine dayanarak, neden-sonuç ilişkisi içinde yorumlar yapar. *Beyoęlu Çıkmazı* adlı romanda mantık yürüterek neden sonuç ilişkisi içinde olayları açıklar:

“Murat’ı öldürdüğün akşam elini kestir. O kadar hıncın vardı ki ona karşı, olay mahallinde kan bıraktığını fark etmedin. Elini sıkı kesmiştin. Kanama vardı. Kasımpaşa’daki polikliniğe gittin ama ne tesadüf ki Osman’da oradaydı. Böbrek ağrısı çekiyordu ve iğne vurdurmaya gelmişti. Ertesi gün Murat’ın öldüğünü öğrendi ve seni hatırlaması uzun sürmedi. Anladığım kadarıyla Nazan’a olan aşkını o da biliyordu. Defterlere ‘Aşık’ yazacak kadar iyi biliyordu. Tabii Murat’a olan düşmanlığını da. Cinayeti senin işlediğini anladı. şantaja başladı. Ama biraz açęözlölük yaptı, değil mi Halil? Çok istedi. Canını tehlikeye atacak kadar çok istedi. Bu yüzden onu da temizledin.

‘Delil yok elinizde.’

‘Olmaz olur mu Halil, hiç olmaz olur mu? Sen olay mahallinde delil bırakarak bizlere çok yardımcı oldun.’ (Yaşmut, 2019: 203).

Yaşmut’un romanlarında anlatıcı, gidip gördüğü mekânları ve tanışıp konuştuğu kişileri, zihinsel becerisiyle tanıtır. Olayların, kişilerin ve mekânların ayrıntıları kahramanın ağzından öğrenilir. *şarkılar Susunca* adlı romanda öldürölen şarkıcı Özlem Çakır’ın eski sevgilisi Sinan Yüce’nin babası Orhan Yüce’nin çalışma ortamını ve fiziki özellikleri gören Galip’in adam hakkındaki olumsuz görüşleri ilerleyen günlerde Galip’in haklı olduğunu gösterir.

“Merdivenden bir kat yukarıya geniş bir asma kata çıktık. Masanın üzerindeki dergilerle ilgilenen adam başını kaldırıp meraklı gözlerle bizi süzdü. Donuk mavi gözleri hiç hoşuma gitmedi. Altmışlarında, beyaz saçlı, geniş yüzlüydü. Yaşına rağmen yakışıklı sayılabilecek yüz hatlarına sahipti.

Dergilere göz ucuyla baktım. Moda dergileriydi, sayfaları bir sürü kadın pozlarıyla doluydu.

“Polis dedim. ‘Oğlunuzu arıyoruz’.”

Adamın göz bebeklerine bir hainlik yerleşti.

Tavırlarında bir kasıtlılık, bir ukalalık sesleri seziniyordum. Paranın gücüne güvenen insanlarda gözlemlediğim azamet ve hükmetme tavrı vardı adamda.

(...)

“Bu insanlarda her türlü sapkınlık mevcuttur. İçleri korkunç bir kötülükle kaplıdır. Bütün iğrençlikleri sadist zevkleri için yaparlar. Hiç kimseye merhamet etmezler. İşin en korkunç yanı da bu kişilerin aramızda sıradan bir hayat sürmeleri. Tıpkı bizler gibi. Polislik hayatımda böyle olaylarla pek karşılaştım diyemem. Ama bu Orhan denilen sapığı içeri tıkmak için elimden geleni yapacağım. Bu psikopatları toplum içinde barındırmayacağım.” (Yaşmut, 2016: 270).

Kahraman-anlatıcı diğer figürlerin duygu ve düşüncelerine nüfuz edebilmek için sürekli diyalog hâlidir. Figürler, kahraman-anlatıcı ile yaptıkları bir sohbet esnasında mazideki anılarını hatırlar ve zamanda geriye dönerler. *Moda Cinayetleri* adlı eserde öldürülen Pelin Aksoy’un yakın arkadaşı Arzu, Galip’e verdiği ifadede Pelin’in geçmişine dair başkomiserin bilmediklerini anlatır:

“Pelin’in annesiyle babası Pelin çok küçükken ayrılmışlar. Pelin liseye giderken annesi yeniden evlendi. Bir gün, üvey babası Pelin’i yaşlıca bir adamla otele girerken görmüş. Tabii, durumu hemen anlamış. Sonraki günlerde, bu sırrını annesine söyleyeceği tehdidiyle yavşamaya başlamış. Bir gün, evde yalnızlarken ona tecavüz etmiş.”

Arzu bunları anlatırken yüzü öyle nefretle çarpılıyordu ki, sözcükler ağzından çatallanarak çıkıyordu.

“Eğer aralarında olanları annesine yetiştirirse, o da Pelin’in fahişelik yaptığını dünya aleme yayacağı tehdidini savurmuş. Pelin de mecbur sesini çıkaramamış. Pelin sustukça, aşağılık herif onu daha sık rahatsız etmeye başlamış. Bir gün Pelin’in annesi ikisini yatakta yakalamış. Adamı evden kovmuş. Bunun üzerine, Pelin üvey babasıyla aralarındaki olan biten her şeyi annesine anlatmış. Annesi onu bir psikoloğa götürmüş.”

(...)

“ ‘Sizce cinayetleri Ali Öztürk işlemiş olabilir mi?’

‘Ali mi? Ama bu çok saçma. Ali’nin, Aziz’i öldürmesini anlarım ama Pelin’i niye öldürsün ki?’

‘Eğer Pelin, kocasına olan hislerini Ali Öztürk’e anlatmışsa ve kocasından ayrılmayacağını söylemişse, Ali Öztürk pekâlâ intikam almak isteyebilir ve ikisini de öldürtmüş olabilir.’

‘Hiç zannetmiyorum. Söylediğim gibi, Ali, Pelin’e sırlıslıkla aşıktı.’

Bir süre konuşmadan oturduk, denizi seyrettik.” (Yaşmut, 2018: 348).

Küçükken yaşadığı travmalar Pelin’i baya etkilemiş, Aziz Aksoy’la evliliği de onun yaşlı adamlarla beraber olmasına engel olamamıştır. Randevu evinde tanıştığı Ali Öztürk’le olan ilişkisi kullanılan diyalog yöntemiyle ve geriye dönüş teknikleriyle açığa çıkar.

Kahraman anlatıcı olayları yaşayan ve gören kişi olduğundan vakayı doğrudan aktarır ve okuyucu ile aynı anda vakanın gidişatına şahit olur. Bir sonraki bölüm hakkında bilgi sahibi olmayan kahraman-anlatıcı ipuçlarını okuyucu ile aynı anda toplar. Bu da

eserlerde sürükleyiciliği artırır. Olup biten her şey kahramanın gözünden aktarıldığı için yazarın esere müdahalesi de azalır. Böylece olaylar gerçek hayattakine benzer şekilde ilerler. *Moda Cinayetleri* adlı eserde Galip'in ayrılmak istediği kız arkadaşı Oya banyoda intihar eder. Banyoya giren Galip feci manzarayla karşılaşır. Galip, ayrıntıları anlatırken içinde bulunduğu durumu aynen nakleder:

“ Eve bir sessizlik çöktü. Hiçbir şey düşünmeden oturdum. Uzun bir süre oturdum. Oya banyodan çıkana kadar yerimden kalkmadım. Ama Oya banyodan çıkmadı.

‘ Oya’ dedim banyonun kapısına giderek, kapıyı tıklattım.’

Tuvaletten su sesi gelmiyordu. İçeride hayat belirtisi de yoktu. Kapıyı yine tıklattım.

‘ Oya.’

Tuvaletten çıkmış mıydı yoksa? Önce yatak odasına ve balkona, sonra küçük odaya baktım. Hayır, hiçbir yerde yoktu. Tuvaletin kapısına geri geldim.

‘ Niye cevap vermiyorsun? Açıyorum kapıyı.’

‘ Çıkıyorum ya da ‘Siktir git!’ veya ‘Rahat bırak beni!’ gibi sözler bekledim. Beklediğim sözlerin hiçbirini duyamadım.

Kapıyı açtım. Açamadım. Kapı kilitliydi.

O anda Oya’nın çok önceden söylediği bir sözü hatırlayınca beynimden vurulmuşu döndüm: ‘Beni terk edersen intihar ederim Galip!’

Kapıyı yumruklayarak, ‘Oya’ diye bağırıp evi inlettim. ‘Açsana şu lanet kapıyı, yoksa kıracağım!’

Birkaç adım geri gittim, ‘Bak, kapıyı kırıyorum, kapının arkasında duruyorsan kenara çekil.’ Elli yıllık apartmanın banyo kapısını kırmak için geri gidip güç almaya gerek yoktu. Bir tekmeyle kapı menteşeleri ile birlikte fırladı. Banyoya girdiğimde lavabonun üzeri karman çormandı. Sonra yerdeki kanı ve onu gördüm. Görmez olaydım!

O anda Oya’nın bahsettiği kurşunun nereden geldiğini anladım! Oya küvetin içine boylu boyunca uzanmıştı yıkanmıyordu ama başını küvetin kenarına yaslamıştı. Gözleri kapalıydı göğsü hırıldıyordu. Sol kolunu küvetten sarkıtmıştı. Bileğinden fişkıran kan küvetten taş zemine yayılmış yerdeki usturanın yanında bir nehir gibi banyonun ortasında doğru akıyordu.” (Yaşmut, 2018: 37).

Kahraman-anlatıcının tek bir kişinin bakış açısı hâkimiyetinden kaynaklı tekdüzeliği hafifletmek için kullandığı diyalog tekniği eserlerde sıkça karşımıza çıkmaktadır. Örneğin *Şarkılar Susunca* adlı romanda dedektif, diğer kahramanlarla sürekli diyalog haline girmiş ve olay hakkında bilgi almıştır. Bu nedenle de dedektif, bilgi almak için vakada yer alan diğer figürlerle karşılıklı diyaloga girer:

““Siz Özlem'i tanıyor muydunuz? Dedim.

‘Topu topu birkaç kez Bahadır'ın yanında gördüm. Pek tanıyordum denilemez.’

‘Nedir hikâye?’

‘Bir süre çıktılar. Bahadır kendini çok kaptırmıştı. Kıza aşık oldu. Bence yanlış kişiyle dolaşıyordu. Bahadır yakışıklı bir çocuktü. Ama çok duygusaldı. Bu kız ona göre değildi.’

‘Neden böyle bir kaniya vardınız?’

‘Kız çok gösterişliydi. Çok havalıydı. Şarkı söylüyordu. Çalıştığı ortamlar, çalışma saatleri uygunsuzdu... Aslında bizim gibi insanlar için fazla renkli bir hayatı vardı. Fazla tehlikeli.’

‘Tehlikeli derken?’

‘Bu hayatı yaşıyan insanların arkalarında bir sürü belalı vardır. Birileri göz koyar. Birileri para akıtır. Sağlam hayat değildir. Kızın sonunu gördünüz işte. Katili kimmiş?’

‘Serserinin teki. Devam edin lütfen’ dedim.

‘Bahadır bir süre sonra bu kızın yanına taşındı. Aklı tamamen Özlem'deydi. İşe geç gelmeler falan başladı.’

‘ Ciddi âşık olmuş.’

‘Sonra beklenen son gerçekleşti. Kız Bahadır'ı terk etti.

‘Yazık.’

‘Bahadır’ın evindeki bütün eşyalarını, kız arkadaşıyla, şu öldürülen kızla, ailesinin evine gönderdi. Bu olay Bahadır'ı çok yaraladı.’

‘Hatice'yi nereden tanıyorsunuz?’

‘Bir gece kulüpte rastlaşmıştık. Bahadır'la Özlem'in yanında takılıyordu.’

‘Terk edilince Bahadır da intihar etti.’

‘Yıkılmıştı. Bir türlü kendini toparlayamadı.’

‘Ailesi yardımcı olmadı mı?’

‘Yaşlı insanlar onlar ne yapsın?’ (Yaşmut, 2016: 318).

Romanlarda daima kahraman-anlatıcı göz önündedir. Bu nedenle de okur en fazla onun sesini duyar. Her ne kadar diyalog tekniği kullanılarak diğer figürlerin de konuşmaları sağlanmış olsa bile eserdeki hâkim ses merkezî figüre aittir. *Moda Cinayetleri* adlı romandaki mekânlar kahraman anlatıcının bakış açısıyla okura sunulmuştur. Ancak yazar, mekânların tanıtımını ve tasvirini yaparken kahramanın duygularını işe karıştırmamıştır:

“Duvara monte edilmiş dev televizyonun karşısına yarım ay biçiminde, üstü yastık dolu büyük, gri desenli bir koltuk konmuştu. Koltuğun iki yanında birer berjer ve berjerlerin ayak ucunda da kare şeklinde puflar duruyordu. Büyük koltuğun arkasında antika olduğu belli, hantal bir yemek odası takımı vardı. Büfenin içine gümüşler yerleştirilmişti. Üzerindeyse gümüş çerçevelerde maktulün ve karısının birlikte çekirilmiş, gülümseyen, mutlu olduklarını belli eden fotoğrafları duruyordu. Kadın çok güzel ve çok gençti. Artık aramızda olmadığına üzüldüm. Pencerenin önünde karşılıklı iki berjer daha vardı. Berjerlerin arasında yuvarlak bir sehpa duruyordu. Konsolun üzerinde bir sürü süs eşyası göze çarpıyordu. Vazolar, filler, büyük nazar boncukları... Duvarlara tabiat manzaralı yağlı boya tablolar asılmıştı. Tavandan büyük bir kristal avize sarkıyordu. Pencerenin köşesinde de uzun bir aplik dikiliyordu.” (Yaşmut, 2018: 62).

Bazı durumlarda yazar, anlatıcı pozisyonundaki Başkomiser Galip’e, güçlü tahminlerde ve hükümlerde bulunacak zeminler hazırlar. Kahramana-anlatıcı, her şeyi bilen bir portre çizer:

“Savcı benim fikrimi de anlamak istermiş gibi bana baktı.

‘ Siz bilirsiniz savcım. Ama iki eylemin aynı tarzda olmaması kuşku uyandırıcı.’ Ne demek istiyorsun? Dedi Mümtaz.

‘ Şefik Gören'in sessizce iki kurşunla işini bitiriyorlar ama kardeşi Tayfun Gören’e neredeyse bir ton mermi sıkıyorlar. Ben bunun nedenini anlamadım.’ (Yaşmut, 2021: 65).

Başkomiser Galip, eserin vakasını hem yaşar hem de anlatır. Hem anlatıcı hem de romanın kurgusunu şekillendiren kişi olması eserlerin gerçeklik duygusunu pekiştirmektedir. Her ne kadar dar ve kısıtlı bir anlatıma sahip olsa da kahraman-anlatıcının bakış açısı okura samimi gelir ve eserlere de samimi ve doğal bir hava verir.

1.5. ZAMAN

Romanın önemli öğelerinden biri zamandır. Çünkü kurmaca bir dünyanın teşekkülü zamana muhtaçtır. Zamanın iyi kurgulanmadığı eserde yapı dağınıktır. Anlatmaya bağlı hemen her edebî eserde yer alan zaman unsuru “romanda kendisine yer verilen olayların geçtiği, olup bittiği, cereyan ettiği nesnel, vaka ve anlatma zaman dilimlerini karşılayan bir kavramdır.” (Çetin, 2008: 128). Belirli süreçlere göre, olayların zamanını ve anlatım içindeki dizilişini gösteren zaman, olay örgüsü düzleminin aydınlatılmasına katkı sağlayarak metindeki duygu ve düşünce dünyasına yönelik oluşumları sergiler. Çağatay Yaşmut için polisiye romanın eylemci ve akılcı bir içeriği olmalıdır ve roman gerçek dünyadan kopuk olmamalıdır. Bu nedenle yazar, kurmaca bir yapıya sahip olan metinlerinde gerçeklik algısını pekiştirmek amacıyla dış dünyada karşılığı olan nesnel zamanda, olayları ve kişileri oluşturur. Yazar, “takvime bağlı”, “gerçek zaman” ve “somut zaman” gibi adlandırmaları olan nesnel zamanın içinden, belirli bir zamanı vaka zamanı olarak kullanır. Yaşmut, olay ağırlıklı romanlarında nesnel zamanı tercih eder.

Çağatay Yaşmut’un romanları *Beyoğlu Çıkmazı*, *Şarkılar Susunca*, *Beni Yavaş Öldür*, *Kadıköy Cinayetleri*, *Moda Cinayetleri*, *Felsefe Cinayetleri*’nde olaylar belli bir zamanda meydana gelir ve sonuçlanır. Eserlerdeki vakanın oluş ve anlatış zamanı kesin ve net tarihlerle gösterilmese de takvim karşılığı olan zamanlardır. Yazar romanlarında zaman sistemini hemen hemen aynı usule göre uygulamıştır. Altı romandaki zaman kavramını tek tek ele alacağız.

Beyoğlu Çıkmazı adlı eserde vaka zamanı yaklaşık on gündür. Perşembe sabaha karşı Galip’e Serdar’dan bir telefon gelir ve olaylar başlar. Eserin son gününde de olaylar çözülür. Yazar eserdeki olayların geçtiği günleri belirtir. Olayların hangi gün yaşandığını şu satırlardan öğrenmekteyiz: “*Pazartesi sabah kooperatifin yolunu tuttum.*” (Yaşmut, 2019: 102).

Yazar romanda vaka zamanının hangi yılda gerçekleştiğini gün ay yıl şeklinde kesin olarak vermez ama eserde bir yerde cinayetlerin şubat ayında işlendiğini söyler: “

Soğuk bir Şubat'ın on beşinde işlenen bu cinayeti düşünerek otomobilime yürürken, 'Beyoğlu! Gündüzleri dost, geceleri katilsin' dedim.” (Yaşmut, 2019: 21).

Yazar eserde sık sık kozmik zaman ifadelerine de yer verir:

“Merkezde biraz daha oyalandıktan sonra öğleye doğru emniyetten çıktım.” (Yaşmut, 2019: 24).

“Akşam statta üşümemek için çok sıkı giyindim.” (Yaşmut, 2019: 98).

Yazar tüm romanlarında olduğu gibi bu romanında da geriye dönüş tekniğini kullanır. Romanın anlatıcısı Başkomiser Galip, kimi zaman olayları açıklığa kavuşturmak için şimdiki zamandan yıllar öncesine uzanarak bilgi verir:

“ Muharrem ile nasıl tanıştınız?’ dedim.

‘Adana’da gece kulübünde çalışıyordum. Bir akşam bu geldi. Masasına çağırttı beni. Gittim. Oturduk, konuştuk.” (Yaşmut, 2019: 45).

Murat’ın kız arkadaşı Nazan’ın ifadesini alırken şüpheli Muharrem ile Nazan’ın nasıl tanıştıklarını anlattığı kısımlarda zamanda geriye gider. Böylece yazar eserin tek düze ilerlemesini engellemiş olur.

Şarkılar Susunca adlı romanda vaka zamanı yaklaşık iki haftadır. Eserde cuma günü Deve Kadir lakaplı hırsız bir serserinin yakalanmasıyla başlayan olaylar cumartesi günü işlenen şarkıcı Özlem Çakır cinayeti ile devam eder. Kadir ile öldürülen kişiler arasındaki bağlantı ise vakanın sonuçlandığı eserin son gününde belli olur.

Yazar eserde cinayetlerin işlendiği tarihi ay gün yıl şeklinde net olarak vermese de cinayetin hangi gün işlendiğini belirtmiştir:

“ Cumartesi sabaha karşı öldürüldü. Selçuk’u bulmamız gerek.” (Yaşmut, 2016: 170).

Cinayetin kaçta işlendiğini ise olay yeri inceleme şefi Necati’den öğreniriz: *“ Sabaha karşı dört ile altı arası.”* (Yaşmut, 2016: 41). Ayrıca yazar vaka zamanını kesin olarak vermese de olayın kışın geçtiğini kozmik zaman ifadelerinden anlarız: *“ Malum sabah erken kalkıyoruz. Hem bu kış kıyamette yapacak bir şey de yok. Bir sahil var ama orası da kışın buz gibi oluyor.”* (Yaşmut, 2016: 59).

Yazar bu eserinde de geriye dönüş tekniğini kullanır ve romanın anlatıcısı olan kahraman veya diğer figürler olayları açıklığa kavuşturmak için şimdiki zamandan daha önceki zamanlara uzanarak bilgi verir:

“ Haa! Bu arada, Adnan’ın annesi, Müzeyyen Hanım, yani Sinan’ın üvey annesi geçen hafta intihar etti.” (Yaşmut, 2016: 123).

Yazar, dedektifi etkileyen ve hafızasında yer eden can alıcı anları zamanda oynamalar yaparak tekrar gün yüzüne çıkarır. Böylece kronolojik giden olay akışı kesilir ve gerekli hatırlatmalar yapılır. Eserde Sinan Yüce’nin evinden çıkan kadını trafikteki yaşadığı bir olay sonunda hatırlar:

“ İstiklal Caddesi’ne girdiğimizde zihnimde bir şimşek çaktı. Yunan kültürüne hayran Hayri Bey’in bilmediği bir şeyi ben biliyordum. Hayri Bey’in siyah kısa saçlı ama bir zamanlar sarışın ve uzun saçlı olan, BMW kullanan afet karısı güpegündüz Sinan’ın evinde Sinan’la kırıştırıyordu!” (Yaşmut, 2016:131).

Yaşmut, iki romanında olduğu gibi net bir tarih vermekten kaçınmaz ve *Beni Yavaş Öldür* adlı romanda vaka zamanının hangi yılda ve ayda gerçekleştiğini okuyucuya verir:

“ Takvimler 2009 yılının Ocak ayını gösteriyordu. Bu soğuk kış sabahında yağmur hoyratça dövmeye başladı İstanbul’u. Yer Beyoğlu’ydu.” (Yaşmut, 2019: 12).

Ayakkabı boyacısı Memo’nun öldürülmesiyle başlayan olaylar ressam Aslı Gökçe, stilist Esra İnci, sanat danışmanı Füsün Ceren, güzel sanatlar fakültesi öğrencisi Berk’in öldürülmesiyle devam eder. İlk cinayet dışında diğerlerinin öldürülme tarihi kesin olarak verilmemekle birlikte cinayetler arasında çok zaman farkının olmadığı kozmik zaman ifadelerinden anlaşılmaktadır. Boyacı çocuk Memo’nun öldürülmesinin üzerinden bir hafta geçtikten sonra Aslı Gökçe’nin öldürüldüğü haberinin gelmesini şu satırlardan öğrenmekteyiz:

“ Beyoğlu bir pislikten temizlenmişti. Bundan sonraki günler huzurlu geçecekti. Gerçekten de bir hafta öyle geçti. Oysa ne kadar yanılmışım!” (Yaşmut, 2019: 66).

Yine eserde kozmik zaman ifadelerine sıkça yer verilir.

“ Vallaha gideli iki gün oldu. Ne zaman döneceğini bilemem. Onu içeriye sorun isterseniz.” (Yaşmut, 2019: 110).

Romanda vaka yaklaşık bir ay sürer. Boyacı çocuk Memo'nun öldürülmesinden bir hafta sonra seri cinayetler başlar. İlk olarak ressam Aslı Gökçe, daha sonra stilist Esra İnci: “ *Bu cinayeti bekliyordum. Manyağın biri, öykücü katili taklit ediyordu. Bu kesinleşmişti. Cumartesi gününe hızlı başlamıştık.*” (Yaşmut, 2019: 145). Cuma günü ise Tekinler Holdingin sanat danışmanı Füsün Ceren öldürülür. Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğrenci olan Berk'in, yazlığında öldürülmesi ise Füsün'un ölümünden yaklaşık bir hafta önce gerçekleştiğini şu ifadelerden anlamaktayız: “ *Ertesi gün OGS kayıtları elimize geldi. İki hafta önce Hakan'ın Audi'si Mahmutbey gişelerinden geçiş yapmış, sabaha karşı da geri dönmüştü.*” (Yaşmut, 2019: 293). Yukarıdaki örneklerden de anlaşılacağı üzere takvim zamanı hakkında kesin bilgi verilmeyen eserdeki olaylar yaklaşık bir ay gibi kısa sürede geçmektedir.

“ *Esra kocası öldürülünce evi terk edip yanıma taşınmak zorunda kaldı. Cevat denilen it, kızımı rahatsız etmeye başlamıştı. Abisi ölünce meydan ona kaldı. Hoş abisi hayattayken de Esra'yı rahat bırakmıyordu. Kızıma ahlaksız tekliflerde bulunuyordu. Sapık, sadistin biriydi.*” (Yaşmut, 2019: 152).

Yazar geriye dönüş tekniğini kullanarak öldürülen stilist Esra İnci'nin annesinden, cinayete ilgili işine yarayacak bilgileri alır.

Kadıköy Cinayetleri adlı eserde vaka zamanı yaklaşık iki haftadır. Şennur Yağcı adlı stilist kadının kesik başının bulunmasıyla başlayan cinayetler, Muzaffer Çakmak, Sevinç Güzel ve Öznur Gülay'ın öldürülmesiyle devam eder. Katil hepsiyle ortak noktası bulunan narkotik eski amiri Ekrem'dir. Romanda olayların hangi zamanda geçtiği gün ay yıl olarak verilmez ancak eserde geçen kozmik zaman ifadelerinden olayların bahar ayında gerçekleştiği anlaşılır:

“*İstanbul'a bahar gelmesine rağmen, bu sabah hava bulutluydu.*” (Yaşmut, 2019: 287).

“ *Bahar güneşi, sıcak yüzünü göstermeye başlamıştı. Bu da ortalığın mahşer yerine dönmesi için yeterli bir nedendi.*” (Yaşmut, 2019: 215).

Başkomiser Galip, kimi zaman olayları açıklığa kavuşturmak için anlatma zamanı olan “şimdiki halden” yıllar öncesine uzanarak okuyucuya bazı bilgiler verir. Örneğin sinema yazarı Sefa Şahin on yıl önce tabancayla adam yaralama suçundan bir yıl hapis cezası aldığını şu satırlarla anlatır: “ *Başımдан bir evlilik geçmişti. Karım beni aldatıyordu. Onu bir başkasıyla yatakta yakaladım, kendi evimde. Sinirlerime hakim*

olamayıp ikisini de öldürmek istedim, ama yapamadım. Adamı bacağından vurmakla yetindim.” (Yaşmut, 2019: 303). Böylece yazar, eserin tek düze bir şekilde ilerlemesini engeller.

Moda Cinayetleri adlı romanda vaka zamanı tam belli değildir. Soğuk bir Ocak akşamı Prof. Dr. Aziz Aksoy ve eşi Pelin Aksoy’un öldürülmesiyle başlayan olaylar yaklaşık on gün sürer. Eserdeki son günde vaka sonuçlanır. Yazar eserde net olarak gün ay yıl belirtmez. Sadece olayın ocak ayında gerçekleştiğini söyler. *“İstanbul’da soğuk bir Ocak akşamıydı.”* (Yaşmut, 2018: 10).

Eserde tetikçi Cahit Aydın’ı öldüren şüpheliler arasında Gebze’de bir site arazisi meselesi yüzünden gecekonducularla çıkan kavgada tabancayla öldürülen Hüseyin Kaya’nın babası Niyazi Kaya’nın ifadesi alınırken şimdiki halden geçmişe gider:

“ Bizim memlekette durumumuz iyiydi. Tarlamız vardı. Ekip biçiyorduk. Geçinip gidiyorduk. Sonra bizim amca çocukları geldiler, bu topraklar bizim, dediler. Eğer gözümün önünde tarlamı ekselerdi, onları tek tek çekip vurmam gerekecekti. Ben mahpusa girince çocuklar perişan olacaktı. Kan çıkmasını istemediğim için, ailecek kalkıp İstanbul’a Gebze’ye bizim marabaların yanına geldik. Ayrıca, terör davaları da vardı bizim köyde. Rahat değildik. Örgüt sürekli kapıya dayanıp çocuklarımızı dağa çıkarmak için tehdit edip duruyordu.” (Yaşmut, 2018: 193).

“ Öğleden sonra Çevik Kuvvet polisleri yine Emniyet’e girdi. TEM, İstihbarat, Narkotik, Bilişim ve Organize’den dört komiser, altı komiser yardımcısı, on iki memur gözüaltına alındı. Bu sefer hiçbir tantanayla karşılaşmadılar. İstihbarat Şube’ye de tutuklanan Hakkı Olcay’ın yerine Ankara İstihbarat Şube’den Münip Aydoslu adlı bir başkomiser atandı.” (Yaşmut, 2018: 264).

Yukarıdaki satırlarda geçen ifadelerde 2016 yılında gerçekleşen 15 Temmuz olaylarından sonra darbe girişiminde bulunacak şüpheli şahısların görev yerlerinin değiştirilip bazılarının da tutuklandığı anlaşılmaktadır. Eserin ilk basım tarihinin 2018 yılında olduğu düşünüldüğünde, romandaki vaka zamanının tahmini olarak 2016 ile 2018 yılları arasındaki bir zamana denk geldiğini söyleyebiliriz. Eserdeki mekânların tasviri, kişilerin birbirleriyle münasebetleri, kılık kıyafetleri, takvim zamanı ile uyumluluk içindedir. Yazarın 15 Temmuz olaylarına değinmesi ise romanın gerçek dünya ile olan organik bağının kuvvetlenmesini sağlamıştır. Ayrıca eserde kozmik zaman ifadeleri de sıkça geçmektedir.

“Cinayet ne zaman işlenmiş?”

‘Adli tabip ölümün yaklaşık on beş-on altı saat önce gerçekleştiğini söyledi.’

Saatime bakarak, ‘Demek oluyor ki, cinayet dün akşam yedi gibi işlenmiş.’
(Yaşmut, 2018: 62).

Felsefe Cinayetleri adlı eserde vaka zamanının hangi yılda gerçekleştiği tam olarak verilmesi de tüm cinayetlerin Ocak ayının her haftasının ilk pazartesi günü işlendiği verilmiştir. Akademisyen Selçuk Işık’ın hamile eşi Hülya Işık rahatsızlanıp ambulansla hastaneye kaldırıldığı sırada emniyet şeridini ihlal edip kazaya karışan dört araç yüzünden hastane yetiştirilemez ve 27 Ocak Pazartesi vefat eder.

“ *Geçen yıl 27 Ocak tarihinde saat 19:00 civarına D-100 Karayolu Küçükyalı mevkiinde zincirleme bir trafik kazası olup olmadığına bakabilir misin?*” (Yaşmut, 2021: 243). İfadelerinden kazanın tarihini anlamaktayız.

Kazada Hülya Işık’ın vefat etmesi ve eşi Selçuk Işık’ın aklını yitirip akıl hastanesine kaldırılması üzerine yakın arkadaşları Ümit Demir, kazaya karışan tüm sürücülerini bir yıl sonra Ocak ayının ilk, ikinci, üçüncü ve dördüncü haftası öldürür. Eserdeki olaylar yaklaşık bir ay gibi kısa sürede gerçekleşir.

Eserde geriye dönüşler, şimdiki zamandan geçmişe gitmeler sıkça görülmektedir. Tüm cinayetleri işleyen ve eserin sonunda kendini Serdar’a öldürten Ümit Demir’in, Selçuk’a yolladığı mektupta geçmişte Hülya, Selçuk ve Ümit arasında nasıl bir ilişki olduğu ve cinayetlerin sebebi anlatılır.

“ *Sevgili dostum,*

Hiç unutmam seni tanıdığım günü, samimiyetini ve içtenliğini. Ben ne kadar asabi, kavgacı ve sinirliysen sen de bir o kadar anlayışlı, sakın, dingin ve sabırlıydın. Sen beni dengeleyen bir yarımısın....” (Yaşmut, 2021: 273).

“ *Geçen sene Moda’da öldürülen Prof. Aziz Aksoy yok muydu?*” (Yaşmut, 2021: 200). *Felsefe Cinayetleri* adlı eserde geçen diyalogda olayların *Moda Cinayetleri* adlı romandaki olaylardan yaklaşık bir yıl sonra yaşandığını; *Moda Cinayetleri* adlı eserin 2016-2018 yılları arasında gerçekleştiğini, *Felsefe Cinayetleri* adlı eserin de ilk basımının 2021 yılında olduğunu göz önünde bulundurarak eserdeki olayların 2019-2021 yılları arasında gerçekleştiğini anlamaktayız.

1.6. MEKÂN

Mekân, “*daha çok karakterin üzerinde geliştiği, büyüdüğü, eylemde bulunduğu ve kendini gerçekleştirdiği sorunsal nitelikli bir yerdir. Romandaki mekân da anlatı*

kişilerine yine bir tür rahimlik görevi üstlenir.” (Korkmaz, 2017: 25). Roman figürlerinin doğdukları, büyüdükları ve yaşadıkları şehir ve çevreler, onların sosyal ve kültürel durumlarını ifade eder. Mekânlar karakterlerin eğitim durumları, ekonomik, kültürel yaşantıları, psikolojik durumları gibi pek çok yön hakkında bilgi verir. Genel anlamda romanlarda mekân “*vakanın varlık bulduğu yer, şahısların içinde yaşadıkları, kendi oluşlarını fark ettikleri alan*” (Narlı, 2002: 98) durumundadır. Bunun dışında, romanda mekân, “*kişilerin yer değiştirmelerini, görünümelerini, çevreyi algılayış biçimlerini, ruhsal durumlarını ve karakterlerini açıklama*” gibi değişik işlevlerde de kullanılır. (Sağlık, 2002: 141).

Olay örgüsünün yoğun olduğu romanlarda mekân unsuru bir fon yahut dekor olarak kullanılır. Mekân unsurlarının, vakanın ağırlık taşıdığı romanlarda arka planda kaldığı söylenebilir. Ancak Yaşmut’un olay ağırlıklı romanlarında mekânlar, dikkatleri üzerine çekecek ölçüde gerçekçi ve ön plandadır.

Şarkılar Susunca adlı romanda öldürülen şarkıcı Özlem Çakır’ın çalıştığı gece kulübünün sahibi ve eski sevgilisi Sinan Yüce’nin evinin detaylı tasviri başkahraman Galip’in gözünden aktarılır.

“Giriş dardı. Bir yanda aynalı bir ayakkabı dolabı vardı. Kaliteli bir şeye benziyordu. Tavana kadar uzananlardan değildi. Renkli renkli taşlarla döşenmiş zemine kilim milim serilmemişti. Merdivenlerden bir üst kata çıktık. Burası geniş ve ferah bir salona açılıyordu. Devasa boyutlardaki pencerelerden görünen boğaz manzarası tablo gibiydi. Koyu kahverengi parkelerin üzerine eski görünümlü ve tahminimce çok pahalı bir halı serilmişti. Gördüğüm en büyük halıydı. Boğazı davetkâr bir biçimde salona sokan pencerenin önüne sık ve gösterişli, büyük iki berjer koltuk konulmuştu. Üzerinde birkaç biblo, kristal bir küllük ve bir sigara paketi olan örtüsüz, yuvarlak bir sehpa, berjerlerin arasına yerleştirilmişti. Geniş bir üçlü koltuk kapının yanındaki duvara yaslanmıştı, koltuk yastıkları puf puf. Onun hemen yanında içki sehpa dikkati çekiyordu. Bir sürü içki şişesi, insanı baştan çıkaracak güzellikteydiler. Viskilerle selamlaştık. Bu manzaraya karşı içilmezdi de ne yapılır, dedim içimden.” (Yaşmut, 2016: 70, 71).

Kahraman anlatıcı olan yazar bulunduğu ortamda gördüklerini nesnel bir bakış açısıyla okuyucuya aktarır. Görmediği yerleri aktarmaz ve gördüklerine de öznel yorumunu katmaz. Yazar mekânları tasvir ederken nesnel olabilmeyi başarmıştır.

Şarkılar Susunca adlı romanda Tarlabası’nda bir tamirhaneye baskın düzenleyen Galip, kahraman-anlatıcı bakış açısına uygun şekilde öznel yorumlarını belirtmekten kaçınarak inandırıcı olmayı amaçlar.

“İki kanatlı paslı demir kapının önüne yığıldık. İki kişi kapının bir yanına, üç kişi diğer yanına mevzilendi. Kapı kilitli değildi. Hafifçe ittim. Gıcırta gelmedi. İki kanattan biri açıldı. Diğer kanat sabitti. Aradan başımı sokup içeriye göz gezdirdim. Büyük bir tamirhaneydi burası. Toz kokuyordu. İki külüstür otomobil müsveddesi uyukluyordu. Birinin kaputu yoktu. Karanlıkta çok fark edemedim ama galiba motoru da yoktu. Birbirine paralel kalın sütunlar iki sıra halinde, arkada ışıkları yanan yazıhaneye kadar uzanıyordu. Yazıhane karanlıkta

elmas gibi parlıyordu. Eğilerek içeri süzıldük. Her birimiz bir sütunun arkasına mevzilendi. Toz kokusu şiddetlendi. Tamirhane görüntüsündeki bu boktan mekan, sokaktan daha soğuktu. Yüksek tavadan lambalar sarkıyordu. Bir sütundan diğer sütuna geçerken yazıhaneden konuşmaları, gülmeleri de işitmeye başladık. Yazıhane, yaklaşık on beş yirmi basamaklı demir merdivenin ulaştığı, konteynırdan bozma bir odaydı. Beyaza boyanmıştı. Dört bir köşesinden demir ayakların üzerinde duruyordu. Ufak bir penceresi vardı. O pencereden içeride kaç kişi olduklarını göremiyorduk. Heriflerin bize yukarıdan ateş açması hiç hoş olmazdı. Bu yüzden bizim yukarıya çıkıp konteynıra dalmamız en doğru yoldu.” (Yaşmut, 2016: 228, 229).

“Gerçeklikten hareket eden romancıların inandırıcılık endişeleri olduğu için, mekân isimlerini ya açıkça söylerler veya özelliklerini gösterirler.” (Narlı, 2002: 101). Örneğin Başkomiser Galip’in ve diğer figürlerin gidip gördükleri, tecrübe ettikleri, haklarında bilgi sahibi oldukları mekânlar, dış dünyada da gerçekte var olan mekânlardır. *Beyoğlu Çıkmazı’nda* İngiliz Konsoloslugu, Galatasaray Lisesi, İstanbul’un Ataşehir semtinde bulunan Fauna Restaurant, İstiklal Caddesi, Taksim Meydanı; *Şarkılar Susunca’da* İstiklal Caddesi’ndeki Starbucks adlı kafe, Shell benzin istasyonu, Taksim İlk Yardım Hastanesi, Orhan Kemal Müzesi, Amerikan Hastanesi, Kadıköy semtindeki REXX Sineması; *Beni Yavaş Öldür’de* Beyoğlu semtinde bulunan Starbuck adlı kafe, Vakko isimli mağaza, Galatasaray Lisesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Teşvikiye Cami, Hilton Oteli, İstanbul Modern; *Kadıköy Cinayetleri’nde* Kadıköy Halk Eğitim Merkezi, Bahariye İlkokulu, Suadiye semtinde bulunan D&R adlı mağaza, Kadıköy semtinde bulunan Develi Et Lokantası, Moda Caddesi’nde bulunan Migros adlı market, İmam Adnan Sokak’taki Kaktüs adlı kafe, Mudocity adlı alış veriş merkezi, Şenesenevler adlı semtteki Çaykolik adlı mağaza; *Moda Cinayetleri’nde* Kadıköy semtinde Kadı Sofrası adlı restaurant, Yapı Kredi Yayınları, Moda semtinde bulunan Barış Manço Müzesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi; *Felsefe Cinayetleri’nde* Şenesenevler semtindeki Kahve Dünyası adlı kafe, Pendik Sahil Otel, İspark, Erenköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, Kadıköy semtinde bulunan Starbuck adlı kafe, Maltepe Üniversitesi gibi bu altı eserde anılan yerler, nesnel dünyada, gerçekte yer alan mekânlardır.

“Polisiye ile şehir arasında güçlü bir bağ olduğuna inanıyorum. Nerede suç varsa polisiye orada. Çünkü polisiye suçu konu ediniyor, suç da büyük yoğunlukla şehirlerde oluyor, dolayısıyla ikisi arasında bir ilişki meydana çıkıyor. Polisiye edebiyatta kırsal bölgelerde, köylerde dolaşan bir dedektife pek rastlamıyoruz. Çünkü buralardaki yaşamlar stabildir, insanlar birbirlerini iyi tanırlar ve tek düze hayat sürdürürler. Homojen değerlere sahip. Dolayısıyla muamma içeren suçun oluşması pek olası görünmüyor. Bu yüzden polisiye yazarları kırsallara ilgi göstermezler.”²⁰

²⁰ Bkz. <http://sevalsahin.com/detay/4/990/Polisiye-Soylesileri-1--Cagatay-Yasmut> Son Erişim Tarihi:09.01.2024

İstanbul'daki suç oranının fazla olduğuna değinen yazar, bu durumu *Beni Yavaş Öldür* adlı eserde Galip'in gözünden şu şekilde anlatır: “ *İşin daha ilginç yanıysa, Emniyet'te geç vakitlere kadar çalışmak hoşuma gitmeye başlamıştı. Suç istatistiklerine göz attım. Kısa kısa notlar aldım. Adam öldürme, gasp, hırsızlık, ırza geçme, yaralama rakamlarında Amerika'nın en belalı şehirleriyle yarışabilir durumdaydık. Taksim, Beyoğlu, Tarlabaşı ilk sıradaydı.*” (Yaşmut, 2019: 33).

Yaşmut için İstanbul, romanlarına fon oluşturan sıradan bir mekân değildir. Dedektifin her gün yollarını aşındırdığı bir mekân olan İstanbul'a yazar, sosyolojik bir bakış açısı ile yaklaşır. Sanatçı, İstanbul'u bütün hâlleriyle anlatmaya özen gösterir. İstanbul, göz alıcı görünümünün yanı sıra hem kozmopolit hem de karanlık yönüyle okurun karşısına çıkarılır. Yazar, *Beyoğlu Çıkmazı* adlı eserde İstanbul için şu cümleleri sarf eder:

“*Beyoğlu! Gündüzleri dost, geceleri katilsin.*” (Yaşmut, 2019: 21).

Bu bağlamda İstanbul, ana mekân dekoru olarak geniş ölçekte ele alınan açık mekândır. Yazarın, İstanbul'da doğup, yaşıyor olması ve İstanbul'u iyi derecede biliyor olması da kahramanın hareket alanının geniş olmasını sağlamıştır. Şehrin bünyesinde barındırdığı sorunlara, sosyolojik bir bakış açısıyla eğilen yazar, yayımlanan altı romanında her bir soruna, kurgunun sağladığı zeminde, yeri geldikçe değinir. Betonlaşma, yeşil alanların yok olması, her gün artan inşaat tozu, hafriyat kamyonlarının çıkardığı ses yazar için büyük sorundur. *Beni Yavaş Öldür* adlı eserde bu konuya değinen yazar, şu sözleri söyler:

“ Soğuk benizli havayı Emniyet'teki odamın penceresinden izlerken bir şimşek çaktı. Yağmurla birlikte sokakta bir hareketlilik başladı. Gök birkaç kez gümbürdedi. Sağanak asfaltı delercesine inmeye başladı. Sevimsiz gökdelenlere, yüksek apartmanlara baktım. Her yere bunlardan dikiyorlardı. Şehirde nefes alacak bir karış alan kalmamıştı. Çok yakında Hong Kong'a benzeyecektik. Metropolün önlenemez büyüyüşü, insanları güvenli sitelerde oturmaya yöneltiyordu mekanik, betonlaşmış, tecritli bir hayatı tercih ediyorlardı. Etrafı düşman olarak görüyorlardı. Korku kültürünün bir parçasıydı bu. Kalabalık içinde yalnızlık! Şehirdeki suç ve cinayet oranlarının artışı bu işin en büyük parçasıydı. Çarpık kentleşmiş, depremini bekleyen, altyapısı olmayan bir kültür başkenti!” (Yaşmut, 2019: 24).

Çağatay Yaşmut, İstanbul gibi bir büyükşehrin çirkinlikleri barındıran karanlık yüzünü sık sık okura hatırlatır. Örneğin *Beyoğlu Çıkmazı* adlı eserde her geçen gün toplumun kötüye gittiğinden bahseder: “ *Bir hafta içinde üç ölümlü vakayla karşılaştık. Toplum kötüye gidiyordu. Anne babaların problemleri çocuklara yansıyor. Bir anlık öfkeye hakim olamama iki cana mal olabiliyordu. Bunlar işin bizi ilgilendiren*

boyutlarıydı. Kapkaç, yankesicilik, hırsızlık alıp başını gitmişti. Her gün masama gelen raporlar hiç de iç açıcı değildi.” (Yaşmut, 2019: 130).

Çağatay Yaşmut’un “ustam” olarak adlandırdığı Celil Oker’in romanlarında İstanbul, “üzerinde gezilen, aşına bir mekân olmaktan öte, toplumsal değişimlerin sonucunda fizikî güzelliklerinin bile yozlaşmaya başladığı, suçlularla işbirlikçi” (Tunçel ve Altınova, 2013: 134) bir konumda tasvir edilir. Çağatay Yaşmut’un da İstanbul’un içinde barındırdığı kötülüklerden ve yozlaşan değerlerden yakınması *Şarkılar Susunca* adlı romanda şu satırlarla karşımıza çıkar:

“Soluğu Beyoğlu’nda aldım. İstiklal Caddesi mahşer günü gibi kalabalıktı, yani her zamanki gibiydi. İnsanlar kabanlarına sarılmış, yürüyor, vitrinlere bakıyorlardı. Ama mağazalara girmiyorlardı. Mağazalar sinek avlıyorlardı. Tramvay ilerlemek için çanını sürekli öttürüyordu. Dükkânlardan yayılan müzik sesleri birbirine karışıyordu. Caddeden akarken arka sokaklarda yaşanan, hayatta kalma mücadelelerini düşündüm. Her türlü uyuşturucunun, her türlü alıcısının bulduğu, fuhuş bataklarıyla, cinayetlerle, hırsızlıklarla örülmüş bir dünya vardı. Giderek azgınlaşan bir dünyaydı bu, vahşi bir dünyaydı.” (Yaşmut, 2016: 224).

Yazar, İstanbul’un gayriahlaki yönlerine de değinir. İstanbul’un barındırdığı her çeşit çarpıklığı karşılaştığı olaylar etrafında okura sergiler. Şehir hayatındaki yozlaşmanın her an her yerde karşılaşılabilecek bir durum olduğunu gözler önüne serer:

“Yine Taksim Meydanı’na geldik. Sıraserviler’e girdik, taksilerin arkasından ağır aksak ilerlemeye başladık. İstanbul’da gündüz gördüğümüz insanlar gecenin bu ilerlemiş saatlerinde pek bulunmazlar buralarda. Gecenin insanları ayırdır. Gece insanlarıdır onlar. Şehrin diğer yüzünde yaşarlar. Zevk, eğlence ve şiddet iç içe geçmiştir. Zayıflığa yer yoktur bu dünyada. Alkol ve uyuşturucu belirler yaşamları ve ölümleri.” (Yaşmut, 2019: 281).

Şarkılar Susunca’da Galip, keşif yapmak için gittiği Taksim’de trafikte iki travestinin tacizine uğrar. Yazar, İstanbul’da beklenmedik anlarda bile şehrin gayriahlaki yönlerine rastlanacağına dair gönderme yapar:

“Trafik, *The Marmara Oteli*’nin önünde tıkanıp. İki travesti bana musallat oldu. Biri cama vurdu. Aldırmadım.”

‘Açsana ayol, kaba çocuk’ dedi nazlı nazlı.

Siktirin gidin anlamına gelen bir işaret yaptım.

‘Yürü ayol. Yüz vermiyor kasıntı’ dedi diğeri.” (Yaşmut, 2016: 257)

Yaşmut’un romanlarında İstanbul’un en büyük sorunlarından biri olan deprem de, dile getirilenler arasındadır. *Beni Yavaş Öldür* de Galip, bu konuya değinir:

“Büyük bir uğultuyla sağa sola savrulmaya başladık.

Oya, ‘Deprem!’ diye haykırarak yataktan fırladı.

Korkumu zapt etmek istiyordum ama nafile! Beşik gibi sallanıyorduk. Beklenen büyük deprem gelmişti! Yine evde yakalanmıştık. Gene uykuda.

Ev temelinden ayrılıyordu sanki. Hopluyor zıplıyorduk. Oya yatak odasının kapısından çıkmak için gayret sarf ederken gardıroba vurdu kendini. Ama daha sinir bozucu olanı, depremin dinmemesiydi. Duvarlar çatırdıyordu.

Kıçımı yataktan zar zor kaldırıp kızın yanına varabildim.

‘Kapının altında duralım’ dedim çok bilir edasıyla. ‘Bu taktiği televizyonlarda uzmanlar hep söylüyor.’

Oya var gücüyle bana sarıldı.

Deprem durmuyordu.

Daha fazla duracak yürek bulamadım kendimde. Don gömlek kızı sokak kapısına sürükledim. Apartmana çıktığımızda çılgınlık, bağışmalar yükseliyordu.

‘Merdivenler tehlikelidir. Televizyonlarda söylüyorlar’ dedi biri.

Televizyonda çok şey söylüyorlardı.

Merdivenleri ortaladığımızda sarsıntı birden durdu.” (Yaşmut, 2019: 277).

Başkomiser Galip’in şüphelileri arasında dünyanın sayılı metropollerinden olan bu şehrin sosyo-ekonomik düzeyi yüksek kesimlerine hitap eden semtlerinde oturan figürler de vardır. *Beni Yavaş Öldür* adlı eserde Tekinler Holding’in sahibi Yalçın Tekin’in iş yeri yazarın gözünden şu şekilde aktarılır:

“Tekinler Holding binası Çamlıca sırtlarında, İstanbul’a kuşbakışı bir konumdaydı. Arnavut taşlarıyla örülmüş dik bir yokuşu tırmanmak gerekiyordu holding binasına ulaşmak için. Yokuşun her iki tarafı Çamlıca manzarasına sahip villalarla doluydu. Zengin bir muhitti. Dik yokuşu birinci viteste tırmandıktan sonra yokuşun bitiminde ufak bir otoparka çıktım. Siyah, koca bir Mercedes, üç tane ufak Renault marka araç vardı parkta.” (Yaşmut, 2019: 107,108).

“*Mekân, kimliğin yansımasıdır, insan ve toplum için referans alanıdır.*” (Alver, 2010: 20). Çağatay Yaşmut’un mekânlar ile roman kişileri arasında da organik bir bağ yakaladığı aşikârdır. Şehrin semtleri, roman kişilerinin ekonomik ve sosyal yapılarına göre işlenmiştir. Ancak İstanbul, sadece zengin kesime ev sahipliği yapan bir mekân değildir. Gerçekçi bir çizgide ilerleyen yazar, İstanbul’un en fazla göç alan şehirlerden biri olduğunun da farkındadır. Dolayısıyla yazar, bu zengin, gözde ve köklü semtlerin sakinlerinin yanında, gecekondu mahallelerine ve bu mahallelerde oturan kişilere de yer verir. Örneğin *Felsefe Cinayetleri* adlı eserde öldürülen işçilerden Resul’un kayınvalidesinin yaşadığı ev, bu varoş semtlerden birindedir:

“Ayakkabılarımızı çıkararak salona geçtik. İki çekyattan birine oturduk. Kırık dökük bir büfe, yerde kilimler, ortada kömür sobası, plastikten dört sandalyeli yuvarlak bir masa ama duvarda bu gecekondu daha değerli kocaman bir LedTV. En az elli inç. Bir polisiye dizi oynuyordu. Ev rutubet içindeydi. Pencereden sızan sular için pencerenin dibine kova konulmuştu. Tavan ıslaktı. Duvarlardaki beyaz badana hem kararmış hem de ağaç kökü gibi çatlak içindeydi. Soba ancak kendini ısıttığı için üstümüzü çıkarmadık. Ev rutubet kokuyordu. Yaşlı kadın diğer çekyata oturdu. Şişmandı. Üzerindeki entari ve yün hırka onu daha da şişman gösteriyordu. Avuç içleri kınalıydı. Ayaklarında panduflar vardı. Yüzü yorgun ve buruşuktu. Ama gözleri çok zeki bakıyordu. Kumandayla diziyi dondurdu.” (Yaşmut, 2021: 42,43).

İstanbul’da doğup büyüyen kahraman, başına gelen karmaşık ve yorucu işlere rağmen şehrin güzelliğini vurgulamadan edemez. Bu bağlamda Galip, *Beni Yavaş Öldür* adlı eserde deniz manzarasından hayranlıkla söz eder: “ *Üsküdar ve Kız Kulesi bütün endamıyla karşımdaydı. Bir deniz otobüsü homurdanarak iskelesine yanaşıyordu. Martılar çılginca feryat ediyorlardı. Küçük balıkçı tekneleri bir küme oluşturup sabah siftehlerini yapıyorlardı. Ya da geceden beri buradaydılar. Devasa bir transatlantik Karaköy limanına demirlemişti.*” (Yaşmut, 2019: 100).

Beyoğlu Çıkmazı adlı romanda İstanbul’un kenar mahallerinden birinde saklanan Muharrem Tüylü’nün köhne evinden dahi şehrin manzarası Galip’in gözünden kaçmaz ve bu görsel güzellik yazarın tasviri ile okura sunulur:

“ İkimiz için bir iyilik yapmayı akıl ettim, gidip pencereyi açtım. Temiz ve soğuk havayı içimize çektik. Mustafa sokağın başında dikilmiş, sigara içiyordu. Başımı deniz tarafına çevirdim. Evin için ne kadar boksansa manzarası o kadar güzeldi. Sahilde demirlenmiş bir sürü gemi vardı. Bir deniz otobüsü Yenikapı’ya doğru homurdanarak yaklaşıyordu. Yenikapı tren istasyonu görüş alanımın içindeydi. Peronda, treni oturarak, ayakta durarak, volta atarak, çömelerek ve kucağında bir kız çocukla bekleyen yolcular vardı.” (Yaşmut, 2019: 79, 80).

Yaşmut, yapmış olduğu bir söyleşide romanlarındaki ana mekân İstanbul ve özellikle doğup büyüdüğü Kadıköy semti için şunları söyler:

“ Kadıköy’de yaşamaktan nasıl mutluysam, Kadıköy’ü yazmaktan da o derece mutluyum. Yazarın her zaman iyi bildiği yerleri yazmasının, hem yazar hem de okur için bir avantaj olduğunu düşünüyorum. Bu sayede, hem ihtiyaç duyulan o sahiçilik duygusu yazarın yarattığı kurmaca dünyasına geçmiş olur hem de polisiye romanın temel iskeletini oluşturan o çevrenin kriminal yapısı ve atmosferi başarıyla tasvir edilir, böylece okur da romana bağlanır. O karanlık sokaklar, o tekinsiz mekânlar, o işlenen suçlar, o tehlikeli suçlular ancak çevreyi iyi tanıyan bir yazarın kaleminde hayat bulur. Doğma büyüme Kadıköylü olduğum için Kadıköy Cinayetleri ve Doktor Ceyda’yı Kim Öldürdü? hikâyelerini yazarken tam da böyle oldu.”²¹

Kadıköy Cinayetleri adlı eserde manzaranın keyfini çıkaran Galip, gelen cinayet haberiyle bu keyiften mahrum kalır:

“ Kadıköy Rıhtımı’ndan Topkapı Sarayı’na, Ayasofya’ya, Cihangir’e bakarak manzarayı seyretmenin keyfine diyecek yoktur. Usta bir ressamın elinden çıkmış bir tablo gibi serilir İstanbul karşınıza. Eğer sis teslim almadıysa bu büyü şehrini, doya doya seyredebilirsiniz. Bu güzel bahar sabahında denizin kokusunu getiren rüzgar beni sarmalarken, maalesef bu keyiften mahrum kalacaktım. İçtiğim sigaradan bil keyif alamadım. Neden mi? Çünkü Kadıköy Rıhtımı’nda bulunma nedenimiz, İstanbul’da güneşin doğuşunu izlemek değil, bir cinayetti.” (Yaşmut, 2019: 170).

Moda Cinayetleri adlı eserde annesinden kalma yıllardır yaşadığı ve tüm alışkanlıklarının sindiği apartmanın kentsel dönüşümü için imza atmayan ve apartmanın yıkılmasını istemeyen Galip komşusu Şevket Abi ile karşı karşıya gelir:

“ Salondan bir sürü koca koca kâğıtlarla, raporlarla, projelerle geri döndü. Heyecanla, ‘Bak bunlar bizim firmanın projeleri. Adamlarda para bol. Sıramızdaki bütün evleri yıkıp çok lüks

²¹ Bkz. <https://dedektifdergi.com/cagatay-yasmutla-roportaj/> Son Erişim Tarihi: 09.01.2024

büyük bir site yapmayı düşünüyorlardı. Havuzlu mavuzlu. Dairelerimizin değerinin ne kadar artacağını bir düşünsene Galip. Böyle lüks bir sitede oturmak istemez misin?’

‘İstemem abi. Ben evimden memnunum.’

‘Amma dik kafalısın be Galip. Sana lüks site diyorum, asansörlü, havuzlu daire, diyorum. Bak, adamların diğer projelerine.’

‘Abi bu projeler beni hiç ilgilendirmiyor. Ben evimin bu halini seviyorum. İsterse klozeti som altından olsun! Haydi, sana iyi geceler’ diyerek ayrıldım.

‘Çok pişman olacaksın Galip’ dedi arkamdan kapıyı sertçe kapatarak.” (Yaşmut, 2018: 220, 221)

Romanlarda adı geçen semtler, mahalleler ve mekânlar kurgu dünyasının ürünü değil, dış dünyada karşılığını bulabileceğimiz mekândır. Somut mekân tasvirleri okuyucuyu, kurgusal bir alan olan roman dünyasından çıkartıp gerçek hayatın içine çeker. Figürlerin, fiziksel ve ruhsal yapıları, içinde bulundukları mekâna da yansımıştır. Figürler kendi çevrelerinin özelliklerini yansıtmaktadır. Realist bakış açısının hâkim olduğu bu eserlerde tasvirlerin nesnel olarak çizildiği görülür. Bu da Yaşmut’un romanlarında mekânın vakanın şekillenmesinde önemli rol oynadığını göstermektedir.

1.7. DİL VE ÜSLUP

1.7.1. Dil

Dil, insanların kendilerini ifade etmek için kullandıkları en yaygın iletişim aracı olmakla birlikte özel manasıyla da toplumları millet yapan unsurları şifreleyen simgeler bütünüdür. Muharrem Ergin dili şöyle tanımlar: “ *Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan, doğal bir araç, kendisine mahsus kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş sosyal bir kurumdur.*” (Ergin, 1980: 3) Sanat eserlerinin olmazsa olmazlarından olan üslûp, bir sanatçıyı diğerlerinden ayıran en önemli özelliklerdendir. “ *Bir yazarın nasıl bir dil kullandığını anlamak ancak onun üslubunu anlamakla mümkündür. Dil ile üslup her ne kadar aynı şey gibi görülüp karıştırılsa da bunlar birbirini tamamlayan ancak aynı olmayan şeylerdir.*” (Gül, 2012: 418). Dilin ifade gücünün zenginliği ise sanatçının üslûp dünyasının çerçevesini meydana getirir. Çünkü, üslûbun oluşmasında sözcüklerin her sanatçıda farklı yapı ve anlamlarda kullanılmasının etkisi yer alır. Yazar da anlatmak istediğini dili kullanarak ve kendi üslubuyla şekillendirerek anlatır, okuyucuya sunar. Yaşmut’un altı romanına baktığımızda dil ve üslubunun sade ve anlaşılır olduğunu görmekteyiz.

1.7.1.1. Dil Unsurları

Polisiye ve dil arasında belki de diğer romanlarda olmadığı kadar sıkı bir ilişki olduğunu düşünen yazar her kesimin anlayacağı günlük konuşma dilini kullanır. Polisiye ve dil arasındaki ilişkiyi yazar şu şekilde açıklar.

“ Polisiye ve dil arasında belki de diğer romanlarda olmadığı kadar sıkı bir ilişki olduğunu düşünüyorum. İki sebebi var. Birincisi polisiyenin kurguyla paralel giden akıcı bir dile sahip olması gerekliliği. Bu dil de ancak çağdaş dili yakalamakla oluyor. Muammayı çözmeye odaklanan birine, kitabın geçtiği dönemin, coğrafyanın, sosyal sınıfın dışında bir dil kullanıldığı zaman, okurun hızla kitaptan uzaklaşacağını -tıpkı benim dili önemsememiş bir polisiye eseri okurken yaptığım gibi- bir tarafa atacağını farkındayım. Diğeriyse gene kurguya odaklanan birine gereksiz betimlemeler yaptığınız zaman sonucun yine hüsran olacağı kanaatindeyim. Kıvamı iyi tutturmak gerekiyor.”²²

Romanlarda farklı kültür ve çevreden gelen kişilerin ve tasvir ettiği mekânların gerçekçi olmasına dikkat eden yazar dili amaca uygun bir şekilde kullanır.

“ *Karşılıklı konuşma motifinin belirgin bir biçimde öne çıkması, aynı zamanda yazarın realist olma kaygısının da bir sonucudur.*” (Çetin, 2008: 259) ifadesine göre hareket eden yazar kişileri okura gerçekçi sunabilmek ve aracısız tanıtabilmek için karşılıklı konuşmalara sıkça yer vermiştir. Bunu yaparken de sosyal ve ekonomik durumlara dikkat etmiş ona göre diyalogları oluşturmuştur. Bunun haricinde deyimler, atasözleri, terimler dikkat çeken diğer dil unsurlarıdır. Yaşmut, yeri geldikçe uygun bir şekilde bu unsurları kullanmıştır.

1.7.1.1.1. Deyimler

Deyimler anlatıma akıcılık, çekicilik katan, çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan, genellikle de birden çok sözcüklü dil ögesi, kalıplaşmış sözcük topluluğudur. Yazar, günlük konuşma dilinde sıkça kullanılan deyimleri romanlarında da kullanmıştır. Bazı deyimleri yer aldıkları romanla birlikte, şu şekilde sıralayabiliriz.

“ellerini ovuşturmak” (B.Ç. s. 18), “iyi iş çıkarmak” (B. Ç. s. 19), “göz gezdirmek” (B. Ç. s.26), “iş düşmek” (B. Ç. s.23), “yarayı kaşımak” (B. Ç. s.57), “göz atmak” (B. Ç. s.71), “kulak kabartmak” (B. Ç. s. 95), “yolunu kesmek” (B. Ç. s. 114), “canını yakmak” (B. Ç. s.142), “aklına yatmak” (B. Ç. s. 169), “iç geçirmek” (B. Ç. s. 188), “korktuğu başına gelmek” (B. Ç. s.190), “canı yanmak” (B. Ç. s.205), “kolları sıvamak” (Ş. S. S.19), “ ayağa kalkmak” (Ş. S. S. 42), “mazur görmek” (Ş. S. S.79), “kin tutmak” (Ş.S. s.127), “canına okumak” (Ş.S. s.130), “gözden kaybolmak” (Ş. S. s. 189), “aklı karışmak” (Ş. S. s.191), “mesken tutmak” (Ş. S. s.250), “gözünü

²² <http://sevalsahin.com/detay/4/990/Polisiye-Soylesileri-1--Cagatay-Yasmut> Son Erişim Tarihi: 09.01.2024

oymak” (B. Y. Ö. S.80), “gazaba uğramak” (B. Y. Ö. S.83), “göz göze gelmek” (B. Y. Ö. s. 112), “canına okumak” (B. Y. Ö. s.162), “gözü kararmak” (B. Y. Ö. s.196), “kanı kaynamak” (B. Y. Ö. s. 221), “ canı sıkılmak” (B. Y. Ö. s.247), “içi daralmak” (K. C. S. 37), “güçten düşmek” (K. C. S. 38), “göz atmak” (K. C. S.117), “gözüne batmak” (K. C. S.117), “akıl vermek” (K. C. s.232), “burnundan getirmek” (M. C. s.76), “kaşla göz arasında” (M. C. s.85), “içine kurt düşürmek” (M. C. s. 107), “yüzü tutmak” (M. C.s.143), “aklını başına toplamak” (M. C. s.143), “baş göz etmek” (M. C.s.194), “göz dikmek” (M. C. s. 194), “kazaya kurban gitmek” (M. C. s. 197), “anasının gözü” (M. C. s. 207), “kaçacak delik aramak” (M. C. s. 220), “dik kafalı” (M. C. s. 221), “merhem gibi gelmek” (M. C. s. 223), “el atmak” (M. C. s. 260), “ ensede boza pişirmek” (F. C. s. 15), “iki ayağı bir pabuca girmek” (F. C. s. 22), “kulak arkası etmek” (F. C. s. 49), “huyulu huyundan vazgeçmez” (F. C. s. 94), “dilinde tüy bitmek” (F. C. s.140), “burun buruna gelmek” (F. C. s. 165), “dişini sıkmak” (F. C. s. 174)

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere yazar uzun anlatımlardan sakınarak sözü daha güçlü ve etkili kullanmak için deyimlerden sıkça yararlanmıştır. Günlük hayatta sıkça karşımıza çıkan ve kullandığımız deyimler eserlerin dilinin sade ve akıcı olmasını sağlamıştır.

1.7.1.1.2. Atasözleri

Ataların uzun denemelere, gözlemlere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak veren, kalıplaşmış bir biçimi olan, kamuca benimsenmiş kısa özlü sözlere denir. Anlatımda etkili olmayı sağlar. Yaşmut da bu anonim sözleri deyimler kadar olmasa da duruma uygun olan yerlerde kullanmıştır. Romanlarda yer alan bazı atasözleri şunlardır:

“Akla gelmeyen başa gelir” (B. Ç. s. 205), “ Ağzından bal damlamak” (K. C. s.69), “ Hamama giren terler” (K. C. s. 115), “Eteklerindeki taşları dökmek” (K. C. s.182), “Nuh diyor, peygamber demiyor” (M. C. s.18), “ Ekmek elden su gölden” (F. C. s.33), “Atın ölümü arpadan olsun” (F. C. s. 43), “Minareyi çalan kılıfını hazırlar” (F. C. s. 78), “Su testisi su yolunda kırılır.” (F. C. s. 140)

Yazar, karşılıklı konuşmalarda toplumun ortak ürünü olan atasözlerine yer vererek anlatımı zengin ve etkili kılmıştır.

1.7.1.1.3. Yöresel Sözler

Yaşmut'un romanlarında hemen hemen her kesimden insanı görmek mümkündür. Yazar roman kahramanlarını ait oldukları sosyal, kültürel, ekonomik koşullara göre ve eğitim düzeyine göre konuşturarak gerçeklik algısını artırmak istemiştir.

Örneğin *Beyoğlu Çıkmazı* 'ndaki Rasim'e yöresel ağız konuşturarak onun mesleği, yaşam tarzı ile ilgili gerçeklik algısı oluşturmayı başarır. Birhaneci Rasim'in dili mesleğine ve tarzına göre şekillenir.

“ ‘Dün gece neredeydin ?’ dedim.”

“ ‘Melahatlardaydım. İnanmazsanız gidin sorun. O söyler size.’ ”

“ ‘Kim bu Melahat?’ dedim.”

“ ‘Benim avrat olur kendisi. Yani, dostumdur.’ ” (Yaşmut, 2019:181)

Moda Cinayetleri adlı romanda Kars'tan İstanbul'a çalışmaya gelen temizlikçi Ayşe'nin dili de sosyal ve ekonomik durumuna göre şekil alır:

“ ‘Aboo, düşmanı mı varmış?’ dedi, tombik elini ağzına götürerek.” (Yaşmut, 2018: 67).

“ He ya! Üniversitede çok büyük hocaydı! ” (Yaşmut, 2018: 67).

Felsefe Cinayetleri adlı eserde damadı şantiye yangınında ölen İstanbul'un kenar semtinde gecekonduda oturan kürt asıllı Fatma teyzenin konuşması bulunduğu coğrafi konum ve sosyo-ekonomik özelliklerine göre şekillenir:

“ ‘Aboo, öldü mü! Cidden? İlahi adaletine kurban olduğum!’ dedi ellerini havaya açarak.” (Yaşmut, 2021: 44).

Şarkılar Susunca adlı romanda öldürülen şarkıcı Özlem Çakır'ın apartmanında kapıcı olarak çalışan Hüseyin ve eşi Sultan da yöresel sözler kullanarak konuşturulur:

“ ‘Ayağının altını öpeyim, çoluk çocuğumun üstüne yemin edeyim ki ben yapmadım amirim. Ne bir şey çaldım ne de Özlem Hanım'a bir şey yaptım. Değil mi kız?’ ”

“ ‘Uyy! Şeytan işi bunlar. Korkarız biz böyle şeylerden.’ Dedi Sultan bağırarak.” (Yaşmut, 2016: 60).

Yöresel sözlerin kullanıldığı yukarıdaki örneklerden de anlaşılacağı üzere yazar, figürleri sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerine göre konuşturmuş ve bunda da başarıyı sağlamıştır.

1.7.1.1.4. Terimler

Yaşmut'un romanlarında yer alan kahramanların mesleklerine uygun olarak bazı terimleri kullandıkları görülmektedir. Yazarın kendisinin felsefe bölümünde yüksek lisans yapması felsefi terimlerin bazı eserlerde sıkça karşımıza çıkmasını sağlamaktadır.

Moda Cinayetleri adlı eserde öldürülen Prof. Dr. Aziz Aksoy'un jeoloji bölümünde görev yapması eserde bu alanla ilgili terimlerin kullanıldığını gösterir. “Kuzey Anadolu fayı”, “Gölcük fayı”, “7,4 ve 7,1 büyüklüğünde deprem” (M. C. s.109).

Aynı eserde dergâhta ders veren Recep Hoca'nın derslerinde kullandığı kelimelerde felsefi terimlere örnek olarak gösterilmektedir. “Zorunlu Varoluş Argümanı”, “Varlık Sebebi Argümanı”, “Descartes” (M. C. s.201).

Felsefe Cinayetleri adlı eserde katilin öldürülen kurbanların yanına Boethius'un şiirlerini bırakması ve katilin yakalanmasında psikolojisinin bilmenin önemli olduğunu düşünen Serdar, Maltepe Üniversitesi Felsefe bölümünde profesör olan Füsün Hoca'nın yanına gider. Onunla yaptığı görüşmede bolca felsefi terime yer verilir. “Boethius”, “Consul”, “kaos”, “Felsefenin Tesellisi”, “filozof” (F. C. s. 191, 192, 193, 194, 195, 196).

Beni Yavaş Öldür adlı eserde “eskiz” (s. 121), “check up” (s.126), Kadıköy Cinayetleri adlı eserde “Truffuat” (s.24), “Hitchcock filmleri” (s.294) terimleri kullanılmıştır.

1.7.1.2. Argo / Küfür / Kaba ve Ayıp Sözler

Yazar, belli kesimin kendi aralarında oluşturduğu, hakaret, alay, büyüklenme ve nükteye dayalı argo ve küfür ifadelerine romanlarında sıkça yer vermiştir. Başkahraman Galip ve romandaki diğer figüratif kadroyu oluşturan birçok roman kişisi kaba sözleri, argo ifadeleri konuşmalar içinde sıkça kullanır. Tekrara düşmemek adına eserde geçen bazı kaba ve argo sözleri şu şekilde görmekteyiz:

“ ‘Muharrem dedim, Adanalı.’ ”

‘Adı batsın hayvanın.’ Dedi ” (Yaşmut, 2019: 45).

“ ‘ O bıçakla taksicinin gırtlığını ben mi kesecektim ulan?’ diye kükredim.” (Yaşmut, 2016: 9).

“ ‘ Ahmet, Aslı’yı başka kadınlarla aldatıyordu. Bilirsiniz, bu zengin piçleri hep böyle olurlar.’ ” (Yaşmut,2019: 104).

“ ‘Kes ulan yavşak! Hem suçlu hem güçlü.’ ” (Yaşmut, 2019: 105).

“ ‘ İki sokak köpeği acı bağıışı duyunca voltalarını aldılar.’ ” (Yaşmut, 2018: 235).

“ ‘ Anlamam mı abi! On iki yıldır yapmadığımız iş kalmadı. Abilerimiz bizi gördü, biz onları...Kimse bize yamuk yapamaz. Şu işi alıp bu parası bol, akı kıt millete bir kez daha iyi bir gömelim de !’ ” (Yaşmut,2012: 11).

Yazar eserde cinsel organlardan bahsetmekten ve pornografik içerikli ifadeler kullanmaktan çekinmez. Bu doğrultuda kullanılan küfür içeren sözler ve ifadeler, yazarın eserlerinde oldukça ciddi yer kaplar. Eserde her türlü olumsuz işlere adım atmış kişilerin (uyuşturucu ticareti, kadın pazarlama, organ mafyası, seks kaseti sektörü vb) bu konuşma tarzıyla okura sunulması ve bu diyalogların sık sık yer alması gerçeklik algısını kuvvetlendirir. Bu tür sözlerle şu örnekler verilebilir:

“ ‘Kim olacak! Dedi ellerini havaya kaldırarak. Muharrem pezevengi! Pezevenk oğlu pezevenk ! ’ (Yaşmut, 2019: 28).

“ ‘Anasını satayım! Sokakları çok seviyordum.’ (Yaşmut, 2016: 82).

“ ‘Orospunun evladı!’ diye mırıldandı Serdar.’ ” (Yaşmut,2019: 169).

“ ‘Sıçtırma kuzenine. O bizden değil. İşimizi öğrenirse duman oluruz salak. Uzak dur ondan! Ayrıl oradan hemen!’ ” (Yaşmut, 2019: 207).

“ ‘ Hay sikeyim cinayetini!’ (Yaşmut, 2018: 53).

“ ‘Kaltaksın kızım sen!’ ” (Yaşmut,2012: 12).

Yaşmut, romanlarında çoğunlukla anlaşılır bir dil kullanır. Her kesimin okuyunca rahatlıkla anlayacağı sade bir Türkçeyi tercih eden yazar, bazı romanlarında Arapça ve Farsça ifadelerle de yer vermiştir. Genellikle kendini gerçekleştirmiş kültürlü figürlerin diyaloglarında bu kelimelerle karşılaşmak mümkündür. Bu sözcüklerden bazıları şunlardır:

“Mukadderat”, “mübarek”, “minnet” , “ıstırap” (B. Ç. s. 32, s.51, s.65, s.101); “iffet” , (F. C. s.166); “münasebet” (Ş. S. s.48); “mürit”, “irfan”, “ramak kalmak”, (M. C. s.176, s.177, s.184); “ender”, “kasvet”, “hitap” (B. Y. Ö. s.71, s.141, s. 197) “tedbir”, “keseye bereket” (K. C. s.13, s. 41)

1.7.2. Üslup

Üslup; “ Belli bir duyuş, görüş ve birikime sahip olan sanatçının hayatı boyunca edindiği tecrübe ve tavırlarla seçtiği konuyu, biçim ve içeriğin belirlediği vasıta ve yöntemler kullanarak kendisine has bir biçimde ördüğü kelimelerle anlatmasından doğan bir edebî değer unsuru ve ölçüsüdür. (Çoban, 2004: 10). Üslup; kişiye has özel bir ifadedir. Yazarın kendi duygularının, hislerinin ve şahsiyetinin yazı ile yansıtılmasıdır. Dil bakımından sade ve anlaşılır olmayı tercih eden yazar, üslup açısından da canlı, akıcı, hareketli olmayı hedefler. Günlük hayatta karşılaşılabilecek sıradan konular yazarın üslubu ile çekici ve özgün hale gelmiştir.

1.7.2.1. Üslup Türleri

Yazar düşünce, duygu, hayal ve eylemleri anlatırken romanlarında farklı üslup türlerini kullanmıştır. Üslup tek bir kalıp halinde eserde yer almaz. Olayın seyri, figürlerin roman içindeki konumu, eğitimi, memleketi, mesleği, ekonomik durumu üslubun oluşmasında en önemli faktör olmuştur. Romanlarda yer alan üslup türleri alfabetik sırayla ve eserlerden alınan örneklerle aşağıda verilmiştir.

1.7.2.1.1. Avam Üslubu

Yaşmut’un eserlerinde genel olarak avam üslubu yansıtan kesim alt kültüre mensuptur. Bu kişilerin münasebetleri kaba ve bayağıdır. Birbirlerine karşı saldırgan davranırlar. *Beyoğlu Çıkmazı* adlı romanda Melahat ile Galip arasında geçen konuşmada avam üslubuna uygun örnek görülür:

“Biraktık o işi. Rasim bakıyor bize. Bir de bunun ki var. Gerçi herif bir bok değil ya! Hayatı at yarışı. Sözde büyük parayı vurunca alacakmış bu saftoriği. Bul diyorum, şöyle zengin bir adam, sen de yaşa, ablanı da kurtar bu ayıların elinden ama dinleyen kim? ” (Yaşmut, 2019: 188).

Moda Cinayetleri adlı romanda kentsel dönüşüm için imza vermeyen Galip ile mafya tipler arasında geçen konuşmada da avam üsluba uygun örnek görülür:

“ ‘Hele bir atma o imzayı. Belanı siker, götten işletiriz, anladın mı mankafa! ’ ”
(Yaşmut, 2018: 234)

“Bok”, “ayı”, “siker”, “göt”, “mankafa” sözcükleri ve örnek olarak vermediğimiz diğer argo ve küfürlü ifadeler romanın genelinde yer alan ve avam üslubun ortaya çıkmasına neden olan ifadelerdir. Yazar eserdeki gerçeklik olgusunu artırmak için hayat kadını ve mafya tipli figürleri ait oldukları kültürün üslup özelliklerine göre konuşturur.

1.7.2.1.2. Düşünce Üslubu

Düşünce üslubu denilen bu tarz anlatımda başkahramanın bilgisi ve tecrübesi aktarılır. Romanlarda Başkomiser Galip’in ağzından bazı fikirler ve düşünceler deneme ve inceleme havasında okuyucuya sunulur.

Beyoğlu Çıkmazı adlı romanda Galip’in doğup büyüdüğü, yaşadığı şehir, İstanbul hakkındaki ifadeleri yer alır:

“Manzarayı seyrederken duyduğum huzur, beni bu şehre daha çok bağlıyordu. Bu şehirle iç içe yaşamak, onu seyretmek, sokaklarında yürüyerek damarlarında akmak, hayaller kurmak ve görüntülerle duygularımı birleştirmek, beni adeta ona esir ediyordu. Bağımlılıktı bu. Seviyordum bu büyücü kenti. Güzelliğini de, aşklarını da, şiddetini de seviyordum.”
(Yaşmut, 2019: 102).

Moda Cinayetleri adlı eserde evde yalnız kaldığı bir akşam Galip’in yaşam, mutluluk ve ölüm üzerine yaşadıklarından edindikleri düşünce üslubuyla dile getirilmiştir.

“ Sessiz ve yalnız evimde pencerenin önünde sigara içerken kendi çapımda biraz felsefe yaptım. Hayat ve zaman bir nehir gibi akıyordu. Koca evrende küçük bir toz zerreciği kadar bile olmayan bizlerin ne çok dertleri vardı. Eğer geriye dönebilseydim Aylin’i kurtarabilir miydim? Gerçek mutluluk, hiç doğmamış olmak mıydı? Şu sefil hayatlarımız çok mu değerliydi? ” (Yaşmut, 2018: 52).

1.7.2.1.3. Hiciv Üslubu

Yazar içinde bulunduğu ve yaşadığı toplumun aksaklıklarını bazen doğrudan bazen de dolaylı olarak hicveder. Bunu yaparken de güncel olaylardan beslenir.

Beyoğlu Çıkmazı’nda Galip’in kazaya sebep olan gençleri kovalayıp yakaladığı kısımlarda polislerin bir takım kişilerin üst düzey yönetici tanıdıklarını araya sokarak sürdürülmesi olayına gönderme yapılır.

“ ‘Sen bizim kim olduğumuzu biliyor musun ?’ dedi yan koltukta oturan ikinci züppe. Sesi inandırıcılığını yitirmiş, korkunun yüreğine girmişti. ” (Yaşmut, 2019: 150).

Moda Cinayetleri adlı eserde toplumda son zamanlarda çok sık rastlanan bazı meslek gruplarını darp etme olayına değinen Galip, sevgilisi Oya'nın intiharı üzerine onu hastaneye yetiştirir. Acil serviste Oya'ya müdahale eden doktorun bir takım hasta yakınları tarafından darp edilmesine tepkisiz kalamayan bir Galip vardır:

“ ‘Başka bir yerinizde ağrı var mı?’

‘Başım çatlıyor. Sırtımıysa hissetmiyorum.’

‘Tomografi çektirelim mi?’

‘Yok artık doktor, daha neler. Kamyon çarpmadı, üzerimden tren de geçmedi, yalnızca birkaç yumruk, biraz tekme. Geçer.’” (Yaşmut, 2018: 51).

Felsefe Cinayetleri adlı eserde emniyet içindeki terfi, tayin, sürgün olaylarına ince göndermeler, ironi ve hicivde bulunur:

“ ‘Sen daha işin ciddiyetini kavrayamamışsın, dur ben sana anlatayım’ dedi avcunun içini göstererek.”

‘Gayet iyi kavra...’

‘Eğer katili yakalayamazsak ne sen ne de ben bir daha İstanbul’u nah görürüz!’ dedi klasik nah hareketini yaparak. Bu terbiyeli adam bu hareketi yapıyorsa kim bilir yukarıdan ne kadar baskı yiyordu.”

(...)

“Eğer katili biz yakalarsak, kendi ön plana çıkarak göze girecekti. Ondan sonra gelsin terfiler. Emniyet Müdürlüğü. Bu yüzden dosyanın TEM’e uçmaması için çabalıyordu. Bu da onu hırs küpüne çeviriyordu. Acaba, bu dosyayı çözersem Asayiş Şube Müdür olabilir miydim? Bok olurum!” (Yaşmut, 2021: 27).

1.7.2.1.4. Mizah Üslubu

Mizah, genel olarak komik bir dürtüyle başlayan, gülümseme veya gülme gibi bir tavırla biten, genelde hoşnutluk veren bir deneyim olarak görülmektedir. Eğlendirmek, güldürmek ve birine bir davranışı kırmadan takılmak amacını güden ince alay olarak tanımlanarak, kökeninde eğlence ve hoşgörünün yer aldığı şeklinde de tarif edilebilir. Yaşmut, romanlarında hayatın bu yönünü de ele almış özellikle eserlerde başkahraman Galip’in yakın mesai arkadaşları olan diyaloglarında mizahi üsluba yer vermiştir.

Beni Yavaş Öldür adlı eserde, ressamların karşısında çıplak poz vermek üzerine geçen diyalogda mizahi üslup ifadeleri yer alır:

“ ‘İnsanların karşısında saatlerce çıplak durmak bana göre değil’ dedi Serdar.

‘Tercih meselesi arkadaşlar, vücuduna güvenen yapar.’

‘Abi, seni bu gece çok modern gördüm. Kuledibi ’nin atmosferinden kaynaklanıyor olmasın? Dedi. Serdar mizahi bir yüz ifadesiyle.’ (Yaşmut, 2010b:)

Moda Cinayetleri adlı eserde cinayetlerin aydınlanmasında önemli rol oynayan adli tabip Ceyhun Hoca’nın Galip ile olan diyaloglarında mizahi üsluba yer verilir:

“ ‘ Sen ciddi ciddi sakal mı bırakıyorsun?’ dedi Cengiz.

‘ Beğenmedin mi?’

‘Yok lan, yakışmış. Beyaz sakal sana entel dantel bir hava katmış. Bu aralar moda ya ,ondan sordum.’

‘ Eyvallah.’

‘ Saçlar sakallar aklandıysa, kim bilir kışındaki kıllar ne durumda?’ dedi gülerek.

‘Çok merak ettiysen, gösterebilirim.’

‘ Kalsın. Sabah sabah midemi bulandıramam.’” (Yaşmut, 2018: 60).

1.7.2.1.5. Nesnel Tasvir Üslubu

Görülenlerin değiştirilmeden, doğrudan olduğu gibi anlatıldığı üsluba nesnel tasvir üslubu denir. Anlatılan, verilmek istenen direkt olarak aktarılır. Verilenle okuyucunun arasına sanatçının yorumu girmez. Sanatçının müdahalesi en aza iner. Yazar, görüp duyduklarını aynen iletir.

Beyoğlu Çıkmazı ve Beni Yavaş Öldür adlı eserlerde yazar gerçekçi olabilmek adına aşağıdaki kısımlarda nesnel tasvir üslubuna yer vermiştir:

“ Yatağın üzerindeki silahımı tekrar belime sokup antredeki dolaptan kabanımı çıkardım. Dışarı çıkıp kapıyı yavaşça çektim, kilitledim. Otomatı yakıp tekrar ısılk çalarak merdivenlerden aşağıya koşar adım indim, kimseyle karşılaşmadan kendimi sokağa attım.” (Yaşmut, 2019: 122).

“ Eski bir apartmanın önünde durduk. Alev çantasından anahtarı çıkardı, paslı kapıyı açıp içeri girdi. Otomatı yaktı. Onu takip ettim. Apartmanın içinde ağır bir nem ve pis bir koku vardı. Bakımsız taş merdivenlerden iki kat tırmandık. Kat aralarında apartman boşluğuna bakan pencereler vardı. Merdivenler o kadar dardı ki tırabzana tutunarak çıkmak zorunda kalıyorduk.” (Yaşmut, 2019: 206).

1.7.2.1.6. Plaza Dili Üslubu

Polisiyenin kurguyla paralel giden akıcı bir dile sahip olması gerekliliği bunun da ancak çağdaş dili yakalamakla olacağına inanan yazar figürleri konuştururken onların bulundukları sosyal çevre, kültürel konum ve aldıkları eğitimi de göz önüne alır. Plaza dili ifadelerinde İngilizce kelime gruplarına rastlanır. Yazarın plaza diline yer verdiği romanlarda geçen bazı ifadeler şunlardır:

“ Google Maps” (M. C. s. 189, 286); “Showroom” , “ Opsiyon” (K. C. s.122, 123, 125); “ Cool” , “ Billboard” (F. C. s. 83, 130)

1.7.2.1.7. Yalın Üslup

Yalın üslup sade, temiz, açık, duru, berrak, edebi sanatlardan uzak anlamına gelir. Açık ve duru bir anlatım tarzı esas amaçtır.

“ Kurguya odaklanan birine gereksiz betimlemeler yaptığınız zaman sonucun yine hüsrana olacağı kanaatindeyim. Kıvamı iyi tutturmak gerekiyor. Bir aşk romanı yazar gibi polisiye yazarsanız en başta kendinizle çatışmış oluyorsunuz. Yanlış dil kullanan ve polisiye olarak kategorize edilen eserler hayli var, burada yazarın da bir karar vermesi gerekli bana göre. Polisiye yazmak kimine göre yeterince edebi görülüyor, bu endişeden kurtulmak, kurtulamıyorsanız da en iyisi polisiyeyi bırakmak lazım.”²³

Bu minvalde yazarın romanlarının genelinde yalın üslup dikkati çeker.

“ ‘Amirim, bunlar sizin için’” dedi.

“ ‘Zahmet ettin ama meyve sevmem’” dedim.

Islanıyordum.

“ ‘Amirim, mahallemize gelmişsiniz, eli boş mu göndereceğiz sizi. Merkez’deki arkadaşlara ikram edersiniz.’”

Islanıyordum.

“ ‘ Arkadaşlar kendileri alsınlar’” dedim. “ ‘Hadi eyvallah.’” (Yaşmut, 2019: s.50)

Beyoğlu Çıkma adlı eserden alınan yukarıdaki satırlar sade ve akıcı bir üslupla yazılmıştır. Edebi, sanatlı bir üslup görülmez.

“ ‘ Tam saatinde geldim’ dedim.

Başını dergiden kaldırdı, gülümseyerek dergiyi kahvenin yanına bıraktı.

“ ‘ Ben biraz erken geldim.’

Öpüştük. Diğer rahat berjere kuruldum.

‘Kabanını çıkarsana’ dedi. ‘ Sıcak burası.’

Kabanı çıkarıp koltuğun sırtına beni rahatsız etmeyecek bir biçimde koydum.” (Yaşmut, 2016: 32).

Polisiyenin kurguyla akıcı giden bir dile sahip olması gerektiğine inanan yazar bu konuda başarılı olmuş ve eserlerinde sade, akıcı, anlaşılır bir dil tercih etmiştir. Gerçeklik algısını yakalamak için seçtiği figürleri sosyo-ekonomik, kültürel özelliklerine göre konuşturmuş, baş karakter dahil tüm figüratif kadroda argo ve küfür ifadelerine yer vererek dilin renkli ve çoğul yanlarını ortaya koymuştur. Olay örgüsü, kişi, mekân sade açık net bir üslupla takdim edilmiştir.

²³ Bkz. <http://sevalsahin.com/detay/4/990/Polisiye-Soylesileri-1--Cagatay-Yasmut> Son Erişim Tarihi: 09.01.2024

SONUÇ

Polisiye roman ilk olarak 19. Yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkar. Amerika’da Edgar Allan Poe tarafından kaleme alınan *Morg Sokağı Cinayeti* (1841) adlı eser ilk polisiye olarak kabul edilmektedir. Fransa’da, Emile Gaboriau, *Lerouge Olayı* adlı romanı yazarken, İngiltere’de Artur Conan Doyle *Sherlock Holmes* adlı hikâye serisiyle türün dünya çapında ünlenip, tanınmasını sağlar.

Türk edebiyatına polisiye romanın girişi ise batıdan kırk yıl sonra 19. yüzyılın ikinci yarısında çeviri eserlerle girmiştir. Ahmet Mithat Efendi, Fransız yazar Ponson de Terrail’in *Paris Faciaları* adlı kitabını çevirmiştir. II. Meşrutiyet’in ilanından sonra gelişen polisiye edebiyat Fazlı Necip, Yervant Odyan Efendi, Ebüssüreyya Sami, Hüseyin Nadir, Peyami Safa gibi yazarlar sayesinde ilerleme kaydetmiştir. Polisiye edebiyat açısından 1960-1990 yıllarında verimsiz bir dönem gözlenmektedir. Bu dönemde türün örnekleri çok azdır. 1990’lı yıllarda hareketlenmeye başlayan polisiye roman türü günümüzde de hala canlılığını ve önemini korumaktadır. Çağatay Yaşmut da 2008 yılından itibaren yazdığı polisiye roman ve hikâye kitapları ile bu türün gelişmesine ve ilerlemesine katkı sağlamıştır. Bizim çalışmamızın konusu da Türk polisiye romanına katkı sağlamış yazarın romancılığını ve romanlarını incelemektir.

Türk polisiyesinin son yıllardaki en önemli yazarlarından biri olan Çağatay Yaşmut, İstanbul’da doğmuş, İktisat Fakültesi mezunu olup finans ve bankacılık sektöründe çalıştığı yıllarda görevi gereği uzun süreli Anadolu gezilerine çıkmıştır. Bu geziler esnasında Türkiye’nin farklı coğrafyalarındaki insanları ve kültürleri tanıma fırsatı elde etmiştir. 2001 yılındaki ekonomik krizde işini kaybetmesini fırsata çevirir ve yazarlığın üstesinden gelip gelemeyeceğini görmek için “Yaratıcı Yazarlık” atölyesine katılır. Hocasının tavsiyesi üzerine birkaç atölyeye daha katılan yazar, iş hayatına son verdiği bir dönemde yaşamını polisiye yazarı olarak sürdürmeye karar verir.

Roman yazarı olarak sanat hayatına başlayan Yaşmut, kendisini polisiyeye çeken unsurun muamma ve merak olduğunu belirtir. Cinayetin kim tarafından, neden ve nasıl işlendiğini bulmayı ve gizemi seven yazarın iş hayatı boyunca katıldığı gezilerdeki kazanımlar yazarlığında başat bir role sahiptir. “Türkçe polisiye edebiyatı yaygınlaştırmak” gibi bir amacı olan Çağatay Yaşmut 2008 başladığı polisiye roman ve hikâye kitabı yazma çalışmalarına halen devam etmektedir.

Yazarın ilk romanı *Beyoğlu Çıkmazı* (2008) yayımlandıktan bir yıl sonra ikinci romanı *Şarkılar Susunca* (2009), bu romandan bir yıl sonra da *Beni Yavaş Öldür*(2010) adlı romanı yayınlanır. 2012 yılında ise “Dünya Kitap Altın Sayfa Polisiye Roman Ödülü” ne layık görülen eser *Kadıköy Cinayetleri* (2012) yayınlanır. Bu eserden sonra yeni romanı üzerinde çalışırken romana ara verip yine başkahramanı Galip olan polisiye öyküler yazmaya başlayan yazar, *Başkomiser Galip Hikâyeleri / Doktor Ceyda’yı Kim Öldürdü?* (2017) adlı hikâye kitabını yayınlar. Bu kitaptan sonra romana tekrar dönen yazar elindeki *Moda Cinayetleri* (2018) adlı eseri bitirir. Karakter ve kurgusunu önceden şekillendirdiği *Başkomiser Galip Hikâyeleri / Benim Canım Ailem* (2019) adlı kitabından sonra *Felsefe Cinayetleri*(2021) adlı son romanını yayınlar. Yaşmut’un, son üç romanında “cinayet” kelimesini kullanması bu serinin devam edeceğini göstermektedir.

Roman başlıkları konuyla ilişkili olarak seçilmiştir. *Beyoğlu Çıkmazı* adlı romanda Beyoğlu ilçesinin arka sokaklarında işlenen cinayetler anlatılırken *Şarkılar Susunca* adlı romanda şarkıcı bir kadının öldürülmesi işlenir. *Beni Yavaş Öldür* adlı romanda katilin öldürme eylemini yavaş yavaş öğrenip bu konuda profesyonelleşmesine değinen yazarın *Kadıköy Cinayetleri* adlı eserin de ise tüm cinayetler Kadıköy semtinde gerçekleşir. *Moda Cinayetleri* adlı eserde cinayetler Moda semtinde işlenirken *Felsefe Cinayetleri* adlı eserde katil cesetlerin yanına filozof Boethius’un şiirlerini bırakır. Yazarın başlıkları tesadüfî koymadığını, başlıkların işlenen konuların tezahürü olduğunu, başlığa bakarak romanların içeriği hakkında az çok bilgi sahibi olabileceğimizi görmekteyiz.

Çağatay Yaşmut, karakterize ettiği Başkomiser Galip figürünün, istemeden de olsa dâhil olduğu olayları, Türkiye gerçekliğini göz önünde tutarak, yukarıda adı geçen altı romanda anlatır. Yazarın “sıradan cinayetlerin sıradan polisi” olarak adlandırdığı Başkomiser Galip figürü, ilk roman *Beyoğlu Çıkmazı’ndan* itibaren son roman *Felsefe Cinayetleri’ne* kadar kurgulanan olayın kahramanı ve anlatıcısıdır. Yazar, kurgudaki heyecan ve gerilimi canlı tutabilmek amacıyla birinci tekil anlatıcıyı tercih etmiştir. Başkomiser Galip’in ağzından anlatılan romanlarda olaylar, bu sınırlı anlatıma rağmen akıcı ve doğaldır. Her şeyi bilen ve etkileme şansı olan yazarın esere dâhil olmaması ile okur, Başkomiser Galip’in yaşadığı gerilim ve heyecana, merak ve endişeye doğrudan tanık olur.

Anlatımı gerçekçi kılabilmek için kullanılan birçok anlatım tekniğini romanlarında uygulayan Yaşmut, inandırıcı bir çatışma sebebi ve mantıklı bir kurgu

oluşturabilmek için diyalog tekniğini kullanır. Yazar, ipuçlarını takip ederek ve akıl yürüterek katili arayan, cinayetin nedenini soruşturan Başkomiser Galip'i diğer figürlerle diyalog hâline sokar. Böylece okur bu konuşmalar sayesinde gerilimi yaşar, ana düğümün çözüldüğünü düşündüğü anda yeni bir ara düğüm ile karşılaşır. Yazar, bu şekilde çok zincirli bir vaka düzeneği de kurmuş olur. Ayrıca Yaşmut, anlatımı canlı tutmak amacıyla gösterme tekniğinden de oldukça fazla yararlanmıştır. Kişileri uzun uzun tasvir etmekten ziyade davranışlarıyla, konuşmalarıyla, kılık ve kıyafetleriyle, yaşadıkları çevre ve meslekleriyle tezahür ettirir. Yazar, tasvir tekniği ile anlatma tekniğini bir arada kullanarak gözlem yeteneğinin başarısını ortaya koyar. Yaşmut için tasvir, gösterme ve anlatma teknikleri vakayı okura alelade bir şekilde iletmekten ötedir. Mekân olarak tercih ettiği, özellikle İstanbul'u, eserlerinde başarılı bir şekilde tasvir etmiş; gördüklerini ne bir ressam edasıyla yorumlayarak sunmuş ne de bir fotoğrafçı kadar direkt vermiştir. Kısaca nesnel tasvir tekniğini dozunda kullanır. Geriye dönüş teknikleriyle Başkomiser Galip'in gözüyle tanıdığımız diğer roman kişileri hakkında bilgiler verirken yaşanan çatışmanın altında yatan, farkına varılmamış olanlar da ortaya çıkar. Yaşmut, geriye dönüş tekniğini olay örgüsündeki karmaşık hali çözmek amacıyla da kullanır. Yazar, zamanda geriye dönüp, yaşanan geçmişte meydana gelen vakayı, özetleme tekniği ile toparlayarak okura sunar. Bir diyalog metni içerisinde, hem tasvir hem gösterme hem geriye dönüş hem de özetleme teknikleri kullanılarak anlatım canlı ve gerekçi olarak sağlanmış olur. Felsefe alanında yüksek lisansını tamamlayan yazar son romanında bu tekniklerin yanı sıra montaj tekniğinden yararlanarak filozof Boethius'un şiirlerine de yer verir. Yine aynı romanda mektup tekniğini kullanan yazar, kullandığı teknikleri vakanın uygunluğuna göre tercih eder. Olayların akışına uyum sağlayacak ölçüde, yeri geldikçe kullandığı iç monolog ve iç diyalog teknikleriyle Başkomiser Galip'in zihninde yer alan düşüncelerini okura aktarır.

Çağatay Yaşmut için polisiye romanın eylemci ve akılcı bir içeriği olmalıdır ve roman gerçek dünyadan kopuk olmamalıdır. Bu nedenle yazar, kurmaca bir yapıya sahip olan metinlerinde gerçeklik algısını pekiştirmek amacıyla dış dünyada karşılığı olan nesnel zamanda, olayları ve kişileri oluşturur. Yazar, "takvime bağlı", "gerçek zaman" ve "somut zaman" gibi adlandırmaları olan nesnel zamanın içinden, belirli bir zamanı vaka zamanı olarak kullanır. Romanların hepsinde kesin tarih vermekten kaçınan yazarın eserlerindeki zaman nesnel zamandır. Güncel siyasi veya toplumsal olaylara da değinen yazar, metnin içine yedirilen takvim zamanı hakkında okuyucuya bilgi verir. Kronolojik

zaman takip edilse de olayların ayrıntılarına girdiği özellikle diyalog kısımlarında geriye dönüşler yapılır. Başkomiser Galip, kimi zaman olayları açıklığa kavuşturmak için anlatma zamanı olan “şimdiki halden” yıllar öncesine uzanarak okuyucuya bazı bilgiler verir.

İstanbul’da doğan ve hala İstanbul’da yaşayan yazarın romanlarında, ana mekân dekoru İstanbul’dur. Kadıköylü olan yazar, Kadıköy’ü anlatmaktan mutludur. Suçun kırsalda değil de metropolde olduğuna değinen yazar İstanbul’un güzelliklerinin yanında, karanlık yüzünü, dolandırıcılarını, hayat kadınlarını, kadın tüccarlarını, tinercilerini kısacası olumsuz tüm yanlarını vakanın içinde yeri geldikçe gösterir. Açık mekânların tasviriyle olaylara heyecan katan yazar, kapalı mekân tasvirleriyle de okuyucunun merakını giderir. Ayrıca mekânlar kişilerin sosyo-ekonomik durumlarına göre verilir. Figürlerin, fiziksel ve ruhsal yapıları, içinde bulundukları mekâna da yansımıştır. Figürler kendi çevrelerinin özelliklerini yansıtmaktadırlar. Romanlarda adı geçen semtler, mahalleler ve mekânlar kurgu dünyasının ürünü değil, dış dünyada karşılığını bulabileceğimiz mekândır. Mekânların dış dünyada karşılığı olan mekânlar olması romandaki kurgunun sağlam bir zemine oturtulmasını sağlamış olur.

Yaşmut’un, romanlarında anlattıklarının gerçek dünyada bir karşılığı vardır. Romanlarda olup bitenler hayatta da olup biten yahut olabilir şeylerdir. Yazarın izlediği yol ve amaç, gördüğünü birebir aktarmak değil, gerçeklerle kurmacayı olabilirlik sınırları dâhilinde örtüştürerek metne dönüştürmektir. Bunu yaparken de romanlarında akıcı ve sade, yer yer ironi ve alaycı üslupla bezenmiş canlı bir dille anlatımı sağlar. Polisiye roman yazarının dilinin açık net olması gerektiğini edebi dil endişesi taşımamak gerektiğini savunan yazar her kesimin anlayacağı açık, net bir üslup kullanır. Yalnız yaşayan bir Başkomiser karakterize ettiği için üslupta yer yer pop-art tekniğinin normalleştirmeye çalıştığı pornografik bir dil tercih eder. Yazar figürlerin diyaloglarından sosyal, ekonomik, kültürel durumlarını ortaya koyar. Suça meyilli, eğitimsiz, kenar mahallede yaşayan kişiler argo ve küfürlü diyaloglar içine sokan yazar; eğitilmiş, zengin kişilerin diyaloglarında ise daha seviyeli bir dil ve üslup ile karşımıza çıkar. Sade bir üslupla eserlerini kaleme alan yazar dildeki bu renkli ve çoklu özellikler sayesinde gerçekçi ve özgün olabilmeyi başarır.

Suçu tüm yönleriyle kullanmaya gayret eden yazar, kara roman geleneğindeki gibi, dedektifi sokaklara indirip suçun içine sokar. Kim, neden, niçin sorularına yanıt ararken suçun toplumsal boyutunu da ele almayı ihmal etmez. Bu yüzden romanlarda

gerçek, sıradan, Türkiye şartlarına uygun ve inandırıcı çatışmalar yer alır. Çıkar çatışması, aile içi çatışma, patron işçi çatışması, sömüren sömürülen çatışması gibi günlük hayatta karşımıza çıkabilecek her türlü çatışmayı romanlarda görmekteyiz. Kurmaca metinlerde gerçekçi olabilmek amacıyla mafya ilişkisi, ırkçılık, kara para aklama, uyuşturucu gibi toplumsal sorunlara romanlarda yer verir. Okuyucu eserde dış dünyada karşılığı olan kurmacayı sonuçtan nedene doğru giden yöntemin izlendiği mantıksal bir bütünlük içinde görür. Son sahnede her şeyin ortaya çıktığı romanlarda sonuçtan nedene giden dairesel bir sistem vardır.

“Türkçe polisiye edebiyatı yaygınlaştırmak” gibi bir amacı olan edebiyatımızdaki Kara Roman geleneğinin temsilcilerinden birisi olan Çağatay Yaşmut, Başkomiser Galip serisinin devamının geleceğini belirtmekle birlikte 221B ve Dedektif Dergi gibi süreli yayımlarda öyküler ve yazılar yayımlamaya devam etmektedir. Bununla birlikte Dark İstanbul için kaleme aldığı Kolombo Kemal öykülerinin çizgi romana dönüşmesi gibi bir projesi olan yazar dijital platformlar için de senaryo yazma çalışmaları yapmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Ş. (1991). *Roman Sanatı ve İncelemesine Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aktaş, Ş. (2015). *Anlatma Esasına Bağlı Edebî Metinlerin Tahlili - Teori ve Uygulama*. Ankara: Kurgan Edebiyat Yayınları.
- Aliefendioğlu, G. (2019). *Celil Oker'in Romancılığı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Altunal, S. (2018). *Kadın Yazarların Polisiye Romanlarında Suç Kavramı (1936-2010)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Alver, K. (2010). *Siteril Hayatlar* (2. Baskı). Ankara: Hece Yayınları.
- Atalay, S. (Aralık 2014). Modern Toplumun Edebi Ürünü Polisiye Romanlar ve Polisiye Romanlarda Cinsiyetçilik, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(35), 15-25.
- Atlı, Y. (2021). *Polisiye Roman Okuması Bağlamında Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Kesik Baş" ile Ahmet Ümit'in "Beyoğlu'nun En Güzel Abisi" Romanlarının Karşılaştırılması*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Aytaç, G. (1990). *Çağdaş Türk Romanları Üzerine İncelemeler*. Ankara: Gündoğan Yayınları.
- Bayraktar, E. (2000). *1984-1918 Yılları Arasında Türk Edebiyatında Polisiye Roman*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bayram, E. (2004). *TÜRKİYE'DE POLİSİYE ROMAN: Osman Aysu Romanları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çapan, S. (1985). "Beyazperdeye Yansıyan Polisiye Roman Kahramanları", *Milliyet Sanat*, (115), 14.
- Çetin, N. (2008). *Roman Çözümleme Yöntemi* (6. Baskı). Ankara: Öncü Kitap Yayınları.
- Çetışli, İ. (2004). *Metin Tahlillerine Giriş/2 Hikâye-Roman Tiyatro*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Çıkla, S. (Mayıs/Haziran/Temmuz 2010). "Romanda Kurmaca ve Gerçeklik" Hece Türk Romanı Özel Sayısı, Yıl. 6. S. 65/66/67, Ankara: Hece Yayınları, s. 104-123.
- Çoban, A. (2004). *Edebiyatta Üslup Üzerine*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ergin, M. (1980). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Fişek, K. (1985). *İyi Polisiye İyi Edebiyattır*, Milliyet Sanat, Sayı: 115, s.2-5.
- Gezer, H. (2006). *Türk Edebiyatında Polisiye Roman ve Ahmet Ümit'in Polisiye Roman Kurguları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Gül, M. (2012). *Tevfik Fikret ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Üslubunun Oluşumunda Dil Öğelerinin Belirleyiciliği Üzerine Bir Deneme*, İDİL, Cilt: 1, Sayı: 5, 418-426.
- <http://sevalsahin.com/detay/4/990/Polisiye-Soylesileri-1--Cagatay-Yasmut> Erişim Tarihi:08/01/2024
- <https://dedektifdergi.com/cagatay-yasmutla-roportaj/> Erişim Tarihi: 08/01/2024
- <https://dedektifdergi.com/cagatay-yasmutla-roportaj/> Erişim Tarihi:09/01/2024
- <https://kalemyazar.wordpress.com/2020/01/23/kadikoyun-cinayet-kokan-arka-sokaklari/#more-1465>) Erişim Tarihi: 09/01/2024
- <https://www.polisiyedurumlar.com/cagatay-yasmutla-roportaj/>) Erişim Tarihi: 08/01/2024
- Kakınç, T. D. (1995). *100 Filmde Başlangıcından Günümüze Gerilim/Polisiye Filmleri*. İstanbul: Bilgi Yayınevi: s. 11.

- Kolcu, A. İ. (2015). *Öykü Sanatı*. 4. bs. Konya: Salkımsöğüt Yayınevi.
- Korkmaz, R. (2017). “*Romanda Mekânın Poetiği*” (Editör: Ramazan Korkmaz ve Veysel Şahin). *Romanda Mekân*. Ankara: Akçağ Yayıncılık, s. 9-26.
- Kundera, M. (2016). *Roman Sanatı* (6. Basım). İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Landrum, L. (1999). *American Mystery and Detective Novels*. Connecticut & London: Greenwood Press.
- Mandel, E. (1996). *Hoş Cinayet Polisiye Romanın Toplumsal Bir Tarihi* (2. Baskı) (Çev: N. Saraçoğlu). İstanbul: Yazın Yayıncılık.
- Narlı, M. (2002). “*Romanda Zaman ve Mekân Kavramları*” Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 5, S. 7, s. 91-106.
- Özgürbüz, M. E. (2020). *Polisiye Edebiyatın Geleneksel Yapısını Bozan Kadın Yazarların Romanları Üzerine Postyapısalcı Yaklaşım (1985-2015)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Pala, İ. (1995). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Ankara: Akçağ Yayınları, s. 218.
- Sağlık, Ş. (Mayıs/Haziran/Temmuz 2002), “*Kurmaca Âlemin Kurmaca Sözcülerinden Romanda Zaman-Mekân-Tasvir*”, Hece (Türk Romanı Özel Sayısı), S: 65/66/67, Ankara: Hece Yayınları, s.141.
- Stevick, P. (2017). *Roman Teorisi*. Çeviren: Sevim Kantarcıoğlu. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Symons, J. (1994). *Bloody Murder*. London & Basingstoke: Pan Books.
- Şahin, S. (2017). *Cinai Meseleler/Osmanlı-Türk Polisiye Edebiyatında Biçim ve İdeoloji (1884-1928)* (1. Baskı). İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Şimşek, T. (Mayıs/Haziran/Temmuz 2010). “*Romandaki Hafife Ya Da Polisiye Roman*” Hece Türk Romanı Özel Sayısı, Yıl. 6. S. 65/66/67, Ankara: Hece Yayınları, s. 529-534.
- Tekin, M. (2014). *Roman Sanatı I, Romanın Unsurları*. 12. bs. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Tuğruter, E. (2018). “*Polisiye Romanda Modern Birey: Dedektif Remzi Ünal*” İnönü Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 5, S. 19, s. 426-438.
- Tunçel, A. ve Altunova, B. (Nisan 2013). “*Ateş Etme İstanbul Celil Oker Polisiyelerinde Mekânın Kullanımı*” Folklor Edebiyat, Cilt: 19, S. 76, s. 129-148.
- Türkeş, A. Ö. (2006). “*Yabancı Polisiyeler*”, Radikal Kitap, Sayı: 259, s. 6.
- Ümit, A. (Nisan 2006), “*Tanrı Yazar mı, Yazar Tanrı mı?*”, Radikal Kitap: S. 267, s. 22.
- Üyepazarcı, E. (2008). *Korkmayınız Mister Sherlocks Holmes! Türkiye’de Polisiye Romanın 125 Yıllık Öyküsü (1881-2006)*, Birinci Cilt (1.Baskı). İstanbul: Oğlak Yayıncılık.
- Yaşmut, Ç. (2013). *Beyoğlu Çıkmazı*, (3. Baskı). İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Yaşmut, Ç. (2016). *Şarkılar Susunca*, (3. Baskı). İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Yaşmut, Ç. (2017). *Başkomiser Galip Hikayeleri Doktor Ceyda’yı Kim Öldürdü?* İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Yaşmut, Ç. (2018). *Moda Cinayetleri*, İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Yaşmut, Ç. (2019). *Beni Yavaş Öldür*, (3. Baskı). İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Yaşmut, Ç. (2019). *Kadıköy Cinayetleri*, (2. Baskı). İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Yaşmut, Ç. (2021). *Felsefe Cinayetleri*, İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Yaşmut, Ç. (2022). *Başkomiser Galip Hikayeleri Benim Canım Ailem*, İstanbul: Oğlak Yayınları.
- Yetkin, S. K. (Mart 1985). “*Polis Romanları*” *Milliyet Sanat Dergisi*, (115), 9.